

**Міністерство освіти і науки України
Вінницький державний педагогічний університет
імені Михайла Коцюбинського
Факультет іноземних мов**

МОВА, ОСВІТА, КУЛЬТУРА:

Інтеграційні тенденції в сучасному світі

XXII міжнародна студентська Інтернет-конференція

Матеріали конференції

19 квітня 2024 р.

Ministry of Education and Science of Ukraine
Vinnytsia Mykhailo Kotsiubynsky State Pedagogical University
Foreign Languages Department

**LANGUAGE, EDUCATION, CULTURE:
Integrative Tendencies in the Modern World**

**the 22nd Annual International Students' Internet-Conference
the conference proceedings**

April 19, 2024

УДК [811+37+008] (100) (06)

М 74

МОВА, ОСВІТА, КУЛЬТУРА: Інтеграційні тенденції в сучасному світі: матеріали ХХІІ міжнародної студентської Інтернет-конференції, 19 квітня 2024 р. Вінниця, 2024. 249 с.

Редакційна колегія:

доцент Ігнатова Олена Миколаївна, декан факультету іноземних мов ВДПУ ім. М.Коцюбинського

доктор Ірина Устінова, професор Південно-східного університету штату Міссурі (США)

доцент Жовнич Олеся Володимирівна, заступник декана факультету іноземних мов з наукової роботи ВДПУ ім. М.Коцюбинського

доцент Забужанська Інна Дем'янівна, завідувач кафедри англійської мови та методики її навчання ВДПУ ім. М.Коцюбинського

доцент Подосиннікова Ганна Ігорівна, завідувач кафедри англійської філології та лінгводидактики Сумського державного педагогічного університету ім. А.С.Макаренка

доцент Глазунова Тамара Володимирівна, доцент кафедри англійської мови та методики її навчання ВДПУ ім. М.Коцюбинського

доцент Грачова Ірина Євгеніївна, доцент кафедри англійської мови та методики її навчання ВДПУ ім. М.Коцюбинського

доцент Козачишина Оксана Леонідівна, доцент кафедри англійської мови та методики її навчання ВДПУ ім. М.Коцюбинського

доцент Прадівлянна Людмила Миколаївна, доцент кафедри англійської мови та методики її навчання ВДПУ ім. М.Коцюбинського

Збірник містить матеріали ХХІІ міжнародної студентської Інтернет-конференції «МОВА, ОСВІТА, КУЛЬТУРА: Інтеграційні тенденції в сучасному світі», підготовлені студентами та молодими науковцями з вищих навчальних закладів України, Австрії, Німеччини, Польщі, Сполучених Штатів Америки та Туреччини. Доповіді відображають широкий спектр досліджень у галузі лінгвістики, літературознавства, педагогіки, міжкультурної комунікації та методики викладання іноземних мов.

УДК [811+37+008] (100) (06)

М 74

© Автори статей, 2024

© Факультет іноземних мов Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського

РОЗДІЛ 1

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ РОЗВИТКУ СУЧАСНОЇ ЛІНГВІСТИКИ *TOPICAL ISSUES OF MODERN LINGUISTICS*

Tetiana Dronova

University of Vienna, Austria

MULTIMODAL APPROACH IN DIGITAL DISCOURSE ANALYSIS

In the recent years discourse analysis (approach to analyzing how written, spoken, non-verbal, and visual language is used in social contexts) evolved to exploring the ways in which language is used in digital communication (for instance, in emails, online forums, blogs or social media posts), in this way creating a new interdisciplinary field of study called digital discourse analysis (DDA). Contemporary digital communication is multimodal by nature, as it integrates both linguistic and non-linguistic systems. Therefore, to analyze it, multimodal approach is required.

The term multimodality refers to the use of several semiotic modes (such as verbal, nonverbal, and contextual communication) in meaning-making, communication, and representation (Oxford Reference, 2016). This phenomenon has been studied in a range of disciplines, but linguists and semioticians started their research on multimodality only in the beginning of 20th century. At first the focus was on the visual arts, the nonverbal aspects of theater and radio speech, and even traditional attire as sources of information and characterization. In 1960 the focus shifted to popular culture and the mass media (van Leeuwen, 2015). Barthes (1977) investigated the text–image relations, distinguishing between three different relations. “Anchorage” is often found in press photographs and advertisements, where linguistic messages are used to specify and intensify the image. “Illustration” is the relation where the image illustrates the text by either duplicating the text message or adding fresh information. “Relay” can be found in cartoons, comic strips and films, where text and image stand in a complementary relationship and advance the action.

Recently, these distinctions were elaborated further, exploring fashion, cinema, music, and information graphics.

Kress (2011) views multimodality as an interdisciplinary field which comprises theories and approaches from various areas of research. Each field entails a different knowledge specific to its mode of analysis, which contributes to a more thorough evaluation of a multimodal discourse. For example, text analysis would not be complete without the implication of other modes, because “language is always a partial bearer of the meaning of a textual/semiotic whole,” and examining other modes along with language helps to create a profound interpretation by a reader or a listener (Kress, 2011, p. 38). The intended meaning of the text can be shaped by using cultural modal resources, such as layout, color, writing, image, and font, each playing a specific role in conveying a message.

Relying on Kress’s findings, Luca (2020) states that multimodality “involves strategies used by the semiotic analysis which implies semiotic modes as image, sound, and language for interpretation developed alongside technology used in media.” Grundlingh (2018) also finds multimodality vital in modern discourse analysis, since it provides concepts and methods that facilitate in collecting and studying visual, embodied, aural, and spatial aspects of interactions and environments. It also emphasizes the importance of both social context and the resources available for meaning making. Therefore, multimodal perspective can be applied while analyzing the creation and interpretation of different media products, for instance, memes. Nita et al (2021) explore the multimodal nature of memes and online humor further, collecting data from multiple social networking platforms, such as Twitter, Instagram etc.

Multimodal discourse analysis is crucial in interpretation of contemporary digital content, as it helps to study different modes of media text and how they function together, resulting in better understanding of modern online communication and self-expression.

References:

1. A Dictionary of Media & Communication. (2016). Multimodality. *OxfordReference.com*. Retrieved April 1, 2024, from <https://www.oxfordreference.com/display/10.1093/acref/9780191800986.001.0001/acref-9780191800986-e-1806?rskey=vaSeg9&result=2030>
2. Barthes, R. (1977). *Image, Music, Text*. London: Fontana.
3. Grundlingh, L. (2018). Memes as speech acts. *Social Semiotics*, 28(2), 147–168. <https://doi.org/10.1080/10350330.2017.1303020>
4. Kress, G. (2011). *Multimodal discourse analysis from: The Routledge Handbook of Discourse Analysis*. Routledge.
5. Luca, I. (2020). A Multimodal Discourse Analysis in Media. *Romanian Journal of English Studies*.
6. Nita, F., Lestari, L. & Setiawan, S. (2021). Meaning-Making of Internet Memes to Create Humorous Sense: Functions as Speech Acts. *Language Literacy: Journal of Linguistics, Literature and Language Teaching*, 5(2), 465-479
7. van Leeuwen, Theo. (2015). “Multimodality.” *The Handbook of Discourse Analysis*, Volume I and II, edited by Deborah Tannen, Heidi E. Hamilton and Deborah Schiffrin. Blackwell Publishers, Malden and Oxford.

Тетяна Будай-Дубінець

Вінницький державний педагогічний університет
імені М. Коцюбинського

Науковий керівник: Козачишина О.Л., канд. філол. наук

ВЕРБАЛЬНІ ТА НЕВЕРБАЛЬНІ ЗАСОБИ МАНІПУЛЯТИВНОГО ВПЛИВУ НА ЛЮДСЬКУ СВІДОМІСТЬ

Маніпулювання свідомістю людини – це процес впливу на думки, переконання, емоції або поведінку індивіда з метою досягнення певних цілей, що може включати в себе різноманітні методи та техніки, які використовуються для керування або контролю іншими особами без їхньої свідомої згоди [1, с. 11].

Ось деякі типові приклади маніпуляції свідомістю людини:

Емоційне маніпулювання – використання емоційно заряджених слів, ситуацій або обставин для виклику певних емоцій у цільовій аудиторії. Наприклад, страх, провина, обурення або жаль можуть бути використані для впливу на поведінку людини.

Інформаційне маніпулювання – розповсюдження неточної, маніпулятивної або пропагандистської інформації з метою зміни переконань або думок людей. Воно може включати в себе дезінформацію, приховування фактів або перекручення правдивої інформації.

Соціальне маніпулювання – використання соціальних норм, стандартів або групового впливу для зміни поведінки або переконань особистості. Наприклад, груповий тиск, публічна демонстрація підтримки або використання соціальних мереж для створення тиску на індивіда.

Маніпуляція взаємовідносинами – використання підступних та маніпулятивних методів для контролю або впливу на взаємовідносини з іншими людьми. Наприклад, використання маніпулятивних технік для здобуття влади, контролю або вигоди в особистих або професійних відносинах [1, с. 10-11].

Маніпулювання свідомістю людини може бути шкідливим і протиправним, особливо якщо воно використовується для викривлення інформації, підштовхування до неправдивих висновків або позбавлення особистої волі. Важливо розрізняти легітимні форми переконання та впливу, які базуються на відкритій дискусії і довірі, і маніпулятивних методах, які ставлять під загрозу автономію та добробут індивіда.

Деякі типові технології маніпулювання включають в себе: психологічні методи (маніпуляція емоціями або використання психологічних технік переконання, для зміни переконань, думок або поведінки людей), соціальна інженерія (маніпуляція груповими нормами, стереотипами або використання соціальних мереж для збору та аналізу даних про користувачів), медіа-маніпуляція (використання мас-медіа або інших засобів масової інформації для поширення маніпулятивної інформації, пропаганди або дезінформації з метою впливу на думки або переконання громадськості), технології персоналізованої

реклами (збір даних про користувачів для створення та розсилки персоналізованої реклами або контенту, спрямованого на залучення уваги та вплив на поведінку), маніпуляція даними (використання збору, аналізу та маніпуляції великих обсягів даних з метою прогнозування або впливу на поведінку), технології засліплення або перекручування інформації (використання «deepfake» або фальшивих новин з метою впливу на думки або переконання аудиторії). Ці технології можуть мати значний вплив на суспільство та індивідуальні особистості, і важливо розвивати критичне мислення та медіа-грамотність для виявлення маніпулятивних методів та захисту від них [3, с. 140; 4].

Вплив на людську свідомість може здійснюватися за допомогою різноманітних стратегій, що базуються на психологічних та соціальних принципах. Ось деякі типові стратегії впливу: переконання та переконування; соціальний вплив; авторитет; емоційний вплив; повторення; персоналізація; страх; підсвідомий вплив [5, с. 50; 6]. Ці стратегії можуть використовуватися окремо або в поєднанні одна з одною для досягнення певних цілей впливу на свідомість та поведінку індивідів. Важливо застосовувати їх з етичними міркуваннями та з увагою до добробуту та автономії індивідів.

Маніпулятивність у мас-медіа реалізується через технології мовленнєвої маніпуляції, феномен якої пов'язаний з немовленнєвими цілями, досягнення яких контролює намір глобального масштабу – стратегія. Мовленнєва стратегія – це комплекс мовленнєвих дій, націлених на досягнення комунікативної цілі [2, с. 23]. Такими мовленнєвими маніпуляціями є, зокрема, переконання, спонукання, навіювання тощо.

З огляду на викладене вище, робимо висновок, що мовний вплив на людську свідомість здійснюється за допомогою мовних засобів заради переконання прийняти «потрібну» точку зору, або ж рішення про будь-які дії, передачу інформації тощо. Маніпулювання характеризується впливом на людину з метою спонукати її повідомити інформацію, зробити вчинок, змінити свою поведінку неусвідомлено або всупереч власній думці, наміру. Щодо

маніпуляцій в онлайн ЗМІ, то вони здійснюються через ретельний відбір і спеціальне компонування тексту, який викликає різні асоціації як позитивні, так і негативні, що дозволяє впливати на сприйняття інформації читачами.

Література:

1. Аккурт В.Є. Методи маніпулятивного впливу у лінгвістиці. *Науковий вісник ПНПУ ім. К. Д. Ушинського*. № 30. 2020. С. 5–22.
2. Видайчук К.В., Видайчук Т.Л. Маніпулятивні тактики в заголовках сучасних українських інтернет-видань. *Філологічні студії*. 2021. Випуск 17. С. 21–29.
3. Голота Т. Маніпулятивні повідомлення в заголовках новинних інтернет-ресурсів. *Українське мовознавство*. 2023. Випуск 53. С. 136–143.
4. Козачишина О. Фемінітиви як засіб пропагування гендерно-лінгвістичної рівності у сучасних українських ЗМІ. *Актуальні проблеми філології та методики викладання іноземних мов у сучасному мультилінгвальному просторі: матеріали Всеукраїнської науково-теоретичної конференції*, 25 листопада 2020 р. Вінниця / гол. ред. Т.І. Ямчинська. Вінниця, 2020. С. 69–71.
5. Руденко Н.В. Сугестія як засіб формування громадської думки в сучасних англomовних інтернет-виданнях: інформаційно-комунікаційні стратегії та способи їх реалізації. Сумський державний університет, Суми, 2022. 235 с.
6. Zabuzhanska I., Martovič M., Hekelj M. Audiobranding in American and Slovak telecommunications advertising: A linguistic standpoint. *Lege artis. Language yesterday, today, tomorrow. The journal of University of SS Cyril and Methodius in Trnava*. 2022. P. 267-304

Тетяна Жура

Ніжинський державний університет

імені Миколи Гоголя

Науковий керівник: Щербак О. М., канд. філол. наук

БАСТІАН ЗІК ТА ЙОГО ВПЛИВ НА МОВНИЙ ЛАНДШАФТ: АНАЛІЗ У СВІТЛІ НАУКОВИХ ДЕБАТІВ

Обговорення щодо перспектив, статусу та тенденцій розвитку німецької мови є предметом довготривалої дискусії, в якій беруть участь не лише політичні діячі та лінгвісти, а й представники засобів масової інформації. Зацікавленість суспільства до аспектів мовного розвитку виникає з різноманітних наукових, культурних та соціальних причин. По-перше, мова є ключовим елементом соціокультурного взаємодії та сприйняття світу. Вона відображає не лише спосіб комунікації, але й культурні, історичні та психологічні особливості суспільства. Дослідження динаміки мовного розвитку дозволяє краще зрозуміти ці процеси та їхній вплив на суспільство. По-друге, мовний розвиток відображає загальні тенденції суспільного розвитку, зміни в політичному, економічному та соціокультурному середовищі. Дослідження цих процесів надає можливості прогнозувати напрямки розвитку суспільства. Окрім того, вивчення мовного розвитку є важливим для збереження культурної спадщини, багатства культурного різноманіття та національної ідентичності.

Наукова спільнота акцентує на тому, що незадоволення мовою існує у суспільстві вже з початку формування цивілізації. Наприклад, німецький лінгвіст Р. Келлер висловлює таку точку зору: «Вже понад дві тисячі років у літературі трапляються скарги на занепад певних мов, але ніхто так і не зміг назвати приклад занепаду мови» [2].

Зі свого боку, колишній міністр закордонних справ Німеччини Г. Вестервелле наголошує на розвитку культурного діалогу, формуванні та поширенні позитивного іміджу країни у світі, які неможливі без належної уваги до німецької мови, та активного посилення ролі Німеччини у міжнародному співтоваристві: «Тільки якщо діалог між культурами буде успішним, ми зможемо жити в мирі та свободі в довгостроковій перспективі. Люди, які розмовляють однією мовою, ставляться один до одного із взаємною повагою..... Ми використовуємо мову і культуру, щоб передати точне уявлення про сучасну

Німеччину. Німеччину, яка виступає за відкритість і свободу, за толерантність і цінності, за успіх і мотивацію, за освіту та інновації» [1].

Безперечною у популяризації німецької мови є роль засобів масової інформації. У цьому контексті слід зазначити, що в німецькій мові існують такі терміни, як «Sprachverfall» та «Sprachwandel», що стали розповсюдженими в публікаціях медійних текстів, присвячених німецькій мові. Однак більшість лінгвістів вважає термін «Sprachverfall» науково необґрунтованим і протиставляє йому термін «Sprachwandel», що розглядається як природний процес еволюції та зміни мови.

Вплив продуцентів медійних текстів на мовний ландшафт є значущим та неоднозначним явищем у сучасному суспільстві. Перш за все, журналісти виступають як посередники між інформацією та аудиторією, впливаючи на спосіб висловлення та сприйняття інформації. Їхній вибір мовних засобів, стиль та тон публікацій можуть відтворювати або модифікувати мовні стандарти.

З іншого боку, журналісти відіграють важливу роль у збереженні мовних стандартів та правильності вживання мови. Вони можуть виступати як сторонні спостерігачі та коректори, наголошуючи на важливості збереження граматичних, стилістичних та семантичних норм мовлення. Іншими словами, журналісти мають значний вплив на мовний ландшафт через свої публікації та мовні практики. Їхні рішення стосовно мовлення впливають на мовну культуру та сприйняття мови в суспільстві. У цьому контексті слід згадати про відомого німецького колумніста Бастіана Зіка. Його колумна «Zwiebelfisch», що в перекладі з друкарського жаргону означає «помилка», набула такої надзвичайної популярності, що з'явився вираз «феномен Бастіана Зіка». Автор популяризує німецьку мову, пояснюючи граматику простою мовою. Засновуючись на матеріалах своїх публікацій, Б. Зік опублікував кілька книжок з провокаційними та сенсаційними заголовками, наприклад, «Der Dativ ist dem Genitiv sein Tod». У цікавій, образній формі Бастіан Зік розповідає про особливості німецької мови та помилки, яких припускаються самі німці, одночасно висловлюючи незадоволення таким негативним явищем, як засилля

англоамериканізмів. Водночас германісти критикують роботи Б. Зіка через його недостатній професіоналізм і наголошують, що колумніст може заподіяти шкоди, зокрема, тим, хто вивчає німецьку мову [3].

Отже, з огляду на зацікавленість публікаціями Бастіана Зіка у всьому світі та на неоднозначне ставлення філологів до його журналістської творчості, вважаємо перспективним дослідити, якими лінгвальними засобами послуговується автор для привернення уваги реципієнтів до німецької мови.

Література:

1. Bundesminister Westerwelle startet die Kampagne „Deutsch-Sprache der Ideen mit einer Hommage an die deutsche Sprache. 22.02.2010. URL: <http://www.auswaertiges-amt.de/diplo/de/Infoservice/Presse/Meldungen/2010/100222-BM-SpracheDerIdeen.html>. (дата звернення : 08.04.2024)
2. Keller Rudi. Der so genannte Sprachverfall. URL: <http://www.joem.de/tipsnl33.html>. (дата звернення : 08.04.2024)
3. Schumann Michael. Wer hat Angst vor Bastian Sick? Das Verhältnis der Sprachwissenschaft zu einem Bestsellerautor und Unterhaltungskünstler. *Sprachdienst*. 2007. № 5. S. 201-208.

Мирослава Кірієнко

Вінницький державний педагогічний університет
ім. М. Коцюбинського

STYLISTIC FUNCTIONING OF PLEONASM IN MEDIA DISCOURSE

Pleonasm is a common feature in various forms of language use, including media discourse. Despite being viewed as a stylistic error in certain contexts, pleonasm serves specific functions in media discourse such as informative, persuasive, argumentative, emphasizing, function of creating a memorable effect and expressing emotions, manipulation and reminding function.

Informative function is one of the primary functions of pleonasm in media discourse. It is used to convey information. In news reporting, for example, pleonastic phrases are often used to provide additional details or context, emphasizing the importance of the information being presented. Such phrases serve to clarify the meaning of the sentence and ensure that the intended message is conveyed to the audience.

Pleonasms also perform a persuasive function in media discourse. In advertising, for example, pleonastic phrases are used to persuade the audience to purchase a product or service. These phrases often use emotive language to create a sense of desire or urgency and convince the audience that the product or service is essential. They are also used to promote a product or service by highlighting its unique features or benefits.

Emphasizing a piece of important information is one more function of pleonasms. It is achieved by adding redundant words or phrases that serve to reinforce the message. For example, in news headlines, pleonastic phrases such as “*massive explosion*” or “*deadly virus*” are often used to emphasize the severity of the event being reported. Redundancy, which is the basis of pleonastic constructions, helps to increase the informativeness of the message at the level of additional information, which contains the emotional state of the speaker, his subjective-evaluative attitude to reality and the subject of conversation [1, p.113].

By using pleonasm in media discourse, writers and speakers can create a memorable effect on their audience. This is achieved by repeating certain words or phrases. For example, slogans in advertising often use pleonastic phrases such as “*new and improved*” or “*the best ever*” to create a memorable effect.

Pleonasm can be used in media discourse to express emotions such as anger, frustration, or excitement and manipulate the audience. Semantic redundancy draws the listener’s attention to the phrase and helps to remember the necessary information, in other words, in this way there is a hidden manipulation of people’s consciousness in the right direction for the addresser [2, p.76]. The addressee must want to be identified with the characters of the advertising text. This function comes

into action by using redundant words or phrases that appeal to the emotions or biases of the audience, rather than relying on rational argument. For example, in political campaigns, pleonastic phrases such as “*the war on terror*” or “*the American dream*” are often used to manipulate the audience’s emotions and biases. Politicians use pleonastic phrases to create a particular image or persona, often portraying themselves as strong, trustworthy, or compassionate. These phrases can also be used to discredit opponents, by highlighting their weaknesses or flaws.

In news reporting, pleonastic phrases are used to remind the audience of previous events or stories. These phrases strengthen particular narratives or perspectives by linking current events to past events or stories [3, p.291].

Pleonastic phrases can induce fear and negative emotions in the addressee. Fear, like joy, is considered a basic human emotion that influences a person’s behavior and actions. It mobilizes people to take action to avoid danger or unpleasant situations and take preventive measures. Therefore, the use of pleonasm in media discourse is aimed at frightening and inducing a sense of urgency in the audience to take action to avoid the potential negative consequences.

The functions of pleonasms in media discourse can be diverse, ranging from emphasizing important information and creating a memorable effect to expressing emotions and manipulating the audience. Understanding the different functions of pleonasms can help media consumers to critically evaluate the messages being conveyed in media discourse.

References:

1. Книш О. В. Плеоназм як інструмент ігрового дискурсу. *Наукові праці Кам’янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Серія «Філологічні науки»*. 2015. Вип. 40. С. 113.

2. Bekhta I.A. Pragmatics of narrative discourse in journalese style. *New Philology*. Mykolaiv, 2007. P. 71-84.

3. Hnezdilova Ya.V. Emotionality and emotivity of modern English discourse: Structural, semantic and pragmatic aspects: thesis for the candidate degree in philological sciences: 10.02.04. Kyiv, 2007. 291 p.

Аліна Коберник

Вінницький державний педагогічний університет

імені Михайла Коцюбинського

Науковий керівник: Камінська М.О., канд.. філол.. наук

**INVESTIGATING MILITARY VOCABULARY:
A STUDY OF ITS LINGUISTIC STRUCTURE**

Terminology is a fundamental element of linguistic discourse that enables effective communication in the framework of professional and scientific activities.

A professional sublanguage, particularly within the military context, represents a specialized linguistic form with a vocational focus. Its dynamic aspect primarily resides within the lexical domain. Military terminology encompasses a collection of linguistic elements united by shared meanings, mirroring conceptual, semantic, and functional relationships among denoted phenomena. This vocabulary comprises a core, consisting of terminological terms, and a periphery, encompassing non-terminological and non-normative vocabulary [3, p. 4].

The term "military substandard vocabulary" unites various socio-functional classes of words utilized in informal military communication, including jargonisms, slangisms, and slang phraseology.

In accordance with linguistic and regional investigations, military terminology encompasses the entirety of components that shape the realm of military communication. It mirrors the impact of cultural nuances, historical contexts, geographical regions, specialized fields, and various linguistic influences. These elements collectively contribute to the unique essence of the lexicon, occasionally presenting formidable linguistic and cultural obstacles for translators, as delineated by V. Artyukh [1, p. 18].

P. Melnyk observes that military vocabulary is closely intertwined with everyday language, indicating a growing incorporation of military lexical items into speakers' vocabularies. This vocabulary encompasses military terms alongside everyday military vocabulary. Military terms represent words or phrases aligned with

concepts in military affairs, thus serving as a transitional bridge between military terminology and common vocabulary [6, p. 138] .

Researcher L.L. Nelubin analyzes English military terminology through the lens of military translation, organizing it into three broad categories: military terminology, military-technical terminology, and emotionally charged military terminology [2, p. 124]. Additionally, the author observes the existence of specialized military phraseology in the language of military documents, comprising both variable and stable phrases seldom encountered in written language but are common in military discourse .

Military phraseology is used mainly in the oral speech of the army and forms various social and functional classes of words, which include lexical units that are heterogeneous in terms of their functional characteristics. From the linguistic point of view, military vocabulary is a collection of all elements of the sphere of military communication that reflect the influence of cultural, historical, territorial, highly specialized and other extra-linguistic factors that find their verbal expression in specific expressions.

Therefore, a number of perspectives exist on the definition of the term "military vocabulary". Nonetheless, it is crucial to recognize military vocabulary as a distinct form of specialized language, which, in various ways, reflects the influence of both external and internal factors. Military vocabulary is commonly divided into three main groups:

- military terminology, which refers to terms directly related to military affairs, armed forces, methods of armed struggle, etc;

- military and technical terminology, which includes scientific and technical terms;

- emotionally colored military vocabulary, represented by words and phrases that are often used mainly in the colloquial speech of military personnel and are actually stylistic synonyms of the relevant military terms [4, p. 209].

Military substandard vocabulary is distinguished by the presence of emotionally charged euphemistic terms and phrases. This vocabulary often involves

the semantic fusion of multiple meanings within a single word or the use of different words or phrases that sound similar or identical within a given context.

In conclusion, the analysis reveals military vocabulary as a specialized linguistic form with functional diversity and contextual usage patterns. Scholars' classifications offer frameworks for comprehending its structural hierarchy and functional diversity. Moreover, the presence of emotionally colored vocabulary and substandard forms underscores its adaptive nature, influenced by cultural and technological factors. Recognizing the significance of understanding military language, implications for military training and intercultural communication efforts emerge, necessitating further research into its evolution and effectiveness in military contexts.

References:

1. Бойко Ю.П., Долинський Є.В. Особливості перекладу англійської військової термінології. *Актуальні проблеми філології та перекладознавства*. 2020. № 20. С. 17–21.

2. Boulton, E. G. (2022). A grand strategy for the twenty-first century era of entangled security and hyperthreats. *Journal of Advanced military Studies*, 13(1), 92-129. <https://muse.jhu.edu/pub/419/article/857233/pdf>

3. Василенко Д. В. Англomовні лексичні інновації військової сфери, утворені шляхом словоскладання. *Вісник Запорізького національного університету. Серія: Філологічні науки : Збірник наукових статей*. Запоріжжя, 2008. № 1. С. 38–44.

4. Круглій О. Особливості перекладу військових термінів (на прикладі військово-промислової термінології). *Світ наукових досліджень*. 2022. № 12. С. 207–209. URL: <http://surl.li/jadeh> (дата звернення: 20.03.2024).

5. Когнітивно-дискурсивні особливості різножанрових текстів та їхній потенціал у формуванні іншомовної комунікативної компетентності на різних рівнях володіння мовою: колективна монографія / заг. ред., вступні статті та анотац. Л.М. Прадівляної. Вінниця: ПП «ТД Едельвейс і К», 2021. 194 с.

6. Мельник П. П., М. М. Юрковська М.М. Визначення поняття військової лексики та підходи до її вивчення. С. 137–141. URL: <https://jvestnik-sss.donnu.edu.ua/article/view/11258/11148> (дата звернення: 20.03.2023)

Віта Коновальчук

Кам'янець-Подільський національний університет
імені Івана Огієнка

Науковий керівник: Кришталюк Г. А., канд. філол. наук

ЛІНГВОСЕМАНТИЧНИЙ АНАЛІЗ КВАНТИФІКАТОРІВ В АМЕРИКАНСЬКОМУ ГАЗЕТНОМУ ДИСКУРСІ

Використання квантифікаторів, зокрема числівників, в публіцистиці сприяє створенню враження систематизації світу, його категоризації, що дозволяє протистояти хаосу. Квантифікатори вказують на кількість об'єктів у полі зору та служать для вираження взаємозв'язків у форматі «множина-елемент» та «частина-ціле», що лежить в основі абстрактної ідеї кількості. Залежно від ступеня узагальнення кількісних значень, квантифікатори передають як дискретну, так і недискретну кількість, не фіксуючи конкретну кількість референтів, але вказуючи на «розмиті» межі кількісного параметру [1, с. 5].

Квантифікатори дають доступ до різноманітних кількісних значень, а тому можуть бути розподілені на дві основні, але взаємопов'язані групи за принципом опозицій: 1) опозиція на широкому рівні, а саме: максимально-невизначена кількість (*many, much, all*) – мінімально-невизначена кількість (*few, little, some, several, a few*); 2) опозиція на вузькому рівні, а саме: тотальна кількість (*all*) – велика кількість (*much, many*); декілька (*several, some, a few, a little*) – мало (*few, little*) [2, с. 201].

У кожній газеті існують різні секції, призначені для публікації матеріалів конкретного спрямування, характеру або жанру. Кожне видання має свою власну систему рубрик, що відрізняється за характером, тривалістю існування, а також орієнтацією на певну аудиторію. Деякі рубрики є постійними або існують протягом тривалого періоду та, зазвичай, збігаються з основними

тематичними розділами газети. Інші пов'язані з кон'юнктурою або мають сезонний характер [3, с. 24].

У сучасному світі медіа квантифікатори відіграють важливу роль у формуванні нарративу та передачі нюансованої інформації читачам. Від міжнародних подій до мистецтва та спорту, використання квантифікаторів надає читачам уявлення про масштаб, інтенсивність або пропорції подій.

Газета *New York Times*, визнана своєю широкою гамою рубрик, відображає різноманітні аспекти життя, від політики та економіки до культурних та спортивних подій в США та світі загалом, використовує квантифікатори для передачі кількісної інформації та формування враження про обсяг подій чи об'єктів, які розглядаються. У газетних рубриках та стилістиці квантифікатори використовуються для зміцнення чи послаблення висловлення, вказівки на кількість, а також для створення або підсилення емоційного відтінку.

Функціонування квантифікаторів у різних рубриках газети визначається специфікою тематики та призначення кожної конкретної секції. Наприклад, у рубриці *International* квантифікатори здебільшого використовуються для передачі розміру політичних подій та впливу на міжнародному рівні:

«*Under Mr. Macron, the national assembly has become even less of a counterweight. His party, La République en Marche, was a vehicle he created for his candidacy; many of its lawmakers, who hold a majority in the national assembly, are neophytes beholden to him*» [4, с. 4]. У наведеному дискурсивному фрагменті використання квантифікаторів надає точний контекст та визначає різні аспекти інформації: *less of* передає ефект послаблення, *many of* підкреслює різноманітність та складність подій, а *a majority* конкретизує загальний розмір та вагомість тенденцій. Ця комбінація дозволяє точно виразити ступінь впливу чи розмір явищ у світі, створюючи конкретне та обґрунтоване враження для читача.

Водночас у рубриці *National* використання квантифікаторів визначає не лише точність інформації, але й підкреслює загальний масштаб та важливість

національних подій. За їх допомогою в національних новинах можна чітко передати величезну або обмежену кількість інформації, надаючи читачам контекст і розмір висвітлюваних ситуацій. Наприклад, «*Attorney General Merrick B. Garland personally called some of those advocates on Wednesday to brief them on the changes <...>*» [4, с. 18], де використання *some of* створює ефект обраності, активізуючи інтерес читача до сприйняття інформації.

Використання квантифікаторів у рубриці *Sports* допомагає створювати враження динамічності, ефективності та результативності. Наприклад, «*Within a couple of months of taking up his post as Eintracht Frankfurt's sporting director, he found himself with not only a manager to replace but also a couple of star players*» [4, с. 29], де *a couple of* створює враження невеликої, але важливої події у спортивному світі, підкреслюючи особливий статус обраних гравців та менеджера.

Таким чином, квантифікатори служать ключовим інструментом для передачі кількісної інформації та формування враження про обсяг явищ чи об'єктів, що розглядаються. У кожній рубриці газети роль квантифікаторів визначається конкретними потребами та цілями. Вони стають не тільки інструментом передачі чіткої інформації, але і ключовим елементом аналітичного підходу до обговорюваних тем. Це дозволяє газеті не лише стати носієм фактів, але й забезпечити читачів глибоким розумінням кількісних та якісних аспектів подій.

Література:

1. Грачова І. Є. Становлення класу слів-квантифікаторів в англійській мові (VII–VII ст.) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : 10.02.04. Київ, 2007. 20 с.

2. Дроф'як Н. І. Детермінатив як складова субстантивного сполучення. *Наукові записки Кіровоградського державного педагогічного університету ім. В. Винниченка*. 2011. Вип. 95, № 2. С.198–202.

3. Яненко Я. В. Газетно-журнальне видання : конспект лекцій для студ. Суми : СумДУ, 2013. 88 с.

4. The New York Times (2022-02-24) : веб-сайт. URL : <https://issuhub.com/view/index/53596> (дата звернення: 24.02.2024).

Вікторія Матковська

Черкаський національний університет
імені Богдана Хмельницького

Науковий керівник: Стройкова С. А., канд. філол. наук

СТРУКТУРНІ ОСОБЛИВОСТІ НІМЕЦЬКИХ ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ НА ПОЗНАЧЕННЯ ЕМОЦІЙ ЛЮДИНИ

На сьогодні фразеологія характеризується широким колом проблем. Учені досліджують суть і об'єм фразеології, семантичну організацію фразеологічних одиниць (далі ФО), розглядають проблеми обмеження фразеологізмів від змінних і термінологічних словосполучень, визначають критерії виділення фразеологічних одиниць, проводять класифікації фразеологізмів з точки зору семантичної єдності їх компонентів. Актуальними і цікавими є дослідження структури фразеологізмів [1].

Незважаючи на той факт, що фразеологізми не є модельованими словосполученнями, українська дослідниця Бєлих О. М. стверджує, вони досить чітко можуть бути розподілені **за типами структур** [1, с. 1]. До першої групи належать ФО, які за своєю формою співпадають із відповідними вільними словосполученнями: *mit Ach und Weh* – охаючи і зітхаючи, стогнучи [3]. Другу групу представлено сурядними структурами: *ein dämliches Aas* – дурень, телепень, дурило [3]; *das gefährliche Alter* – небезпечний вік [3]. До третьої групи належать фразеологічні одиниці з предикативною структурою: *Angst bekommen* – злякатися [3], *auf achtzig sein (або kommen)* – розм. фам. розкип'ятитися, розгарячитися, лопатися від злості [3]. Сюди відносять також фразеологізми компаративного характеру: *launisch (або unbeständig) wie der April* – капризний, мінливий, як погода у квітні [3].

Серед німецьких фразеологізмів на позначення емоцій людини мовознавці виокремлюють ФО представлені двокомпонентними, багатоконпонентними сполученнями і складними іменниками [4, с. 139].

Беручи до уваги різні класифікації фразеологізмів, дослідниці Майковська В. О. та Прокопець М. С., і ми услід за ними, виокремлюємо:

а) **однокомпонентні:** *Aalhaut* – бути слизьким як вугор (бути хитрим, вивертким) [3]; б) **двокомпонентні:** *einen Anfall (wegen etw. G) bekommen* – розм. шаленіти, лютувати [3]; *die Angstläuse beißen j-n* – жарт. хто-небудь помирає від страху [3]; в) **багатоконпонентні:** *mit der Antwort nicht recht herauswollen* – розм. крутити, хитрувати, ухилитися від відповіді [3]; *etw. Auf die leichte Achsel nehmen* – несерйозно, легковажно поставитись до чого–небудь [3].

Досліджуючи граматичні особливості німецьких фразеологізмів, лінгвістка Гаврилова І. зазначає, що це переважно словосполучення [2, с. 95], які дослідниця поділяє на два різновиди, кожен з яких має твердо фіксовану структуру. Такими фразеологізмами є парні сполучення та компаративні фразеологічні одиниці [там само].

Парними називають фразеологізми із цілісним значенням, утворені внаслідок семантичного перетворення сурядного поєднання двох граматично рівноправних слів та з'єднані за допомогою сполучника *und, oder* або *weder...noch: abwarten und Tee trinken!* (також *erst abwarten, dann Tee trinken*) – розм. фам. зберігай терпіння!; ~ поживемо – побачимо (досл. спочатку чекати, потім чай пити [3].

Компаративні фразеологізми – стійкі сполуки слів, відмінність яких полягає в порівнянні елементів, з яких вони складаються: *besser abwarten, als sich übereilen* – присл. поспішиш – людей насмішиш, скорий поспіх – людям посміх [3]; *wie Apfelsmus gerührt sein* – розм. ірон. бути глибоко зворушеним [3].

Отже, за структурою німецькі фразеологізми на позначення емоцій людини представлені переважно двокомпонентними та багатоконпонентними фразеологічними одиницями. Лише деякі фразеологізми мають у своїй структурі складні іменники.

Література:

1. Белих О. М. Структурно-семантична характеристика фразеологізмів з гастрономічним компонентом (на матеріалі сучасної німецької мови). URL:https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/12980/1/semantic_lexical.pdf (дата звернення: 10.04.2024).
  2. Гаврилова І. Фразеологізми німецької мови з національно-культурним компонентом. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2020. Вип. 32, Т. 1. С. 92–98.
  3. Гаврись В.І., Пророченко О.П. *Німецько-український фразеологічний словник*. Т. 1, 2. К. : Рад. школа, 1981. 418 с.
- Майковська В. О., Прокопець М. С. Структурно-семантичні особливості німецьких фразеологізмів хроматонімів. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Журналістика*. Том 33 (72). № 4. 2022. С. 136–140

Олена Огородник

Вінницький державний педагогічний університет
імені М. Коцюбинського

Науковий керівник: Петров О.О., канд. філол. наук

ВПЛИВ МЕДІАДИСКУРСУ НА СПРИЙНЯТТЯ КОНЦЕПТУ ВІЙНА

Роль медіапростору у формуванні концепту ВІЙНА є надзвичайно важливою і впливовою, оскільки медіа виступають основним джерелом інформації та інтерпретації військових подій для громадськості. Медіапростір широко використовується для представлення військових конфліктів через різні формати, такі як новини, статті, телепередачі, фото- та відеоматеріали. Ці матеріали впливають на уявлення аудиторії про природу війни, її наслідки та значення. Медіа використовують різноманітні мовні засоби, емоційно насичені слова та образи, щоб сприйняти події війни у визначений спосіб. Це може включати вживання специфічної лексики, яка асоціюється з певними концепціями або емоціями. Медіапростір може бути використаний для

політичної маніпуляції та впливу на громадську думку щодо військових дій. Він може використовуватися для підтримки чи критики урядової політики у сфері оборони та військових дій. Медіапростір має великий вплив на міжнародні відносини, оскільки інформація, що поширюється через нього, може впливати на сприйняття військових конфліктів у різних країнах та серед міжнародних партнерів.

Тема збройних конфліктів є однією з найбільш делікатних, тому авторам новинних статей важко залишатися об'єктивними, що відображається у виборі мовних засобів із позитивною чи негативною конотацією для зображення відповідних сторін конфлікту [1, с. 45]. Медіа визначають спосіб, яким громадськість розуміє війну. Шляхом вибору певних понять, образів розуміння, медіа можуть створити певне уявлення про сутність військових конфліктів. Медіа можуть концентруватися на певних аспектах війни, зокрема на стражданнях цивільного населення, героїзації військових дій або наслідках для економіки та геополітики.

Тексти новин, які описують війну, у цілому характеризується стратегічною метою виправдання своїх, виправдання війни і дискредитації чужих. Відповідно до інтерактивної теорії дискурсу повідомлення структурується з урахуванням цілей автора та культурно зумовленої комунікативної компетентності адресата, що зумовлює особливості використання засобів представлення сторін збройного конфлікту [1, с. 46]. Медіа можуть впливати на сприйняття військових конфліктів не лише у власній країні, але й у різних країнах та серед міжнародних спільнот. Інформація, що поширюється через міжнародні медіа, може впливати на позиції країн та міжнародних організацій.

Війна є однією з основних тем у багатьох англійськомовних медіа. Заголовки, репортажі, аналітика – все це регулярно звертається до подій у воєнних зонах. Медіа можуть утворювати і утримувати уявлення про війну як про велику, важливу або загрозливу подію, яка варта особливої уваги та реакції громадськості.

Інформація, яку пропагує медіа, може інтерпретуватись різними способами. Надзвичайно важливим є використання відповідної лексики. Мас-медіа відіграють ключову роль у тому, як буде сприйнята інформація про збройні конфлікти і який ефект вона справить на адресата. Для цього автори інтернет-новин вдаються до різних мовних засобів і комунікативних стратегій. В залежності від правильності підібраних відповідників та синонімів, інформація сприймається по-різному. Медіа можуть використовувати специфічну мову та образи для впливу на перцепцію військових подій, відображаючи їх у певному світлі залежно від політичних або інших мотивацій.

Використання емоційно заряджених слів та образів може сприяти створенню сприйняття війни як загрозової, трагічної або необхідної події, що потребує реакції.

Медіапростір відіграє важливу роль у поширенні інформації про військові конфлікти, забезпечуючи громадськість звітами, аналізом та коментарями щодо подій.

Війна завжди асоціюється з руйнуваннями, руїнами, матеріальною шкодою, збитками та розрухою [2, с. 56]. Медіа впливають на сприйняття війни глядачами та читачами через відображення військових подій у відповідних ракурсах, аналіз інформації та коментарі в ефірі чи в текстовій формі.

Медіапростір може використовувати емоційно заряджені образи та слова для створення враження про війну як про драматичну та загрозову подію.

ЗМІ можуть формувати громадську думку про війну, впливаючи на загальну підтримку або протест проти військових дій, а також на уявлення про потреби у військових втручаннях або дипломатичних рішеннях. Попередньо, були досліджені слова, які прямо вважаються похідними від концепту ВІЙНА, такі як: ЗЛОЧИН, ГОЛОД, ШКОДА, ЕКОНОМІЯ, БРЕХНЯ, ЗАЛЯКУВАННЯ [2, с. 58]. Всі вищеперераховані значення стосуються одного слова. Війна уособлює у собі в основному лише негативні значення.

Тому, важливо досліджувати концепт ВІЙНА у різних контекстах, адже з використанням взаємозамінних або схожих за значенням слів може впливати на

сприйняття даної інформації тим чи іншим чином. Важливо розуміти, розбіжність понять та їхнє застосування в ЗМІ.

Література:

1. Зорницький А. В., Мосієнко О. В. Вербалізація збройного конфлікту в англomовному медіа-дискурсі. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Філологія. 2018 № 33* том 2. С. 45-47. URL: http://vestnik-philology.mgu.od.ua/archive/v33/part_2/14.pdf (Дата звернення: 22.03.2024)

2. Ницполь В. І. Метафорична концептуалізація війни в американському медіа дискурсі С.53-58. URL: <https://journals.pnu.if.ua/index.php/folium/article/download/18/18> (Дата звернення: 23.03.2024)

Олександр Петров

Вінницький державний педагогічний університет
імені М. Коцюбинського

ОНОМАСІОЛОГІЧНИЙ ПІДХІД ДО ВИВЧЕННЯ СЕМАНТИКИ КОМПОЗИТИВ У СУЧАСНІЙ НІМЕЦЬКІЙ МОВІ

Сучасна ономасіологія спрямовує свої зусилля на дослідження номінативної структури найменування в її проекції на позначене у сфері свідомості, яка інтеріоризує реалії дійсності та формує внутрішній рефлексивний досвід. Її завданнями є систематизація та типологізація номінативних одиниць, типів номінації, аналіз взаємодії семантичного й номінативного аспектів мови, інтерпретація ономасіологічних структур у проекції на значення мовних одиниць [1, с. 140].

Ономасіологія вивчає похідне, а отже і складне слово, насамперед із семантико-функціонального погляду, де ономасіологічний підхід є тим підґрунтям, на якому базується дослідження семантики та словотворення найменувань у сфері словоскладання.

Ономасіологічні категорії є найзагальнішими типами формулювання змісту стосовно його вираження в мові. За допомогою цих категорій

відбувається опрацювання, аналіз і впорядкування позамовного змісту у взаємозв'язку зі способами номінації, що існують у конкретній мові в певний період її розвитку. Аналіз ономасіологічної структури включає характеристику ономасіологічної ознаки, ономасіологічного базису і ономасіологічної зв'язки похідного слова та полягає в інтерпретації типу відносин між ними. Так, у німецькому композиті *Lehrfacharbeiter*, що має ономасіологічний базис, який утворюється опорним компонентом *-facharbeiter* («майстер-наставник, кваліфікований робітник»), та ономасіологічну ознаку, виражену першим компонентом *Lehr-* («навчання»), відображено загальне значення слова – «майстер-наставник, який шефствує над учнями в процесі навчання професії».

Структура ономасіологічної категорії є двочленною: ономасіологічний базис вказує на певний клас понять або родове поняття, ономасіологічна ознака вказує на відмінності, які виокремлюють предмет або суб'єкт усередині класу; вони пов'язані між собою певним типом відносин, який називається ономасіологічною зв'язкою.

Ономасіологічні категорії є основою для утворення словотворчих категорій. Словотвірні категорії, до складу яких входять словотвірні типи, моделі та значення, слугують системно-структурною основою, яку доповнюють ономасіологічні смисли.

Ономасіологічна категорія може стати словотвірною, коли вона об'єднана одним словотвірним значенням, але засоби її реалізації можуть бути різними. Саме ця спільність словотвірного значення за наявності різноманіття засобів реалізації робить ономасіологічну категорію основною одиницею аналізу словотворення найменувань особи та німецької мови. «При цьому ономасіологічні категорії – і в рамках цих категорій – словотвірні категорії є семантичною моделлю, що абстрагується від конкретних словотвірних типів» [2, с. 216]. І. Онхайзер стверджує, що, аналізуючи функціонування словотвірних категорій, «можна встановити здібності мов виражати окремі значення спеціалізованими для цього вираження словотворчими засобами» [2, с. 216].

Крім того, в процесі вивчення семантики складних номінативів виявляється різна активність окремих груп слів, що мотивують, усередині словотвірних категорій і типів. Як зазначає цей науковець, «специфіка словотвірних систем німецької мови відбивається не стільки в наявності/відсутності певних словотвірних категорій і способів утворення, скільки в частотності їхньої реалізації та в семантичному наповненні моделей» [2, с. 217].

Таким чином, ономазіологічний підхід до вивчення семантики композитних одиниць у сучасній німецькій мові передбачає дослідження їхньої ономазіологічної структури, що дозволить виявити специфіку творення складних іменників.

Література:

1. Селіванова О.О. Сучасна лінгвістика: напрями та проблеми. Полтава: Довкілля-К, 2008. 712 с.
2. Ohnheiser I. Wortbildung im Deutschen. Leipzig, 1987. 284 S.

Наталія Пугач

Вінницький державний педагогічний університет

імені М. Коцюбинського

Науковий керівник: Козачишина О. Л., канд. філол. наук

ПОЛІТКОРЕКТНІСТЬ ЯК МОВНИЙ ТА СУСПІЛЬНИЙ ФЕНОМЕН: ІСТОРИЧНІ ВИТОКИ ТА ЕТАПИ ФОРМУВАННЯ

Протягом усієї історії людства питання правдивості перебувало в центрі уваги людських суспільств і створювало умови для комфортної комунікації. В умовах європейської інтеграції України феномен правдивості, а точніше політичної коректності (далі – політкоректності), слугує конструктивною моделлю співіснування людей у суспільстві. По-перше, політкоректність досі має велике теоретичне і практичне значення, оскільки є основою для побудови безконфліктних відносин (міжособистісних, міжетнічних, міжрелігійних, міждержавних). По-друге, в європейських суспільствах політкоректність є

ідеологією, яка визначає певні норми соціальної поведінки. По-третє, політична коректність – це практика заборони (прямо чи опосередковано) висловлення певних суджень, розкриття фактів або використання слів чи виразів, які вважаються образливими для осіб чи груп, що зазнають дискримінації в суспільстві.

Над розробкою теоретичних підходів до феномену політичної коректності працювали вчені різних наукових дисциплін. Поняття «коректність», що походить від латинського слова *correctus* (ввічливість, такт), виникло ще в античності як ввічливе ставлення до співрозмовників, повага і терпимість до чужих поглядів і думок у дискусії, на противагу таким принципам, як насильство, непримиренність і ворожість [13, с. 287]. Коректністю, як правило, вважалася беззаперечна норма спілкування. Так коректність стала загальнолюдською цінністю, моральною якістю, що проявляється у ввічливій і шанобливій поведінці в контактах між окремими людьми, групами, державами і народами.

У Середньовіччі поняття коректності використовувалося в релігійному середовищі в інтерпретації «толерантності – релігійної терпимості». Таке розуміння поняття «коректність» було пов'язане з періодом інтенсивних релігійних конфліктів і протистоянь між духовною та світською владою в Європі. Відтоді принцип праведності в сенсі «стриманості», тобто толерантності до іншого, був закріплений в Нантському едикті (1598), який гарантує віруючим свободу совісті, свободу віросповідання і можливість правильної поведінки як керівний принцип суспільства і держави [10, с. 169-170]. Так були офіційно закладені основи політичної коректності.

В епоху модерну провідні філософи, такі як Джон Локк, Монтеस्क'є, Вольтер, Кант і Мілль, рішуче засуджували релігійну нетерпимість і фанатизм. На думку англійського філософа Джона Локка (1632-1704), теоретика «суспільного договору», концепція прав зосереджувалася насамперед на питаннях релігійної толерантності та гармонії, «золотої середини», яка дозволяла знайти баланс між несумісними крайніми позиціями [8, с. 139]. Джон

Локк вважав, що слід пропагувати праведність як терпляче ставлення до вибору людьми своїх переконань, що можна трактувати як політичний принцип, який принесе в суспільство мир і християнське милосердя [8, с. 88-89].

В епоху Просвітництва французький філософ Ш. Монтеск'є (1689-1755) у своїй праці «Про дух законів» звернувся до питання істини та визначив найбільш прийнятні форми суспільства і держави. На думку Монтеск'є, істина виходить за межі правових норм, нормалізуючи суспільні відносини, створюючи умови для існування громадянського суспільства та правової держави і виступаючи регулятором, який дозволяє праву легше і гармонійніше застосовуватися та виконувати свої функції [2]. Натомість Вольтер (1694-1778) вбачав у праведності умову спільності цінностей і чеснот, толерантності до різних релігійних доктрин, думок і звичаїв інших, зменшення фанатизму, який руйнує суспільні відносини [1, с. 26].

Іммануїл Кант (1724-1804) свого часу у своїй концепції природних індивідуальних прав людини без відчуження вважав, що праведник – це той, хто уникає конфліктів, але щоб бути такою людиною, потрібно «змінити серце» [5, с. 51]. Більше того, Дж. Стюарт Мілль (1806-1873) у своїй праці «Про свободу» пов'язує поняття «правоти» з такими демократичними принципами, як справедливість і свобода [9]. Так, у ліберальній парадигмі питання правдивості та толерантності визначаються як моральні цінності та як можливість співіснування вільних суб'єктів з певними відмінностями у поглядах, поведінці та переконаннях. У теоретичному дискурсі філософів правдивість постає як культурна цінність, що впливає на формування нових міжособистісних стосунків і форм поведінки по відношенню до інших. У європейському культурно-філософському дискурсі поступово формується розуміння правдивості як культурного феномену, що впливає на розвиток європейської культури [3].

Таким чином, у європейській науковій думці було закладено підґрунтя для утвердження «коректності» як провідної соціальної цінності 20 та 21 століть. У суспільстві політкоректність була прийнята як принцип відмови від мови та поведінки, які можуть образити певні групи [15, с. 894; також 6; 7]. У

культурному та мовному середовищі проголошуються нові способи мовного вираження, спрямовані на протидію мовним висловам, які ображають почуття та гідність людей і обмежують права людини через звичну мовну вульгарність та прямолінійність щодо раси, статі, віку, стану здоров'я, соціального статусу та зовнішнього вигляду [12].

З розвитком громадянського суспільства, ринкових відносин і становленням ліберальної ідеології як панівної відбувається перегляд лексики політкоректності як інструменту ліберальної ідеології [16, с. 220].

Політкоректність продовжила свій розвиток в американському суспільстві як елемент англomовної культури та ідеологічне розмежування світогляду в результаті дебатів, що розпочалися в американських університетських кампусах у 1980-х роках ХХ століття. Консерватори в американських університетах почали використовувати термін «політична коректність» для позначення громадського руху, спрямованого на ліквідацію наслідків дискримінації та запобігання дискримінації за расовою, етнічною, гендерною та сексуальною орієнтацією. На розвиток політкоректності в США вплинули лібералізація суспільного ладу, вимоги чорношкірого населення щодо ліквідації расової дискримінації в англійській мові та оголошення жіночим рухом англійської мови сексистською. Боротьба за політкоректність стала серйозною політичною проблемою, вирішення якої полягало у трансформації англійської мови та очищенні її від маркерів «расизму», «сексизму» та «сексизму». Таким чином, феномен політкоректності був створений соціальним середовищем північноамериканського суспільства в той час, коли рівність вважалася однією з найвищих цінностей. В університетах США були прийняті кодекси поведінки, які захищають права сексуальних меншин та жінок. Таким чином, політкоректність у США стала соціокультурним і мовним кодексом поведінки, а зрештою – ідеологією сучасної західної демократії, заснованої на поняттях справедливості, рівності та поваги до прав людини [3, с. 350; 6; 7].

Повернемося до Європи. Пізніше «політична коректність» була закріплена в Європейській конвенції про захист прав людини і основоположних

свобод [14], отримала міжнародне визнання і поступово почала впливати на мовну ситуацію (ЗМІ, правові норми, публічну комунікацію, повсякденне спілкування), появу нових форм мови та їх використання [11, с. 94-99].

Таким чином, політкоректність зародилася давно і пройшла складний процес розвитку та становлення. Про це свідчить той факт, що політкоректність стала важливим сучасним елементом лише наприкінці минулого століття. Основними причинами позитивного розвитку політкоректності є зростаюча інтернаціоналізація сучасного суспільства, необхідність враховувати інтереси та потреби всіх зацікавлених сторін, а також діяльність різних спільнот, які прагнуть захистити права конкретних осіб та груп.

Література:

1. Вольтер Ф. Кандід: філософ, повісті : пер. з фр. : передмова та примітки Я. І. Кравця; худож.-ілюстратор Д. С. Ракова; худож.-оформлювач Б. П. Бублик. Харків: Фоліо, 2011. 411 с.

2. Дурдинець М. Ю. Філософсько-правові погляди Шарля-Луї Монтеск'є «Про дух законів». Інтернет ресурс. URL : <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/21060/1/%D0%A4%D0%86%D0%9B%D0%9E%D0%A1%D0%9E%D0%A4%D0%A1%D0%AC%D0%9A%D0%9E%D0%9F%D0%A0%D0%90%D0%92%D0%9E%D0%92%D0%86%20%D0%9F%D0%9E%D0%93%D0%9B%D0%AF%D0%94%D0%98%20%D0%A8%D0%90%D0%A0%D0%9B%D0%AF.pdf>

3. З історії політкоректності: чому людство почало спілкуватися обачніше? Інтернет ресурс. URL : <https://www.radiosvoboda.org/a/25082300.html>

4. Завадська О. Пейоративний аспект політкоректності. *Studia Linguistic*. 2011. № 6. С. 350–356.

5. Кант Іммануїл. Критика чистого розуму : пер. з нім. та приміт. І. Бурковського. К . : Юніверс, 2000. 504 с.

6. Козачишина О.Л. Політична коректність : сучасний стан проблеми. *Іноземні мови у вищому навчальному закладі: теоретичні засади та прикладні*

аспекти. *Матеріали Всеукраїнської науково-теоретичної конференції* / Гол. ред. Ямчинська Т.І. 2011. С. 58-61.

7. Козачишина О.Л. Соціальна зумовленість використання евфемізмів. *Іноземні мови у вищому навчальному закладі: теоретичні засади та прикладні аспекти. Матеріали Всеукраїнської науково-теоретичної конференції* / Гол. ред. Ямчинська Т.І. 2012. С. 60-63.

8. Локк Д. Розвідка про людське розуміння : у 4-х кн. Кн. 4. Харків, 2002. 394 с.

9. Міл Стюарт. Про Свободу. Інтернет ресурс. URL : <http://litopys.org.ua/mill/mill.htm>

10. Нантський едикт 1598. Хрестоматія з історії середніх віків. Київ, 1953. Т. 3. 320 с.

11. Нехаєнко О. Політична коректність як суспільний феномен: генеза та соціологічна концептуалізація. *Український соціологічний журнал*. 2018. № 19(1–2). С. 94–99.

12. Сінькевич О. Політкоректність в контексті глобалізаційних процесів сучасності. *SWorld*. 2013. № 2. 12 с.

13. Словник української мови : в 11 тт. Київ, 1970–1980. Т. 4. 420 с.

14. Що таке Європейська конвенція про захист прав людини і які права та свободи вона гарантує. Інтернет ресурс. URL : <https://zakjust.gov.ua/yurydychni-konsultatsii/776-shcho-takeyevropeiska-konventsiiia-pro-zakhyst-pravliudyny-i-iaki-prava-ta-svobody-vona-harantuie17102017>

15. Oxford Advanced Learner's Dictionary of Current English. 5th ed. Editor Jonathan Crowther. Oxford University Press, 1995. 1022 p.

16. Turner B. Orientalism Postmodernism and Globalism. Routledge. 2003. 288 с.

Вероніка Степаненко

Вінницький державний педагогічний університет
імені М. Коцюбинського

КОНЦЕПТ ЯК ОБ'ЄКТ СУЧАСНИХ МОВОЗНАВЧИХ СТУДІЙ

У лінгвістиці, лінгвокультурології та когнітивній лінгвістиці існує декілька підходів та визначень поняття «концепт».

Дослідники дають різні визначення залежно від свого теоретичного підходу. Лінгвістика наголошує на етнокультурній обумовленості, а представники когнітивної лінгвістики на ментальній сутності концепту.

Також концепти складають семантичний простір конкретної мови, який відображає структуру знання. Різотлумачення поняття «концепт» обумовлені його складною структурою, багатовимірністю та його соціально-психологічною природою.

Визначення концепту може бути інтегративним, охоплювати ментальний, психічний, інформаційний та лінгвістичний аспекти.

Концепти можна класифікувати за різними ознаками, такими як номінативність у мові, ступінь стійкості, регулярність актуалізації, структура, ступінь абстрактності.

У розвитку гуманітарних знань лінгвістика перейшла від вивчення самої мови до антропологічної лінгвістики, яка досліджує мову у зв'язку з людиною, мисленням і свідомістю.

«Концепт» став ключовим терміном у когнітивній лінгвістиці, що визначає усвідомлення фрагментів реальності та мовну категоризацію. Серед конкуруючих термінів він виявився найбільш життєздатним у лінгвістичній літературі. Це поняття існує у різних наукових напрямках: охоплює галузі когнітивної психології та когнітивної лінгвістики, що займаються проблемами мислення, пізнання та обробки інформації.

Сьогодні термін концепт належить до нечітко визначених лінгвістичних категорій через його новизну та відсутність чіткого визначення.

В лінгвістичному когнітивному дослідженні, концепти відображають зв'язок між значенням слова, знаннями та структурою їх відображення у свідомості.

Деякі вчені розглядають концепт як об'єкт ідеального світу, «квант знання» та синтез логічних та гносеологічних уявлень про об'єкт відповідно. Зарубіжні дослідники, такі як М. Джонсон [2, с. 233] і Дж. Лакофф [3, с. 750], вважають концепт ментальною репрезентацією, тоді як К. Пікок [4, с. 251] трактує його як абстрактну одиницю логічної семантики.

Найбільш продуктивним є інтегративний підхід, де концепт розглядається як термін, що уточнює ментальні та психічні ресурси свідомості, операційно-змістовну одиницю пам'яті та мову мозку.

Інваріантні ознаки концепту включають мінімальну одиницю досвіду, основні одиниці обробки знань, гнучкі межі змісту, соціальну природу та культурну позначеність. Його структура включає концептуальні та культурні компоненти, сформовані через сенсорний досвід, розумові операції та знання мовних одиниць.

Організація концепту є складною, і він характеризується активною динамікою в процесі мислення, функціонує в різних аспектах і взаємодіє з іншими концептами. Він народжується як чуттєвий образ, який трансформується в мовленнєвий образ з урахуванням чуттєвого досвіду, розумових операцій і знання мовних одиниць [1, с. 159].

Основні тлумачення концепту розглядають його як комплексне, багатовимірне соціопсихічне явище, що співвідноситься як з колективною, так і індивідуальною свідомістю. У своїй сутності концепт допомагає людині орієнтуватися в світі та формувати уявлення про нього.

Література:

1. Хорошун О.О. Концепт як основне поняття когнітивної лінгвістики. *Вісник Житомирського державного університету*. Випуск 49. Філологічні науки. Житомир, 2019. С. 158-161
2. Johnson M. *The Body in the Mind. The Bodily Basis of Meaning, Imagination, and Reason*. Chicago and London: The University of Chicago Press, 1987. 233 p.

3. Lakoff G. Women, fire and dangerous things: What categories reveal about the mind. Chicago, L.: The University of Chicago Press, 1987. 750 p.

4. Peacocke Ch. Proper names, reference, and rigid designation. Meaning, Reference, and Necessity / S. Blackburn (ed.). Cambridge, 1975. 251 p.

Павло Фармагей

Вінницький державний педагогічний університет
імені М. Коцюбинського

**IMPACT OF THE MILITARY LEXICON EMERGING DURING 2014-
2024 ON THE DEVELOPMENT AND CONTEMPORARY STATE
OF LINGUISTICS IN UKRAINE**

The Russo-Ukrainian War that started in 2014 caused the emergence of new linguistic items that were assimilated in Ukrainian language to varying degrees. The appearance of new language units occurred both in the context of specific military slang and in the dimension of technical terminology. Addressing the time period of 2014-2022, the primary stratum of neologisms was formed by slang units used by representatives of the armed forces. After the beginning of Russia's full-scale invasion of Ukraine in 2022, as a result of the transition to significantly intensified combat actions and expansion of the impact of the conflict on various spheres of human activity, the new military terminology began to refer to broader areas. As of April 2024, the use of military terminology and slang is primarily observed in media, technical and political discourse.

In the period preceding the beginning of the full-scale invasion in 2022, the main body of new lexicon referred primarily to the concepts of military and political discourse. Among the most significant terms that entered the Ukrainian language are various linguistic units denoting political processes of the time period, for example, the notion of *АТО* (укр. *Антитерористична операція*), which became a nominal name for combat actions in the period 2014-2018 [1]. The less used language units include slang vocabulary and professionalisms used by the military. Considering the local distribution of these terms, their influence on types of discourse other than the

military one has not produced a profound impact on the language. Nevertheless, the beginning of military actions in 2014 and the start of more active cooperation between Ukraine and NATO contributed to the development of applied linguistics, as it resulted in the development of translation studies, which is exemplified by the appearance of a range of dictionaries and guidebooks related to military vocabulary [2, p. 4]. In general, the development of military lexicon in the period up to 2022 has had a substantial impact on linguistics within military discourse however, only a few general concepts have appeared in a wider application.

After the beginning of the full-scale invasion of the Russian Federation in 2022, the impact of the fighting and the military and political discourse became considerably more emphasized, which also led to changes in the linguistic aspect. Primarily, the Ukrainian language became increasingly receptive to the assimilation of technical terms and jargonisms that directly relate to war. Furthermore, a range of military terms are assimilated in the media discourse almost simultaneously with their emergence, as exemplified by abbreviations denoting new types of military units such as *ПУБнАК* (укр. *Рота ударних безпілотних авіаційних комплексів*) [3]. In this instance, the extensive use of a highly specialized term in non-military discourse, which actually constitutes a neologism in the military domain, indicates the significant impact of war on the language's lexicon. In addition, the absence of such specialized concepts in interlanguage dictionaries refers to the issue of the lack of a practical basis for military translation, thus causing additional challenges in linguistics [4, p. 25]. Generally, the contemporary pace of emergence of new lexical units related to the military sphere causes a range of severe challenges for linguistics, and particularly for its applied branch.

Overall, it is essential to emphasize that the Russo-Ukrainian War is an environment not only of armed and political warfare, but also a crucial process for the emergence and assimilation of new linguistic units in the Ukrainian language. The initial focus of neologisms was in the sphere of military slang, reflecting the experience and jargon of those directly involved in the conflict. However, with the escalation of the Russian invasion in 2022, the scope of new military terminology

expanded to cover broader areas beyond the combat zone. This shift was driven by the intensification of warfare and the far-reaching impact of the conflict on various aspects of society. The impact of military terminology and slang as of 2024 extends further beyond the military, infiltrating particularly the media, and a range of other domains. The linguistic changes not only reflect the impact of armed conflict on society, but also emphasize the influence of extra-linguistic conditions on language development. Therefore, the study of the features and characteristics of the development and assimilation of military terminology is important for linguistics in the synchronic aspect of its study.

References:

1. Антитерористична операція (АТО), термін. URL: <http://surl.li/sjwjs> (дата звернення: 05.04.2024).
2. Словник військових термінів та скорочень (аббревіатур). Київ: Центральне військово-наукове управління Генерального штабу Збройних сил України, 2020. 52 с.
3. Як розвивається війна дронів та чому Україна відстає у ній? URL: <https://mil.in.ua/uk/articles/yak-rozvyvayetsya-vijna-droniv-ta-chomu-ukrayina-vidstaye-u-nij/> (дата звернення: 05.04.2024).
4. Balabin V. V. Theoretical foundation of military translation in Ukraine. *Science and Education a New Dimension. Philology*. 2018. Vol. 51, № 176. P. 22–25.

Віталій Федорчук

Вінницький державний педагогічний університет

імені М. Коцюбинського

Науковий керівник: Камінська М.О., канд. філол. наук

ПОНЯТТЯ ПУБЛІЦИСТИЧНОГО ДИСКУРСУ

Публіцистичний дискурс відіграє ключову роль у сучасному політичному житті, будь – якої країни, так як він є вагомим інструментом впливу на громадян. З визначенням поданого поняття виникають труднощі у зв'язку з

тим, що своїм корінням воно походить ще з давнини. Логічно, що відколи існувала політика - відтоді існував і публіцистичний дискурс.

Поняття «дискурс» походить від латинського слова “discours”, яке має значення висловлювання або комунікації на якусь певну тему. Щодо поняття “discursus”, то корінням своїм воно походить з латині та має переклад «розмови про щось». Аналізуючи подану інформацію, робимо власний попередній висновок про те, що «дискурс» означає висловлення думки на конкретну тему, або ж сукупність висловлювань навколо однієї теми.

Існує різноманітність та неоднозначність у тлумаченні поняття «дискурс». Серед причин виділяємо досить велику кількість вчених, які працювали над дослідженням поняття, серед яких називаємо Д. Ж. Браун і Дж. Юль, О. Шейгал, Т. ван Дейк, В. І. Карасик, Н. Д. Арутюнова, М. Л. Макаров та багато інших. Наведемо конкретні приклади «розвитку» поняття. У 1952 році Зеллінг Гарріс у своїй статті «Discourse Analysis» наводить поняття дискурсу як висловлювання думки, яке за обсягом є більшим за одне речення та знаходиться в рамках певного соціального контексту [2, с. 10]. Науковим терміном подане поняття стало в роботі французького лінгвіста Еміля Бенвеніста в 1970х роках. Філософського значення «дискурс» набув у роботі «Порядок дискурсу» Мішеля Фуко [1, с. 177]. Вчений інтерпретував його як «сукупність висловлювань, що належать до однієї і тієї ж системи формацій.» Заслуговує на увагу також тлумачення поняття українською лінгвісткою Е.О. Куш, яка тлумачить, що дискурс є системою мовлення, яка функціонує завдяки комунікації людей, які використовують свої комунікативні та розумові здібності з метою досягнення певних соціальних цілей [3, с. 71]. По мірі опрацювання поняття «дискурс» різними вченими, ми дійшли до загального висновку, що дискурс вважаємо сукупністю мовлення в усному та писемному вигляді, яке реалізується в рамці однієї теми, або контексту та здійснюється з метою досягнення певних соціальних цілей.

Поняття публіцистичного дискурсу часто плутають із поняттям публіцистичного стилю. Варто зазначити, що перший має характеристики

другого, але ним не являється. Маємо на увазі, що публіцистичний дискурс функціонує в рамці публіцистичного стилю, але стиль не може нести за собою інформації, він лише являється оформленням. Серед основних функцій публіцистичного стилю виділяємо інформативну та впливову, що означає, що використовувані лінгвістичні та стилістичні засоби будуть спрямовані та те, в першу чергу, щоби проінформувати адресата та здійснити на нього вплив. Поняття «публіцистичного дискурсу» широко дослідили мовознавці Шкрібляк М.П. та Бялик В.Д. [3 с. 73]. Вони виділяють основні його особливості, а саме:

- велика кількість клішованих виразів, які легко розпізнати;
- емотивність висловлювання, яка є ознакою мети впливу на адресата;
- використання цитат, реалій та порівнянь;
- застосування лексики нижчого реєстру задля зближення з адресатом;
- використання різноманітних стилістичних засобів;
- специфічне оформлення заголовків статей, часто з використанням гри слів (у письмовому дискурсі).

Публіцистичний дискурс є особливим видом дискурсу, основною функцією якого являється «зближення» політичної еліти з простими громадянами. Підсумовуючи вищесказане, нам вдалося проаналізувати поняття дискурсу та публіцистичного дискурсу та відслідкувати його еволюцію. Крім того, ми окреслили основні особливості поняття.

Література:

1. Лучак А.-М. М., Інтерпретація дискурсів Мішеля Фуко як засади прагматики комунікації. *Гілея*, 2016, С. 177.
2. Жукова Є.Р. Лінгвістичні засоби маніпулятивного впливу у сучасній англійській рекламі та засоби їх передачі українською мовою. 2023.
3. Шкрібляк М.П., Бялик, В.Д. Загальна характеристика публіцистичного дискурсу. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Германістика та міжкультурна комунікація»*. 2020, 1: С. 70-74.

4. Alba-Juez L., Mackenzie L. Emotion, lies and “bullshit” in journalistic discourse: The case of fake news. 2019. С. 21–30

Катріна Царьова

Національна академія Державної прикордонної служби України
імені Богдана Хмельницького
м. Хмельницький, Україна

Науковий керівник: Карпушина М. Г., канд. пед. наук

ЛІНГВІСТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ЗАГОЛОВКІВ АНГЛОМОВНОГО ПУБЛІЦИСТИЧНОГО ДИСКУРСУ ТА ЇХ ПЕРЕКЛАДУ

Заголовок має величезне значення, яке виходить за рамки простого називання тексту. Він охоплює не тільки його зміст, але й стилістичні та функціональні аспекти; ініціює розмову між автором і читачем, слугуючи її відправною точкою. Рівень привабливості заголовка або якості привернення уваги безпосередньо впливає на ефективність комунікації. Тому вибір найбільш вдалого заголовка для статті є надзвичайно важливим, адже він є сигналом, що спонукає до (не)прочитання матеріалу; мовною структурою, яка відповідає за репрезентацію тексту; носієм головної ідеї тексту; компонентом тексту з повним функціональним навантаженням; активатором емоційного сприйняття. Підходи до розуміння заголовка та його ролі у публіцистичному дискурсі різноманітні та неоднорідні. Загальна думка науковців полягає в тому, що заголовок виступає як мовна одиниця, спрямована на стимулювання читача до прочитання матеріалу.

Газетний заголовок покликаний висвітлювати зміст статті, зберігаючи інтригу та легкість сприйняття. Дослідження дозволило узагальнити роль заголовка у текстах публіцистичного характеру: прагматична або називна, інформативна, експресивна, інтригуюча, конкретизуюча, узагальнююча або акумулююча й апелятивна. Йому характерні такі функції як інформування, зацікавлення, об'єктивність, лаконічність, точність, структурування, які логічно пов'язані з ключовими властивостями заголовків, максимальною

інформативністю, об'єктивним відображенням тематичного змісту тексту, оригінальністю, виразністю, структурною завершеністю, точністю лексичних засобів.

Заголовки у публіцистичному англomовному дискурсі використовують різні стилістичні прийоми для привертання уваги та лаконічної передачі теми статті, забезпечуючи публіцистичну гостроту та експресивність, структурну завершеність та інтонаційну виразність, слугують ідентифікаторами статей і відіграють ключову роль у концептуальній комунікації суспільства.

Для досягнення максимальної ефективності комунікації шляхом використання газетних англomовних заголовків, застосовуються різноманітні стилістичні фігури, такі як епітет, метафора, антитеза, алюзія, алітерація, гіпербола, фразеологізми, перифраза, оксиморон. Такі стилістичні особливості роблять заголовок лаконічним, яскравим, інформативним та оригінальним, надаючи йому потужний прагматичний потенціал. А такі прийоми оформлення заголовків як відхід від нейтрального способу подачі інформації, використання емоційних тактик, запитань, ключових слів статті, гумору, іронії або неочікуваності, нестандартних і креативних підходів, використання активного голосу головної діючої особи статті вирішують подальшу роль (не)успішності комунікації автора і читача. Встановлено, що ключовими особливостями заголовків сучасного англomовного публіцистичного дискурсу є 1) морфологічні риси: використання неособових форм дієслова, виключення (артиклів, займенників, допоміжних дієслів); 2) синтаксичні особливості: використання безособових речень, інфінітивних, еліптичних конструкцій, питальних речень; 3) лексичні особливості: використання кліше і фразеології, спеціальної термінології, скорочень, акронімів, власних назв, імен; 4) композиційні особливості: ретельно відібране словникове наповнення, використання цитат. Вивчення матеріалу з досліджуваної нами теми свідчить про те, що заголовки англomовного публіцистичного дискурсу мають свою унікальність, відмінну від інших стилів, проте водночас у них поєднуються елементи різних стилів мовлення.

У результаті дослідження виявлено, що стратегії перекладу заголовків – це комплекс конкретних дій перекладача при перекладі конкретного заголовка на кожному з етапів перекладу. Вибір стратегії перекладу залежить від багатьох факторів, зокрема від типу заголовка, його функції, а також від культурних особливостей мов оригіналу та перекладу. Загальноприйнятої класифікації стратегій перекладу заголовків нами не виявлено. Попри те було встановлено такі основні стратегії: стратегія прямого перекладу, що полягає у дослівному відтворенні тексту оригіналу, стратегія трансформацій, яка характеризується змінами на лексичному, граматичному, синтаксичному та семантичному рівнях.

Використання трансформацій під час перекладу заголовків дає змогу повноцінно відтворити зміст повідомлюваного в мові оригіналу. Використання перекладацьких трансформацій під час перекладу заголовка передбачає вживання відповідних перекладацьких стратегій та змін для забезпечення точності, адекватності та стилістичної відповідності. Так, перекладацькі трансформації за характером одиниць мови оригіналу поділяють на морфологічні, лексичні, синтаксичні, семантичні, стилістичні, а також граматичні. Для стилістичних трансформацій характерна зміна стилістичного забарвлення одиниць, які перекладаються. Морфологічні трансформації полягають у заміні однієї частини мови на одну або, відповідно до смислового контексту, на декілька інших частин мови. Синтаксичні трансформації використовуються для зміни синтаксичних функцій слів та словосполучень. Цей процес може включати такі види: стильові трансформації, що полягають у врахуванні особливостей стилістики та виразності мови цільової аудиторії; контекстуальні трансформації, а саме збереження відповідності заголовка контексту, до якого він застосовується; лексичні трансформації: заміна словесних одиниць таким чином, щоб вони були адекватні відомим аудиторіям, серед цього типу найвикористовуванішими є декомпресія, компресія та граматичні трансформації: зміни форми, частини мови, члена речення, один з найтипівіших видів трансформацій під час перекладу заголовків з англійської мови на українську.

Перспективним, на наш погляд, є подальше дослідження особливостей заголовків англomовної публіцистики, які вербалізують інституційну концептосферу у сучасній англійській мові, з метою розробки детальнішої методики опису значень, укладання спеціальних словників та навчальних матеріалів для проведення занять з англійської мови професійного спрямування.

Ivan Chaplynskyi

Staatliche pädagogische Mychajlo-Kozjubynskyi-Universität Winnyzja

Wissenschaftliche Betreuerin: Tetiana Solska, PhD

**LEHRMATERIALIEN FÜR DEUTSCHLERNENDE: EINE
UNTERSUCHUNG DER DARSTELLUNG PHONETISCHER MERKMALE
SPONTANER REDE UND IMPLIKATIONEN FÜR DEN
HÖRVERSTÄNDNISUNTERRICHT**

In den vorliegenden Thesen werden einige Eigenschaften der spontanen Rede im Vergleich zu denen der reproduzierenden Rede festgelegt. Traditionell wurde reproduzierende Rede als qualitativ hochwertiger angesehen, aber Forscherinnen wie L.V. Bondarko und L.A. Verbytska argumentieren, dass kodifizierte Literatursprache sekundär im Vergleich zur spontanen Rede ist. Experimentelle phonetische Studien neigen dazu, die sogenannte „Laborsprache“ zu verwenden, die weit von tatsächlicher spontaner Rede entfernt sein kann. Es besteht jedoch ein Bedarf an der Beschreibung der phonetischen Eigenschaften der gesprochenen Sprache, da sie Elemente enthält, die für spontane mündliche Kommunikation charakteristisch sind, wie Fehler, Nachlässigkeit und Unvollständigkeit.

Sprachliche und außersprachliche Faktoren, darunter soziolinguistische Aspekte wie die Beziehung zwischen den Kommunikanten, müssen bei der Analyse spontaner Rede berücksichtigt werden. Es ist von gewissem wissenschaftlichem Interesse, in kommunikativen Situationen spontan entstehende informelle Dialoge und Monologe zu analysieren, da sie sich oft von den in Wörterbüchern enthaltenen Normen wesentlich abweicht. Die Sprache wird durch eine schnelle Artikulation

vereinfacht und der Sprechende muss die Anzahl der verwendeten Elemente begrenzen. Die Aussprache kann auch zwischen Männern und Frauen variieren. Zusammenfassend lässt sich sagen, dass Männer schneller sprechen, während Frauen mehrsilbige rhythmische Gruppen benutzen (Quelle) [4].

Die Sprache, die spontan gesprochen wird, ist phonetisch nicht vollkommen und umfasst Verzerrungen und Reduktionen. Um ein Verständnis von Sprachprozessen und der lebendigen Funktion der Sprache zu erlangen, ist es von entscheidender Bedeutung, die Lautmerkmale letzterer zu analysieren. Diese Form der Sprache ist durch phonetische, lexikalisch-grammatische und textuelle Merkmale von der vorbereiteten Rede gekennzeichnet. In dieser Studie wird spontane umgangssprachliche Rede vor allem aus phonetischer Perspektive betrachtet. Es erfolgt eine Analyse phonetischer Alternativen, die für das Verständnis des Hörenden von entscheidender Bedeutung sind. Die folgenden Hauptmerkmale der deutschen Aussprache lassen sich ausgrenzen:

1. Unterschiedliche Sprechgeschwindigkeit
2. Reduktion von Enklitika
3. Elisionen, Lautverlängerung
4. Vereinfachung von Konsonantenverbindungen
5. Verkürzung von Silben
6. Auftreten von unbetonten oder schwach betonten Wörtern im Sprachfluss, geänderte Relation zwischen Satzlänge und Anzahl der phonetischen Wörter
7. Abbruch von Äußerungen, sogar auf der Ebene der Wortform
8. Entstehung von Häsitationspausen und die Zunahme des Gebrauchs von Füllwörtern [5].

Zusammenfassend lässt sich sagen, dass die Spontansprache den unmittelbaren und natürlichen Sprachgebrauch des Menschen darstellt und sich durch zahlreiche phonetische Charakteristika auszeichnet, die sie von der reproduzierenden Rede unterscheiden. Diese phonetischen Phänomene wie variable Sprechgeschwindigkeit, phonetische Reduktionen und die Vereinfachung von Konsonantenverbindungen,

spiegeln die Dynamik und Anpassungsfähigkeit der Sprache in alltäglichen Kommunikationssituationen wider, tragen zur Dynamik der gesprochenen Sprache bei und müssen daher im Sprachunterricht zur Förderung des Hörverständnisses berücksichtigt werden. Die Analyse und das Verständnis dieser Aspekte sind aus diesem Grund von großer Bedeutung für die Fremdsprachendidaktik und die Unterrichtsplanung im Besonderen.

Das Problem des Hörverstehens in realen kommunikativen Situationen sollte in Lehrbüchern für Deutschlernende repräsentiert und behandelt werden. Die phonetische Zusammensetzung der Wörter, das Sprechtempo und die Prosodie unterscheiden sich deutlich von dem in den meisten Lehrbüchern dargestellten phonetischen Material. In der vorliegenden Arbeit werden moderne Lehrwerke und Phonetiktrainer für Deutsch als Fremdsprache hinsichtlich der Darstellung der phonetischen Merkmale der Spontanrede analysiert. Die Analyse erfolgt unter Berücksichtigung der oben beschriebenen Merkmale. In phonetischen Handbüchern wie 'Phonetiktrainer A1-B1' von Kerstin Reinke und 'Praxisbuch Phonetik' von Daniela Niebisch werden in der spontanen Rede auftretenden Modifikationen behandelt. Diese umfassen Assimilation, Elision und Reduktion von Lauten und Lautverbindungen. Beispiele hierfür sind die Reduktion des Schwa-Lautes und die Assimilation von Konsonanten am Wortende [2], [3].

Allgemeine Lehrbücher für Deutsch als Fremdsprache, wie 'Spektrum B1' oder 'Menschen B1', enthalten dagegen oft keine Übungen zum Hörverstehen der Besonderheiten der Aussprache spontaner Rede. Bei den analysierten Lehrwerken bildet die einzige Ausnahme das Buch 'Ziel C1', welches Modifikationen wie Elision und Assimilation der Laute in authentischen Kommunikationssituationen behandelt.

Insgesamt zeigen die Untersuchungen, dass Lehrmaterialien für Deutsch als Fremdsprache oft nicht ausreichend auf die phonetischen Merkmale spontaner Sprache eingehen. Daneben wäre die Auseinandersetzung mit den Modifikationen der spontanen Rede für Lernende, die ihre rezeptive Kompetenz der spontanen Rede und die Kommunikationskompetenz fördern möchten, gewinnbringend.

Literatur:

1. Kilimann, A., Schumann, A., Winkler, M., Fischer, R., Dallapiazza, R.-M., & Evans, S. (2011). Ziel C1.1. Hueber Ismaning.

2. Reinke, K. (2012). Aussichten Phonetiktrainer A1-B1. Ernst Klett Sprachen Stuttgart.

3. Niebisch, D. (2014). Praxisbuch Phonetik: Aussprachetraining für Deutsch als Fremdsprache. epubli GmbH Berlin.

4. Стеріополо, О. (2021). Фонетичний аналіз підготовленого і спонтанного мовлення. *Науковий вісник Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського: Лінгвістичні науки*, (32), 106-117.

5. Руденко, О. В. (2012). Аналіз варіативності підготовленого та спонтанного мовлення у телебаченні. *Науковий вісник Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського: Лінгвістичні науки*, (14), 257-265.

6. Зінченко, О.А. (2023). Гендерний аспект фонетичних особливостей німецького спонтанного мовлення. Конференція, Częstochowa, the Republic of Poland

Любомир Шинкарук

Кам'янець-Подільський національний університет
імені Івана Огієнка

Науковий керівник: Кришталюк Г. А., канд. філол. наук

**ДИСКУРСИВНІ СТРАТЕГІЇ БОРОТЬБИ ЗІ СТЕРЕОТИПАМИ:
КОМПЛЕКСНИЙ ОГЛЯД ЕФЕКТИВНИХ МЕТОДІВ**

Стереотипи, глибоко вкорінені в суспільній свідомості, часто призводять до надто спрощеного та упередженого сприйняття окремих осіб або груп на основі таких характеристик, як раса, етнічна приналежність, стать або національність. Ці стереотипи можуть увічнювати дискримінацію, перешкоджати міжкультурному розумінню та перешкоджати ефективній комунікації.

Основним кроком у боротьбі зі стереотипами є підвищення обізнаності про їх існування та вплив. Важливо заохочувати людей визнавати власні упередження та упереджені погляди. Цього можна досягти за допомогою освітніх програм, семінарів або інтерактивних дискусій, які спонукають до саморефлексії та самоаналізу. Визнаючи наявність стереотипів, люди краще підготовлені до того, щоб кинути їм виклик і знищити їх у своїй взаємодії.

Гуманізація та індивідуалізація наративів виділяється як надзвичайно ефективна стратегія в безперервній боротьбі зі стереотипами: "instead of succumbing to the tendency to view groups as homogeneous blocks defined solely by prevailing stereotypes, emphasizing individual stories and experiences becomes a catalyst for fostering true empathy and deep understanding" [1, с 279]. Цей підхід піднімає дискурс за межі поверхневих категоризацій, пропонуючи нюансований погляд на багатогранну природу людської ідентичності.

Наведення контрприкладів і суперечливих доказів руйнує стереотипні моделі мислення. Демонструючи приклади, які кидають виклик домінуючим стереотипам, люди заохочуються переглянути свої припущення та розширити свої перспективи. Цього можна досягти за допомогою медіа-кампаній, платформ для розповідей історій або освітніх матеріалів, які демонструють різноманітні голоси та наративи.

Перехресний підхід визнає взаємопов'язану природу соціальних ідентичностей і досвіду. Вивчаючи, як численні фактори, такі як раса, стать, клас і сексуальність, перетинаються, щоб формувати життя людей, стереотипи контекстуалізуються в рамках більш широких соціальних структур. Цей підхід сприяє деталізованим дискусіям, які визнають складність ідентичності та привілеїв, сприяють інклюзивному діалогу та руйнують спрощені стереотипи

Мова відіграє ключову роль у формуванні сприйняття та зміцненні стереотипів. Використання інклюзивної та шанобливої мови має важливе значення для боротьби зі стереотипами. Уникнення узагальнень, принизливих термінів і дискримінаційної мови сприяє створенню більш інклюзивного дискурсу. Крім того, переосмислення дискусій, зосереджених на сильних

сторонах, стійкості та різноманітності, посилює позитивні наративи та кидає виклик стереотипам у їх основі.

Медіа відіграють значну роль у формуванні суспільного сприйняття та ставлення. Сприяння різноманітному представленню на медіа-платформах, включаючи кіно, телебачення, літературу та цифрові медіа, має вирішальне значення для боротьби зі стереотипами. Заохочення автентичних зображень різноманітних персонажів та історій, а також підтримка медіа-ініціатив, які надають перевагу різноманітності та інклюзії, сприяє зміні культурних наративів і боротьбі зі стереотипними зображеннями.

Культивування емпатії та заохочення сприйняття перспективи є потужними стратегіями боротьби зі стереотипами: "engage in dialogues that foster understanding, empathy and mutual respect, allowing people to see beyond stereotypes and connect on a human level" [3, с. 154]. Вправи на формування емпатії, міжкультурні обміни та захоплюючий досвід сприяють значущій взаємодії, яка виходить за межі вузьких стереотипів і сприяє справжнім зв'язкам.

Боротьба зі стереотипами потребує багатогранного підходу, який усуває приховані упередження, заохочує різноманітні точки зору та сприяє інклюзивному діалогу. Застосовуючи такі дискурсивні стратегії, як підвищення обізнаності, гуманізація, міжсекторальний аналіз, інклюзивна мова, різноманітне репрезентування, розвиток емпатії та сприйняття перспективи, окремі особи та спільноти можуть боротися зі стереотипами та створювати більш справедливе та шанобливе середовище. Завдяки постійній освіті та колективним діям ми можемо прагнути до суспільства, яке вшановує різноманітність, сприймає складність і відкидає шкідливі стереотипи.

Література:

1. De Waal, Frans B.M. "Putting the Altruism Back into Altruism: The Evolution of Empathy." *The Annual Review of Psychology* 59 (2008): 279-300. *Annual Reviews*. Web. 15 Sep. 2015.

2. McCallum, Robyn. *Ideologies of Identity in Adolescent Fiction: The Dialogic Construction of Subjectivity*. New York: Garland Publishing, 1999. EBSCOhost Literary Reference Center. Web. 1 Jun. 2015

3. Washburn, Emily. "Abjection and Empathy: The Shared Spaces of Infinite Jest." M.A. thesis. Georgia State University, 2014. ScholarWorks. Web. 25 May 2015.

РОЗДІЛ 2

НАУКОВІ ПЕРСПЕКТИВИ СУЧАСНОГО ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВА І ТЕОРІЇ ЛІТЕРАТУРИ *INNOVATIVE TRENDS IN MODERN THEORY OF LITERATURE*

Вікторія Бойко

Вінницький державний педагогічний університет
імені Михайла Коцюбинського

Науковий керівник: Мельник Т.М., канд. філол. наук

ПОНЯТТЯ АВТОРСЬКОЇ КОНЦЕПЦІЇ В ЛІТЕРАТУРІ

Дослідження авторської концепції в літературі є предметом наукового пошуку, що відображено у роботах різних вчених-літературознавців: Р. Барт, Е. Дональ, М. Фуко, В. Ізер, О. Галич, В. Назарець, Є. Васильєв, Ю. Ковалів.

Слово «концепція» походить від латинського слова «conceptio», що означає «сприйняття». Літературознавча енциклопедія визначає дане поняття, як «розгорнуту систему знань про предмет» що ґрунтується на тому, як сам автор (суб'єкт) сприймає або розуміє певний предмет чи явище [1, с.522].

Таким чином, авторська концепція – це система поглядів митця на людину і світ, а також принципи їхнього зображення в літературі, що включає основні ідеї, теми та наміри, які автор прагне передати через свій твір мистецтва, будь то роман, картина, фільм чи будь-яка інша форма творчого самовираження. Вона охоплює світогляд автора, його філософські переконання, особистий досвід і повідомлення, які він хоче донести до своєї аудиторії.

Важливість авторської концепції в контексті функціонування художнього твору є дискусійним питанням для багатьох науковців. Відомий філософ та літературознавець Ролан Барт у своїй роботі «Смерть автора» припускає, що намір або концепція автора повинні бути відокремлені від інтерпретації літературного твору. На думку Р. Барта, текст слід розглядати як автономну сутність, значення якої конструюється читачем, а не диктується лише авторським задумом [4].

На відміну від Р. Барта, Дональд Гірш молодший у своїй праці "Валідність в інтерпретації" наголошує на важливості авторської інтенції для розуміння літературного твору. Д. Гірш стверджує, що значення тексту нерозривно пов'язане з авторською концепцією, і читачі повинні прагнути розкрити задум автора через ретельний аналіз тексту та його контексту [3].

Важливо зазначити, що багато критиків не схвалювали позицію Д. Гірша, вважаючи її занадто традиційною, проте його дослідження мали величезне значення на розвиток теорії літератури. По суті, перспектива Д. Гірша підкреслює симбіотичний зв'язок між авторською концепцією та результатом літературного твору та закликає читача до більш тонкого розуміння твору. Так читач повинен поважати та визнавати роль автора як головного творця сенсу. Також Гірш робить свій внесок у постійний дискурс навколо тлумачення літератури, що сприяє глибшому розумінню складнощів, притаманних дослідженню авторської концепції.

Теорію Д. Гірша збагачують такі науковці як Мішель Фуко та Вольфганг Ізер. М. Фуко пропонує дещо іншу перспективу та висуває концепцію «функції автора». Науковець вважає, що поняття автора є соціокультурним конструктом, який слугує для визначення та регулювання дискурсу в суспільстві. На думку М. Фуко, розуміння концепції автора передбачає не лише вивчення самого тексту, але й розгляд культурних, історичних та інституційних чинників, які впливають на авторську творчість [2].

Враховуючи різноманітні підходи щодо дослідження авторської концепції в літературі, ми можемо дійти висновку, що авторська концепція є невід'ємною частиною формування та інтерпретації художнього твору. Незважаючи на складність визначення авторської концепції, її розуміння допомагає читачеві краще зрозуміти суть літературного твору

Література:

1. Ковалів. Ю.І. Літературознавча енциклопедія: у 2 т. Київ: Академія, 2007. Т. 1. 608 с.

2. Foucault M. What is an Author? Aesthetic, Method, and Epistemology. 1998. P. 205-222
3. Hirsch Jr.E.D. Validity in Interpretation. Yale University Press, 1967. 302 p.
4. Roland Barthes. The Death of the Author. *Image, music, text*. London: Fontana Press, 1977. P. 142–148.
5. Stougaard-Nielsen J. The Author in Literary Theory and Theories of Literature. 2019. P.18

Юлія Василевська

Вінницький державний педагогічний університет

імені Михайла Коцюбинського

Науковий керівник: Мельник Т.М., канд. філол. наук

ТЕМА ЖІНОЧОЇ САМОРЕАЛІЗАЦІЇ В РОМАНІ ЕЛІЗАБЕТ

ГІЛБЕРТ «ЇСТИ, МОЛИТИСЯ, КОХАТИ»

Актуальність аналізу жіночої самореалізації за поглядами Елізабет Гілберт полягає у важливості розуміння та визнанні внутрішньої міцності жінок у сучасному світі. У контексті нашого часу, коли ставлення до ролі жінок у суспільстві постійно змінюється, розгляд цієї теми допомагає краще зрозуміти, як жінки можуть знаходити силу у собі, як вони реагують на виклики та як вони виражають свою особистість у світі, що їх оточує. Аналіз жіночих образів дозволяє поглибити наше уявлення про різноманітність доль жінок та надихає на рефлексію над сучасними стереотипами та нормами, пов'язаними з жіночістю.

Елізабет Гілберт – американська письменниця, яка в своїх творах часто досліджує теми самоствердження жінок, пошуку власного шляху у світі та здатності до трансформації. Її романи і есеї пройняті глибоким аналізом жіночої психології та сили [2].

Е. Гілберт у своїх романах зображує яскравих героїнь, які є втіленням різних аспектів жіночості й сили. Наприклад, у романі «Їсти, молитися, кохати»

ми бачимо головну героїню, яка відчуває потребу змінити своє життя та вирушає у подорож світом, щоб знайти себе [3].

«Гендерна проблематика у художніх творах відображає різноманітні аспекти стосунків, ролей та ідентичності у суспільстві, що охоплює стереотипи, соціокультурні очікування, боротьбу за рівність, ідентичність та близькість.» [1, с. 37]

Елізабет Гілберт в своїх творах часто розглядає тему жіночої сили та самореалізації. Її літературні персонажі відображають різні аспекти цієї теми і демонструють різні шляхи досягнення сили та незалежності [4]. Ліза, головна героїня її роману «Їсти, молитися, кохати», починає свій шлях до самореалізації та внутрішньої сили після поділу майна з чоловіком. Вона подорожує світом, знайомиться з новими культурами і вчиться слухати своє серце. Ця подорож допомагає їй знайти власний шлях до щастя і самореалізації, відкриваючи перед нею нові можливості і перспективи.

Жіночі образи Е. Гілберт перегукуються з героїнями романів Джейн Остін. Наприклад, Елізабет Беннет з роману «Гордість і упередження» є прикладом сильної і незалежної жінки свого часу, яка відмовляється від стереотипів та шукає себе. Вона відмовляється від шлюбу з людиною, яку не любить, і віддає перевагу власній незалежності і самостійності [5].

Жіночі образи обох письменниць різних століть є яскравими прикладами того, як жінки можуть виявити силу та самореалізацію через власні дії та рішення. Елізабет Гілберт в своїх творах надихає читачів діяти, відкриваючи перед ними нові можливості і перспективи у світі.

Героїні Е. Гілберт та Дж. Остін часто представлені як сильні, самостійні жінки, які не бояться виходити за межі традиційних ролей і відкрито виражають свої думки і бажання. Їхні історії надихають на роздуми про силу жіночого духу і його вплив на світ навколо [6].

У творчості Елізабет Гілберт літературні персонажі часто виступають як символи жіночої сили, самостійності та відваги. Її героїні не бояться виходити за межі традиційних стереотипів і відкрито виражати свої думки та почуття.

Вони відображають різні аспекти жіночості, стаючи прикладом для вивчення та роздумів про силу жіночого духу та його вплив на світ навколо.

Література:

1. Анікіна І., Мельник Т. Гендерна проблематика романів Е. Гілберт. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського*. Серія: Філологія. Журналістика. 2024. Том 35 (74). № 2 С.35-39

2. Борбенчук І. Метафора і метонімія у структурі поетичного тексту Катутла. *Науковий вісник Дрогобицького педагогічного університету імені Івана Франка*. Серія «Філологічні науки» (Мовознавство) : Збірник наукових праць. Дрогобич. 2019. № 11. С. 5–8. URL: <https://doi.org/10.24919/2663-6042.11.2019.1754562>.

3. Борщ Ю. Концепт кохання в романі Е. Гілберт «Їсти. Молитись. Кохати»: маг. дис. Острог, 2020. 90 с.

4. Гоца Н. Гендерна спрямованість авторського мовлення в жіночому мемуарному романі. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Сер.: Філологія. 2019. № 43. Том 5. С. 48–51.

5. Гундорова Т. «Femina meiancolica: стать і культура в гендерній утопії Ольги Кобилянської. Київ: Критика, 2002. 272с. (Серія «Критичні студії»).

6. Гілберт Е. Їсти, молитися, кохати. Львів: Видавництво Старого Лева, 2015. 415 с.

Яна Григор'єва

Вінницький державний педагогічний університет

імені Михайла Коцюбинського

Науковий керівник: Таратута С. Л. канд. філол. наук

**ВИХОВАННЯ У ВІКТОРІАНСЬКУ ДОБУ І ЙОГО ВПЛИВ НА
ФОРМУВАННЯ ІДЕНТИЧНОСТІ
(НА ОСНОВІ РОМАНУ «ФІГУРИ СВІТЛА» САРИ МОСС)**

Виховання відіграє вирішальну роль у формуванні поглядів, цінностей та ролей особистості. Зокрема, гендерна соціалізація у дитинстві визначає сприйняття себе та місця в суспільстві. Аналіз виховання у вікторіанські часи, відображений у романі «Фігури світла» Сари Мосс, дає можливість сфокусуватися на важливих аспектах формування гендерної ідентичності. Норми, встановлені вікторіанським суспільством, мають вплив на сучасний світ, підкреслюючи актуальність даної теми і на сьогодні.

Протягом останніх десятиліть дослідники вивчали когнітивні аспекти розвитку гендерної ролі у дітей. Вони виявили, що діти можуть розрізняти чоловіків і жінок вже після 2 років і набувають багатьох базових знань про гендерні норми у віці від 2 до 5 років. Важливо зазначити відмінність між знанням про існування гендерних норм та судженнями про доцільність й припустимість їхнього порушення. Наприклад, діти можуть добре знати, що машинки вважаються «іграшками для хлопчиків», проте вважати, що дівчаткам цілком доречно з ними гратися [1, с. 411-419]. Проте з часом норми закріплюються в психіці дитини і часто набувають форми жорстких обмежень та чіткого набору функцій, призначених для певного гендеру. Зокрема, цей процес стимулює виникнення ідеї про різні прийнятні для чоловіків та жінок роботи, а також ролі, які вони повинні виконувати у взаємовідносинах, шлюбі та суспільстві загалом. Чоловікам історично приписується головна функція заробітку грошей і активної участі в публічному житті. Ця норма підкреслює значення чоловіка як головного в сім'ї. З іншого боку, жінкам часто нав'язується виключно функція дітонародження та створення сім'ї [2, с. 62-63].

Ці норми були властиві для вікторіанського суспільства і, хоча й в менш суворому вигляді, все ж присутні в сучасному світі, що вдало демонструє Сара Мосс. Великий акцент на соціальному стані матерів, їхніх стосунків з доньками не є випадковим, він показує, наскільки важливою є роль матері у вихованні дітей, наскільки ролі жінки і матері є нероздільними: "If a woman cannot care for her own child, if its education and moral progress are not her first concern in life, she is not worthy of motherhood". (Якщо жінка не може подбати про власну дитину,

якщо її виховання та моральний розвиток не є її першочерговою турботою в житті, вона не гідна материнства) [3, с. 40]. Слово “мама” (mamma) було використано в книзі 566 разів, 30 з яких фраза була “мама каже” (mamma says), в той час як “тато” (pappa) був згаданий лише 241 і переважно в контексті його художньої кар’єри. Таке співвідношення частоти використання слів на пряму корелює з присутністю батька та матері в житті своїх доньок і впливом на їхнє виховання та формування характеру.

Так, Місіс Сандерсон, мати Елізабет і бабуся головної героїні Алетеї, має повний контроль над вихованням доньки і є настільки сильним фактором впливу на формування її характеру, що часто стає на шляху між нею та її чоловіком: ‘Mamma would not approve.’ ‘But I will approve,’ he said, ‘and it will be I who sees you every day’. («Мама не схвалила б». «А я схвалюю, – сказав він, – і це мені бачити тебе щодня») [3, с. 6]. Саме мати формує її погляди на світ, норми поведінки, моральні засади та встановлює очікування від Елізабет як жінки в суспільстві. Місіс Сандерсон вважає обов’язком кожної жінки власноруч виростити та виховати свою дитину, неприпустимими є такі розкоші, як дитяча коляска або нянька: “They could, he suggested, pay for a nursemaid, if she would like. She would not like. She may be a sloven and a coward but she is not – yet – so utterly abandoned as to hand over their child to a stranger, to abdicate the responsibility with which she finds herself entrusted”. (Вони могли б, запропонував він, заплатити за няню, якщо вона захоче. Вона не захоче. Вона може й неохайна і боягузка, але вона – поки що – не настільки втрачена, щоб віддати їхню дитину незнайомцю, щоб зректися відповідальності, яку вона відчувала їй було доручено) [3, с. 45]. Виховання Алетеї було для неї викликом, обов’язком, який їй “було доручено” нав’язуванням гендерних норм та суспільних очікувань, прийняття допомоги було б особистою поразкою – поразкою матері, отже поразкою жінки і людини в цілому.

Психологічно травмована сумнівними тактиками виховання та післяпологовою депресією, Елізабет стає такою ж жорсткою в своїх вимогах стосовно своєї старшої доньки. Варто зазначити, що її погляди стають

“сучаснішими”: на відміну від Місіс Сандерсон, яка вбачала виховання дітей першочерговим пріоритетом жінки, її обов’язком перед Богом, Елізабет акцентує увагу на наданні дівчатам освіти: “Children must learn.’ It is one of Mamma’s favourite sayings, that and ‘children must be taught’. Aunt Mary says that both Mamma and Grandmamma like to say ‘must’”. (“Діти повинні вчитися»). Це, і «дітей треба вчити», одна з улюблених фраз мами. Тітка Мері каже, що і мама, і бабуся люблять говорити «треба») [3, с. 69]. Пріоритезуючи навчання Алетеї, Елізабет мала на меті сформуванню її корисною для суспільства особистістю: ‘It’s time for you to go to school,’ says Mamma. ‘You will be taught there what you must learn to be a useful and independent woman’”. (“Тобі час іти до школи”, — каже мама. ‘Там тебе навчать чого треба, щоб стати корисною та незалежною жінкою’») [3, с. 75]. Проте, навіть маючи на меті хороші наміри, Елізабет встановила для Алетеї недосяжний стандарт завищених вимог, обмежила свободу вибору, знову замикаючи особистість дитини в рамки соціальних очікувань, оскільки тепер Алетея, щоб самореалізуватись як жінка, повинна була і створити сім’ю і “бути корисною, незалежною жінкою, чие життя приносить користь за межами її домашнього кола»: “Mamma believes in her. Mamma has a purpose for her. There is a way to justify herself “. (Мама в неї вірить. У мами є для неї мета. Є спосіб виправдати своє існування) [3, с. 103].

Таким чином, аналіз виховання у вікторіанські часи, відображений у романі "Фігури світла" Сарі Мосс, підкреслює вплив гендерних норм на формування особистості. Це дослідження допомагає розкрити та зрозуміти процес формування гендерної ідентичності та ролей у сучасному світі. Норми, встановлені в минулому, продовжують впливати на виховання та уявлення про жіночі та чоловічі функції, що може стати на заваді в створенні рівноправного прогресивного суспільства.

Література:

1. Blakemore, Judith E. Owen. Children's beliefs about violating gender norms: Boys shouldn't look like girls, and girls shouldn't act like boys. *Sex roles*. 48. 2003. P. 411-419.

2. Conry-Murray, Clare. Children's distributive justice: The role of gender norms in different settings. *European Journal of Developmental Psychology*. 14.1. 2017. P. 62-74.
3. Moss S. *Bodies of Light*. Granta Books, 2015. 320 p.
4. Thomes, Mary Margaret. Children with absent fathers. *Journal of Marriage and the Family* .1968.

Вікторія Дробович

Вінницький державний педагогічний університет

імені Михайла Коцюбинського

Науковий керівник: Мельник Т.М., канд. філол. наук

ПОНЯТТЯ МІФОЛОГІЧНОЇ ПАРАДИГМИ

У сучасному суспільстві міфи зберігаються як потужні наративи, які формують наше розуміння світу та нашого місця в ньому. Хоча міфи часто пов'язують із стародавніми цивілізаціями, вони продовжують розвиватися та глибоко впливати на сучасну культуру. Дане дослідження заглиблюється в сферу міфологічної парадигми в контексті сучасного суспільства, досліджуючи його динаміку, трансформації та культурні впливи.

У контексті роздумів О.М. Шепатяка, термін парадигми може стосуватися різних понять, таких як наукове досягнення, міф, філософська основа, підручник або класичний твір, традиція або модель, організаційна принцип, загальний епістемологічний погляд, новий спосіб бачення або щось, що визначає подальші сфери реальності, тощо [5].

У сучасну епоху міфи не обмежуються стародавніми текстами чи фольклором, а пронизують різні аспекти нашого повсякденного життя. Від коміксів до літературних шедеврів жанру фентезі міфи проявляються в різноманітних формах, відображаючи складність сучасної культури. Ми досліджуємо в даній праці саме парадигму сучасних міфів та їхнє значення у формуванні колективної свідомості. Згідно з висновками В. Федя, міфологічна

парадигма відноситься до концептуальної основи або системи вірувань, які лежать в основі міфології певної культури [4].

Проте, на відміну від статичних пережитків минулого, сучасні міфи виявляють динамічність, пристосовуючись до мінливих соціальних, та споживацьких потреб. Еволюція міфів у сучасному суспільстві глибоко переплетена з культурними впливами та трансформаціями. Культурні центри, такі як медіаконгломерати та цифрові платформи, відіграють ключову роль у поширенні та зміні міфологічних нарративів. Крім того, глобалізація сприяла перехресному запиленню міфів у різних культурних контекстах; переважно в літературних та кінематографічних.

За своєю суттю міфологічна парадигма служить лінзою, через яку ми інтерпретуємо та орієнтуємось у складнощах існування. Згідно з дослідженнями Костюк І., парадигма підкреслює уніфікацію та трансформацію культурних характеристик, вплив культурних центрів на периферії, сценарії поведінки, співпрацю між колективним несвідомим та індивідуальною психікою, увічнення старих міфів, концепцію «світської релігії» та універсальність міфу як форми моделювання світу [3]. У сучасному контексті міфи не лише відображають суспільні цінності та прагнення, а й формують колективну свідомість. Досліджуючи поширені міфи, ми отримуємо уявлення про те, що лежить в основі сучасної культури.

Підсумовуючи, можна стверджувати, що дослідження міфологічної парадигми в сучасному суспільстві розкриває різноманітність символів і культурних впливів. Оскільки міфи продовжують розвиватися та поширюватися в епоху цифрових технологій, розуміння їх динаміки та трансформаційного потенціалу стає дедалі актуальнішим. Досліджуючи перетини між міфологією, культурою та колективною свідомістю, ми глибше розуміємо незмінну актуальність міфів у формуванні нашого світогляду та ідентичності.

Література:

1. Анікіна І.В., Мельник Т.М. Американська література епохи постмодернізму. *Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник*

наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка / [редактори-упорядники М. Пантюк, А. Душний, В. Ільницький, І. Зимомря]. Дрогобич: Видавничий дім «Гельветика», 2022. Вип. 55. Том 1. С.125-129. DOI: [10.24919/2308-4863/55-1-20](https://doi.org/10.24919/2308-4863/55-1-20)

2. Анікіна І.В., Мельник Т.М. Субжанри сучасної німецької та англійської прози. *KELM (Knowledge, Education, Law, Management)*. 2023. № 3 (55). С. 52-57. DOI: <https://doi.org/10.51647/kelm.2023.3.8>

3. Костюк І. Міфологічні змістові парадигми як засоби ідентифікації людини в сучасній культурі. *Наукові записки Національного університету Острозька академія*. Серія: Культурологія. 2017. № 18. С. 110-113.

4. Федь В. Міфологічна парадигма у витоках української культури. *Схід*. 2012.

5. Шепетяк О.М. Поняття парадигми у філософії мови і науки. *Науковий вісник Чернівецького університету: Збірник наукових праць*. 2008. С. 169-172.

Аліна Захарчук

Вінницький державний педагогічний університет

імені Михайла Коцюбинського

Науковий керівник: Таратута С. Л. канд.філ. наук

ЛІТЕРАТУРА ЕПОХИ НОВОЇ ЩИРОСТІ: ОСОБЛИВОСТІ ОПОВІДНОЇ МАНЕРИ ТА ПРОБЛЕМАТИКИ

У кінці ХХ ст. у світовому літературному процесі спостерігаються певні зміни: з'являються твори, які відрізняються від літератури доби постмодернізму своєю формою, змістом, оповідною манерою тощо. У літературознавстві зазначений феномен отримав назву «література епохи нової щирості».

Епоха нової щирості, яка співпала з ерою інтернету і підживлювалася ним, потребувала «нового самовираження, яке допомагало долати кризи, з яким стикалося людство» [3, 250]. Але причини нової щирості лежали не стільки в площині розвитку науки і техніки, скільки в характері нового покоління, яке

позиціонувало себе як самотнє, заблукале, пригнічене безглуздістю і невизначеністю свого існування, такого, яке прагне досягнути сутність власного буття» [3, 250].

Характер відображення дійсності у літературі нової щирості зазнав певних змін. Автори зазначених творів користуються можливістю відкрито розмовляти про проблеми своїх героїв. Сімейні конфлікти, особисті, фактично інтимні, проблеми, зради, фінансові розбіжності, поведінка підлітків та їх становлення в суспільстві і інші ситуації, які раніше турбували тільки вузьке коло близьких людей, тепер стають предметом обговорення тисяч інтернет-читачів і об'єктом досліджень авторів художньої літератури.

Люди стають більш відкритими та автентичними у вираженні своїх почуттів та емоцій. Проте, разом із цим, зростає й проблема самотності. У світі, де здавалося б, люди мають більше можливостей для спілкування та контактів, багато із них відчуваються відокремленими та відчуженими.

Проблема самотності виникає з різних причин. Зокрема, зростає відстань між людьми через віртуальну комунікацію, яка, хоч і зближує, але не замінює особистого спілкування та підтримки. Також, швидкий темп сучасного життя, стрес та зайнятість, можуть призвести до того, що люди віддаляються один від одного, навіть не помічаючи цього.

Образи героїв літератури нової щирості демонструють чутливість людей у сучасному світі, їхню увагу до своїх емоцій, переживань, відчуттів, намагання розібратися у своїх психологічних станах, проаналізувати причини тривожності, невдоволеності. Таким чином у творах нової щирості, які в більшості своїй написані від першої особи, зустрічаємося із дієгетичним наратором, який постійно рефлексує, вивчає себе як особистість. В нього є «необхідність у розумінні психологічних процесів, які відбуваються в його житті, він намагається бути почутим і зрозумілим» [4, с. 73].

Одним з найяскравіших втілень рис літератури нової щирості є роман Е.Нево "Три поверхи", в якому письменник висвітлює складні міжособистісні взаємини, психологічні труднощі та проблеми морального вибору, з якими

стикаються головні персонажі. Кожна з трьох історій відображає різноманітні аспекти життя та міжособистісних взаємодій, розкриваючи глибину емоцій та внутрішніх конфліктів. У кожній з них наявний дієгетичний наратор та акцентується проблема самотності.

Через долі персонажів автор показує психологічні труднощі, з якими зіштовхуються оповідачі. Наприклад, Арнон з першої історії страждає від параноїдальних переконань і неврозу, які впливають на його поведінку та сприйняття дійсності. У другій історії Хані демонструє асоціальну поведінку, яка може виникати внаслідок психологічних проблем та внутрішніх конфліктів, а Двора намагається відновити зв'язок із своїм сином, що відображає складність відносин між батьками та дітьми та прагнення до покращення сімейних взаємин. Її історія відкриває проблему самотності, розчарування та потреби у врегулюванні внутрішніх конфліктів. Кожний з оповідачів потребує людину, яка його почує і підтримає, потребує сповіді, через яку проаналізує свої та чужі вчинки та зрозуміє сам себе. У фіналі твору звучить думка, яку висловлює героїня останньої історії: «Якщо нема кому відкрити свої секрети, нема перед ким оживити свої спогади і нема в кого знайти втіхи, тоді ти розмовляєш з автовідповідачем. Головне – з кимось говорити» [2, с. 183], – людина в сучасному світі самотня і потерпає від цього.

Складність людських відносин, пошук сенсу життя відкриває Х.Муракамі у своєму романі «Норвезький ліс», головний герой якого Тоору Ватанабе – студент університету – перебуває на стадії особистісного формування. Хлопець намагається розібратися в самому собі, у своїх глибинних переживаннях, постійно рефлексуючи, аналізуючи вчинки оточуючих людей, які впливають на його настрій, емоції та ставлення до світу. Центральною темою твору стає баланс життя і смерті, адже Ватанабе, переживає глибоку самотність після самогубства свого друга. Він шукає сенс життя, прагне зрозуміти, хто він є насправді.

Серед творів нової щирості особливу нішу займають твори про підлітків, де герої-тинеjdжери виступають в ролі дієгетичних нараторів. Головна мета

таких творів – допомогти підліткам у вирішенні проблем дорослого життя, підтримати їх у період складної соціалізації, захистити від негативного впливу оточуючого світу. Це важливо, оскільки підлітковий вік є відчутним етапом у формуванні особистості, коли доросла дитина стикається з численними труднощами та невизначеністю.

Одним з таких творів є роман Д.Мітчелла «Лужок Чорного лебедя», в якому головний герой Джейсон переживає самотність і проблеми формування зв'язків з іншими людьми, що проявляються у його спілкуванні з однокласниками, членами сім'ї та у його власній внутрішній боротьбі. Джейсон сам розповідає про все, що відбувається в його житті. «Дієгетичний наратор у Д. Мітчелла важливий тим, що він не просто здійснює вчинки, але і аналізує їхні мотиви, свої емоції, відчуття, дає оцінку собі як особистості, зазвичай суб'єктивну, але завжди щирі і чесну, інколи жорстку, але гранично справедливу, даючи можливість побачити в ньому типові проблеми підлітка в перехідному віці і важкість їх вирішення як його одноліткам, так і дорослим читачам» [1, с. 149]. Через інтроспекцію та діалоги персонажів Мітчелл звертається до ширших тем суспільних очікувань, культурних зрушень та універсального пошуку розуміння і зв'язку.

Отже, для літератури нової щирості властиві сповідна манера, яка реалізується через наявність дієгетичного наратора, що, рефлексуючи, намагається подолати свою самотність та розібратися в собі.

Література:

1. Таратута С.Л. Образ дієгетичного наратора в романі Д.Мітчелла «Лужок Чорного лебедя». *Актуальні проблеми філології та методики викладання іноземних мов у сучасному мультилінгвальному просторі: матеріали Всеукраїнської науково-теоретичної конференції*, 24 листопада 2021 р., Вінниця. С.146–149
2. Нево Е. Три поверхи. К. Фоліо. 2020. 186 с.

3. Taratuta S., Melnyk T. The hero of the new sincerity era: an attempt of cultural, psychological and literary analysis of Evgeny Grishkovets's monodramas. *Przegląd Wschodnioeuropejski*. 2023. XIV (1). 2023. P. 249–263

4. Taratuta S., Melnyk T., Kozazhyshyna O., Pradivlianna L. Coming of Age Novels in the Era of “New Sincerity”: Trauma and Personality Development of a Teenager (based on the novels “Black Swan Green” by D. Mitchell and “Time to Speak” by K. Klimovsky). *AD ALTA: JOURNAL OF INTERDISCIPLINARY RESEARCH*. Volume 12, Issue 1, Special Issue XXVII, 2022 (May,2022) P. 72-76

Вікторія Караулан

Вінницький державний педагогічний університет

імені М. Коцюбинського

Науковий керівник: Мельник Т. М., канд. філол. наук

АРХЕТИП ТРИКСТЕРА

У всесвіті архетипи стоять як вічні символи, що пронизують культуру та літературу, відображаючи глибинні аспекти людської психіки та поведінки. [1] Один із найцікавіших серед них – архетип трикстера. Ця загадкова фігура переплітається з історією людства, надихаючи та викликаючи суперечливі емоції. Але хто ж насправді такий трикстер, і чому його присутність настільки приваблива для нас?

Виникнення архетипу трикстера має віддзеркалення в міфології різних народів світу. У грецькій міфології цим архетипом може бути герой, який обходиться хитрістю, як Прометей. У скандинавській міфології він втілюється у Локі, бога-трикстера, який ніби допомагає, але водночас завдає шкоди. У народній казці трикстер може бути тим, хто обманює і здійснює несподівані вчинки, перевертаючи звичайний порядок речей.

Цей образ вперше був відзначений американським антропологом і фольклористом Полом Радіним, який описав його як особу, що служить своїм пристрастям і апетитам, при цьому порушуючи соціальні норми і цінності. Трикстера вивчали також угорський філолог-релігієзнавець Карл Керен'ї та

психолог Карл Густав Юнг. Юнг розглядає його як варіант архетипу Тіні, що відображає порушення соціальних установок і виражає невгамовні бажання людей. Керен'ї також погоджується з цією ідеєю, вважаючи Трікстера "позачасовим праобразом", що охоплює всі часи і культури, який втілює жадібність і голод.

Роль архетипу трикстера полягає у тому, щоб розкрити динаміку між порядком і хаосом. Він втілює в собі принцип невпорядкованості, але в той же час може викликати нові ідеї, розкривати нові можливості, порушуючи стереотипи та усталені структури. Таким чином, він стимулює творчий процес та сприяє розвитку людської уяви. [2]

Основні риси трикстера включають хитрість, здатність до маскуванню, гнучкість та ігровість. Він може бути як героєм, так і антигероєм, викликаючи як захоплення, так і роздратування у своїх вчинках. Трикстер не дотримується загальноприйнятих правил і моральних норм, він відчуває себе комфортно в середовищі хаосу, де може розкривати свою істинну природу.

Архетип трикстера має величезний вплив на людське мислення та творчість. Він надихає нас дивитися на світ з нової перспективи, розкриваючи нам можливості в тих місцях, де ми раніше не могли їх бачити. Трикстер допомагає нам переосмислити усталені погляди та переконання, відкриваючи нам шлях до нових ідей та інновацій.

У письменництві, мистецтві та кіно архетип трикстера часто відображається у героях, які порушують традиційні канони та правила, створюючи непередбачувані ситуації та викликаючи глибокі рефлексії у глядачів та читачів.

Висновок. Архетип трикстера – це важлива складова людської культури та психіки. Він надає нам можливість поглибленого розуміння динаміки між хаосом і порядком, стимулює творчий процес та допомагає нам переосмислити світ навколо нас. Його вплив на наше мислення та творчість залишається невід'ємною частиною нашого культурного досвіду, роблячи наш життєвий шлях більш цікавим та непередбачуваним.

Література:

1. Пригодій С. Архетип і компаративістика. *Проблеми семантики, прагматики та когнітивної лінгвістики* : зб. наук. пр. КНУ ім. Т. Г. Шевченка. Київ : Логос, 2007. Вип. 11. С. 281–286.

2. Суздалева Ю.І. Архетип трікстера у європейському філософсько-літературному дискурсі. *Вісник психології та педагогіки* : зб. наук. пр. Педагогічний інститут Київського університету імені Бориса Грінченка, Інститут психології і соціальної педагогіки Київського університету імені Бориса Грінченка. К., 2012. Вип. 8.

Дар'я Мудрик

Вінницький державний педагогічний університет
імені М. Коцюбинського

Науковий керівник: Прадівлянна Л.М., канд. філол. наук

ІНТЕРМЕДІЙНИЙ ПІДХІД ДО ВИВЧЕННЯ СУЧАСНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Сучасна реальність, позначена процесами глобалізації, призвела до зміни парадигм філологічної науки, зокрема – до її збагачення міждисциплінарними розвитками.

Концептуальне поєднання різних медіа в мистецтві отримало назву «інтермедіальність». За Д. Хігінсом, сюди відносяться віртуальні вірші, абстрактна каліграфія, візуальна поезія та інші тексти, в яких слово концептуально співвідноситься з візуальним аспектом (живописом) [8].

Осмилення категорії посередництва в літературі та мистецтві є одним із найактуальніших завдань сучасного літературознавства, розвиток яких базується на працях з теорії комунікативних актів таких науковців як Ж.Дельоз, Ф. Гваттарі, П. О. Якобсон та ін. Сучасні вітчизняні та зарубіжні вчені наголошують на різних аспектах медіації, працюють над створенням універсальної класифікації видів медіації, вивчають інтермедіальні зв'язки у творах поетів та письменників (Л.М. Прадівлянна, Л. Волощук, Г.О. Савчук).

Медіація розуміється як естетична категорія, в основі якої лежить взаємодія та взаємозалежність різних засобів масової інформації або «перенесення» одного художнього коду на інший у подальшій їх взаємодії [3].

Основним поняттям теорії посередництва є «медіа», яка вивчає специфічні знаки мистецтва (слова, форми, кольори, лінії, ритм), організовані відповідно до визначеного коду та об'єднані як мова цього мистецтва. Термін «медіа» дозволяє розмежувати поняття «інтертекстуальність» і «інтермедіальність». Медіа трактується як символічна система, «яка стає джерелом інформації та є частиною інформаційного простору, наприклад, слова письменника, колір, тінь, звуки (ноти) тощо» [7, с. 8]. «Медіа» функціонує як множинний канал художньої комунікації між мовами різних видів мистецтва, від яких відрізняються «інтертекстуальні зв'язки», що виникають в межах одного семіотичного коду (Барт) [5, с. 9].

У літературі, на відміну від творів живопису, невидиме представлено наочно. «Завершений образ літературного твору як симбіоз слова, кольору і звуку – це не лише словесний образ, збагачений новими структурними елементами». У взаємодії естетичних полів, на думку Д. Ріпла, відбувається велике «будівництво нових обличь» [4, с. 41], стимуляція неактивних компонентів і, головне, народження нових рис.

Еволюція стосунків літератури та живопису, що зображуються у художніх творах ХХ століття, вимагає міждисциплінарного осмислення, адже саме протягом цього часу активізувалися пошуки типологічної спільності письма та образотворчого мистецтва, які стали основою творів, здатних створювати візуальні враження при читанні тексту.

Медіація пропонує спеціальну методологію аналізу творів мистецтва, спрямовану на виявлення рис суміжних мистецтв в літературі. У зв'язку з інтенсивною появою нових типів медіадискурсу в сучасному інформаційному просторі цей аналіз включає все більше елементів у свою структуру, стаючи полікодованим [7].

Показово, що література та мистецтво почали використовувати спільну термінологію. Так, слово «імідж» є найбільш вживаним у майстернях обох мистецтв. Художній образ став розумітися як специфічна форма естетико-чуттєвого освоєння і перетворення дійсності, конкретно-чуттєвого вираження. Образ розглядається як виразна, емоційно-естетична оцінка дійсності.

Іншим важливим терміном, який певною мірою однаково використовується для вираження деталей літературних і живописних творів, є композиція, незважаючи на те, що одне з мистецтв класифікується як «часове», а інше – як «просторове» [4].

Таким чином, у контексті особливих культурних умов медіація стала характерною рисою літератури ХХ століття, що виявилась особливою художньою мовою, в основі якої лежить принцип асоціативного переносу, де сам асоціативний ряд часто утворюється взаємодією суміжних мистецтв.

Література:

1. Волощук Л. Інтермедіальність як прояв міжмистецької поліфонії у новелах Ольги Кобилянської. *Синопсис: текст, контекст, медіа*. 2017. № 1.

2. Прадівлянна Л.М. Гендерні та інтермедіальні виміри постмодерністського тексту (на матеріалі оповідань Анджели Картер). *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського*. Серія: Філологія. Журналістика. Том 32 (71) № 3, 2021. С. 160-164.

3. Савчук Г. О. «Інтермедіальність» як категорія літературознавства й медіології. *Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В. Н. Каразіна*. Серія «Філологія». 2019. Вип. 81. С. 15-18.

4. Циховська Е. Д. Теоретичні дилеми поняття інтермедіальності. *Слово і час*. 2014. № 11. С. 49-59

5. Barthes R. “From Work to Text / Barthes. *The Norton Anthology of Theory and Criticism*. 2001. p. 1470–1475.

6. Bruhn J., Schirmacher B. *Intermedial Studies*. Kalmar: Linnaeus University, 2021. 25 p. URL: <https://www.taylorfrancis.com/chapters/oa->

[edit/10.4324/97810031742881/intermedial-studies-j%20C3%B8rgen-bruhn-beate-schirmacher](https://www.ub.edu/intermedial-studies-j%20C3%B8rgen-bruhn-beate-schirmacher)

7. Handbook of Intermediality: Literature – Image – Sound – Music / ed. by G. Rippl. Mouton: De Gruyter, 2015. 691 p.

8. Higgins D. Synesthesia and Intersenses: Intermedia. UbuWeb: Papers, 1965. URL: https://www.ubu.com/papers/higgins_intermedia.html

9. Pradivlianna Liudmyla. Dream and Reality in the Poetry of David Gascoigne. *Odessa Linguistic Journal*. № 12/2018. С. 32-38.

Ростислав Обозовий

Вінницький державний педагогічний університет
імені М. Коцюбинського

Науковий керівник: Прадівлянна Л.М., канд. філол. наук.

**ВИЗНАЧЕННЯ ТА ПІДХОДИ ДО ВИВЧЕННЯ
ІНТЕРМЕДІАЛЬНОСТІ ТА ІНТЕРТЕКСТУАЛЬНОСТІ
В СУЧАСНІЙ НАУЦІ**

Поняття інтермедіальності, яке широко використовується в сучасній науці, було введено А. Ханзен-Льове у 1983 році. Однак цей термін зустрічався ще у 1965 році у працях Д. Хігінса, який трактував явище інтермедіальності як злиття різних видів мистецтва [6, с. 18].

Слово «інтермедіальність» складається з префікса «інтер», що вказує на «між», та кореня «media», який походить від латинського «medium». Інтермедіальність розуміється як спосіб кореляції мистецьких явищ, який включає елементи з інших видів мистецтва. Це означає взаємодію семіотичних кодів між різними мистецтвами в культурному просторі. Дослідження в цій області стали актуальними у 50–60-х роках минулого століття, хоча саме поняття інтермедіальності увійшло в науковий обіг лише наприкінці ХХ століття. Явище інтермедіальності стало предметом дослідження багатьох науковців [1; 4; 5; 6].

У тлумаченні концепції інтермедіальності виокремлюються два основні підходи: формальний, що розглядає формальні аспекти цього явища, та структуральний, що аналізує взаємодію між медіа.

Йєнс Шрьотер, враховуючи обидва підходи, розмежує чотири типи інтермедіальності: синтетичну, яка призводить до виникнення нових форм мистецтва; трансмедійну, що втілює естетичні аспекти одного медіуму в іншому; трансформаційну, що представляє один медіум через призму іншого; та онтологічну, яка розкриває характеристики одного медіуму шляхом порівняння з іншими [цит. за 6, с. 23]. Подальші дослідження в цій області були спрямовані на створення гнучкої типології інтермедіальності, яка охоплювала б усі види мистецтва і враховувала б різні семіотичні плани та їх взаємозв'язки.

Інтермедіальний аналіз в художньому творі спрямований на виявлення засобів взаємодії між різними видами мистецтва, які реалізуються в літературі. У контексті дослідження міжмедійних зв'язків, які переплітаються з літературою, Ульріх Вайсштайн розглядає різні міжмистецькі зв'язки в літературі: історія мистецтва, опис творів, перетворення, імітація стилів, використання технік, відношення до мистецтва, синоптичні жанри та тематичні роботи [3, с. 391].

Інтермедіальний аналіз суттєво відрізняється від інтертекстуального, оскільки останній відображає складні взаємозв'язки та взаємовплив різних літературних творів. Інтертекстуальність – це системне явище, що описує зв'язки та відсилання між різними текстами. Хоча термін «інтертекстуальність» був введений Юлією Крістевою у 1966 році, сама концепція існувала й раніше. Жерар Женетт у 1969 році дослідив поняття «*transtextualité*».

Інтертекстуальність надає тексту нових смислів та значень, розширюючи його поле інтерпретацій. Завдяки зв'язкам з іншими текстами, твір може набувати додаткових глибинних шарів, що робить його більш багатограним та цікавим для читача. Інтертекстуальність пов'язує текст з культурним та літературним тлом, роблячи його зрозумілішим у контексті епохи та творчої

манери автора. Завдяки цим зв'язкам, читач може краще зрозуміти авторський задум та мотиви, а також глибше відчути атмосферу та емоції твору.

Інтертекстуальність стимулює читача до співтворчості та пошуку зв'язків між різними текстами. Читач стає активним учасником процесу читання, адже йому необхідно розгадувати авторські задуми, шукати алюзії та ремінісценції, а також співвідносити текст з власним досвідом та знаннями.

Інтермедіальність та інтертекстуальність – це динамічні та мінливі явища, які постійно розвиваються. Нові технології та форми мистецтва відкривають нові можливості для інтермедіальної та інтертекстуальної взаємодії. Вивчення інтермедіальності та інтертекстуальності – це ключ до розуміння сучасного світу та його культурних кодів. Ця динамічна та мінлива сфера досліджень постійно розвивається, відкриваючи нові горизонти для творчості та наукового пізнання.

Крім того, у контексті розвитку інтертекстуальності можна побачити глибокі зв'язки між текстами різних епох та культур. Це явище відкриває нові можливості для розуміння та інтерпретації творів мистецтва, стимулюючи читача до активної участі у процесі читання та аналізу.

Отже, розуміння інтермедіальності та інтертекстуальності є важливим елементом сучасної культурології та мистецтвознавства, яке дозволяє глибше зрозуміти та аналізувати взаємодію мистецтв у сучасному світі.

Література:

1. Біловус Л. І. Теорія інтертекстуальності: становлення понять, тлумачення термінів, систематика. Тернопіль: Стародубець, 2003. С. 36
2. Будний В. В., Ільницький М. М. Порівняльне літературознавство: Підручник. К.: Вид. дім «Києво-Могилянська академія». Київ, 2008. С. 430
3. Вайсштайн У. Взаємовисвітлення літератури та музики: сфера компаративістики? Сучасна літературна компаративістика: стратегії і методи. Антологія / Вид. дім „Києво-Могилянська академія”, 2009. С. 391

4. Іванишин П. В. Теорія інтертекстуальності: спроба розрізнення. *Філологічні семінари: Парадигма сучасного літературознавства: світовий контекст*. Вип.16. К.,2013. С. 53-58

5. Прадівлянна Л.М. Гендерні та інтермедіальні виміри постмодерністського тексту (на матеріалі оповідань Анджели Картер). *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського*. Серія: Філологія. Журналістика. Том 32 (71). № 3. 2021. С. 160-164.

6. Просалова В. А. Інтермедіальні Аспекти Новітньої Української літератури. Монографія. Донецьк : ДонНУ, 2014. С. 14-27

7. Pradivlianna Liudmyla. Dream and Reality in the Poetry of David Gascoigne. *Odessa Linguistic Journal*. № 12/2018. С. 32-38.

Анна Омелянова

Вінницький державний педагогічний університет

імені Михайла Коцюбинського

Науковий керівник: Таратута С.Л., канд. філол. наук

ЖАНР СІМЕЙНОГО РОМАНУ: ВІДОБРАЖЕННЯ ЕВОЛЮЦІЇ СІМЕЙНИХ ВІДНОСИН ТА СУЧАСНИХ РЕАЛІЙ

Одним з найпродуктивніших жанрів у світовій літературі, безумовно, стає жанр сімейного роману, або сімейної хроніки. Ця тема досліджувана багатьма психологами, філософами, соціологами, демографами та багатьма іншими. Сімейні стосунки, їхні особливості, якість шлюбу – всі ці аспекти завжди хвилювали суспільство, так чи інакше це, звичайно, відбилось у літературі, через що зазначений жанр став надзвичайно затребуваним.

Визначають наступні риси сімейного роману:

- детальний опис життя одної або декількох сімей;
- аналіз взаємовідносин, які базуються на певних стереотипних ідеалах сімей тієї чи іншої історичної доби;
- основу композиції становлять найважливіші події в житті героїв.

У ХХ столітті увага сімейних романів-хронік фокусується на історія однієї родини протягом кількох поколінь. Проте у ХХІ столітті ця тенденція дещо розширюється. Автори починають експериментувати із композицією, включати в роман розповіді про різні родини, використовувати різні сюжетні лінії, які перетинаються.

Певні зміни обумовлені соціокультурним контекстом. У ХХ столітті в сімейних хроніках відображали соціальні та культурні аспекти: расові та класові розбіжності, політичні конфлікти та історичні події. У ХХІ столітті у творах зазначеного жанру знаходять відображення нові соціальні та культурні реалії, такі як технологічний прогрес, глобалізація, міграція та інші важливі для сучасного світу аспекти.

У ХХ столітті сімейні романи-хроніки часто наголошувати на традиціях, сімейних зв'язках та спадкоємності. У ХХІ столітті ця тематика дещо розширилась та почала включати такі аспекти, як гендерна рівність, сексуальна орієнтація, психологічна динаміка сімейних взаємин та інші.

Отже, можемо сказати, що зміни у жанрі сімейного роману-хроніки завжди відображали стан суспільства та його еволюцію, а також культурні та літературні тенденції свого часу. Всі ці зміни дозволяють авторам експериментувати з новими темами, стилями та сюжетними прийомами, щоб відобразити різноманітність і складність людського досвіду у сучасних реаліях.

Як правило, у сімейних хроніках найяскравішими є жіночі персонажі тому, що у ХХ–ХХІ століттях стали можливими розлучення, через які жінки опинялися в ситуації, коли вони мали виховувати дітей самі, на жінку лягла дуже велика відповідальність стосовно не тільки виховання, але й матеріального забезпечення дітей. Саме в цей час автори починають зміщувати акценти: з жінки березині домашнього вогнища та добробуту жінка перетворюється на ту, яка самотужки виховує та забезпечує дітей.

У творі Сарі Мосс “Фігури світла” можна побачити приклад виховання дітей у ХІХ столітті у повній забезпеченій сім’ї, де мати формує погляди на світ своєї доньки, норми поведінки, моральні засади та встановлює очікування від

Елізабет – свої доньки як жінки в суспільстві. Місіс Сандерсон вважає обов'язком кожної жінки власноруч виростити та виховати свою дитину, вважаючи неприпустимими таку розкіш, як дитячий візок або нянька.

З іншого боку, у творі Енн Тайлер “Dinner at the Homesick restaurant”, знайомимося з родиною Тулл, в якій трое дітей, яких виховує мати, адже батько їх покинув і тепер Перл Тулл потрібно заробляти гроші, виховувати дітей самотужки, дбати про них. Образ жінки тут змодельований по-іншому. Якщо у творі Сари Мосс це було ХІХ століття, забезпечена родина та стереотипи Вікторіанської доби, то в романі Енн Тайлер події відбуваються у ХХ столітті, акцент переноситься на самотню жінку, яка власними зусиллями виховує трьох дітей.

Слід зазначити, що проблема виховання стає провідною в низці творів, написаних у 50–60-х роках ХХ ст. письменниками різних країн (В.Голдінг «Володар мух» (1954), Дж.Фаулз «Колекціонер» (1963), Ф.Саган «Добридень, смутку!» (1954), Дж.Д.Селінджер «Над прірвою в житті» (1951). Героями зазначених творів стають діти, підлітки або молоді люди, поведінка яких яскраво обумовлена специфічним дитинством та отриманим вихованням [1, с. 182].

Отже, у літературному процесі сьогодення жанр сімейного роману, або сімейної хроніки, виявляється надзвичайно продуктивним і важливим відображенням еволюції сімейних відносин та соціокультурних змін. Він не лише пристосовується до нових реалій сучасного життя, але й дозволяє відображати широкий спектр проблем та викликів, з якими стикаються люди у сучасному світі. Підкреслення ролі жіночих персонажів та актуальності проблеми виховання свідчить про постійну адаптацію жанру до сучасних реалій та важливість його відображення складнощів та різноманітності людського досвіду у сучасному суспільстві.

Література:

1. Таратута С.Л., Мельник Т.М. Проблема виховання в літературі 50–60-х років ХХ ст.: до питання вивчення зарубіжної літератури другої половини ХХ ст. Особистісно-професійний розвиток майбутнього вчителя: Матеріали ІV

Павло Ремінний

Вінницький державний педагогічний університет
імені Михайла Коцюбинського

Науковий керівник: Таратута С.Л., канд. філол. наук

**ПРОГРАМУВАННЯ БЕЗПОМІЧНОСТІ: ВИВЧЕННЯ ЛЮДСЬКОЇ
СУТНОСТІ У ТВОРІ КАДЗУО ІШІГУРО «НЕ ВІДПУСКАЙ МЕНЕ»**

У сучасному світі, де технології швидко розвиваються і суспільство стикається з етичними питаннями щодо штучного інтелекту та людської ідентичності, романи стають не лише розважальними творами, але й важливими дзеркалами, відображаючи наші найглибші страхи та прагнення. Один із таких творів, «Не відпускай мене» відомого японсько-англійського письменника Кадзуо Ішігуро, пропонує глибоку рефлексію над темою програмування безпомічності та втрати індивідуальності.

У цьому романі нобелівський лауреат представляє світ, де герої, Кеті, Томмі та Рут, виховані в особливому пансіонаті, живуть з усвідомленням свого призначення як "донорів", людей, створених для того, щоб служити джерелом органів для інших. Їхнє життя цілком регулюється і контролюється, і їхня індивідуальність, мрії та амбіції нівелюються програмованим характером їхньої існування.

Особливо важливо відзначити спосіб їхнього «програмування»: *«Проблема, як я її бачу, в тому, що вам розповідали, не розповідаючи. Вам розповідали, але ніхто з вас так і не зрозумів насправді, і я насмілюся заявити, що дехто цілком добре почувається в цій ситуації....ваші життя визначені наперед. Ви подорослішаєте, а потім перш ніж постарішаєте, ще навіть до того, як досягнете середнього віку, ви почнете віддавати свої внутрішні органи. Ось для чого кожного з вас створено»* [1, с.100]. Ці слова належать міс Люсі, яка є викладачем Гейлишесу, де виховувалися головні герої.

Автор вдало відтворює процес програмування, показуючи, як герої виростають у середовищі, де їм підказують, що думати, як діяти та навіть як почувати. Вони призвичаєні до свого статусу "донорів" і не питаються про своє майбутнє, покладаючись на владу інших, хто контролює їхнє життя.

Пізніше, повертаючись до попередньо процитованої події у книзі, Томмі обговорює власну теорію з Кеті, що звучить так: *«...цілком можливо, що протягом усього нашого перебування в Гейлишемі вихователі уважно й свідомо продумали кожную мить, коли вони повідомляли нам певні факти – отже, щоразу коли ми були недостатньо дорослі, щоб відповідним чином зрозуміти останню отриману інформацію. Але, звісно, на певному рівні ми її таки сприймали, тож невдовзі ми вже мали в головах повну картину, хоча й не аналізували її як слід»* [1, с.102].

Як ми бачимо програмування безпомічності у «Не відпускай мене» викликає не лише відчуття тривожності, але й піднімає важливі моральні питання: чи має право суспільство втручатися у життя індивіда до такого ступеня, чи може існувати справжня свобода в обставинах, де людей програмують для виконання певних ролей та функцій? Ці запитання стимулюють читачів до рефлексії, роздумів з приводу їхніх власних цінностей та ідеалів, а також ставлять під сумнів суспільні стереотипи та норми.

Крім того, роман Ішігуро підкреслює важливість індивідуальності та вільної волі кожної людини. Він заохочує читачів не тільки розуміти важливість своєї особистої ідентичності, але й захищати свою свободу вибору та самовираження. Це чітко прослідковується в останньому розділі, коли пояснюється роль Галереї у житті клонів, Галереї, що вміщала в собі найцінніші, на думку людини, твори самовираження – мистецтва.

Сталою ознакою антиутопії є наявність боротьби головних персонажів з діючим режимом. Однак у творі «Не відпускай мене» ця дія практично відсутня, вона видозмінена майже до непізнаваності, що суперечить традиції жанру. Головні персонажі твору *«дерзають змінити своє життєве призначення, зовсім не тому, що вважають систему, що приречла їх на*

страждання та смерть, неправильною, а тільки тому, що кохають один одного і хочуть подовжити своє щастя. Це не бунт, а локальна спроба зробити виняток для окремо взятих людей, спроба долучитися до інших звичайних людей» [3, с. 46]. Ця дія поглиблює проблему моральності у творі, підкреслюючи важливість особистих відносин та готовності пожертвувати за кохання. Таке відхилення від типового сценарію робить твір Кадзуо Ішігуро унікальним у своєму жанрі та відображає важливість індивідуального вибору у світі, де система прагне контролювати кожен аспект життя, але водночас твір розширює жанр антиутопії, спонукаючи до розвитку.

Отже, «Не відпускай мене» Кадзуо Ішігуро – важливий твір, що змушує замислитися над етичними та моральними аспектами програмування безпомічності. Він піднімає нагальне питання про природу людської ідентичності та свободи в умовах технологічного прогресу, надаючи читачам можливість глибоких філософських роздумів та рефлексії.

Література:

1. Ішігуро К. Не відпускай мене. Переклад С. Андрухович. Львів: ВСЛ, 2020. 336 с.
2. Когнітивно-дискурсивні особливості різножанрових текстів та їхній потенціал у формуванні іншомовної комунікативної компетентності на різних рівнях володіння мовою: колективна монографія / заг. ред., вступні статті та анотац. Л.М. Прадівлянної. Вінниця: ПП «ТД Едельвейс і К», 2021. 194 с.
3. Таратута С. Своєрідність жанру антиутопії в творчості К. Ішігуро. *Актуальні проблеми лінгвістики та методики викладання іноземних мов у вищому навчальному закладі та школі*. Випуск 27. 2023. С. 43–46

Анастасія Темкова

Вінницький державний педагогічний університет
імені М. Коцюбинського
Науковий керівник: Таратута С. Л., канд. філол. наук

ДИНАМІКА РОЗВИТКУ ПОНЯТТЯ «АМЕРИКАНСЬКА МРІЯ» ТА ЙОГО ВІДОБРАЖЕННЯ В ЛІТЕРАТУРІ

Американська література відіграла значну роль у формуванні та відображенні «американської мрії». У ХХ столітті американські письменники намагалися легітимізувати молоду американську демократію, підкреслюючи культурний вплив європейської літературної традиції. Однак багато письменників того часу також шукали власну ідентичність через тривале перебування в Європі та дослідження європейських тем.

Мета цієї статті полягає в дослідженні еволюції сприйняття «американської мрії» у літературі США протягом ХХ століття. Попередні дослідження вже вказують на важливість «американської мрії» як ключового моменту у формуванні національної ідентичності та літературної спадщини Сполучених Штатів. Проте, ця стаття розширює наше розуміння, аналізуючи те, як літературні твори відображали та впливали на сприйняття «американської мрії» у даному періоді.

Обіцянка свободи і кращого життя приваблювала сповнених надій іммігрантів ще до того, як з'явилася країна, яку можна було б назвати рідним місцем, і продовжує приваблювати незліченні мільйони з тих пір. У 1900-х роках, як ніколи, широким було коло людей, які прагнули до реалізації цієї мрії. Економічні злети і падіння століття ніколи не були такими гострими. Масштаб міжнародного інтересу та впливу ніколи не був таким широким. Американська література також відображає досвід іммігрантів, які приїхали до США з надією здійснити «американську мрію». З настанням модерної епохи, коли цинізм почав конкурувати з ідеалізмом у національному мисленні, темний бік американської мрії вимальовувався в літературі ХХ століття.

На початку 1900-х років у літературі переважало зображення «американської мрії», яка полягала в ідилічному існуванні у згуртованій маленькій громаді, де мешканці насолоджувалися життям, позбавленим таємниць і ворожнечі. Це ідеалізоване уявлення про ідеальне американське містечко, відокремлене від світового хаосу, символізувало сприйняття нацією

себе в глобальному ландшафті. Однак лише напередодні Першої світової війни американські письменники почали заглиблюватися у невідповідність цього ідеалізованого бачення реальному життю американських містечок [2].

Зміни в політичному, економічному та соціокультурному середовищі мають значний вплив на творчість письменників і їхнє сприйняття «американської мрії». Аналізуючи твори різних періодів, можна помітити зміни в акцентах, які вони роблять у відображенні самої ідеї «американської мрії» та її сприйняття суспільством.

У період економічного піднесення ця концепція часто втілювалася у важливості праці та можливості самореалізації через трудові досягнення. Наприклад, в літературі ранньої епохи це можна спостерігати у творах, де американське життя зображувалося як ідеальне, з відкритими можливостями для успіху та вдосконалення.

Ф. С. Фіцджеральд відіграв одну із найбільших ролей у відображенні «американської мрії». «Шалений успіх перших романів та новел Ф.С.Фіцджеральда був початком величезної трагедії його життя і творчості. Ставши для мільйонів американців взірцем здійснення «американської мрії», адже він, хлопець з небагатої родини, завдяки своєму таланту та наполегливій праці фактично миттєво досягнув запаморочливого успіху <...> письменник всю свою зрілу творчість присвятив її розвінчання, демонструючи читачам її оманливість та зворотній бік здійснення бажань» [1].

Однак під час кризових періодів або соціальних рухів, фокус зміщувався на проблеми та вади «американської мрії». Наприклад, після Великої Депресії та під час воєнного часу в літературі відобразилися складнощі та недоліки системи, змушуючи письменників поставити під сумнів певні аспекти американського життя.

У зв'язку зі змінами в соціальній структурі та актуальних проблемах суспільства, письменники почали ставити акцент на аспекти нерівності, расової або соціальної несправедливості. Літературні твори стали відображати складніше бачення «американської мрії», підкреслюючи труднощі та

перешкоди для досягнення успіху, які не завжди залежали від особистого зусилля.

Таким чином, літературні твори різних епох відображають еволюцію у сприйнятті «американської мрії», від ідеалізації та можливостей до критичного погляду на систему та суспільні проблеми. Це відображення відбиває трансформацію та зміни у самому американському суспільстві та його цінностях протягом часу.

Розвиток реалістичної літератури ускладнювався сильним впливом конформізму, фрейдизму та модерністських тенденцій. Гострі перепади в економіці, класові конфлікти, політичні кризи та специфіка міжнародних відносин після війни – все це відбивалося на творчому доробку американської інтелігенції та внесок у світову культуру через звучання художніх творів.

Протягом ХХ століття письменники використовували своє перо як інструмент змін, заглиблюючись у складнощі «американської мрії». Багато літературних творів робили більше, ніж просто розповідали історії, вони ініціювали дискурс. Вони спонукали читачів замислитися над досяжністю «американської мрії», особливо в часи економічних потрясінь чи суспільних змін. Персонажі та наративи стали каналами для вивчення суспільних цінностей, моральних дилем та суворих реалій, які кидали виклик ідеалізованому баченню успіху.

Окрім критики, американська література також відстоювала інклюзивність та різноманітність, переосмислюючи «американську мрію», щоб вона включала в себе рівність та соціальну справедливість. Твори Ленгстона Г'юза, Тоні Моррісон та Маї Енджеллоу стали потужними голосами, які привернули увагу до боротьби маргіналізованих спільнот, кинули виклик традиційним наративам та переосмислили сутність мрії.

Література стала рушійною силою у формуванні культурної ідентичності. Вона спонукала до самоаналізу, закликаючи суспільство до переоцінки своїх основних цінностей, прагнень і самої сутності мрії. Вона не просто розважала, а

виступала каталізатором змін, розширюючи межі та заохочуючи ширше, більш особливе розуміння «американської мрії».

У висновку можна зазначити, що аналіз еволюції сприйняття «американської мрії» у літературі США протягом ХХ століття дозволив нам краще зрозуміти глибину та складність цього концепту. Від ідеалізованого уявлення про успіх і свободу до критичного погляду на соціальні проблеми та нерівності, літературні твори різних епох розкривають широкий спектр переживань та думок американців.

Література

1. Таратута С.Л. Проблемний підхід до вивчення роману Ф.С.Фіцджеральда «Великий Гетсбі». *Актуальні проблеми лінгвістики та методики викладання іноземних мов у вищому навчальному закладі та школі*. Випуск 25. 2021. С. 195–198

2. The American Dream in the Twentieth Century Encyclopedia.com. Encyclopedia.com Free Online Encyclopedia. URL: <https://www.encyclopedia.com/education/educational-magazines/american-dream-twentieth-century>

РОЗДІЛ 3
НОВІТНІ ТЕНДЕНЦІЇ У НАВЧАННІ ІНОЗЕМНИХ МОВ ТА
ЗАРУБІЖНОЇ ЛІТЕРАТУРИ
INNOVATIVE TENDENCIES IN TEACHING FOREIGN LANGUAGES
AND WORLD LITERATURE

Марина Белінська

Вінницький державний педагогічний університет
імені М. Коцюбинського

Науковий керівник : Яцишин О.М., канд. пед. наук

ПОНЯТТЯ «ЛІНГВОКРАЇНОЗНАВЧА КОМПЕТЕНТНІСТЬ»
У НАВЧАННІ УЧНІВ СТАРШИХ КЛАСІВ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

У сучасному світі володіння англійською мовою стає не лише ключовою навичкою для успішної комунікації, але й важливим елементом культурного розмаїття та міжкультурного розуміння.

У старшій школі, зокрема на 10-11 класах, формування лінгвокраїнознавчої компетентності учнів на уроках англійської мови визначається як одна з ключових цілей формування цієї освітньої ступені. Це не лише сприяє вдосконаленню мовних навичок, а й розширює кругозір учнів щодо країн, де використовується англійська мова. [2, с. 560].

На сьогоднішній день термін «лінгвокраїнознавство» у різних країнах тлумачать по-різному. Наприклад, у Франції – «мова і цивілізація», у Німеччині його називають терміном «культурознавство», а в англійській методичній літературі – «лінгвокультурні дослідження». Як зазначає О. Селіванова, «лінгвокраїнознавство – мовознавча галузь, що вивчає фіксацію в мові та її знакових продуктах інформацію про історію, матеріальну й духовну культуру певного народу. Лінгвокраїнознавство має теоретичний і прикладний напрям: перший досліджує відбитки історії народу, його традицій, обрядів, звичаїв, вірувань, мистецьких навичок у мовній системі й текстах шляхом вилучення та

систематизації фонових знань; другий проектується у практику перекладу, методика навчання мові як іноземній [6, с 354].

Лінгвокраїнознавча компетентність є невід'ємною частиною комунікативної компетентності, оскільки забезпечує комунікацію на рівні ідентифікації понять, асоціацій і образів, що виникають у людей в процесі спілкування. Лінгвокраїнознавча компетентність являє собою систему національно кодифікованих фонових знань, що забезпечують адекватну комунікацію з носіями мови [5, с. 114]. У рамках лінгвокраїнознавчої компетентності в учнів складається уявлення про національні звичаї, традиції, реалії країни мови, що вивчається, здатність отримувати з одиниць мови країнознавчу і культурознавчу інформацію й користуватися нею, домагаючись повноцінної комунікації [4].

Лінгвокраїнознавча компетентність розглядається А. Вітренко як володіння особливостями вербальної та невербальної поведінки носіїв мови в комунікативних ситуаціях. До складових лінгвокраїнознавчої компетентності належить мовленнєва та немовленнєва поведінка. Мовленнєву поведінку складають знання лексики з національно-культурним компонентом семантики, вміння і навички адекватно володіти ними в умовах міжкультурної комунікації, а також уміннях застосовувати фонові знання для досягнення взаєморозуміння у ситуаціях опосередкованого й безпосереднього міжкультурного спілкування. До структури немовленнєвої поведінки входить володіння наступними засобами спілкування: 1) проксемічними (пози комунікантів, тілесні рухи, дистанція між учасниками під час спілкування); 2) кінесичними (жести, міміка, контакт очей); 3) паралінгвістичними (ритміка, мелодика, інтонація, паузація, фонації, вигуки) [3, с. 138].

Як цілісну систему уявлень про основні національні традиції, звичаї та реалії країни, мова якої вивчається, розуміє лінгвокраїнознавчу компетентність і Л. Антонова. Вона ж стверджує, що, по-перше, предметом лінгвокраїнознавства є аналіз мови з метою виявлення національно-культурної семантики. По-друге, предметом дослідження є також пошук викладацьких

приймів презентації, закріплення та активізації національно-специфічних мовних одиниць та культурологічного прочитання текстів на практичних мовних заняттях [1, с. 166].

Лінгвокраїнознавча компетентність містить у собі наступні ключові аспекти:

- глибокі знання про основні характеристики типового представника культурно-мовної спільноти, яку вивчають;

- вміння використовувати ці знання для досягнення взаєморозуміння у різних ситуаціях міжкультурного спілкування, як прямого, так і опосередкованого;

- знання слів і виразів з національно-культурним відтінком і вміння використовувати їх належним чином у міжкультурних комунікаційних ситуаціях.

Сучасне лінгвокраїнознавство поєднує фонетичні, лексико-семантичні, граматичні багатства мови з національно-культурним компонентом мовного матеріалу. Відтак, загально визнаним стає висновок про важливість глибокого розуміння старшокласниками культурних особливостей країни, мова якої вивчається, та про необхідність формування лінгвокраїнознавчої компетентності, яка допомагає їм ефективно сприймати та використовувати іноземну мову, а також адекватно вести мовну та немовну взаємодію з носіями цієї мови.

Література:

1. Антонова Л. Г. Лінгвокраєзнавчий аспект вивчення іноземних мов у старшій школі. *Таврійський вісник освіти*. 2017. № 1. С. 164-69.

2. Браун, Г. Д. Викладання за принципами: Інтерактивний підхід до методики викладання мов. Нью-Йорк: Видавництво Pearson Education, 2007. 560 с.

3. Вітренко А.В. Основні компоненти лінгвокраїнознавчої компетенції *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2013. Випуск 29. С. 138-143.

4. Ігнатова, О. (2023). Європейський досвід міжкультурної комунікації в освіті і культурі. *Modern Information Technologies and Innovation Methodologies of Education in Professional Training Methodology Theory Experience Problems*, 68, 60–67. <https://doi.org/10.31652/2412-1142-2023-68-60-67>

5. Малихін О.В., Карпюк В.А. Методика застосування ікт у процесі формування лінгвокраїнознавчої компетентності студентів-філологів. *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2018, Том 68, №6. с. 114.

6. Селіванова О. О. Лінгвістична енциклопедія. Полтава: Довкілля-К, 2010. 844 с.

Марина Біленька

Вінницький державний педагогічний університет
імені М. Коцюбинського

Науковий керівник: Глазунова Т.В., канд. пед. наук

ЗМІСТ КОМПЕТЕНТНОСТІ В АУДІЮВАННІ ТА ЕТАПИ ЇЇ ФОРМУВАННЯ

Аудіювання – це процес сприйняття та розуміння розмовного мовлення. Слухачі розуміють те, що вони почули завдяки розрізненню звуків, розумінню граматичних структур, лексики, наголосу, інтонації та інших підказок. Слухання є стороною усного мовлення. Під час слухання учні відкриті до розмовної англійської мови, отже звикають до вимови, інтонації, наголосів, граматичних та лексичних фраз, що характерні для мови, що вивчається [3; 7].

Компетентність в аудіюванні – це здатність розуміти різні види та жанри автентичних текстів при прямому та опосередкованому спілкуванні. Щоб оволодіти компетентністю в аудіюванні потрібно чітко пропрацювати всі її складові: вміння, навички, знання та комунікативні здібності. Нагадаємо, що вміння поділяються на мовленнєві, навчальні, інтелектуальні, організаційні та компенсаційні.

Якщо учень володіє мовленнєвими вміннями, це означає, що він уміє:

- визначати основну інформацію та передбачати контекст;

- фокусуватися на головних фактах;
- розуміти деталі або ж вибірккову необхідну інформацію відповідно до контексту;
- ігнорувати невідому чи незрозумілу інформацію, що не впливає на загальне розуміння всього тексту.

Інтелектуальні вміння проявляються тоді, коли учень може прогнозувати подальший розвиток подій під час слухання, оцінювати, класифікувати та систематизувати почуту інформацію. Якщо учень вміє використовувати електронні засоби навчання, різні додатки для розвитку уміння аудіювання, це означає, що він володіє навчальними вміннями. Організаційні вміння проявляються лише тоді, коли учень відповідально ставиться до свого навчання та здатний самостійно практикувати аудіювання поза школою. Компенсаційні вміння дають можливість учням здогадуватися про зміст аудіотексту за допомогою мовних і контекстуальних здогадок та ігнорувати невідомий контент, який не впливатиме на розуміння всього тексту.

Важлива роль в навчанні аудіювання надається різним видам мовленнєвих навичок. Слухові навички передбачають розпізнавання та розуміння інтонаційних моделей, логічного наголосу, звуків та їх поєднання у мовленнєвому потоці. Лексичні навички допомагають зрозуміти обрану мовцем лексику та її сполучення у контексті. Володіння граматичними навичками дозволяє мовцеві зрозуміти різні граматичні структури [6].

Декларативні та процедурні знання є також не менш важливими. До декларативних знань належать мовні та країнознавчі знання. Знання та розуміння фонем, лексичних одиниць, граматичних структур відносяться до мовних знань, знання про культуру країни, чію мову учні вивчають – до країнознавчих. Якщо учні знають та розуміють мовленнєву та немовленнєву поведінку носіїв мови у процесі аудіювання, то це свідчить про те, що вони володіють процедурними знаннями.

Останній компонент компетентності в аудіюванні – це комунікативні здібності. Для того, щоб оволодіти ними, учасник спілкування повинен знати та

вміти адекватно реагувати на почуте, уважно вислухати все, що від нього вимагається, не перебивати та з повагою ставитися до партнера, навіть якщо він не поділяє його точку зору [2].

Попри численну кількість досліджень, присвячених аудіюванню, цей вид мовленнєвої діяльності залишається недостатньо дослідженим як в теоретичному, так і в практичному планах. Оскільки уміння аудіювання не виносяться для контролю під час державної підсумкової атестації, вчителі не надають належної уваги цьому виду роботи у школах. Крім того, у багатьох випадках відсутні автентичні аудіоматеріали та технічні засоби для їх демонстрації. По-третє, успішність формування компетентності в аудіюванні залежить від труднощів, що можуть виникати під час слухання [9; 10]. Результати дослідження, проведеного професором Хамудою в університеті Кассіма продемонстрували численні проблеми розуміння на слух, пов'язані з швидким темпом аудіозапису, наявністю невідомих слів, різними акцентами та відсутністю концентрації уваги учнів. Інше дослідження, яке було проведене в Японії, показало, що недостатній словниковий запас та незнання граматики також є чинниками, які впливають на успішність аудіювання [8].

Д. Рідделл визначив наступні труднощі під час аудіювання:

1. психологічні особливості учня, погана пам'ять та концентрація;
2. аудіозаписи з різними акцентами та діалектами;
3. тривалість аудіозапису;
4. матеріал, що не відповідає рівню знань учнів;
5. погана якість запису;
6. темп мовлення (швидкість, з якою говорить носій мови відрізняється від швидкості людини, що вивчала іноземну мову як другу мову);
7. брак часу на відпрацювання аудіювання та брак словникового запасу в учнів;
8. брак культурологічних знань про країну, чію мову вивчають учні;
9. брак реального досвіду спілкування [4; 5; 9; 10].

Залежно від типів аудіотекстів і комунікативного завдання, можна виділити три види аудіювання. Перший вид – аудіювання з розумінням основного змісту, за якого учень здатний почути та зрозуміти основний зміст аудіотексту, що складає 75% сказаного. Учень також може за заголовком прогнозувати зміст аудіозапису, здогадатися про значення невідомих слів за контекстом, або ж ігнорувати невідомі слова, що не перешкоджають розумінню суті тексту. Другий вид – вибіркоче аудіювання, у ході якого учень може з легкістю знайти необхідну інформацію та сфокусуватися на її розумінні. Третій вид – аудіювання з повним розумінням змісту тексту [1; 2].

Формування компетентності в аудіюванні відбувається у ході трьох етапів, на яких відпрацьовуються мовленнєві одиниці різних рівнів: фрази, понадфразові єдності та текст. На першому етапі учень повинен навчитися розуміти аудіоповідомлення, що базується на знайомому матеріалі, згодом – на незнайомому матеріалі, розпізнавати початок та кінець аудіоповідомлення. На другому етапі учень працює над розумінням понадфразової єдності. Він повинен розуміти монологічне та діалогічне аудіоповідомлення, що базується на знайомому матеріалі, та вміти визначати характер взаємодії співрозмовників відповідно до функціональних типів (діалог-розпитування / домовленість / обмін враженнями, думками / обговорення). На третьому етапі учень повинен навчитися:

1) розуміти монолог, що базується на знайомому матеріалі, що поділений на смислові частини;

2) розуміти діалог, що базується на знайомому матеріалі та вміти визначити кількість співрозмовників у ньому та їх характеристики;

3) розуміти зв'язний текст, що побудований на знайомому матеріалі; вміти підібрати інший заголовок до тексту або обрати найбільш влучний заголовок із запропонованих;

4) розуміти зв'язний текст, у якому вжиті незрозумілі лексичні одиниці, але про значення яких можна здогадатися з контексту;

5) розуміти зв'язний текст, побудований на незнайомому матеріалі, оскільки текст будується на уточненні та перепитуванні складного матеріалу [2].

При роботі з аудіотекстом також виокремлюють три етапи. Перший – дотекстовий етап, на якому вчитель намагається передбачити, яка лексика чи граматичні структури будуть незнайомі учням та розробляє вправи для того, аби ознайомити учнів з невідомим мовним матеріалом перед слуханням аудіозапису. На даному етапі вчитель також працює над розвитком в учнів уміння прогнозування змісту тексту за допомогою різних запитань, заголовка, зображень та озвучує завдання, на які учні повинні звертати увагу при слуханні запису. Другий – текстовий етап, під час якого учні слухають аудіотекст та фокусуються на завданні, що вчитель озвучив. Третій етап – післятекстовий. Це етап, на якому здійснюється контроль розуміння тексту учнями. Важливо на останньому етапі дати учням завдання, що поєднується із текстом, проте творчого та комунікативного характеру, щоб учні могли вправлятися у говорінні [1; 2].

Компетентність в аудіюванні є важливою здатністю для розуміння різних видів та жанрів автентичних текстів при прямому та опосередкованому спілкуванні. Для успішного опанування цієї компетентності важливо працювати над покращенням усіх її складових, включаючи вміння, навички, знання та комунікативні здібності. Формування компетентності в аудіюванні включає три етапи, на кожному з яких учні вдосконалюють свої мовленнєві навички на різних рівнях - від фраз до тексту. Під час роботи з аудіотекстом також виділяються три етапи: дотекстовий, текстовий та післятекстовий. Для успішного формування компетентності в аудіюванні слід дотримуватись згаданих етапів, на яких послідовно формуються згадані навички, уміння та набуваються знання.

Література:

1. Забужанська І.Д., Баліцька О.С., Суркова О.А. Навчально-методичний посібник з методики навчання іноземних мов для 3 курсу (Частина 1). Вінниця: ВДПУ ім. М. Коцюбинського. 2020. 190с.

2. Бігич О., Бориско Н., Борецька Г. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика : підручник. Київ: Ленвіт, 2013. 590 с.

3. Змієвська О.О., Довгалюк Т.А., Глазунов М.С., Глазунова Т.В., Кузьміна С.А., Лісниченко А.П., Теклюк Г.П. Підготовка шкільного вчителя нового покоління: теоретичні та практичні аспекти: монографія / за заг. редакцією Т.В. Глазунової. Вінниця: ВДПУ, 2020. 151 с. URL: <https://library.vspu.net/jspui/handle/123456789/4834?mode=full>

4. Кудельська О.В. Мельницька О.В. Особливості використання інтернет-освіти у підготовці вчителів англійської мови. Психолого-педагогічні проблеми сучасної школи. 2022. Вип. 1(7), С. 98–104.

5. Dade M., Vega O. Factors to Consider When Teaching Listening Comprehension in the EFL/ESL Classroom. URL: <https://mextesol.net/journal/public/files/54b8f8ecbe07afd26448e5801edcc205.pdf>.

6. Diachuk N. Peculiarities of developing student's English listening skills at High School. *The Scientific Issues of Ternopil Volodymyr Hnatiuk National Pedagogical University. Series: pedagogy*. 2017. No. 4. P. 27–33. URL: <https://doi.org/10.25128/2415-3605.17.4.4>

7. Gilakjani A. P., Sabouri N. B. The Significance of Listening Comprehension in English Language Teaching. *Theory and Practice in Language Studies*. 2016. Vol. 6, no. 8. P. 1670. URL: <https://doi.org/10.17507/tpls.0608.22>

8. Kutlu Ö., Aslanoğlu A. E. Factors affecting the listening skill. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*. 2009. Vol. 1, no. 1. P. 2013–2022. URL: <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2009.01.354>

9. Lisnychenko, A., Glazunova, T. Dovhaliuk, T., Kuzmina. S., & Podosynnikova, H. Facebook Movie-Based Discussions: Bringing Down Intercultural Barriers in English Language Education. *Arab World English Journal*, 13 (3) 429-444. URL: <https://dx.doi.org/10.24093/awej/vol13no3.28>

10. Reza Z. S., Bahri S., Erdiana N. Factors Affecting Listening Comprehension. URL: https://www.academia.edu/87705397/Factors_Affecting_Listening_Comprehension

11. Ridell D. Teach English as a Foreign Language: Teach Yourself. Teach Yourself / D. Ridell. 2010. 352p.

Аліна Білик

Вінницький державний педагогічний університет
імені Михайла Коцюбинського

Науковий керівник: Бучацька С.М., канд. психол. наук

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ВІДЕОМАТЕРІАЛІВ YOUTUBE НА ЗАНЯТТЯХ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

В сучасному освітньому середовищі, яке активно адаптується до технологічних інновацій, використання онлайн-ресурсів стає необхідністю для досягнення максимальної ефективності у навчальному процесі. Один із найпопулярніших інструментів є відеосервіс YouTube, відеоматеріали якого, дозволяють зробити уроки іноземних мов більш захоплюючими та інтерактивними.

Автентичність мови у відеозаписах грає ключову роль у розвитку навичок мовлення та сприйняття. Завдяки тому, що користувачі YouTube часто є носіями мови з різними акцентами та соціальним статусом, створюється унікальна можливість порівнювати британський та американський акценти, а також вивчати лексичні особливості обох варіантів [2, с. 6].

Мультимедійність матеріалів сприяє кращому сприйняттю інформації, особливо для учнів, які ефективніше засвоюють інформацію за допомогою візуальних каналів сприйняття [2, с. 7]. Такий підхід полегшує процес вивчення іноземної мови та робить його більш захопливим.

Розміщення матеріалів в Інтернеті забезпечує доступ до інформації не лише для вчителя, але й для учнів. Це дає змогу учням самостійно переглядати їх необхідну кількість разів, тим самим удосконалюючи вміння аудіювання.

За допомогою відеоматеріалів можна закріпити знання учнів у позаурочний час [1, с. 58]. Після перегляду відео учні можуть виконувати завдання для самостійної роботи, такі як створення діалогів, написання

анотацій чи есе. Важливо відзначити, що правильно відібрані відеоматеріали для самостійної роботи дозволяють ефективно використовувати час, поступаючись місцем іншим видам роботи, де присутність викладача є обов'язковою.

Відеоматеріали YouTube є адаптивними, що дозволяє вчителям змінювати їх з метою оптимального використання в навчальному процесі. Це включає можливість редагування довжини відео, додавання субтитрів та інші аспекти адаптації. Значна база матеріалів на YouTube надає вчителям широкий вибір тематики та контенту для вивчення мови. Однак, важливо вміло вибирати відеоматеріали, щоб вони відповідали освітнім цілям та рівню знань учнів [2, с. 5].

Сервіс також надає можливість створення вчителями власного YouTube-каналу та може стати інноваційним інструментом для залучення учнів та використання їхньої творчості в навчальному процесі. Платформа забезпечує зворотній зв'язок від учнів у вигляді текстових коментарів, що розширює можливості взаємодії та контролю навчання.

YouTube не є освітньою платформою, а тому, попри все перелічене вище, має й низку недоліків у застосуванні в навчальному процесі. При відборі якісного контенту для навчальних цілей можуть виникнути складнощі, наприклад, через автентичність відео темп мовлення мовців може бути занадто повільним або швидким для учнів або ж мовлення може містити нецензурну лексику. Відсутність контролю рекламного контенту на YouTube може призвести до включення реклами, яка може негативно впливати на концентрацію учнів. Крім того, відеоматеріали на YouTube можуть включати елементи, які відволікають увагу, особливо якщо вони не пов'язані з основною темою уроку.

Відтак, YouTube на уроках іноземної мови – корисний інструмент зі своїми перевагами та недоліками. Для успішного використання вище згаданої медійної платформи на уроках іноземної мови важливо, щоб учитель педагогічно та методично обґрунтовано використовував автентичні відеоматеріали задля уникнення можливих труднощів.

Література:

1. Господинчик Т. Використання аудіовізуальних матеріалів як засобу створення іншомовного середовища на уроках іноземної мови. *Нова педагогічна думка*. 2014. Т. 4, № 80. С. 55–58.

2. Пшеняннікова Н. О. Використання відеофільмів на уроках англійської мови. *Науковий вісник Донбасу*. 2012. № 1. С. 1–9.

Дмитро Биченко

Вінницький державний педагогічний університет

імені Михайла Коцюбинського

Науковий керівник: Лебедева Н.А. канд. пед. наук

ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ УЧНІВ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ЯК ОДНЕ З КЛЮЧОВИХ ЗАВДАНЬ ШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

У сучасному глобалізованому світі володіння іноземними мовами набуває все більшого значення. Знання англійської мови відкриває широкі можливості для міжкультурної комунікації, доступу до світових інформаційних ресурсів, професійного та особистісного розвитку. Тому формування комунікативної компетенції учнів на уроках англійської мови є одним з ключових завдань шкільної освіти.

Комунікативна компетенція – це здатність особи використовувати мову залежно від конкретної ситуації спілкування, від комунікативних цілей, намірів та взаємовідносин між співрозмовниками [1, с.54]. Вона передбачає оволодіння всіма видами мовленнєвої діяльності (аудіюванням, говорінням, читанням, письмом), а також засвоєння основних мовних знань (фонетичних, лексичних, граматичних, орфографічних). Розвиток комунікативної компетенції дозволяє учневі ефективно взаємодіяти з носіями мови, яку він вивчає, бути повноцінним учасником міжкультурного спілкування [3; 6].

Сучасна методика викладання іноземних мов зосереджена на комунікативно-орієнтованому підході. Його ключова ідея полягає в тому, що

учні повинні не лише засвоювати знання, а й розвивати навички та вміння застосовувати мовні форми в реальних життєвих ситуаціях. Максимальне моделювання комунікативних ситуацій на уроці та заохочення учнів до активної участі в них дозволяє досягти головної мети – сформувати відчуття, що вивчення іноземної мови є приємним і корисним процесом, прищепити необхідність та цінність володіння іноземною мовою як неповторним засобом міжкультурної комунікації [2, с.30-32].

Комунікативна компетенція є багатокомпонентним явищем, що складається з низки часткових компетенцій. Традиційно виділяють такі основні складові:

1. Мовленнєва компетенція – знання системи мови та правил її функціонування в процесі іншомовної комунікації, а також практичне оволодіння видами мовленнєвої діяльності.

2. Соціолінгвістична компетенція – здатність використовувати мовні засоби відповідно до ситуації спілкування, соціального статусу співрозмовників, регістру спілкування.

3. Дискурсивна компетенція – уміння будувати зв'язні, логічні, структуровані висловлювання певного функціонального стилю в усній та писемній формах.

4. Стратегічна компетенція – здатність компенсувати нестачу мовних знань за допомогою використання комунікативних стратегій.

5. Соціокультурна компетенція – знання культурних особливостей носіїв мови, їх традицій, норм поведінки, етикету та уміння враховувати ці фактори у процесі міжкультурного спілкування.

6. Предметна компетенція – оволодіння знаннями з різних галузей наук з метою їх використання в процесі іншомовної комунікації [4, с.119-120].

Основними принципами формування комунікативної компетенції є:

1. Комунікативна спрямованість навчання. Увага має зосереджуватися не на вивченні правил, а на їх практичному застосуванні в актах комунікації.

2. Автентичність матеріалів та ситуацій спілкування, максимальне наближення їх до реальних умов іншомовної взаємодії.

3. Формування позитивної мотивації до вивчення англійської мови як засобу міжкультурного спілкування та самореалізації.

4. Проблемність та професійна орієнтація навчального матеріалу, що відповідає інтересам та потребам старшокласників.

5. Активне залучення сучасних технологій (Інтернет, мультимедіа, інтерактивні ресурси) до освітнього процесу.

6. Інтеграція навчальної діяльності з дослідницькою та проектною роботою учнів.

7. Опанування комунікативних стратегій і розвиток умінь самостійної роботи над мовою [5, с.240].

Як висновок, комунікативна спрямованість занять з іноземної мови сприяє підвищенню інтересу до вивчення мови та підвищує практичну значущість дисципліни, її безпосередній внесок у підготовку учнів до реального «живого» спілкування іноземною мовою.

Література:

1. Богданова І.М. Педагогічна інноватика: Навчальний посібник. Одеса: Ранок. 2000. С. 52-56

2. Жигір В.І., Чернега О.А. Професійна педагогіка: Навч. посіб. / За ред. М.В. Вачевського. К.: ТОВ «Кондор». 2012. С. 30-35.

3. Ігнатова, О. М. (2022). Траєкторія професійного розвитку вчителя іноземних мов: європейський досвід. Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 5: Педагогічні науки: реалії та перспективи: зб. наук. праць. Київ: «Гельветика», Спецвипуск. Том 1. С. 100-105. DOI <https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series5.2022.spec.1.19>

4. Мойсеюк Н.Є. Педагогіка. Навчальний посібник. 4-є видання, доповнене. 2003. С. 119-120.

5. Освітні технології: Навч.-метод. посіб. О.М. Пехота, А.З. Кіктенко, О.М. Любарська та ін.; За заг. ред. О.М. Пехоти. К.: А.С.К.. 2001. С. 240

Humeniuk I., Kuntso O., Lebedieva N., Osaulchyk O., Dakaliuk O. Moodle as e-learning system for esp class. *Independent Journal of Management & Production*. 2021, N. 12(6). – P. 646-S659. DOI: <https://doi.org/10.14807/ijmp.v12i6.1755>

Ірина Богоносюк

Університет Григорія Сковороди в Переяславі

Науковий керівник: Борисова Н.В., канд. пед. наук

МЕТОДИ РОЗВИТКУ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Розвиток комунікативної компетентності у старшокласників при вивченні англійської мови є ключовим аспектом навчання, оскільки вона дозволяє учням ефективно взаємодіяти в англomовному середовищі. Ось кілька стратегій, які можна використовувати для сприяння розвитку комунікативної компетентності серед старшокласників [2]:

Активні мовленнєві вправи: забезпечення можливостей для учнів активно спілкуватися англійською мовою в класі шляхом виконання різних мовленнєвих вправ, таких як діалоги, рольові ігри, дебати тощо, допомагає учням використовувати англійську мову в реальних ситуаціях спілкування.

Розвиток слухового сприйняття: застосування аудіоматеріалів, таких як аудіокниги, подкасти, аудіозаписи діалогів тощо, щоб учні могли вдосконалювати своє слухове сприйняття та розуміння мови в реальних ситуаціях.

Практика писемного спілкування: заохочення учнів до письмового спілкування англійською мовою, наприклад, через листування з іншими учнями в англomовній країні або створення електронних листів.

Створення реальних ситуацій спілкування: організація різноманітних проєктів та завдань, що створюють реальні ситуації спілкування, таких як організація англomовного фестивалю або дебатів з іншими школами.

Використання інтерактивних технологій: використання інтерактивних інструментів та ресурсів, таких як відеоконференції, вебінари, онлайн-форуми тощо, для спілкування з носіями мови та іншими учнями з усього світу.

Формування мовних навичок через ігровий метод: використання ігрових методик, таких як англійські гри, кросворди, словники, вікторини тощо, для засвоєння нових слів, виразів та граматичних конструкцій.

Заохочення до самостійного навчання: стимулювання учнів до самостійного вивчення англійської мови через читання книг, перегляд фільмів або відеороликів, слухання музики, вивчення слів та виразів тощо.

Ці стратегії сприяють активному розвитку мовленнєвих навичок, розумінню мови та підвищенню рівня комунікативної компетентності старшокласників у вивченні англійської мови.

Розвиток комунікативної компетентності у старшокласників при вивченні англійської мови може бути досягнутий за допомогою різноманітних методів, спрямованих на практичне використання мови в різних ситуаціях спілкування. Ось деякі ефективні методи [3, с. 134]:

Рольові ігри: організація ситуаційних ігор, де учні можуть виступати у різних ролях та взаємодіяти між собою на англійській мові, що допомагає старшокласникам розвивати навички мовлення, розуміння та використання вивченої лексики та граматики в реальних ситуаціях.

Діалоги та скрипти: використання готових діалогів або створення власних скриптів для виконання учнями для практикування над вимовою, розвитку навичок розуміння мовлення на слух та вмінню виражати свої думки.

Проекти та презентації: завдання, що передбачають підготовку та проведення презентацій на англійській мові, допомагають студентам вдосконалити навички публічного виступу, структурування інформації та виразності мовлення.

Комунікативні завдання: проведення різноманітних завдань, спрямованих на вирішення комунікативних завдань, таких як обговорення проблем,

узгодження планів, обмін інформацією тощо для розвитку навичок активного слухання, висловлювання власної думки та міжособистісного спілкування.

Використання мультимедіа: використання відео- та аудіоматеріалів для візуальної та аудіо підтримки навчання, а також для практики розуміння англійської мови у реальних ситуаціях.

Інтерактивні вправи та ігри: використання інтерактивних вправ та ігор, таких як кросворди, вікторини, інтерактивні вправи на дошці тощо, для засвоєння нових слів, граматичних структур та виразів.

Самостійна робота: задачі та вправи для самостійної роботи, такі як письмові вправи, читання текстів, відповіді на питання, доповнення речень тощо, що допомагають учням поглибити свої знання та навички мови.

Отже, згадані методи дозволяють старшокласникам активно взаємодіяти англійською мовою та ефективно розвивати свою комунікативну компетентність. Важливо створити стимулюючу та підтримуючу атмосферу, щоб учні відчували себе комфортно та вмотивовано для активної участі в навчанні.

Література:

1. Гапоненко Л. П., Пантелєєва В. О. Особливості методів навчання лексики на уроках іноземної мови у середній школі. *Актуальні питання філології та методики викладання мов.* 2020. Випуск 3 (15) ч. 2. С. 120–129.

2. Озерний Д. Багато методів навчання – комбінуйте їх. 2018. URL: <http://nus.org.ua/view/bagato-metodiv-navchannya-inozemnyhmov-kombinujte-yih/> (дата звернення: 15.04.2024).

3. Редько В. Г. Засоби формування комунікативної компетентності у змісті шкільних підручників з іноземних мов: теорія і практика [Текст]: монографія. Київ : Генеза, 2012. 224 с.

Олександра Гойтенюк

Вінницький державний педагогічний університет

імені М. Коцюбинського

Науковий керівник: Дмітренко Н.Є., д. пед.наук

СТОРИТЕЛЛІНГ: РОЛЬ І ОСНОВНІ АСПЕКТИ МЕТОДУ У ВИКЛАДАННІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Сучасна методика навчання англійської мови потребує нових підходів, тому все частіше з'являються нові методи. Сторітеллінг з'явився не лише в галузі освіти, а й в інших, наприклад, економіка, історія тощо. Ми визначили основну роль цього методу та аспекти використання на уроках англійської мови.

Роль сторітеллінгу в методиці навчання англійської мови надзвичайно важлива. Він сприяє створенню імерсійного середовища, де учні можуть поглиблювати свої знання мови через живий контекст. Ось кілька ключових аспектів ролі сторітеллінгу:

1. Стимулювання мовного сприйняття: слухання різноманітних історій або казок допомагає учням звикати до різних мовних конструкцій та вдосконалювати своє слухове сприйняття.

2. Активізація лексики та граматики: історії можуть включати нові слова та граматичні структури, що допомагають розширювати словниковий запас та удосконалювати граматичні навички.

3. Розвиток мовленнєвих вмінь: під час сторітеллінгу учні можуть брати участь у дискусіях, використовувати нову лексику та структури для вираження своїх думок та ідей.

4. Підвищення мотивації: цікаві історії зацікавлюють учнів та стимулюють їхній інтерес до вивчення мови, що допомагає підтримувати мотивацію протягом навчання.

5. Підтримка культурного розуміння: сторітеллінг може включати елементи культури та традицій країни, де говорять англійською мовою, що допомагає учням краще розуміти контекст та особливості мовлення.

Використання методу сторітеллінгу на уроках англійської мови може бути дуже різноманітним, наприклад:

1. Вибір цікавих історій: важливо обирати історії, які зацікавлять учнів та будуть відповідати їхнім інтересам та рівню володіння мовою.

2. Використання різноманітних жанрів: включення різних жанрів, таких як казки, оповідання, легенди або анекдоти, дозволяє залучити увагу різних типів учнів.

3. Активна участь учнів: створення можливостей для учнів активно брати участь у створенні інтерактивних елементів історії, таких як обговорення сюжету, рольові ігри або творчі завдання [2].

4. Розвиток мовних навичок: використання історій для вивчення нових слів, граматичних конструкцій та фраз допомагає учням розвивати мовні навички у природньому контексті.

5. Стимулювання творчості: метод сторітеллінгу сприяє розвитку творчого мислення учнів, оскільки вони можуть використовувати свою уяву для створення власних історій або продовження існуючих.

6. Культурне контекстуалізування: історії можуть бути використані для введення елементів культури англomовних країн, що сприяє розумінню та асиміляції мовного матеріалу у відповідному контексті [1].

7. Оцінювання розуміння: постановка запитань чи проведення обговорень після прослуховування або читання історії допомагає вчителю оцінити рівень розуміння учнями матеріалу та ідентифікувати слабкі місця для подальшого вдосконалення.

Отже, сторітеллінг – це ефективний метод вивчення англійської мови за допомогою невеликих оповідань на різні теми. За допомогою сторітеллінгу на уроках англійської мови, учні з легкістю можуть формувати мовні навички, розвивати мовленнєві вміння та підвищувати мотивацію та позитивне ставлення до культури англomовних країн.

Література:

1. Claudio Rezende Lucarevchi Integrating Language skills through Storytelling. Working Papers of the Linguistics Circle of the University of Victoria 26 (1). 24-44. URL: <file:///C:/Users/123/Downloads/15309-Article%20Text-14866-1-10-20160902.pdf>

2. Hendrickson J. M. Storytelling for Foreign Language Learners. URL: <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED355824.pdf>

3. Turgunova D., Radjabova G. The Role of Storytelling in Language Learning. URL: <https://inovatus.es/index.php/ejine/article/view/1526/1561>

Olena Hrechko

Nizhyn Mykola Gogol State University,

Research Supervisor: Davydenko O.V., PhD in Education

ENHANCING EFL STUDENTS' CULTURAL AWARENESS THROUGH SITCOMS

Nowadays, various methods and methodologies are employed to teach and learn English. Studying a language is closely related to studying the target culture while cultural awareness is a major element of cultural competence. *Cultural awareness includes understanding intracultural differences and interactions with people of differing cultural backgrounds. Moreover, observing the participants of this process whose cultures differ from ours.*

Culture has become a universal language that dramatically connects people. From the teachers' perspective, inclusion of sitcoms into EFL teaching is prevented especially by insufficient ready-to-use supportive materials, time-consuming process connected with creating own worksheets and students' incapability of comprehending English sitcoms without subtitles.

Many scientists have previously studied these areas and several of them are presented here. Krasniqi (2019) perceives the relationship between culture and language. In the same regard, Brown (2000) that culture is the essential requirement for mastering communicative competence represented in various types of speech acts. Therefore, in an attempt to bridge those cultural gaps, students should be prepared and equipped with the knowledge that enables them to interact successfully in cross-cultural communication – Kostková (2012). Studies by Martin (2020) and Nurain Mudawe (2016) explore the use of humor in sitcoms to enhance cultural learning in EFL contexts.

This paper deals with the usage of situation comedies in English language classes to boost intercultural awareness in learners. It focuses on ways of which teachers and students can take advantage of sitcoms at English lessons. Sitcoms being a powerful source of authentic language with a reference to the cultural background of the characters are sure to contribute to learning the language. Sitcoms are funny TV shows with a realistic setting and have a remarkable impact on increasing EFL students' cultural awareness as the learners are forced to perceive the intercultural context. In addition, sitcoms are a powerful source of authentic language with a reference to the cultural background of the characters. The main goal of our thesis is to demonstrate the ways English language teachers can help students internalize sitcoms while teaching English through culture.

The relevance lies in the fact that cultural understanding is an integral component of language learning. By exposing EFL students to sitcoms, educators can offer authentic, engaging, and relatable content that showcases real-life scenarios, humor, and cultural references. Teachers have to identify the impact of culture on developing students' communicative competence to skillfully interact with the dynamic changing world. However, many scholars believe that using authentic materials would help in bridging the gaps associated with the pedagogical sound practices and the context as well. One of these resources can be Sitcoms. Popular British sitcoms are available on videos, DVDs and YouTube. To sum everything up, the teacher should take into account different recourses such as television to textbook during the lesson. The usage of television provides an opportunity to learn the language from authentic materials and promote its assimilation, introducing students to cultural norms.

The main goal of this study is to prove the suitability and appropriateness of sitcoms as a source of authentic materials that would create activities for students to develop their cultural awareness through direct natural conversation.

Consequently, the central research questions are:

- 1) What are the potentials of sitcoms in enhancing students' cultural awareness?

2) In what ways does the use of various discourse patterns affect EFL students' understanding of the target culture?

3) What methodologies or teaching approaches are most effective in integrating sitcoms into the curriculum?

4) How can educators design activities and discussions around sitcoms to maximize intercultural learning?

There are many different methods for studying the influence of sitcoms on enhancing EFL students' cultural awareness such as testing (pre/post), observation, learners' feedback and data collection. While conducting the research we are going to combine two research methods; a quantitative questionnaire and a qualitative interview.

Qualitative methods (such as interviews) can explore students' perceptions and experiences. Quantitative methods (surveys or tests) can provide measurable data on cultural awareness changes. A mixed-methods approach could offer a comprehensive understanding.

As the world becomes increasingly interconnected, fluency in English requires more than just language skills. It also demands a grasp of cultural nuances and a sensitivity to context. Sitcoms, a popular and widely accessible form of entertainment, provide a unique opportunity for these cultural insights. This research investigates the effectiveness of using sitcoms as a tool to expand cultural perspectives of EFL students, while also analyzing the impact on language acquisition and intercultural competence.

References:

1. Brown, H. Douglas (2000). Principles of language learning and teaching (4th ed). White Plains: Pearson Education. P.350
2. Kostkova, K. 2012. Rozvoj interkulturní komunikační kompetence. Brno: Masarykova univerzita. 2012. , C.226
3. Krasniqi, K. (2019). The Relation between Language and Culture (Case Study Albanian Language). *Linguistics and Literature Studies*, 7(2), P. 71–74. doi: 10.13189/lls.2019.070205.

Тамара Гузар

Вінницький державний педагогічний університет

імені Михайла Коцюбинського

Науковий керівник: Дмитренко Н.Є., д. пед. наук

**ВИКОРИСТАННЯ СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ ДЛЯ РОЗВИТКУ
ВМІНЬ ДІАЛОГІЧНОГО МОВЛЕННЯ АНГЛІЙСЬКОЮ МОВОЮ
УЧНІВ СТАРШИХ КЛАСІВ**

Сучасна епоха визначена стрімким розвитком технологій та змінами у способах комунікації. Одним із найважливіших аспектів є використання соціальних мереж як інструменту для підвищення рівня знань та розвитку умінь і навичок учнів. У цьому контексті особлива увага приділяється розвитку вмінь діалогічного мовлення англійською мовою серед старшокласників. Діалогічне мовлення представляє собою мовленнєву взаємодію учасників, яка відбувається через обмін інформацією, думками та поглядами. Основні компоненти діалогічного мовлення включають у себе:

Спілкування: Здатність взаємодіяти з іншими учасниками через мовлення.

Прослуховування: Вміння уважно слухати співрозмовника та розуміти його погляди.

Висловлення думок: Здатність чітко та логічно висловлювати свої думки та погляди.

Реакція: Адекватна відповідь на висловлені ідеї та думки співрозмовника.

Структура діалогічного мовлення визначається взаємодією цих компонентів, яка сприяє ефективній комунікації та розумінню мовленнєвих ситуацій.

Діалогічне мовлення в англійській мові відіграє визначальну роль у формуванні мовленнєвої компетентності учнів. Здатність вести діалог допомагає їм ефективно спілкуватися, розвивати мовленнєві вміння, навички та розширювати свій кругозір. Ключові аспекти важливості розвитку діалогічного мовлення включають:

Соціальна адаптація: Уміння ефективно спілкуватися сприяє кращій соціальній адаптації учнів у сучасному світі.

Активне вивчення мови: Діалогічне мовлення сприяє активному вивченню нових лексичних одиниць та граматичних структур.

Розвиток критичного мислення: Обмін думками та аргументами в діалозі сприяє розвитку критичного мислення та аналітичних здібностей.

Розвиток діалогічного мовлення учнів старших класів визначає їхню підготовку до майбутньої активної участі в сучасному глобальному суспільстві. Соціальні мережі стали неодмінною частиною життя сучасних підлітків. Вони забезпечують можливість знаходження спільноти, обміну інформацією, спілкування з людьми з різних куточків світу. Використання соціальних мереж може зробити процес навчання більш цікавим та доступним для учнів.

Спілкування в соціальних мережах може бути корисним для вивчення іноземних мов. Завдяки таким мережам, учні можуть взаємодіяти з носіями мови, обговорювати теми, ділитися власними думками та отримувати зворотний зв'язок. Це створює реальне мовне середовище, що допомагає вдосконалювати вміння діалогічного спілкування.

Використання соціальних мереж сприяє розвитку низки ключових аспектів діалогічного мовлення. По-перше, вони створюють можливість для практики реального часу, де учні можуть обговорювати актуальні події англійською мовою. По-друге, це розширює лексичний запас через контекстуальне вживання слів та виразів. По-третє, соціальні мережі розвивають вміння адаптувати мовлення до конкретної аудиторії.

Використання соціальних мереж для навчання вимагає віртуального спілкування, що може бути викликане різними факторами, такими як різниця в часових поясах або технічні обмеження. Але це виклик може бути подоланий за допомогою гнучких форматів спілкування, які забезпечують комфортну взаємодію між учнями.

Використання соціальних мереж дає можливість учням здійснювати культурний обмін та вивчати мову в різноманітних контекстах. Участь у групах

та спільнотах англомовних користувачів дозволяє зануритися в аутентичне мовне оточення та розширює кругозір учнів.

Хоча соціальні мережі можуть бути корисним інструментом, вони також пов'язані з викликами. Зокрема, це може бути пов'язано з викликами забезпечення безпеки та конфіденційності учасників освітнього процесу на платформах соціальних мереж. Деякі педагогічні стратегії та правила повинні бути введені для захисту учнів від можливих негативних ситуацій.

Отже, використання соціальних мереж в навчанні діалогічного мовлення має великий потенціал для покращення комунікативних вмінь і навичок учнів старших класів. Забезпечення педагогічної підтримки та вирішення викликів може сприяти максимізації позитивного впливу соціальних мереж на процес навчання та розвиток діалогічного мовлення учнів. Соціальні мережі виступають важливим інструментом, який забезпечує вчителям та учням можливість відтворення реального мовного середовища. Взаємодія з носіями мови та спілкування в онлайн середовищі допомагають у вдосконаленні вмінь діалогічного мовлення. Соціальні мережі також дозволяють учням ефективно обговорювати теми, розширювати лексичний запас і отримувати зворотний зв'язок. Незважаючи на ці переваги, використання соціальних мереж у навчанні діалогічного мовлення супроводжується викликами, зокрема стосовно безпеки та конфіденційності. Важливо розробляти стратегії та правила для захисту учнів від можливих негативних ситуацій.

Загалом, використання соціальних мереж є перспективним засобом підвищення якості навчання діалогічного мовлення. Вирішення викликів, пов'язаних із безпекою та конфіденційністю, сприятиме максимізації позитивного впливу соціальних мереж на розвиток мовленнєвих вмінь і навичок учнів старших класів.

Література:

1. Григоренко, Ю. Мовна освіта в умовах глобалізації: виклики та перспективи. Київ: Видавництво "Освіта". 2015.

2. Ісаєва, Л. Використання інтерактивних технологій у вивченні англійської мови в середній школі. Київ: Видавництво “Педагогічна думка”. 2018.

3. Ковальчук, О. Роль соціальних мереж у формуванні мовленнєвих навичок учнів старших класів. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Педагогіка. Соціальна робота*, 2017, 2. 74-78.

Анастасія Гукал

Харківський національний університет Повітряних Сил
імені Івана Кожедуба

Науковий керівник: Рубльова Р.І.

ВИКОРИСТАННЯ ВІДЕОФІЛЬМІВ В ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Наразі англійська мова потрібна усюди, у всіх країнах світу надають велике значення її вивченню. Вона використовується як офіційна мова у багатьох міжнародних організаціях, таких як ООН, НАТО, Світовий банк. Знання англійської мови в сучасному світі є своєрідним вікном у світ, провідником до нового. Більшість аеропортів, готелів, ресторанів та туристичних агентств у всьому світі надають обслуговування англійською мовою, тому знання англійської полегшує подорожі, дозволяючи спілкуватися з місцевими жителями, без проблем знайти дорогу, якщо загубилися, дізнатися потрібну інформацію. Знайти роботу мрії, працювати на віддаленій роботі у мережі Інтернет. Наскільки ми всі знаємо, досконале знання комп'ютера неможливе без знання англійської мови, на ній базуються усі програми. Мова допомагає знаходити більшість матеріалів і ресурсів в Інтернеті та дозволяє нам отримувати доступ до світової інформації, навчальних курсів, новин і наукових досліджень, що в іншому випадку були б вам недоступні. Підвищує наші кар'єрні можливості, так як багато міжнародних компаній вимагають від своїх працівників знання англійської мови. Найголовніше, володіючи цією мовою

міжнародного спілкування, ви зможете досягти поставлених цілей за допомогою нових можливостей та збільшити свій досвід.

Є дуже багато різних способів вивчати іноземні мови, але найцікавіший та ефективніший метод вивчення – це використання відеофільмів. Відеофільми надають можливість слухати різноманітний англійський акцент, розуміти різні швидкості говоріння та вчитися правильно вимовляти слова і фрази. Глядач має змогу слухати носіїв мови, а це допомагає адаптувати власну вимову до природньої англійської мови. Дивлячись фільми в оригіналі з субтитрами або без них, ми можемо вивчити нові слова у контексті, що полегшує їх запам'ятовування та розуміння значення, розширити свій словниковий запас. Відеофільми демонструють реальність життя, традиції, історію та спосіб думки мовного співтовариства. Це розширює нашу культурну інтеграцію та допомагає краще розуміти англійську мову в контексті її походження. Вивчення англійської мови через відеофільми може бути захопливим і заохочувати студентів до навчання. Дивлячись фільми, які викликають у нас яскраві емоції, ми краще запам'ятаємо влучні вислови, фразеологізми, використовуючи емоційну пам'ять. Зацікавленість сюжетом та персонажами може зробити навчання більш приємним та мотивуючим. Так ми поєднаємо те, що ми любимо з корисним.

Зараз також є безліч різних ресурсів і програм, де ми можемо вивчати англійську мову за цією методикою. Стандартний Netflix, YouTube де є безліч фільмів, серіалів, відеороликів та каналів призначених саме для цього, а найважливіше те, що полегшує нам розуміння цього мають англійську доріжку та субтитри, які так легко ввімкнути. В актуальних можна знайти декілька популярних каналів, які пропонують відеоуроки, це "Learn English with EnglishClass101," "Real English," і "English with Lucy." Всі рекомендують ці канали, за їхню легкість та зрозумілість навіть для новачків. Найпопулярніший додаток Duolingo, про який ви неодноразово чули, допомагає вивчати не лише англійську. Програма адаптується до вашого рівня знань і надає персоналізовані завдання та вправи, щоб ви могли вчити мову у своєму темпі.

Якщо ви цікавитесь британською англійською, BBC iPlayer може бути корисним ресурсом. Ви можете переглядати британські художні та документальні фільми, телевізійні передачі англійською мовою та субтитрами. Не забуваймо про подкасти – це ще один чудовий спосіб вивчати іноземну мову. Вони можуть бути навчальними або розважальними. Деякі популярні англійські мовні подкасти включають "English as a Second Language Podcast" і "The English We Speak" від BBC.

Загалом, використання відеофільмів є потужним інструментом для вивчення англійської мови. Вони сприяють розвитку всіх аспектів мови - аудіювання, читання, говоріння та письма, і роблять процес навчання цікавішим і ефективнішим. Таким чином, для тих, хто бажає покращити свої навички англійської мови, відеофільми є важливим інструментом у навчальному процесі. Просто беріть та дійте!

На сьогоднішній день є море інформації, що до цього. Обирайте для себе найзручніший та «go» до нових знань та навичок - це вам допоможе та ніколи не буде зайвим. Ваше бажання та мотивація понад усе! Don`t with for it-work for it. Develop, move and learn new things!

Література:

1. Apalat, H., & Maksymova, O. Ефективність використання відеоматеріалів на уроці англійської мови в старшій школі. Наукові записки Національного університету «Острозька академія»: Серія «Філологія» 154–157. URL: <https://journals.oa.edu.ua/Philology/article/view/2477> (дата звернення: 01.04.2024).

2. Пшеняннікова Н.О. Використання відеофільмів на уроках англійської мови [Електронний ресурс]. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvd_2012_1_13 (дата звернення: 01.04.2024).

Олександра Дащенко

Вінницький державний педагогічний університет
імені М. Коцюбинського

Науковий керівник: Дмитренко Н.Є., доктор пед. наук

ІНТЕГРАЦІЯ СЕН НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ У СТАРШИХ КЛАСАХ ЗЗСО

Нові Державні стандарти початкової і базової освіти пропонують компетентності й навички, які відображені у Європейській рамці ключових компетентностей «Особистісні, соціальні компетентності та навчання вчитися». Формування цих компетентностей передбачає соціально-емоційне навчання.

Однак слід враховувати, що нові стандарти впроваджуються поступово, і наразі їх використовують тільки учні 1-6 класів. Усі інші класи залишаються під впливом чинних державних стандартів, які не містять складової соціально-емоційного навчання. Тому для впровадження елементів соціально-емоційного навчання в чинні навчальні програми для старших класів потрібні додаткові кроки з боку вчителя.

Соціально-емоційне навчання (СЕН) виходить за межі традиційного засвоєння навчального матеріалу, сприяючи формуванню навичок спілкування, розвитку емпатії та критичного мислення, що стає важливою підготовкою для успішного функціонування в сучасному суспільстві [1].

Діяльність українських учених у сферах психології та педагогіки, спрямована на впровадження СЕН в освітній процес, викликала зацікавленість серед методистів та вчителів-практиків загальноосвітніх шкіл України. Ряд громадських організацій, таких як «ЕдКемп Україна», «Інститут розвитку освіти», «Ре: Освіта», а також Інститут вищої освіти НАПН України, Київський університет ім. Грінченка та Український центр оцінювання якості освіти, створили умови для впровадження СЕН в рамках реформи «Нова українська школа».

Останніми роками СЕН привертає увагу дослідників як за кордоном, так і в Україні. Н. Дужик досліджувала основні поняття СЕН, його завдання та вплив на систему сучасних педагогічних знань. К. Колін, Дж. Дурлак, К. Домітровіч, Р. Вайсберг, Т. Гуллотте займалися вивченням компетентностей, покладених в основу СЕН. Перспективи та можливості реалізації СЕН у своїх роботах

розглядали Л. Гриневич, Т. Дрожжина, О. Глоба, а вивченням стратегій інтеграції соціально-емоційного контенту в процес викладання англійської мови стали фокусом досліджень Н. Йодер, Т. Модден-Дента, Д. Олівера, Л. Пентон-Херрери, Х. Торреса, С. Рімм-Кауфмена, Н. Дмитренко та інших. Такі вчені як М. Андерсон, Л. Клименко, І. Фархах, А. Юстікаріні, Ш. Сафітрі акцентували свою увагу на вивченні ролі викладача у психосоціальній підтримці учнів на заняттях англійської мови.

Зв'язок між елементами СЕН та уроками англійської мови для старшокласників вивчається в рамках педагогічного дослідження з урахуванням теоретичних принципів розвитку особистості в процесі навчання. Елементи цієї взаємодії виступають як комплексний механізм формування соціально-емоційних та мовних компетентностей учнів, що базується на основних тенденціях сучасної педагогічної практики [2].

Прикладами реалізації СЕН на уроках англійської мови в старшій школі можуть бути такі завдання: мовні та мовленнєві вправи, спрямовані на розвиток емпатії, толерантності та поваги до інших культур; вправи з медитації, афірмацій та позитивних мантр для зняття стресу та фокусування на позитивних аспектах життя; рольові ігри, в яких діти вчаться вирішувати конфліктні ситуації та ефективно взаємодіяти з іншими людьми.

Нижче наведемо приклади інтеграції СЕН в освітній процес, які представляють собою ключові аспекти взаємодії СЕН з уроками англійської мови для старшокласників.

Акцент на співпрацю та комунікацію, розвиток емоційного інтелекту, сприяння саморегуляції, формування групової взаємодії та інші аспекти розглядаються в контексті взаємодії психолого-педагогічних принципів, таких як соціально-конструктивізм, теорія самореалізації та соціально-культурний підхід до навчання. Ця інтеграція сприяє створенню оптимальної навчально-виховної середовища, де учні отримують можливість не лише вивчати англійську мову, але й розвивати критичне мислення, співпрацювати та ефективно взаємодіяти з оточуючими, що відповідає сучасним вимогам освіти.

Співпраця та комунікація у контексті уроків англійської мови для старшокласників виявляються через включення завдань, спрямованих на розвиток комунікативних навичок, таких як групові дискусії, рольові ігри та спільне створення проєктів. Це сприяє не лише взаємодії між учнями, а й вирішенню конфліктних ситуацій та розвитку емпатії.

Розвиток емоційного інтелекту на уроках англійської мови може бути досягнутий за допомогою завдань, спрямованих на розуміння та вираження власних та чужих емоцій. Наприклад, аналіз текстів, що викликають емоційну реакцію, або вправи на управління стресом, сприяють виробленню емоційної грамотності.

Розвиток співчуття та толерантності на уроках англійської мови може бути досягнутий через вивчення матеріалів, які стимулюють співчуття до інших культур та світоглядів. Це може включати аналіз літературних творів та історії англомовних країн.

Сприяння саморегуляції та конструктивного спілкування може бути реалізоване через завдання, спрямовані на розвиток вмінь керування власними емоціями та конструктивного вираження своїх думок і бажань. Наприклад, вправи на вирішення конфліктів або навички активного слухання сприяють формуванню навичок ефективної взаємодії.

Стимулювання самооцінки та рефлексії на уроках англійської мови допомагає учням розуміти свої сильні та слабкі сторони, а також визначати шляхи для вдосконалення. Рефлексія над власними досягненнями сприяє розвитку впевненості та самосприйняття.

Формування групової взаємодії та підтримки на уроках англійської мови може бути досягнуто через різноманітні завдання, спрямовані на спільну роботу та взаємне підтримку. Проєкти, які вимагають спільних зусиль для досягнення мети, або вправи на спільне розв'язання проблем, сприяють формуванню навичок ефективної комунікації та співпраці.

Інтеграція цих елементів на уроках англійської мови сприяє створенню сприятливої навчальної атмосфери, де учні мають можливість не лише

засвоювати мовні та мовленнєві навички та вміння, але й розвивати соціально-емоційні компетентності, необхідні для успішного функціонування у сучасному суспільстві.

Отже, інтеграція елементів СЕН на уроках англійської мови у старших класах є важливим чинником у формуванні комплексної освітньої парадигми. Спільна робота над розвитком комунікативних навичок і вмінь, емоційного інтелекту, толерантності та саморегуляції сприяє не лише засвоєнню мовних знань, а й розвитку ключових соціально-емоційних компетентностей учнів. Таким чином, впровадження елементів СЕН в освітній процес є ключовим аспектом підвищення якості та рівня соціально-емоційного розвитку учнів.

Література:

1. Дмітренко, Н., Панченко, В., Гладка, О., Школа, І., Девіцька, А. Застосування прийомів соціально-емоційного навчання у формувальному оцінюванні майбутніх учителів англійської мови. *Молодь і ринок*, 2024, 2 (222), 80-85. <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2024.298742>

2. Alyokhin, M. M. Social-emotional training (sel-program) as a predictor of the choice of non-violent behavior strategies among high school students. *Bulletin of Alfred Nobel University, series «Pedagogy and Psychology»*, 2019, 1(17), 52-58. <https://doi.org/10.32342/2522-4115-2019-1-17-7>

Катерина Денисенко

Вінницький державний педагогічний університет

імені Михайла Коцюбинського

Науковий керівник: Яцишин О.М., канд. пед. наук

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ САМООСВІТНЬОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТАРШОКЛАСНИКІВ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ

Однією з декларованих цілей навчання іноземних мов у старшій школі є набуття учнями суб'єктності у процесі здійснення пізнавальної діяльності. Досягнення мети передбачає розвиток освітньої автономії старшокласників,

уміння самостійно й творчо організувати роботу із засвоєння іншомовних знань, формування та удосконалення відповідних навичок.

Не випадково значної уваги в сучасній лінгводидактиці надають обґрунтуванню та реалізації психолого-педагогічних, методичних і технологічних засад формування самоосвітньої компетентності учня як детермінанти ефективного засвоєння іноземної мови [1-4].

Завдання розвитку академічної автономії учнів є особливо нагальним в умовах подальшого запровадження дистанційної форми організації освітнього процесу. Наголошується, що «у контексті нових викликів та можливостей, які виникають від переходу до дистанційного навчання, важливо розглядати не лише технічні аспекти цього процесу, але й визначати його вплив на розвиток ключових навичок старшокласників на уроках англійської мови» [3, с. 46].

Очевидно, що розв'язання конкретних практичних завдань іншомовної підготовки учнівської молоді передбачає з'ясування змісту та структурно-функціональних характеристик відповідних базових концептів. Одним із таких у контексті нашого дослідження є «самоосвітня компетентність».

Аналіз наукової літератури виявив не лише значний інтерес авторів до дослідження закономірностей і механізмів розвитку самоосвітньої компетентності у представників різних цільових аудиторій, але й певну однаковість у трактуванні сутності зазначеного феномену. Визнається, що самоосвітня компетентність – це інтегрована якість особистості, яка базується на вміннях самоосвітньої діяльності та визначає готовність особистості до самоосвіти, самонавчання, самореалізації упродовж життя [1, с. 24].

Як бачимо, запропоноване визначення відображає комплексний характер самоосвітньої компетентності суб'єкта пізнання, наявність у її структурі елементів, що є релевантними когнітивній та мотиваційно-вольовій сферам особистості, а також операційно-інструментальним аспектам її діяльності.

Зазначене не суперечить точці зору дослідників, які виділяють у структурі самоосвітньої компетентності низку компонентів, як от: 1)

мотиваційний; 2) настановний; 3) процесуальний; 4) контрольнo-оцінювальний [2, с. 15-18].

Відомо, що ефективність впливів на інтегральні особистісні утворення з метою забезпечення їх доцільних змін визначатиметься комплексністю відповідних психолого-педагогічних і лінгводидактичних заходів. При цьому традиційно виділяють засоби безпосереднього впливу, які актуалізують визначені механізми ініціації та регуляції процесів особистісного розвитку, а також заходи опосередкованого впливу, які ґрунтуються на перебудові умов провідної діяльності індивіда.

У контексті реалізації лінгводидактичного потенціалу засобів непрямого впливу важливо враховувати те, що подальший поступ дистанційного навчання суттєвим чином позначається на перебігу й результатах іншомовної підготовки молоді, зокрема й у старшій школі. Іншими словами, в умовах сьогодення, коли традиційний формат взаємодії та співпраці між учасниками освітнього процесу зазнав очевидних змін, виникла не лише нагальна потреба в збільшенні питомої ваги самостійної роботи учнів, але й з'явилися об'єктивні можливості для оптимізації такої діяльності шляхом розвитку в старшокласників відповідних компетентностей.

Серед найбільш помітних специфічних умов навчання іноземної мови в дистанційному форматі є: 1) реалізація комунікативної поведінки учасників освітнього процесу шляхом спілкування у віддалений спосіб; 2) представлення та опрацювання лінгводидактичного контенту на дистанційних платформах з використанням функціоналу мультимедійних засобів; 3) автоматизація діагностичних процедур у процесі поточного та підсумкового контролю знань учнів; 4) наявність оперативного актуального доступу до інформаційних ресурсів, зокрема довідкової літератури, словників, систем перекладу тощо; 5) можливість одночасного (у тому числі й несанкціонованого) застосування декількох інформаційних ресурсів, зокрема й використання штучного інтелекту тощо.

Очевидно, що повноцінна діяльність в умовах зростаючого впливу інформаційних технологій передбачає відповідний рівень академічної автономії учасників освітнього процесу, принаймні в частині опанування ними сучасних ІКТ. Окрім того, дистанційне навчання надає можливість для індивідуалізації та адаптації підходів до навчання, що сприяє розвитку самоосвітньої компетентності.

Література:

1. Овчарук О. Компетентності як ключ до оновлення змісту освіти. *Стратегія реформування освіти в Україні: Рекомендації з освітньої політики*. Київ : К.І.С., 2003. С. 13–41.
2. Савчин М. Організація самостійної пізнавальної діяльності учнів у процесі вивчення хімії в основній школі. *Біологія і хімія в рідній школі*. 2015. № 2. С. 15-18.
3. Шевченко Л., Корж, І. Інновації в освіті: теорія і практика. Київ : Видавництво «Освіта», 2019.
4. Яцишин О. Автолінгводидактика як теорія і практика самонавчання іноземних мов. *Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми* : зб. наук. пр. Випуск 42 / Редкол. Київ-Вінниця : ТОВ фірма «Планер», 2015. С. 439–444.

Рустам Дерещук

Вінницький державний педагогічний університет

імені М. Коцюбинського

Науковий керівник: Довгалюк Т. А., канд. пед. наук,

ПРИНЦИПИ РЕАЛІЗАЦІЇ ЗМІСТОВОЇ ЛІНІЇ «ПІДПРИЄМЛИВІСТЬ ТА ФІНАНСОВА ГРАМОТНІСТЬ» НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ У СТАРШІЙ ШКОЛІ

Реалізація змістової лінії «Підприємливість та фінансова грамотність» є важливим аспектом у сучасній шкільній освіті. Вона спрямована на формування

в учнів старших класів умінь і навичок, необхідних для успішної самореалізації в соціальному та професійному житті. Особливе значення ця лінія набуває в контексті вивчення іноземних мов, зокрема англійської, яка є мовою міжнародного бізнесу та фінансів.

Питання формування фінансової грамотності та розвитку підприємницьких компетентностей учнів є надзвичайно актуальним в контексті сучасних суспільно-економічних реалій [3]. Як зазначає О. Локшина, "фінансова грамотність населення є запорукою економічного зростання країни" [4].

На думку О. Савченко, саме в старших класах закладаються основи економічного світогляду учнів, формуються життєві компетентності, пов'язані з фінансовою сферою [5, с. 404]. Отже, вкрай важливо забезпечити ефективне впровадження змістової лінії "Підприємливість та фінансова грамотність" в освітній процес старшої школи.

Проблему формування фінансової грамотності вивчали Г. Азаренкова, Ф. Жук, С. Корлюк, А. Колот, Н. Веремчук та ін. Зокрема, на думку Н. Веремчук, фінансова грамотність є ключовою складовою підприємливості, адже передбачає здатність ефективно управляти власними фінансами [3].

Аналіз досліджень із цієї проблематики [1; 2], дозволяє виокремити такі принципи реалізації змістової лінії "Підприємливість та фінансова грамотність" у старшій школі:

1. Принцип інтеграції з предметом навчання. Зміст навчального матеріалу з підприємливості та фінансової грамотності має органічно вписуватися в зміст навчальної програми з англійської мови та відповідати освітнім завданням предмета.

2. Принцип активізації пізнавальної діяльності учнів. Обраний навчальний матеріал має стимулювати пізнавальний інтерес учнів, активізувати їх мислення, спонукати до творчого пошуку.

3. Принцип зв'язку навчання з життям. Навчальний матеріал повинен бути пов'язаний із життєвим досвідом учнів, актуальними проблемами сьогодення й орієнтуватися на реальні життєві ситуації.

4. Принцип виховуючого навчання. Зміст освіти має нести в собі виховний потенціал, сприяти формуванню в учнів соціально схвалюваних ціннісних орієнтацій.

5. Принцип особистісно зорієнтованого підходу. Врахування вікових та індивідуальних особливостей учнів, їх інтересів, потреб, можливостей.

6. Принцип використання інноваційних технологій. Застосування інтерактивних форм і методів навчання: ділових ігор, моделювання життєвих ситуацій, проєктної діяльності тощо.

Ефективній реалізації змістової лінії "Підприємливість та фінансова грамотність" на уроках англійської мови сприятиме використання таких форм і методів навчання [5, с. 404]:

- включення тематичних текстів, діалогів, вправ до підручників;
- рольові ігри, моделювання ситуацій спілкування на відповідну тематику;
- проєктна діяльність (індивідуальні, парні та групові проєкти);
- перегляд та обговорення відео на фінансову тематику англійською мовою;
- дискусії, диспути, дебати з актуальних питань;
- складання бізнес-планів, презентацій інвестиційних проєктів;
- написання творів, есе з проблем підприємницької діяльності;
- вікторини, конкурси на краще знання фінансової термінології;
- зустрічі з успішними підприємцями, бізнес-тренінги;
- відвідування підприємств, банків з метою ознайомлення з їх роботою.

Отже, цілеспрямована реалізація змістової лінії "Підприємливість та фінансова грамотність" сприятиме формуванню в учнів старших класів життєво важливих компетентностей, необхідних для успішної самореалізації у сучасному світі. У старших класах вона має ефективно втілюватися через плавне інтегрування в процес навчання в тому числі і англійської мови.

Для успішного впровадження цієї лінії необхідно дотримуватися наступних принципів: інтеграції, активізації пізнавальної діяльності, зв'язку навчання з життям, виховуючого і особистісно зорієнтованого навчання, використання інноваційних технологій. Оптимальними формами організації навчальної діяльності, що дозволять дотримуватись цих принципів є: проєктна діяльність, рольові ігри, моделювання ситуацій, зустрічі з фахівцями, відвідування підприємств та фінансових установ.

Література:

1. Авксентьєва Т.А., Лісниченко А. П. Формування рефлексивних умінь майбутніх учителів як умова їх підготовки до творчої самореалізації в професійній діяльності. *Science and Education a New dimension. Pedagogy and Psychology*. V (56). Issue:128, 2017. С. 36-39.

2. Довгалюк Т., Подосиннікова Г., Паламарчук А. Реалізація змістової лінії «Громадянська відповідальність» у ході позакласної гурткової роботи з англійської мови над міжнародним проєктом “Climate Action Project” в старших класах. *Журнал кроскультурної освіти / Journal of Cross-Cultural Education*. № 1. Вінниця. 2023. С. 51- 65.

3. Змієвська О.О., Довгалюк Т.А., Глазунов М.С., Глазунова Т.В., Кузьміна С.А., Лісниченко А.П., Теклюк Г.П. Підготовка шкільного вчителя нового покоління: теоретичні та практичні аспекти: монографія / за заг. редакцією Т.В. Глазунової. Вінниця: ВДПУ, 2020. 151 с.

4. Локшина О. І. Зміст шкільної освіти в країнах Європейського Союзу: теорія і практика (друга половина ХХ – початок ХХІ ст.). К.: Богданова А. М., 2019. 404 с.

5. Любченко О. М. Наскрізні лінії в освіті та їх реалізація на уроках англійської мови [Електронний ресурс]. *Англійська мова та література*, 2018. URL : <https://gymnasiya2.org.ua/doc/metod.pdf>.

Наталія Дубініна

Вінницький державний педагогічний університет

ВІКОВІ ТА ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ УЧНІВ СТАРШИХ КЛАСІВ

Провідним видом діяльності підлітків, учнів старших класів – 16-17 років є спілкування у системі суспільно-корисної діяльності. Також спілкування розглядається у зв'язку із встановленням особистісних відносин між підлітками. Особисте спілкування сприяє формуванню поглядів підлітків на життя, відносин до людей, своє майбутнє, тобто формуються особисті смисли. На основі цього здійснюється перехід до нового виду діяльності на наступному віковому етапі.

Розглянемо деякі особливості спілкування підлітків: підлітки діють у розрахунку на якусь «уявну аудиторію»; перебільшуючи свою унікальність, часто створюють собі вигадану біографію, підтримка яких потребує постійних зусиль. Тому підліткове спілкування часто буває мінливим, має подвійний характер [3, с. 71].

Спілкування у підлітковому віці будується на основі суперечливого поєднання двох потреб: відокремлення (часто проявляється у прагненні до звільнення від контролю та опіки старших, від встановлених ними правил та порядків) та афіліації (потреби у приналежності, бути дотичним до якоїсь групи). Процес групування є притаманною рисою для цього віку. Типова риса підліткових груп – висока комфортність. Відстоюючи свою незалежність від старших, виявляючи до них підвищену критичність, підлітки часто абсолютно не критично ставляться до думок власної групи та її лідерів.

Дозвілля підлітка за всіма формальними показниками виглядає більш насиченим та різноманітним, ніж у старших вікових груп. Підліткова субкультура неоднорідна, включає безліч різних, часом ворожих один одному течій. Її компоненти:

- 1) специфічний вибір цінностей та норм поведінки;
- 2) певні смаки, форми одягу та зовнішнього вигляду;

3) почуття групової спільності та солідарності;

4) характерна манера поведінки, ритуали спілкування.

У підліткових захопленнях (сучасною музикою, кіно, модою) проявляється та реалізується почуття приналежності: щоб бути «своїм», потрібно і виглядати, «як усі», і розділяти спільні захоплення.

Важливе місце у житті підлітка продовжує займати навчальна діяльність. Однак вона суттєво змінюється. Збільшується обсяг інформації. На зміну вчителю приходять освітяни-педагоги. З'являються нові форми навчання, перетворюється зміст навчального матеріалу. Якісно змінюється ставлення до навчання та мотивації. Ведучими стають соціальні мотиви (бажання зайняти гідне місце у групі однолітків, усвідомлення суспільної значущості вчення). Успіхи та невдачі у навчанні залишаються критеріями оцінки підлітків з боку дорослих [6].

Важливою для підлітків є також участь у таких колективних формах діяльності, як громадсько-організаційна, спортивна, художня та трудова [1, с.70-72].

Вважається, відповідно до оцінки старшого шкільного віку, що в тих умовах, у яких перебуває учень старшої школи, під час оволодіння іноземною мовою важливо, щоб вчитель був в ролі односторонця, наставника який допомагає успішно завершити шкільний курс навчання. Варто всіляко спиратися на свідомість, творчість, самостійність, активність старшокласників, пізнавальні інтереси, у тому числі професійно орієнтовані, всіляко формувати їхню особистість, всебічно розвивати її засобами іноземної мови [2; 5].

Стійкий пізнавальний інтерес – це захопленість людини, потреба до поглиблення та творчого застосування знань. Якщо цей інтерес є у учня, то він навчається не заради оцінок і похвал, а тому, що захоплений навчанням, він прагне вдосконалення своєї особистості. Проте, глибокий інтерес виникає не одразу, тому потрібна система освіти та самоосвіти, виховання та самовиховання, а не лише пошуки короточасних засобів впливу, що пробуджують та підтримують цікавість та зацікавленість учня під час уроку [4].

Інтерес до навчального процесу, а також до вивчення іноземної мови необхідно розглядати не лише як мету чи засіб, а й як результат навчання, організованого на наукових засадах. Необхідно приділяти особливу увагу вихованню творчої особистості учня, виявленню та розвитку творчої індивідуальності.

Література:

1. Базова програма розвитку підлітків старшого шкільного віку "Світ" / Наук. кер. та заг. ред. О.Л. Кононко. 2-ге вид. К.: Світич, 2019. 430с.
2. Ванівська О. М. Реалізація компетентнісного підходу в процесі викладання іноземної мови у вищій школі. *Науковий вісник ужгородського університету. Серія: «Педагогіка. Соціальна робота»*. 2016. Випуск 1 (38). С. 71–75 с.
3. Віттенберг К., Білоущенко І. Повний курс англійської мови в ДНЗ (за Базовою програмою розвитку дитини старшого шкільного віку). 1-й рік навчання. Х.: Основа, 2020. 384с.
4. Ігнатова, О., & Жовнич, О. (2021). Використання практико-дослідницького проекту у професійній підготовці майбутніх вчителів німецької мови засобом саморефлексії. *Молодь і ринок*, (5/191).
5. Ігнатова, О. М., & Жовнич, О. В. (2023). WELL-BEING IN EDUCATION: VALUE ORIENTATIONS. Рекомендовано до друку науково-методичною радою Тернопільського обласного комунального інституту післядипломної педагогічної освіти (протокол № 8 від 27.10. 2023 р.), 101.
6. Ігнатова, О. (2024). ПЕДАГОГІЧНА ІДЕНТИЧНІСТЬ: МОТИВАЦІЯ ВИБОРУ ПРОФЕСІЇ ВЧИТЕЛЯ. *Наукові інновації та передові технології*, (3 (31)).

Юлія Заводинська

Вінницький державний педагогічний університет
імені Михайла Коцюбинського
Науковий керівник: Довгалюк Т.А., канд. пед. наук

THE ADVANTAGES OF USING ONLINE APPLICATIONS «WORDWALL, BAAMBOOZLE, LEARNINGAPPS» IN TEACHING ENGLISH VOCABULARY

Due to global changes in the constantly changing education system, teachers have to adjust their methods. Another important fact is that in recent years, a huge number of educational institutions have switched to distance learning. This change has gradually reshaped the daily practices of both teachers and students. A great alternative to teaching new lexis is various modern online applications and social networks [1; 2; 3].

In the era of computers and mobile phones, people have created dozens of applications that can make vocabulary learning effective and more student-centered. Learning new vocabulary in this way improves the perception of new material for every student. This style of learning is especially advantageous for visual learners because visual aids and applications provide an opportunity to perceive not only the text but also to scan images and real objects that represent new vocabulary [9].

Wordwall.net is one of the most famous and widely used online apps for teaching and learning languages. Wordwall.net allows the creation of exercises to practice new lexical units and apply them in further educational activities [8].

Wordwall.net offers a wide range of various templates. Educators can create quizzes, multiple choice exercises, matching, and others. The teacher has an opportunity to construct needed activities and share the link with pupils. As soon as students complete the supposed tasks the teacher can keep track of progress.

In addition to all mentioned above, this online resource provides ready-made templates. The user who creates the exercise should only add appropriate content and in the future interactively use innovative technologies in the educational process [5].

Another online platform *Bamboozle* is also very popular among teachers and tutors around the globe.

The platform was founded in 2015. The interface is quite simple and clear, so everyone can quickly learn and use this online resource. To effectively use the Bamboozle platform, you only need to register and then you get access to ready-made

materials and various games to play with your students during online or offline studying.

No need to mention that *Bamboozle* is quite an easy-to-use platform and the teacher does not need to spend too much time creating various games to satisfy all student's needs [4].

Bamboozle is extremely easy to navigate, as clicking on the word "Games" in the upper left corner automatically opens all available games on any topic: grammar constructions, vocabulary training, tongue twisters, riddles, and topical games that are based on facts about traditional holidays all around the world.

Another platform worth the attention of every teacher is *LearningApps.org*. This platform turned out to be a versatile tool and an excellent platform that facilitates the learning process and makes it incredibly interesting [7].

This application is free to use. There is a wide variety of templates available. Here you have an opportunity to create your exercises based on the provided templates. Educators can benefit from both ready-made exercises and create unique ones to meet all possible needs of students.

LearningApps.org is an extremely user-friendly platform where you can develop exercises for both beginners and advanced learners. Vocabulary can be practiced in a very productive and extremely inspiring way, so everyone will be satisfied with the result.

In summary, using various applications for teaching new lexis in upper secondary school positively influences the learning process in general, and the acquisition of new lexical units becomes more engaging, productive, and interactive. As a result, both teachers and students benefit from it.

References:

1. Авксентьева Т.А., Лісниченко А. П. Формування рефлексивних умінь майбутніх учителів як умова їх підготовки до творчої самореалізації в професійній діяльності. *Science and Education a New dimension. Pedagogy and Psychology*. V (56). Issue:128, 2017. С. 36-39.

2. Кудельська О.В., Мельницька О.В. Сленг в сучасній інтернет комунікації (на основі Twitter). *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2023. Вип. 65, том 2. С. 195 - 202

3. Lisnychenko, A., Glazunova, T., Dovhaliuk, T., Kuzmina. S. & Podosynnikova, H. Facebook Movie-Based Discussions: Bringing Down Intercultural Barriers in English Language Education. *Arab World English Journal*. 2022. Vol. 13 (3). P. 429-444.

4. Сервіси для інтерактивних дистанційних уроків - TeachHub. *TeachHub*. URL: <https://teach-hub.com/servisy-dlia-interaktyvnykh-dystantsiynykh-urokiv/> (date of access: 10.04.2024).

5. Функції. *Wordwall | Create better lessons quicker*. URL: <https://wordwall.net/uk/features> (date of access: 10.04.2024).

6. Benefits of using modern learning apps. *Online Tutorials, Courses, and eBooks Library | Tutorialspoint*. URL: <https://www.tutorialspoint.com/benefits-of-using-modern-learning-apps> (date of access: 10.04.2024).

7. Marie Therese Swabey. The digital teacher. *The Digital Teacher. Cambridge English*. URL: <https://thedigitalteacher.com/reviews/learningapps> (date of access: 10.04.2024).

8. Wordwall - Створюйте кращі уроки швидше. *Wordwall | Create better lessons quicker*. URL: <https://wordwall.net/uk> (date of access: 10.04.2024).

9. Zakir Hussain. The effects of ict-based learning on students' vocabulary mastery in junior high schools in bandung. *SMARTLIB | Smart Library UMRI*. URL: <https://smartlib.umri.ac.id/assets/uploads/files/76f0e-7592-21468-1-pb.pdf> (date of access: 10.04.2024)

Вікторія Караулан

Вінницький державний педагогічний університет
імені М. Коцюбинського

Науковий керівник: Ігнатова О.М., канд. пед. наук, доцент

ЗОВНІШНЯ ТА ВНУТРІШНЯ МОТИВАЦІЯ ДО НАВЧАННЯ

В сучасному світі навчання є складним процесом, де кожен крок залежить від мотивації. Питання про те, що насправді спонукає вчитися, актуальне як ніколи. Психологи визначають мотивацію як бажання чи поштовх ініціювати, дотримуватись певної моделі поведінки. Іншими словами, це енергія, яка спонукає людей до дії. [2;4] І знати джерело цієї енергії – дуже важливо, коли треба зрозуміти як її отримати чи зберегти. Є два типи мотивації: зовнішня та внутрішня, а саме два ключові механізми, які спонукають до пошуку знань та навичок, а також динамічний процес, який відображає наші внутрішні прагнення та зовнішні стимули. Велике значення має розуміння того, як ці дві форми мотивації взаємодіють, впливаючи на успіх у навчанні та житті загалом.

Внутрішня мотивація визначається як виконання діяльності заради задоволення, яке їй притаманне, а не заради якогось окремого наслідку. Коли людина має внутрішню мотивацію, вона діє заради задоволення або виклику, а не через зовнішні стимули, тиск чи винагороду. Ми виконуємо завдання, які відчуються правильними в конкретний момент, або ті, які вважаємо цікавими чи захоплюючими, завдяки внутрішній мотивації.

Хоча внутрішня мотивація надзвичайно важлива, часто люди виконують дії не тільки через внутрішнє розуміння їх важливості. Особливо це відчутно у ранньому дитинстві, коли соціальні очікування та ролі можуть обмежувати внутрішню мотивацію, змушуючи дітей виконувати завдання, які їм можуть не подобатися [3]. Коли дії спрямовані на досягнення певного результату, людиною керує зовнішня мотивація. Така мотивація сприймається як менш автономна, але деякі підходи дозволяють бачити її у різному світлі. Наприклад, при наявності короткострокових цілей або дедлайнів, зовнішні мотиватори можуть бути ефективними. [1;5]

Хоча, щоденні дії рідко бувають викликані виключно зовнішньою чи внутрішньою мотивацією. Наприклад, вивчення англійської мови в школі може бути внутрішньо змотивоване, якщо студенти цікавляться цим. Але зовнішні стимули також можуть зіграти свою роль, якщо ціллю учня є отримати хорошу оцінку, або якщо він відчуває тиск з боку батьків. Не зважаючи на непоганий

результат, декілька мотивуючих стимулів це не завжди добре. Наприклад, уявіть, що ви завжди любили вивчати англійську, бо це заняття вас дійсно цікавить. Ви починаєте радити друзям і родичам відео для вивчення мови, цікаві підручники, і деякі з них пропонують вам почати працювати репетитором. Подумавши, що це не така вже й погана ідея заробити додаткові гроші, особливо на улюбленій справі, ви створюєте власний блог та через нього набираєте учнів. Через деякий час після того, як ви почали вчителювати, вивчення мови більше не приносить задоволення. Це схоже на рутинну роботу.

Через те, що вам пропонують гроші за улюблену справу, ви втратили внутрішню мотивацію до вивчення англійської. Внутрішня мотивація - це мотивація робити щось без очевидної зовнішньої винагороди. Ваша внутрішня мотивація до вивчення мови була замінена зовнішньою мотивацією, тобто мотивацією, викликаною зовнішньою винагородою, наприклад, грошима. Однак заміна внутрішньої мотивації грошима фактично призвела до того, що ви відчуваєте себе менш мотивованим до занять англійської мови. Навіть якщо ви перестанете викладати, навряд чи ваша внутрішня мотивація повернеться, тому що тепер ви пов'язуєте будь-яке задоволення від іноземної мови з тим, що вам за це платять. Це називається ефектом надмірного виправдання [6].

Висновок. Розуміння питання мотивації стає ключовим у зусиллях досягнення успіху в навчанні та житті загалом. Мотивація, будь то внутрішня чи зовнішня, визначає наші дії та результати. Внутрішня мотивація, що базується на задоволенні від самої діяльності, може бути важливим фактором у збереженні інтересу та ефективності у навчанні. З іншого боку, зовнішня мотивація, що ґрунтується на досягненні певного результату, також може бути корисною. Проте, важливо пам'ятати про ризик втрати внутрішньої мотивації при занятті діяльністю задля зовнішнього стимулу. Тому ми повинні бути уважними до того, як мотивуємо себе та інших, щоб забезпечити стійке й продуктивне навчання та особистий розвиток.

Література:

1. Richard M. Ryan, Edward L. Deci. Intrinsic and Extrinsic Motivations: Classic Definitions and New Directions. Contemporary Educational Psychology. Volume 25, Issue 1, January 2000, P. 54-67

2. Дзюбка Л. Гриценюк Л. Мотивація навчальної діяльності як психолого-педагогічна проблема. Психолінгвістика. Київ, 2009. С. 33-43.

3. Ігнатова, О., & Жовнич, О. (2021). Використання практико-дослідницького проєкту у професійній підготовці майбутніх вчителів німецької мови засобом саморефлексії. Молодь і ринок, (5/191).

4. Ігнатова, О. М., & Жовнич, О. В. (2023). WELL-BEING IN EDUCATION: VALUE ORIENTATIONS. Рекомендовано до друку науково-методичною радою Тернопільського обласного комунального інституту післядипломної педагогічної освіти (протокол № 8 від 27.10. 2023 р.), 101.

5. Ігнатова, О. (2024). ПЕДАГОГІЧНА ІДЕНТИЧНІСТЬ: МОТИВАЦІЯ ВИБОРУ ПРОФЕСІЇ ВЧИТЕЛЯ. Наукові інновації та передові технології, (3 (31)).

6. Ihnatova, O., Lazarenko, N., Zhovnych, O., Melnyk, K., & Napchuk, Y. (2021). Positive aspects and difficulties of teaching foreign languages in the blended learning course during COVID-19 pandemic. Laplage em revista, 538-547.

Viktoriiia Kisil

Cape Girardeau Public School District, USA

ELL Specialist

BENEFITS AND DISADVANTAGES OF USING AI IN LANGUAGE CLASSROOM

The modern world keeps developing and introducing new findings in the computer and technology field. Artificial Intelligence (AI) is defined as the ability of computer-based systems to perform work and complete tasks that are related to intellectual and intelligent processes (Copeland).

Although AI as a concept in education was introduced in March 1965 as per UNESCO Courier (Education in the Age), it became widely popular among

classroom teachers over the last few years and significantly changed teaching approaches and methods.

Artificial Intelligence tools can support and help educators in different ways. However, the most popular and approachable way to achieve this is by using AI as a time-managing personal online assistance.

First of all, automated grading is offered by many different educational AI instruments. This can significantly optimize working time by scoring multiple choice or short answer assignments in any content area (Igbokwe). While it might appear that automated grading is not suitable for open-ended activities, there are various tools that offer automated feedback that can provide great support in improving learners' writing.

Secondly, many educational AI systems offer a variety of tools to individualize the learning materials. This allows the instructors to create personalized materials that meet the learning needs of a diverse student population. AI can generate “customized learning paths for individual students, based on their strengths and weaknesses, learning styles, and interests” (Igbokwe). These features are essential in language classes as they can help educators adapt authentic materials, create new topics and level-appropriate content, and make the input more comprehensible for different levels of language proficiency. Lowering the Lexile level of the readings, adding automated summaries of the reading or listening materials, and generating new songs, texts, or videos are excellent examples of using AI by educators in order to improve their language classes. Further, AI tools might assist teachers and professors with developing curricula for the specific content area. There are numerous websites to generate separate activities, or full lesson plans by only providing short descriptions of the focused skills and required content.

Also, AI tools offer high-quality “near-human translations” that help teachers and students learn more about the languages, cultures, experiences, and worldviews of others from multilingual sources (Alharbi).

Another advantage of using AI in teaching is access to global collaboration, which allows educators to gain and share successful practices and experiences and

elevates professional collaboration despite the geographical location. Moreover, the availability of these types of cooperation is not time-specific which allows the pedagogues to upgrade their skillsets at a comfortable pace and schedule.

In addition, AI provides 24/7 academic support to students by solving many organizational issues and answering commonly asked questions, which saves more class time for instructions and more complex and engaging activities (Igbokwe).

The presence of AI tools in language classrooms remains highly controversial. While many educators accept and recognize the advantages of AI in language classes, many concerns still arise alongside.

Academic dishonesty and plagiarism appear as the educator's major concerns while applying AI to the learning process. The availability and advanced technologies of AI make it more difficult for instructors to differentiate the original from AI-generated work (Mohammadkarimi).

While AI can be a great brainstorming platform, the lack of humanity and the absence of personal and professional creativity become obvious when AI is overused in lesson planning. AI lesson planning apps mostly create monotonous, same-pattern activities, that might reduce the general involvement in the class.

Another drawback of using AI is its cost. While there are still plenty of free sources available online, many useful and more advanced features require additional paid subscriptions.

In conclusion, AI tools bring a lot of innovations to the educational field, and language learning in particular. There are many advantages, such as lesson creation, material generation, and high-quality translation, as well as a number of disadvantages including lack of humanity and risks of academic dishonesty. However, AI tools can be successfully implicated as virtual assistants for educators in learning environments if the appropriate measures are taken.

References:

1. Alharbi, Wael. AI in the Foreign Language Classroom: A Pedagogical Overview of Automated Writing Assistance Tools. *Education Research*

International. Hindawi, 8 Feb. 2023. URL: www.hindawi.com/journals/edri/2023/4253331/.

2. Copeland, Jack. Artificial Intelligence. *Encyclopædia Britannica*, 10 Jan. 2024. URL: www.britannica.com/technology/artificial-intelligence.

3. “Education in the Age of Artificial Intelligence.” *The UNESCO Courier*. 29 Sept. 2023. URL: courier.unesco.org/en/articles/education-age-artificial-intelligence.

4. Igbokwe, Innocent Chiawa. Application of Artificial Intelligence (AI) in Educational Management. *International Journal of Scientific and Research Publications*, vol. 13, no. 3, 24 Mar. 2023. P. 300–307. URL: <https://doi.org/10.29322>.

5. Mohammadkarimi, Ebrahim. Teachers’ reflections on academic dishonesty in EFL students’ writings in the era of artificial intelligence. *Journal of Applied Learning & Teaching*, vol. 6, no. 2, 16, July 2023. URL: <https://doi.org/https://doi.org/10.37074/jalt.2023.6.2.10>.

Марія Курій

Вінницький державний педагогічний університет
імені М. Коцюбинського

Науковий керівник: Довгалюк Т.А., канд. пед. наук

СУТНІСТЬ ТА ЗМІСТ ІНШОМОВНОЇ СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ

Активна інтеграція України в європейський простір зумовлює стійку потребу у підготовці фахівців до більш міцної міжкультурної комунікації. У результаті зростає також інтерес до соціокультурного контексту вивчення іноземних мов, що сприяє забезпеченню відкритого спілкування на міжнародному рівні. Потреба у формуванні соціокультурної компетентності учнів старших класів закладів загальної середньої освіти (ЗЗСО) зумовлена рядом причин, серед яких зростаючі вимоги до якості підготовки випускників ЗЗСО, необхідність підготовки інтелектуальної особистості та людини

культури, яка готова до безперервної освіти в умовах динамічного розвитку сучасного суспільства.

Міжкультурна компетентність являє собою здатність мати комплексні знання про різні культури, як власну, так і чужі, і вміло використовувати ці знання під час спілкування та взаємодії з представниками інших культур. Це означає, що особистість може ефективно і адекватно спілкуватися іноземною мовою у різних ситуаціях міжкультурного спілкування, враховуючи основні соціокультурні та ситуативні контексти [6]. Основною метою формування міжкультурної компетентності є досягнення такого рівня якості мовної особистості, який надає їй можливість вийти за межі особистої культурної ідентичності [4, с. 36].

Соціокультурна компетентність є однією з важливих складових міжкультурної компетентності. Це інтегративна характеристика особистості, що означає володіння певною сукупністю знань, вмінь і якостей, які потрібні для міжкультурної комунікації із врахування соціальних норм комунікативної поведінки. Основними структурними складовими даної компетентності є: 1) мотиваційно-цільовий аспект – визначення мети формування соціокультурної компетентності; 2) організаційно-технологічний – вибір методів і технології для досягнення поставленої мети; 3) змістовно-процесуальний – наявність блоків відповідної підготовки; 4) критеріально-рівневий – визначення критеріїв оцінювання сформованості соціокультурної компетентності [5, с. 542].

Науковцями виокремлено також такі компоненти соціокультурної компетентності, як загальнокультурний, лінгвокультурознавчий, країнознавчо-маркований, культурознавчий, соціолінгвістичний, соціальний. Всі вони впливають на визначення змісту соціокультурної компетентності як сукупності знань, вмінь і навичок, певних здібностей і якостей [1, с. 26].

Всі складові соціокультурної компетентності взаємопов'язані через соціальний та культурний контекст. Соціальний контекст – це знання певних соціальних умов спілкування, які прийняті у тій країні, мова якої вивчається. У

свою чергу культурний контекст – це знання реалій, які є загальними для всього народу, що є носієм цієї мови [2, с. 175].

Досягнення високого рівня соціокультурної компетентності людини потрібно розглядати у контексті соціально-активної, гармонійної особистості, що характеризується наступними якостями: 1) прагнення до безперервного удосконалення та розвитку; 2) здатність надавати реальну оцінку собі та іншим, добре розуміти їх; 3) орієнтація на позитивне сприйняття життя в цілому [3].

Важливим елементом під час освітнього процесу у закладах загальної середньої освіти є оволодіння учнями старших класів іншомовними комунікативними вміннями. До них відносять формулювання мети і змісту спілкування, керування процесом комунікації за допомогою стилістичної і граматичної реакції на сказане, вживання правильних інтонаційних моделей висловлювань, вираження власної думки і ставлення до предмета розмови.

Високий рівень іншомовної соціокультурної компетентності учнів старших класів ЗЗСО сприяє ефективній комунікації під час подальшого навчання у ЗВО та є ключовим фактором успішної роботи в міжнародному та багатокультурному середовищі.

Отже, розвиток даного виду компетентності є надзвичайно важливим та актуальним завданням сучасної освіти та сьогодення, адже учні, які володіють іншомовною соціокультурною компетентністю, мають здатність ефективно спілкуватися з представниками інших культур, розуміти їхні традиції, цінності та норми поведінки. Вони можуть бути більш відкритими до різноманітності, культурно чутливими та толерантними до інших, що сприяє побудові гармонійних відносин в міжкультурному середовищі.

Література:

1. Бондар Т. І. Генеза поняття «соціокультурна компетентність». *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2020. № 71. С. 24-30.

2. Когнітивно-дискурсивні особливості різножанрових текстів та їхній потенціал у формуванні іншомовної комунікативної компетентності на різних

рівнях володіння мовою. Колективна монографія. Т.В. Глазунова, І.Є. Грачова, Т.А. Довгалюк, О.Л. Козачишина, С.А. Кудельська, Н.А. Лебедева, А.П. Лісниченко, А.В. Мосійчук, О.В. Мельницька, В.М. Малик, Л.М. Прадівлянна]; заг. ред., вступні статті та анотац. Л.М. Прадівлянної. Вінниця: ПП «ГД Едельвейс і К». 2021.195 с.

3. Курчатова А. В., Вдовиченко Р. П., Шапочка К. А. Сучасний стан формування соціокультурної компетентності майбутнього фахівця дошкільної освіти. *Modern engineering and innovative technologie*. 2023. № 29. С. 26-33.

4. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика : підручник для студ. класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів / Бігич О. Б., Бориско Н. Ф., Борецька Г. Е. та ін./ за загальн. ред. С. Ю. Ніколаєвої. К. : Ленвіт, 2013. 590 с.

5. Шелест С. Сучасні підходи до визначення сутності та структури соціокультурної компетентності майбутніх учителів іноземних мов. *Сучасна освіта: стратегії та технології навчання молоді і дорослих* : зб. наук. пр. Переяслав, 2024. С. 540-548.

6. Lisnychenko, A., Glazunova, T., Dovhaliuk, T., Kuzmina. S. & Podosynnikova, H. Facebook Movie-Based Discussions: Bringing Down Intercultural Barriers in English Language Education. *Arab World English Journal*. 2022. Vol. 13 (3), P. 429-444.

Олександра Ковалик

Вінницький державний педагогічний університет

імені Михайла Коцюбинського

Науковий керівник: Зарічанська Н. В., канд. пед. наук.

**ВИКОРИСТАННЯ ДІАЛОГІЧНОГО МОВЛЕННЯ ЯК ЗАСІБ
МОТИВАЦІЇ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ДЛЯ УЧНІВ
СТАРШИХ КЛАСІВ**

У тезах представлено як важливо використовувати діалогічне мовлення на уроках англійської мови у старших класах, та тим самим мотивувати учнів на відмінний результат у вивченні іноземної мови.

Актуальність даної теми впливає з багатьох факторів. Однак, найголовнішим є те, що учням найважче дається усне мовлення при вивченні іноземної мови. Тому усний аспект є одним з найпріоритетніших у вивченні англійської мови.

Метою тез є проаналізувати та виявити, як важливо мотивувати учнів вивчати англійську мову, використовуючи діалогічне мовлення на уроках в учнів старших класів.

Вивчення іноземної мови, а тим паче вивчення англійської є дуже важливим аспектом в сьогоденні. Саме тому вчителям варто звернути увагу на проведення уроків та що саме варто використовувати, що є неактуальним або не буде приносити таких результатів та високого рівня мови, як вимагають від учнів.

Отже, один із найголовніших аспектів вивчення мови є розмовні навички. Саме тому залучення ДМ на уроках англійської мови є дуже важливим. Більш того, ми з впевненістю можемо сказати, що це свого роду мотивація для учнів. Адже, чим більше вони будуть покращувати свої speaking skills і відчувати результат, тим впевненішими вони себе будуть почувати та позбуватися страху говоріння.

Діалогічне мовлення можна вводити на уроках, не просто використовуючи діалоги, а за допомогою різних ігор, а саме: «мікрофон», робота в малих групах, мозковий штурм. Всі ці різновиди занять поєднують в собі ДМ [4].

Варто зазначити, що існують різні методи навчання. Взагалі, методи навчання – способи досягнення мети навчання, які будуть показувати взаємодію вчителя та учнів в процесі самого навчання. Один з методів навчання – інтерактивний метод. Тобто, це дискусії, ділові та рольові ігри, мозковий штурм тощо [3, с.174-181].

Важливим є те, що гра як метод використання ДМ має на меті:

- мотиваційну
- виховну
- навчальну функції [1, с. 63-64; 2, с. 7].

Кожна з вище перерахованих функцій допомагає учням у вивченні англійської мови. Тим паче, коли мова йде про старші класи, складання ЗНО тощо.

Зосередимося на мотиваційній функції так, як в даних тезах ми звертаємо увагу саме на використання ДМ, як засобу мотивації для учнів.

Коли вчитель використовує ДМ на уроках англійської мови, то це абсолютно точно дає учням мотивацію у вивченні мови. По-перше, діти можуть мати трішки здорової конкуренції один з одним, тим самим мотивувати себе ставати краще. По-друге, ДМ значно покращить мовлення учнів і тим самим додаватиме мотивації робити та вчити ще.

Підсумовуючи все, ми бачимо, що ДМ відіграє значну роль у вивченні іноземної мови, тим самим мотивуючи учнів та вчителя рухатися далі.

Література:

1. Врублевська Л. В. Методичні розробки «Ігри на уроках англійської мови». *Англійська мова і література*. 2009. №19-21. С. 63-64
2. Гис В. Й. Методика проведення гри як засобу активної пізнавальної діяльності. *Англійська мова та література*. №6. 2010. С. 7.
3. Зарічанська Н. В. Використання інноваційних технологій в процесі професійної підготовки майбутніх фахівців філологічних спеціальностей. *Міжнародний науковий вісник: збірник наукових праць*. Ужгород: ДВНЗ «УжНУ», 2014. Вип. 2 (9). С. 174-182. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/1340>
4. Коваленко О. А. Формування ключових компетентностей учнів на уроках англійської мови. [Електронний ресурс]. URL : <https://naurok.com.ua/stattya-formuvannya-klyuchovih-kompetentnostey-uchniv-na-urokah-angliysko-movi-35193.html/>

Юлія Кожахівська

Вінницький державний педагогічний університет

імені М. Коцюбинського

Науковий керівник: Довгалюк Т.А., канд. пед. наук

**ВАЖЛИВІСТЬ РОЗВИТКУ ВМІНЬ ІНТЕРАКТИВНОЇ
ПИСЬМОВОЇ ОНЛАЙН-ВЗАЄМОДІЇ НА СУЧАСНИХ УРОКАХ
АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В СТАРШИХ КЛАСАХ**

З появою та швидким зростанням нових інформаційних технологій, зокрема Інтернету, нові методи та підходи до навчання, пов'язані з використанням онлайн-ресурсів, стали актуальними для дослідження та інтегрування в навчальний процес. Пандемія COVID-19 порушила глобальну систему освіти, що зумовило необхідність переходу до дистанційного викладання та навчання. Ця трансформація виявила прогалини в цифрових навичках як серед учнів, так і серед вчителів, що призвело до збільшення цифрового розриву між актуальними потребами та наявним рівнем знань використання навчальних онлайн ресурсів [4, с. 1].

Письмова онлайн комунікація виступає сьогодні важливим життєвим вмінням, а відтак вимагає нового погляду та підходів до розвитку цього вміння в учнів, що потребує високого рівня специфічних знань [1; 2; 3; 6]. У випадку письмової онлайн взаємодії, письмо та усі його можливі форми, вже більше не є діяльністю, що втілює себе на папері, а натомість, передбачає реалізацію через різноманітні онлайн-ресурси, мультимедійні платформи та інші технологічні інструменти [5, с. 434].

Однією із головних причин розвитку навичок та вмінь письмової онлайн взаємодії є те, що навчальне онлайн середовище, особливо в сучасних умовах дистанційного або змішаного навчання, може бути суто текстовим, тобто передбачати виконання завдань, висловлення думок, реалізацію спілкування між учнями у письмовому форматі за допомогою різних онлайн застосунків та платформ [7]. Опитування, проведене Pew Research Centre серед 2462 вчителів

щодо важливості та ролі онлайн технологій у навчанні письма у США, показало те, що переважна більшість вчителів, а саме 96% погодились із тим, що вони дозволяють з легкістю ділитись своїми напрацюваннями із широкою аудиторією; 79% вчителів зазначили, що онлайн інструменти сприяють підвищенню учнівської співпраці та 78% опитування свідчать, що цифрові технології заохочують учнівську творчість та самовираження [8].

Зрештою, письмова онлайн взаємодія на сучасних заняттях з англійської мови як іноземної також вважається необхідністю, яка є наслідком попиту учнів, особливо старшого підліткового віку. Наші школярі стають дедалі більш діджиталізованими, незалежно від походження, статусу та інших соціально-економічних чинників [9, с. 12].

В повсякденному житті, інтернет-джерела використовуються з метою здійснення спілкування, отримання або обміну інформації про актуальні події, тобто соціальні мережі та інші онлайн медіа ресурси є сучасним й популярним інструментом для соціалізації. Якщо ж говорити про можливість їх використання в навчальному контексті, то їх можна розглядати як ефективний інструмент для розвитку навичок та вмінь інтерактивного писемного мовлення. Альтернатива використання онлайн-формату для виконання письмового завдання привертає увагу учнів старших класів в першу чергу тому, що це тісно пов'язано з їхнім інтересом до сучасних технологій.

Отже, швидке зростання популярності інноваційних інформаційних технологій, глобалізація освіти, попит на письмовий формат реалізації спілкування в сучасному швидкісному світі свідчать про нагальну потребу розвитку вмінь іншомовної письмової онлайн взаємодії, що є однією з важливих передумов забезпечення якісної освіти.

Література:

1. Забужанська І.Д., Баліцька О.С., Суркова О.А. Навчально-методичний посібник з методики навчання іноземних мов для 3 курсу (Частина 1). Вінниця: ВДПУ ім. М. Коцюбинського. 2020. 190с.

2. Змієвська О.О., Довгалюк Т.А., Глазунов М.С., Глазунова Т.В., Кузьміна С.А., Лісниченко А.П., Теклюк Г.П. Підготовка шкільного вчителя нового покоління: теоретичні та практичні аспекти: монографія / за заг. редакцією Т.В. Глазунової. Вінниця: ВДПУ, 2020. 151 с.

3. Кудельська О.В. Мельницька О.В. Ефективність використання соціальних мереж у навчанні англійської мови. *Сучасні дослідження з іноземної філології*. 2023. Вип.1(23). С. 264 – 272.

4. Лиходєєва, Г. В., Хмельницька, О. С., & Київська, К. І. (2023). Інноваційні технології в дистанційному навчанні: відкриті ресурси, онлайн-курси та інші можливості. *Академічні візії*, (20). URL: <https://www.academy-vision.org/index.php/av/article/view/439>

5. Alkhataba, E. H. A., Abdul-Hamid, S., Bashir, I. Technology-Supported Online Writing: An Overview of Six Major Web 2.0 Tools for Collaborative-Online Writing. *Arab World English Journal (AWEJ)*. 2018. Volume 9, Number 1. P.434.

6. Lisnychenko, A., Glazunova, T., Dovahaliuk, T., Kuzmina. S. & Podosynnikova, H. Facebook Movie-Based Discussions: Bringing Down Intercultural Barriers in English Language Education. *Arab World English Journal*. 2022. Vol. 13 (3). P.429-444.

7. Fareed, Muhammad & Ashraf, Almas & Bilal, Muhammad. (2016). ESL Learners' Writing Skills: Problems, Factors and Suggestions. *Journal of Education and Social Sciences*. 4. P.81-92. 10.20547/jess0421604201.

8. Purcell K., Buchanan J., Friedrich L. The Impact of Digital Tools on Student Writing and How Writing is Taught in Schools. *PEW RESEARCH CENTER*. 2013. URL: <https://www.pewresearch.org/internet/2013/07/16/the-impact-of-digital-tools-on-student-writing-and-how-writing-is-taught-in-schools/> (date of access: 09.04.2024).

9. Warnock S. Teaching Writing Online: How and Why. National Council of Teachers of English (NCTE). 235 с.

ЦИФРОВІ ІННОВАЦІЇ В НАВЧАННІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ: МОЖЛИВОСТІ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

У сучасному світі, суцільно наповненому технологіями, майже кожний аспект життя переплетений з інноваційними рішеннями та цифровими досягненнями.

Інновації, які визначаються як новостворені «технології, продукція або послуги, а також організаційно-технічні рішення» різноманітного характеру, наразі все частіше використовуються з приставкою “цифрові”, говорячи про націленість на їх використання за допомогою комп’ютерів, телефонів та інших гаджетів [5]. Цифровізація відбувається у всіх сферах суспільного життя.

Не стала виключенням і освіта. Результатом цифрових інновацій, наприклад, є застосунок “Дія”, Так, цифровий серіал від “Дія”, який називається “Цифрові юристи”, вчить молодих спеціалістів з права автоматизувати процеси, які раніше виконувались тільки у паперовому вигляді [3]. Використання цифрових ресурсів («Дія. Освіта» – лише один з них) особливо важливо при вивченні англійської мови, яка відповідно до закону про мову, стане не просто “іноземною”, а прирівнюватиметься до мови ділового спілкування [4].

В епоху дистанційного навчання та війни, вчителі вимушені прискорити діджиталізацію навчання. Метою нашої роботи є огляд сучасних інноваційних цифрових технологій, що використовуються при навчанні англійської мови, та визначення перспектив їх розвитку та застосування для покращення рівня викладання іноземних мов в Україні.

Дослідження про те, як цифровізація впливає на вивчення англійської мови проводили О. Савченко, О. Рудоман, О. Харжевська та інші вчені. Науковці з’ясували, як використання таких освітніх платформ як American

English Mobile App, BBC Learning English, British Council LearnEnglish, EF English Live, EnglishCentral, EnglishDom, engVid, Lang-8, TED впливає на результативність вивчення англійської мови та довели, що їх застосування не лише допомагає викладати англійську мову на високому професійному рівні, але й надихає здобувачів освіти на її вивчення [2].

Щоправда, дослідження було орієнтоване на здобувачів вищої освіти, та мало за мету розвивати практичні навички комунікації. Ми вважаємо, що вказані ресурси можуть бути активно застосовані при навчанні англійської мови у школах, адже такі портали як BBC Learning English, British Council LearnEnglish, English Central, EnglishDom, engVid, TED мають різні секції, які розподіляють завантажений матеріал згідно з рівнем, темою та видом бажаної діяльності.

Проаналізувавши праці дослідників [1], виділимо перспективи у використанні цифрових інновацій.

1. Індивідуалізація навчання: За допомогою цифрових платформ можна створювати персоналізовані навчальні матеріали та завдання, що враховують індивідуальні потреби учнів. Кожен може працювати за власним темпом та фокусуватися на власних слабких сторонах. За допомогою онлайн-ресурсів, наприклад *Miro Board*, можна створити дошку з завданнями для конкретних учнів чи певної групи учнів, які зможуть з легкістю працювати разом.

2. Зручність та доступність: Електронні ресурси доступні онлайн, що полегшує учням і вчителям отримання необхідної інформації та матеріалів у будь-який час і в будь-якому місці. Тут варто згадати ресурс *Quizlet*, який може повністю замінити паперовий словник та бути постійно доступним за коротким посиланням або у власному профілі, де можна самостійно створити модуль та перенести всі слова на віртуальний носій. Слова можна повторювати за допомогою декількох режимів, які визначають тип повторення: карткове складання, вписування та заучування. Вчитель може контролювати те, які слова є найбільш проблемними у конкретному модулі, та робити висновки, як працювати надалі.

3. Стимулювання творчості та критичного мислення: Цифрові технології дозволяють створювати проєкти, відеопрезентації, аудіо та інші творчі завдання, що розвивають креативність та аналітичні навички учнів. *Canva, Power Point, Google Slides, Padlet* та інші ресурси можуть допомогти стимулювати творчість та критичне мислення здобувача освіти. *Power Point* та *Google Slides* уже давно використовуються як вчителями, так і учнями, проте *Canva* та *Padlet* відрізняються функціоналом та можливостями. Так, *Canva* розширює презентаційний функціонал та, наразі, має доступний штучний інтелект, який може допомогти створити презентацію. А *Padlet* може функціонувати як екран з багатьма ручками, на якому можна писати. Учні можуть об'єднуватись в групи та разом описувати певний фрагмент, або ж висловлювати свої думки та робити, наприклад, «виставки в музеї» – все це за допомогою виключно функціоналу платформи.

Проте з плином часу, список перспектив та ресурсів буде тільки збільшуватись, тому потрібно бути готовим до того, що зміни будуть завжди, а у викладачів – новий виклик: перебувати у стані постійних змін.

Література:

1. Когнітивно-дискурсивні особливості різножанрових текстів та їхній потенціал у формуванні іншомовної комунікативної компетентності на різних рівнях володіння мовою. Колективна монографія. Т.В. Глазунова, І.Є. Грачова, Т.А. Довгалюк, О.Л. Козачишина, С.А. Кудельська, Н.А. Лебедева, А.П. Лісниченко, А.В. Мосійчук, О.В. Мельницька, В.М. Малик, Л.М. Прадівлянна]; заг. ред., вступні статті та анотац. Л.М. Прадівлянної. Вінниця: ПП «ТД Едельвейс і К». 2021.195 с.

2. Рудоман, О., Харжевська, О., Шикиринська О. Інноваційна методи навчання англійської мови в цифрову епоху. *Вісник науки та освіти*. ISSN 2786-6165 (ONLINE) №10(16), 2023. С. 225–91.

3. Новітні технології та цифрові інновації. Національний університет біоресурсів і природоконструювання України. URL: <https://nubip.edu.ua/node/127792>. (дата звернення: 13.03.2024)

4. Проект Закону про застосування англійської мови в Україні. від 28.06.2023. №9432. URL: <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/Card/42201> (дата звернення: 13.03.2024).

5. Про інноваційну діяльність. Закон України від 07.09.2021. №1714-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/40-15/conv#n9> (дата звернення: 13.03.2024).

Валерія Кучеренко

Вінницький державний педагогічний університет

імені М. Коцюбинського

Науковий керівник: Лобачук І. М., канд. пед. наук

ФЛЕШ-КАРТКИ ЯК СПОСІБ ФОРМУВАННЯ АНГЛОМОВНОЇ ЛЕКСИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ СТАРШИХ КЛАСІВ

Використання флеш-карток у навчальному процесі розглядали різні вітчизняні дослідники. Зокрема, Н. Борисова у статті «Способи та засоби формування англomовної лексичної компетенції в майбутніх учителів англійської мови» наголошує на тому, що флеш-картки є зручним способом презентації нової лексики, адже інформація подається у графічній формі, відповідно, візуальне сприйняття дозволяє швидше опрацювати потрібну інформацію. На сучасному етапі вона пропонує використовувати мобільні додатки та комп'ютерні програми для створення флеш-карток. До прикладу, вона виокремлює такі електронні ресурси як: Quizlet, Oxford English Vocabulary Trainer, Brainscape, Cram [1, с. 31-34].

Даний інструмент є корисним під час формування англomовної лексичної компетентності учнів старших класів. Це обумовлено тим, що кожна картка може мати наступну комбінацію: слово — переклад, слово — картинка, форми неправильних дієслів, частини словосполучень, фразові дієслова, граматичні конструкції.

Картки – наймовірно дієві для запам'ятовування будь-якої інформації. Цей факт доведений і перевірений численними дослідженнями в галузі

нейрофізіології. Нейрофізіологи з'ясували, що безсистемні багаторазові повторення лише створюють ілюзію того, що інформацію було запам'ятовано. А ось робота з картками допомагає запам'ятовувати якісно і надовго.

Вивчати нові слова за допомогою карток старшокласники можуть наступним чином: 1) картки зі словами англійською наклеюють на навколишні предмети; 2) запам'ятовують асоціації за допомогою карток із картинками; 3) заучують за спеціальними двосторонніми картками переклад та/або транскрипцію слів; 4) застосовують для запам'ятовування ідіом, фразових комбінацій, неправильних дієслів тощо [2].

Для ефективного засвоєння слів із карток мають бути дотримані наступні умови: 1) одна картка — одне слово; 2) промовляти картки потрібно вголос; 3) вивчати слова на картках потрібно по обидва боки — наприклад, і слово-переклад, і переклад-слово; 4) змінювати порядок карток для вивчення; 5) регулярно повторювати [3].

Отже, застосування флеш-карток як способу формування англомовної лексичної компетентності учнів старших класів є ефективним, що зумовлено принципом повторення з певним інтервалом. Встановлено, що застосування флеш-карток є перевагою задля сприйняття та збереження інформації у мозку.

Література:

1. Борисова Н. Способи та засоби формування англомовної лексичної компетентності в майбутніх учителів англійської мови. *Psycholinguistics in a Modern World* – 2022. 2022. Вип. 17. С. 31-34 (с. 32).

2. Як швидко вивчити нові слова? Метод вивчення за картками. URL: <https://www.britishbook.ua/blog/detail/yak-shvidko-vivchiti-novi-slova-metod-vivchennya-za-kartkami/> (дата звернення: 14.01.2024).

3. Як і навіщо використовувати флеш-картки при вивченні англійської? URL: <https://cambridge.ua/uk/blog/how-flash-cards-help/> (дата звернення: 14.01.2024)

РОЗВИТОК НАВИЧОК ГОВОРІННЯ НА УРОКАХ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ ЗА ДОПОМОГОЮ YOUTUBE ВІДЕО

За останні десятиліття спостерігається значне зростання популярності онлайн-ресурсів для вивчення мов, лідером серед яких є платформа YouTube. Цей тренд найбільше виявляється в освітній сфері, де використання відео матеріалів є неабияким стимулом для розвитку мовних навичок. Особливо актуальним інноваційним підходом до навчання є використання YouTube відео на уроках німецької мови.

Візуальний та звуковий контент сприяють кращому сприйняттю мови. Один із важливих аспектів використання YouTube відео у навчанні німецької мови – це можливість створити зручне для сприйняття оточення. Завдяки візуальному та звуковому контенту, учні отримують не тільки аудіальний, але і візуальний досвід, що сприяє кращому розумінню і запам'ятовуванню мовних концепцій. Завдяки візуальному та звуковому контенту, учні отримують не тільки аудіальний, але й візуальний досвід, що сприяє кращому розумінню і запам'ятовуванню мовних концепцій. Такий підхід допомагає зробити процес навчання більш ефективним та зацікавлюючим [4, с. 211].

Техніки використання YouTube відео для розвитку говоріння

Слухання та повторення:

Однією з ефективних технік є слухання відео та намагання відтворити вимову та інтонацію, що допомагає удосконалити аудіальні та вимовні навички.

Рольові ігри:

Відеосценарії можуть служити основою для імпровізованих діалогів та рольових ігор, що активізує мовні навички та сприяє вільній комунікації.

Дискусії та аналіз:

Учні мають можливість обговорювати та аналізувати відео, що сприяє розвитку лексичного запасу та виразності у мовленні.

Зазначені переваги використання YouTube відео на уроках німецької мови та розглянуті методи впровадження демонструють потенціал цього інноваційного підходу до навчання. Доцільно також розглянути застереження, виклики та інших аспекти використання цього інструменту.

Застереження та виклики

Необхідність контролювати якість та актуальність вибраних відеоматеріалів.

Однією з головних труднощів при використанні YouTube відео є потреба у виваженості та вибірковості вибору матеріалів. Від вчителя вимагається уважне вивчення відео на предмет відповідності темі та мовленнєвому рівню учнів, а також контроль за актуальністю інформації.

Ризик відволікання учнів від основного завдання через інші відомості на YouTube.

Платформа YouTube має безмежну кількість контенту, що може відволікти учнів від основного навчального завдання. Вчителям слід стежити за тим, щоб учні фокусувалися на вивченні мови, а не віддалялися від основного навчального процесу через інші відомості.

Забезпечення доступу до відео для всіх учнів та уникнення проблем із з'єднанням:

Не всі учні можуть мати доступ до відео на домашніх пристроях чи відповідну швидкість Інтернету. Важливо враховувати ці обмеження, шукаючи альтернативні шляхи подання матеріалів або забезпечуючи можливості для вирішення проблем із з'єднанням [2, с. 205].

Інтеграція YouTube відео у педагогічний процес

Створення та редагування власних навчальних відеоматеріалів

Вчителям слід активно використовувати можливості створення власних відеоматеріалів для підтримки певних тем чи граматичних структур. Це

дозволяє адаптувати матеріали до конкретних потреб групи та створювати персоналізовані завдання.

Співпраця з іншими вчителями та ресурсами:

Використання YouTube може бути більш ефективним за умови обміну корисними відеоматеріалами між вчителями. Співпраця з іншими освітніми ресурсами дозволяє розширити набір доступних матеріалів та збагатити уроки [1, с. 128].

Використання відео вдома для самостійного вивчення:

Учителям важливо заохочувати учнів використовувати відео для самостійного вивчення мови вдома. Це розвиває навички самостійності та стимулює інтерес до вивчення.

Оцінка та відстеження прогресу

Розвиток спеціальних завдань та тестів на основі відео:

Одним з аспектів успішної інтеграції YouTube відео є розробка завдань та тестів, що базуються на відео для оцінки говірки учнів. Це може включати аудіювання, дискусії та інші форми оцінювання.

Використання відео як інструменту для самооцінки та взаємної оцінки:

Важливим елементом є використання відео для самооцінки та взаємної оцінки в групі. Учні можуть аналізувати свої виступи, визначати помилки та вдосконалювати свої мовні навички.

Систематичне відстеження прогресу через аналіз та обговорення результатів на уроках.

Важливо систематично відстежувати прогрес учнів через аналіз та обговорення результатів використання відео на уроках. Це дозволяє адаптувати підхід, враховуючи потреби конкретної групи. [3, с. 294].

Висновки. Застереження та виклики використання YouTube відео на уроках німецької мови визначаються потребою уважно обирати матеріали, уникати відволікання та забезпечити рівень доступу для всіх учнів. Інтеграція власних матеріалів, співпраця з колегами та ефективна система оцінювання дозволяють максимально використовувати потенціал YouTube в навчанні

говоріння. Результатом цього підходу повинен бути не лише розвиток навичок учнів у мовленні, але й підвищення мотивації та інтересу до вивчення мови, що робить процес освоєння німецької мови цікавішим та ефективнішим.

Література:

1. Бикова О. В. Використання YouTube на уроках німецької мови. 2017. 128 с.
2. Бойченко Н. В. Розвиток навичок говоріння на уроках німецької мови за допомогою автентичних матеріалів. 2015. С. 198–215.
3. Гайдамака І. В. Інноваційні методи навчання німецької мови. 2014. С. 282–323
4. Кравченко О. В. Розвиток навичок говоріння на уроках німецької мови за допомогою автентичних матеріалів. 2015. С. 198–215.

Viktoriiia Lapatanova

Vinnytsia M. Kotsiubynskyi State Pedagogical University

THE IMPORTANCE OF USING DIGITAL MEDIA IN CLASSROOMS

Teaching and learning with digital media is of great importance for progressive university teaching in the 21st century. In addition to the cultural techniques of reading, writing and arithmetic, the use of digital media is named as the fourth cultural technique in the recommendations and strategies of the Standing Conference of the Ministers of Education. In the context of higher education learning, universities must rise to the challenge of promoting students' skills in the area of new technologies.

Teacher training programmes have a central role to play here, as a lack of digitalisation-related teacher skills has a negative impact on the use of digital media in the classroom and on the development of student's digital skills [1;4]. On the one hand, English as a foreign language (EFL) teacher training programme aims to enable students to use both receptive and productive language acts appropriately in various foreign cultural contexts [5]. On the other hand, graduates should have the ability to

teach these skills using digital media in a targeted manner according to the respective target group, school level and objectives [2; 6].

For prospective teachers of English as a foreign language to be able to utilise the communicative potential of digitality in the classroom and promote the digital skills of students, it is necessary for teachers to have the necessary professional knowledge. For this reason, the training and professionalisation of teachers in the field of English as a foreign language, which breaks up the classic face-to-face course and enables the targeted use of digital media in the classroom, is of great importance.

However, the designing lessons with digital media is seen as a challenge by teachers [1]. In addition, the coronavirus pandemic has shown that schools are not sufficiently equipped for digital teaching and learning [3]. It became clear that teachers do not have the necessary technological and pedagogical knowledge to use digital media in the classroom.

The study results indicate that teachers rate their technical competence in using a computer and finding teaching materials on the internet higher than their didactic competence in integrating digital media into lessons. As a result, the question of how digital media can be integrated into lessons in a targeted manner remains relevant.

Literature:

1. Ігнатова, О. М. (2018). Інформаційні технології як засіб інтенсифікації вивчення іноземної мови для професійного спілкування.
2. Ігнатова, О., & Жовнич, О. (2021). Використання практико-дослідницького проєкту у професійній підготовці майбутніх вчителів німецької мови засобом саморефлексії. Молодь і ринок, (5/191).
3. Ihnatova, O., Lazarenko, N., Zhovnych, O., Melnyk, K., & Napchuk, Y. (2021). Positive aspects and difficulties of teaching foreign languages in the blended learning course during COVID-19 pandemic. *Laplage em revista*, 538-547.
4. Подзигун, О., Петрова, А., Ігнатова, О., & Клос, Н. (2018). Інформаційні технології як засіб інтенсифікації вивчення іноземної мови для професійного спілкування. *Modern Information Technologies and Innovation*

Methodologies of Education in Professional Training Methodology Theory Experience Problems, (52), 389-393.

5. Poseletska, K., Ihnatova, O., Kochenko, O., & Napchuk, Y. (2020, May). PEDAGOGICAL PROMOTION OF PROFESSIONAL SELF-REALIZATION OF FUTURE TEACHERS OF PHILOLOGICAL SPECIALITIES. In SOCIETY. INTEGRATION. EDUCATION. Proceedings of the international scientific conference. Vol. 2, pp. 236-246.

6. Vozniuk, T., Shchepotina, N., Koliadych, Y., Lazarenko, N., Ihnatova, O., Baiurko, N., ... & Chyzhevskaya, N. (2021). Methods of Primary Selection of Young Football Players. Sport Mont, 19.

Ольга Льова

Вінницький державний педагогічний університет
імені М. Коцюбинського

Науковий керівник: Фальштинська Ю. В., канд. пед. наук

ОСОБЛИВОСТІ ТА ВИДИ ДІАЛОГІЧНОГО МОВЛЕННЯ УЧНІВ СТАРШИХ КЛАСІВ

Розвиток умінь учнів висловлювати свої думки є одним з основних напрямків у шкільній педагогіці. Рівень розвитку цієї здібності відображає досягнення дитини. Основною метою мовленнєвого розвитку учня є формування комунікативної компетентності, що є ключовою для випускника школи.

Мовленнєва діяльність включає у себе здатність чітко та систематично висловлювати думки під час спілкування. Науковці вважають, що мовлення складається з двох важливих частин. Перша - це процес, коли у нас виникають думки, і ми виражаємо їх звуками. Друга - це процес, коли ми розуміємо інших людей, розкриваємо їхні думки і виражаємо свої відповіді, користуючись своїми знаннями та досвідом [4, с. 16].

Є такі види мовлення як аудіювання, говоріння, читання та письмо. Аудіювання та читання вважаються рецептивними видами, де людина сприймає

та аналізує думки інших, отримуючи інформацію від оточуючих. Говоріння та письмо вважаються продуктивними видами, де людина висловлює свої думки або передає чужі в усній або письмовій формі. Науковці також виділяють монологічне та діалогічне мовлення. Оскільки існує велике різноманіття тлумачень поняття "діалогічне мовлення", розглянемо деякі з них [4, с. 16]:

1. Щукін А. Н. описує діалогічне мовлення як специфічний тип мовленнєвої діяльності, який характеризується ситуативністю та участю двох або більше учасників. Цей тип відрізняється швидким та прямим відображенням явищ і ситуацій реального світу, активністю мовців у висловленні власної позиції щодо фактів, значною кількістю емоційних реакцій та акцентом на особистісному аспекті [5].

2. Наволкова Н. П. визначає розмову або бесіду як обмін думками між двома людьми, спрямований на розуміння суті предмета або явища в процесі спільного обговорення [2].

3. Черниш В. В. описує процес мовленнєвої взаємодії, у межах якого кожен з учасників по черзі виступає як мовець - ініціатор спілкування (адресант) і як слухач - партнер по спілкуванню (адресат) [3].

4. Гончаренко С. У. описує спосіб вирішення виховних конфліктів через обмін думками сторін і досягнення спільної позиції [1].

Отже, можна сформулювати загальне пояснення терміну "діалогічне мовлення" як специфічний комунікативний акт зі зміною ролей між мовцем і слухачем, який відбувається між двома або кількома особами під час певної ситуації спілкування [5, с.147].

Розглянемо особливості діалогічного мовлення:

- У діалогічному мовленні присутні риси зверненості, оскільки на початку комунікативної взаємодії між учасниками виникає контакт, який стає передумовою для подальшої комунікації.

- У разі використання позамовних засобів, наявності спільної ситуації та знайомства учасників діалогу з обставинами реальності деякі частини речення можуть бути пропущені під час розмови, проте їх зміст легко відновлюється з

контексту попередніх висловлювань - це є еліптичність у діалогічному мовленні.

- У розмові дуже часто можна почути сталі вислови, які використовуються для зацікавлення співрозмовника, висловлення вдячності, обміну вітаннями, а також для підтвердження або пояснення почутого.

- Також у діалогічному мовленні часто використовується багато вставних фраз або конструкцій [2,с.179].

У контексті структурування діалогів важливо відзначити, що кожен діалог складається з реплік - окремих висловлювань, що взаємодіють між собою. Репліка не обов'язково є повним реченням або фразою, вона може бути коротким словом, словосполученням або навіть розгорнутим монологічним висловлюванням з кількох фраз. В діалозі репліки пов'язані між собою за своїми комунікативними функціями, структурою та інтонацією [6, с.149].

Отже, розвивати здатність учнів висловлювати свої думки в школі є дуже важливою частиною навчального процесу, оскільки рівень розвитку цієї здібності відображає досягнення дитини. Дослідники виділяють дві важливі частини мовлення: процес формування думок і вираження їх звуками, а також процес розуміння інших людей, розкриття їхніх думок і вираження відповідей, користуючись власними знаннями та досвідом. Види мовлення включають аудіювання, говоріння, читання та письмо, які можна розділити на рецептивні та продуктивні. Діалогічне висловлення є конкретною формою мовленнєвої діяльності, де взаємодіють двоє або більше учасників, активно висловлюючи власні погляди.

Література:

1. Гірняк С. До питання про розмежування та взаємозв'язок понять «Мова», «Мовлення» і «Мовленнєва діяльність». *Проблеми гуманітарних наук: Наукові записки Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка* / Ред. кол. Т. Біленко (головний редактор), М. Федурко, П. Мацьків та ін. Дрогобич: Редакційно-видавничий відділ ДДПУ імені Івана Франка, 2011. Випуск двадцять шостий. Філологія. 261 с.

2. Гончаренко С. У. Український педагогічний словник; [гол. ред. С. Головка]. Київ: Либідь, 1997. 373 с.
3. Наволкова Н. П. Енциклопедія педагогічних технологій та інновацій / Автор-укладач Н. П. Наволокова. Х.: Вид. група «Основа», 2009. 176 с.
4. Ніколаєва С. Ю. Зміст навчання іноземних мов і культур у середніх навчальних закладах. *Іноземні мови*. 2010. Вип. 3. С. 3.
5. Ніколаєва С. Ю. Методика викладання іноземних мов у середніх навчальних закладах: Підручник. Вид. 2-е, випр. і перероб. / Кол. авторів під керівн. С. Ю. Ніколаєвої. К.: Ленвіт, 2002. 328 с
6. Покорна Л. М. Шляхи підвищення ефективності уроку англійської мови в початковій школі. *Педагогічні науки: збірник наукових праць*. Херсон: Вид-во ХДУ, 2015. Випуск 67. С. 128–132.
7. Фальштинська Ю.В. Принципи впровадження дистанційного навчання. Уманський державний педагогічний університет, 2016. 56 с.

Інна Магденко

Вінницький державний педагогічний університет

імені М. Коцюбинського

Науковий керівник: Фальштинська Ю. В., канд. пед. наук

ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИ У НАВЧАННІ АНГЛОМОВНОГО МОНОЛОГІЧНОГО МОВЛЕННЯ:

STORYTELLING, SCAFFOLDING, MINDMAPPING

У сучасному освітньому середовищі велика увага приділяється вдосконаленню методів навчання англійської мови, зокрема англомовного монологічного мовлення. Як ключовий елемент комунікативної компетенції, вміння говорити на англійській мові вимагає від студентів не лише знань граматики та словникового запасу, а й вміння виражати власні думки та ідеї в усній формі.

Один із основних аспектів розгляду інноваційних методів навчання англійської мови полягає у їх спроможності стимулювати зацікавленість та

активність студентів у процесі вивчення. Висвітлюючи принципи заохочення самостійності та ініціативності, ці методи сприяють розвитку комунікативних навичок та впевненості у власних здібностях до англомовного мовлення [2].

На уроках англійської мови можуть використовуватися різноманітні техніки та методи, спрямовані на покращення процесу навчання та збільшення ефективності сприйняття матеріалу. Серед них особливе місце займають три методики: Storytelling “сторітелінг”, Scaffolding “скафолдінг”, Mindmapping “майндмеппінг”. Вони відображають сучасний підхід до навчання та сприяють активній участі учнів у процесі засвоєння знань.

Технологія “Storytelling”, як визначає Н. Бондаренко, це ефективний метод передачі інформації шляхом розповіді цікавих, навчальних та розважальних історій. Вона зазначає, що еквівалентного терміну в українській мові для цього поняття наразі немає, але може використовуватися термін “розказування історій” [1].

Використання технології “Storytelling” на уроках англійської мови сприяє покращенню атмосфери, зняттю напруги та налагодженню близького контакту між вчителем і учнями. Ця технологія допомагає засвоювати навчальний матеріал, розвиває комунікативні здібності, уяву та образне мислення, спонукає учнів до обміну думками, вчить аналізувати та робити висновки, а також надихає до творчості. Цільові функції “Storytelling” у формуванні комунікативної компетентності включають мотиваційну, комунікативну, утилітарну та функцію впливу [3]. Важливо використовувати цю технологію розумно та обдуманно, враховуючи потреби та обираючи сюжети з урахуванням індивідуальних та вікових особливостей кожного учня.

“Scaffolding”, як визначено П. Гіббонсом (P. Gibbons) у дослідженні - це опора, що розміщується навколо будівлі, щоб дозволити будівельнику отримати доступ до структури, яка з'являється. Коли будівля стане достатньо міцною, опору навколо буде знято [5, с. 13]. Стратегія викладання “Scaffolding” базується на соціокультурній теорії Виготського та його концепції зони найближчого розвитку. Вона основана на тому що зона найближчого розвитку

визначається як різниця між тим, що діти можуть виконати самостійно, та наступним навчанням, яке вони можуть здобути з компетентною підтримкою або наглядом [9].

Розмови з опорою допомагають учням досягти бажаного висловлення шляхом медіації їхнього спілкування. Мовлення є критичним для процесу, оскільки саме через нього надається допомога та відбувається коригування [6]. Використання методу “Scaffolding” під час говоріння збільшує участь та взаємодію учнів, дозволяючи досягти очікуваних цілей вчителя.

“Mindmapping” - це стратегія для генерації ідей. Т. Дужан (Т. Buzan) винайшов ментальну карту ще в 1970 році. Це графічна техніка, що охоплює повний спектр кортикальних навичок, включаючи слово, зображення, число, логіку, ритм, колір і просторову усвідомленість у єдиному, унікально потужному способі [8, с. 8]. “Mindmapping” містить основну ідею або ключове слово в центрі, з допоміжними ідеями та додатковими деталями, які представлені у вигляді гілок. Вона показує взаємозв'язки між ідеями за допомогою з'єднуючих ліній.

“Mindmapping” використовуються у викладанні англійської мови як інструмент для активізації попередніх знань та дозволяють докладніше вивчити предметну область, включаючи відносини між концепціями. На практиці концептуальна карта має форму діаграми з позначеними вербальними зв'язками або асоціаціями, побудованими навколо “ключової” теми [4]. Створення ментальних карт може проводитися як колективно, так і індивідуально. Переваги ментального картографування полягають в його використанні для покращення мовленнєвих навичок студентів у генерації ідей [7].

Отже, використання інноваційних методик, таких як “Storytelling”, “Scaffolding” та “Mindmapping”, сприяє стимулюванню активності та зацікавленості студентів. Ці стратегії допомагають учням розвивати комунікативні навички та впевненість у власних здібностях до мовлення. Кожен з методів відображає сучасний підхід до навчання та сприяє ефективному засвоєнню знань.

Література:

1. Бондаренко Н. Storytelling як комунікаційний тренд і всепредметний метод навчання. *Молодь і ринок*. 2019. № 7 (174). С. 130–135.
2. Коломієць А. М., Фальштинська Ю. В. Використання інтернет-сайтів на заняттях з іноземної мови. *Наука і освіта*. 2015. № 9. С. 102–107.
3. Нагорна О. Шляхи використання методики сторітеллінгу на уроках англійської мови. *Креативність особистості як фактор інноваційного розвитку суспільства : збірн. наук. праць*, м. Житомир, 2020. С. 88–92.
4. Creating a motivational context for foreign language training of students at humanitarian colleges in eastern Europe / Є. Громов et al. *Comparative professional pedagogy*. 2022. Vol. 12, no. 2. P. 24–34.
5. Gibbons P. Scaffolding language, scaffolding learning: навчальний посібник. Portsmouth: Heinemann, 2015. 252 p. URL: https://www.academia.edu/39916647/Scaffolding_Language_Scaffolding_Learning_2014_.
6. Naibaho L. The effectiveness of scaffolding method on students' speaking achievement. *International journal of research*, 1 May 2019. 2019. P. 193–201. URL: <https://doi.org/10.5281/zenodo.3238391> (дата звернення: 23.03.2024).
7. Setiyawan D. Improving students' speaking skills in generating idea through new concept of mind mapping technique. *Advances in social science, education and humanities research*. 2019. No. 401. P. 227–231. URL: <https://www.atlantispress.com/article/125934062.pdf> (дата звернення: 24.03.2024).
8. Srisitanont L. M. Use of mind-mapping in language learning: a cognitive approach. *Theory and practice in language studies*: Стаття. 8th ed. 2022. P. 1616–1621. URL: <https://doi.org/10.17507/tpls.1208.18> (дата звернення: 24.03.2024).
9. Syairatur R. The use of scaffolding talk technique in teaching english speaking - UIN - ar raniry repository. *Home - UIN - ar raniry repository*: Thesis (Other). 2022. P. 8–16. URL: <https://repository.ar-raniry.ac.id/id/eprint/22939/> (дата звернення: 23.03.2024).

НОВИЙ ПОГЛЯД НА РЕАЛІЗАЦІЮ КОНЦЕПТІВ СУЧАСНОЇ ЛІТЕРАТУРНОЇ ОСВІТИ

У «Концепції літературної освіти» зазначено, що «одним із важливих напрямів української освіти є гуманітарний, який забезпечує духовний розвиток здобувачів середньої освіти. Серед навчальних дисциплін гуманітарного циклу особливе значення має література як мистецтво слова і спосіб формування загальної культури людини, її моральних орієнтацій і цінностей» [1].

На думку Г. Токмань, «літературна освіта є важливим чинником формування юних громадян України, які мають бути освіченими, патріотичними і культурними особистостями. Мета навчання української літератури в середній школі – літературна компетентність учнів (знання, уміння й навички), їхня вихованість, особистісний розвиток» [3; с. 32-34].

Одним із головних засобів виховання духовно й національно розвиненої особистості є урок української літератури, який сприяє формуванню національного світогляду, розвиває естетичні смаки і комунікативні здібності.

Визначальною особливістю української літератури в системі шкільних навчальних дисциплін є те, що література формує не лише певні знання й уявлення про довкілля, але й допомагає особистісному становленню здобувачів освіти як національно свідомих, культурних, освічених, моральних особистостей, адже література – це весь етнокультурний досвід поколінь, який передається через фольклорні твори й авторську художню літературу.

Ю. Пінігіна визначає завдання вчителя на уроці української літератури: «збагачення емоційного світу учнів моральними переживаннями і формування у них моральних почуттів; озброєння учнів знаннями про мораль, розкриття сутності соціальної та психологічної доцільності моральних норм, прищеплення культури, формування звичок і навичок моральної поведінки;

систематичне накопичення і збагачення досвіду моральної поведінки шляхом організації їх практичної діяльності; організація духовно-морального, естетичного тощо самовиховання учнів» [2, с. 96].

На уроках української літератури вчителю варто допомогти учасникам освітнього простору побачити світ очима письменника, спробувати себе у творчості, здійснити переоцінку ідеалів або ж утвердити власні погляди на життя. Цікавим прийомом для досягнення цієї мети може бути написання листа від імені письменника своїм сучасникам.

Сучасна програма з української літератури, на нашу думку, потребує вдосконалення, адже поза увагою залишаються твори, з якими обов'язково має ознайомитися молоде покоління. Свого часу вони заповняють цю прогалину самостійно, якщо національна основа, закладена під час здобуття середньої освіти, є вдалою, проте освітній заклад має спрямовувати й стимулювати навчально-пізнавальну діяльність партнерів і формувати в них ідеї та принципи, які стануть рушієм у майбутньому.

Для того, щоб сформувати високу читацьку культуру, потрібно допомогти молоді розуміти художню мову письменника, навчити «читати між рядками», простежувати зв'язок змісту і форми художнього твору. Тому викладання дисципліни «Українська література» у загальноосвітній системі навчання має постійно вдосконалюватися відповідно до умов мікроклімату класу, закладу освіти, а також до загальної ситуації в державі, враховуючи весь історичний досвід і національну пам'ять поколінь українців і перспективи майбутнього розвитку. На занятті з української літератури потрібно виховувати любов, шану і повагу до Батьківщини, її звичаїв, традицій, розвивати вміння правильно розуміти її менталітет, відрізнити хибні його трактування від істинних, порівнюючи аргументи різних позицій і ментальні особливості творчості інших народів.

Література:

1. Наказ Про затвердження Концепції літературної освіти від 26 січня 2011 року № 58 / 2011. URL: http://osvita.ua/legislation/Ser_osv/13508/

2. Пінігіна Ю. Роль української літератури у вихованні всебічно розвиненої особистості учня. Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах. 2020. № 70, Т. 3. С. 96

Токмань Г. Навчання української літератури: розвивати не втрачаючи. Дивослово. 2011. № 12. С. 32–34.

Вікторія Мельник

Вінницький державний педагогічний університет
імені Михайла Коцюбинського

Науковий керівник: Кірієнко М.М., канд. філол. наук,

ОСОБЛИВОСТІ НАВЧАННЯ МОНОЛОГІЧНОГО МОВЛЕННЯ НА УРОКАХ АНЛІЙСЬКОЇ МОВИ В СТАРШИХ КЛАСАХ

Монологічне мовлення (ММ) має певні психолінгвістичні та психологічні характеристики. Монолог виникає на основі організованої системи думок, втілених у словесній формі, характеризується цілеспрямованим впливом на інших і тому суттєво відрізняється від діалогу, насамперед особливостями логічного та психологічного порядку, будучи, продуктом індивідуального мовленнєвого конструювання.

Мовленнєві висловлювання є підготовленими і контрольованими, часто спланованими, як у доповіді чи лекції. Висловлювання одностороннє і не розраховане на негайну реакцію слухача. Текст містить великі уривки, що складаються з взаємопов'язаних повідомлень з індивідуальною композиційною структурою і відносною смисловою завершеністю [1]. Певні мовні жанри, такі як публічні виступи і бізнес-презентації (монолог), зазвичай плануються настільки, що їх можуть повністю написати заздалегідь. Це означає, що їх мовні особливості будуть нагадувати або повторювати особливості писемної мови [3].

Монологічне мовлення як окремий вид мовленнєвої діяльності характеризується специфічними мовленнєвими функціями. У монологі використовуються мовні компоненти, такі як словниковий запас, граматичні зв'язки, словотвір і синтаксис.

ММ виконує наступні комунікативні функції:

1) інформативну – повідомлення інформації про предмети або події у навколишньому середовищі, опис явищ, дій, стану тощо;

2) впливову – спонукання до дії чи попередження небажаної дії, переконання щодо справедливості або несправедливості тих чи інших поглядів, думок, дій, переконань;

3) експресивну – застосування мовленнєвого спілкування для опису стану, в якому знаходиться той, хто говорить для зняття емоційної напруженості;

4) розважальну – виступ на сцені чи в колі друзів для розваги слухачів (наприклад, художнє читання, розповідь у неофіційній бесіді);

5) ритуально-культову — висловлювання під час будь-якого ритуального обряду (наприклад, виступ на ювілеї) [1].

Державний освітній стандарт з іноземної мови (загальна середня освіта) передбачає оволодіння такими типами монологу:

- коротке повідомлення;
- розповідь;
- опис;
- розмірковування/переконання [2].

Труднощі навчання ММ у процесі вивчення англійської мови полягають у тому, що говоріння характеризується наявністю складної розумової діяльності з опорою на слух, пам'ять, прогнозування та увагу.

Монологічне мовлення має велику композиційну складність, вимагає завершеності думки, більш суворого дотримання граматичних правил, логічного висловлювання та послідовності під час говоріння. Варто зазначити, що ММ насамперед збільшує навантаження на оперативну та довготривалу пам'ять, мислення та вербальний механізм людини [5]. Учні можуть навчитися будувати власну програму монологічного висловлювання, і долати зазначені труднощі за допомогою доцільного впровадження вчителем комунікативного завдання, кінцева мета якого буде чітко сформульована. Спеціально створені

опори та відповідно підібрані інструкції, доцільні для розвитку монологічного мовлення, допоможуть виконати комунікативні завдання без перешкод.

Отже, навчання монологічному мовленню у процесі вивчення іноземної мови є складним процесом, який поряд із засвоєнням граматичного та лексичного матеріалу потребує також розвитку ситуативного та творчого мислення учнів.

Література:

1. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики : навч. посібник. Київ, 2004. 344 с.
2. Державний стандарт 2020 для базової середньої освіти. URL: http://ru.osvita.ua/legislation/Ser_osv/76886/(дата звернення: 30.03.2024).
3. Довгалюк Т. А. Навчання говоріння : навч. посібник. Вінниця, 2021. 159 с.
4. Навчальні програми з іноземних мов для загальноосвітніх навчальних закладів і спеціалізованих шкіл із поглибленим вивченням іноземних мов 10-11 класи. URL: https://mon.Gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya_/programy-10-11-klas/2018-2019/inozemnimovi-10-11-19.09.2017.pdf (дата звернення: 30.03.2024).
5. Устименко О. М. Навчання іншомовного монологічного мовлення в аспекті компетентнісного підходу. *Іноземні мови*. 2013. 1 (73). С. 3-9.

Ольга Мурашова

Вінницький державний педагогічний університет

імені Михайла Коцюбинського

Науковий керівник: Матієнко О.С., канд.. пед. наук

ВЕБІНСТРУМЕНТ WORD WALL ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ АНГЛОМОВНОЇ ЛЕКСИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ СТАРШИХ КЛАСІВ

У сучасних умовах розвитку та активного розширення міжнародної співпраці України важливого значення набуває високий рівень володіння іноземними мовами. Формулюючи свої цілі, сучасний освітянин акцентує увагу

на розвитку лексичної компетентності як одного з ключових навичок. Це важливо, оскільки володіння лексичною компетентністю сприяє успішному спілкуванню в іншомовному оточенні.

Розробці методики щодо формування іншомовної лексичної компетентності серед учнів старших класів присвятили свої праці вітчизняні і зарубіжні науковці: Л.В. Банкевич, І.В. Баценко, В.А. Бухбіндер, Н.Г. Вишнякова, В.Є. Горбачов, Ю.В. Гнаткевич, Е.В. Мірошніченко, Н.С. Форкун, О.В. Чічкова, С.П. Шатілов, М. McCarthy, D. Gardner, M. Lewis, N. Schmitt, L. Taylor та ін. Предметом досліджень вказаних авторів стали способи та прийоми застосування слів іншомовного походження, аналіз дії лексичного механізму у різних видах мовленнєвої діяльності, а також розробка вправ для розвитку лексичних здібностей учнів.

Можна стверджувати, що на сьогодні педагогічна наука має вагомі здобутки у методах навчання іншомовної лексики. Однак, зважаючи на практику викладання іноземних мов, варто наголосити на необхідності подальшого вдосконалення опанування учнями англійської мови. Істотне значення на сьогодні мають зміни у системі освіти, що супроводжуються активним технічним прогресом. Постійне вдосконалення дигітальних технологій покликане на задоволення конкретних потреб суспільства. Таким чином, використання різноманітних вебінструментів у процесі навчання англійської мови дозволяє покращити розуміння змісту та запам'ятовування пропонованого матеріалу. [2, с. 36].

Вебінструмент (синоніми «веб-ресурс, Інтернет-ресурс, веб-сервіс») означає сукупність інтегрованих засобів технічного та програмноапаратного характеру, а також інформації, призначеної для публікації у мережі. Інтернет ресурс може містити інформацію в текстовій, графічній та мультимедійній формі [1].

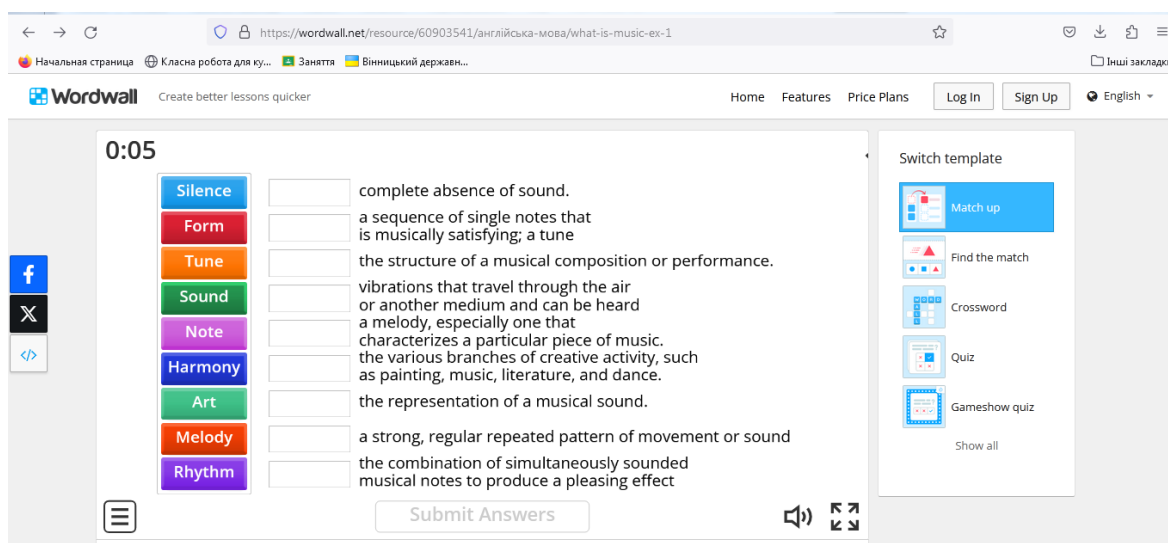
Активне використання веб-інструментів у вивченні англійської мови сприяє учням старших класів більш ефективно вдосконалювати навички читання, письма, аудіювання та говоріння. Серед таких вебінструментів особливої уваги заслуговує веб-сервер Word wall який є багатofункціональний

інструмент для створення інтерактивних дидактичних матеріалів та організації занять. Його функціональні можливості надзвичайно широкі, що дозволяє створювати різноманітні інтерактивні завдання, вікторини, тести, розробляти флеш-картки, які здобувачі освіти можуть виконувати як в режимі реального часу, так і ділитися ними через електронну пошту чи соціальні мережі.

Wordwall пропонує готові шаблони, спеціально розроблені для певних тем, які можна використовувати при створенні завдань. Крім того, учитель може створювати свої власні завдання, використовуючи наявні інструменти. Цей веб-сервіс дуже простий у використанні, що дозволяє використовувати його у своїй професійній діяльності без необхідності спеціальної підготовки [4, с. 8].

Завдання можуть бути різноманітними і включати в себе: вікторини, анаграми, лабіринти, завдання на знаходження відповідності, парні завдання зі слів або термінів, завдання на доповнення відсутнього слова в реченні, завдання на переставлення слів для правильного формування речення та інші (рис 1).

До переваг використання вебінструменту Wordwall можна зазначити можливість створення інтерактивних завдань на основі готових шаблонів для ігор і вправ, індивідуалізацію завдань та огляд їх результатів, можливість імпортування матеріалів з інших джерел, підтримку віддаленого навчання та співпрацю між учнями та вчителями, можливість створення груп та спільного доступу до матеріалів, відтворення на різних пристроях та цифрових засобах, а також простий та зрозумілий інтерфейс користувача.

Рис. 1. Приклад використання Wordwall для вивчення слів по темі “Music”

Зазначений вебінструмент, на нашу думку, краще, ніж будь-які інші, допомагає вчителю розвивати англомовну лексичну компетентність в учнів старших класів за короткий проміжок часу [3, с. 13], та робить заняття більш інформативними і захоплюючими.

Література:

1. Актуальні проблеми навчання іноземних мов в умовах дистанційної освіти. Збірник наукових праць за матеріалами II Всеукраїнської науково-практичної онлайн-конференції. (24 лютого 2022 р.). Ізмаїл: РВВ ІДГУ. 2022. 52 с.
2. Засецька, А.С. Формування іншомовних лексичних навичок на середньому етапі в умовах дистанційного навчання. Кваліфікаційна робота. Кривий Ріг: КДПУ. 2021.
3. Матієнко О. Використання дигітальних технологій у процесі вивчення іноземної мови. *Актуальні проблеми сучасної філології та методики викладання : збірник наукових праць / за заг. ред. А. А. Юмрукуз. Одеса: Магістр, 2023. С. 13.*
4. Фендьо О. Сучасні онлайн-інструменти для організації інтерактивного навчання. URL: <file:///C:/Users/User/Downloads/620-632.pdf>

Альбіна Паламарчук

Вінницький державний педагогічний університет
імені М. Коцюбинського

РЕАЛІЗАЦІЯ ЗМІСТОВОЇ ЛІНІЇ «ГРОМАДЯНСЬКА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ» ПІД ЧАС ВИКОНАННЯ ЗАВДАНЬ ДЛЯ РОЗВИТКУ УМІНЬ ПИСЕМНОГО МОВЛЕННЯ УЧНІВ СТАРШОЇ ШКОЛИ

Формування умінь відповідального громадянина завжди було актуальним завданням закладів освіти. Після запровадження оновлених навчальних

програм у 2018 році воно було висвітлене в одній з інтегрованих змістових ліній – «Громадянська відповідальність» [2].

У навчальній програмі для 5-11 класів термін «змістова лінія» визначається як суспільно важлива надпредметна тема тому, що передбачає формування важливих умінь для життя в колективі і суспільстві. Навчальна програма визначає коло умінь, які потрібно сформувавши з даної змістової лінії під час вивчення предмету «Англійська мова»: розуміння сімейних цінностей, толерантне ставлення до інших, розуміння та повага поглядів інших, вміння визначати пріоритети, висловлення та обґрунтування власної думки, критичне мислення, вміння брати відповідальність за власні вчинки та інші [2, с. 23].

Аналіз підручників О. Д. Карпюк з англійської мови для 10-11 класів продемонстрував, що тільки десять відсотків вправ підручників сприяють розвитку умінь з змістової лінії «Громадянська відповідальність». Крім того, завдання спрямовані на розвиток навичок говоріння та читання, оскільки учні опрацьовують тексти, обговорюють прочитане та висловлюють думку, залучаються до діалогічного та монологічного мовлення [3, с. 50]. Також вдалося з'ясувати, що технологія навчання учнів навичкам писемного спілкування в підручниках О. Д. Карпюк передбачає обговорення певної теми, ознайомлення з прикладом твору, виконання вправ на вживання сполучних слів, обмін ідеями, які можна використати у власному творі та написання тексту самостійно. У такій технології відсутні завдання, які б сприяли розвитку умінь написання складно-підрядних речень з сполучними словами, які вказують на причинно-наслідкові зв'язки, написання речень з аргументуванням власної думки та наведення прикладів, а також вступу та висновку до тексту [3, с. 51]. У зв'язку з кількісними та якісними характеристиками завдань у підручнику, виникла потреба пошуку та розробки додаткових матеріалів, які сприятимуть реалізації змістової лінії «Громадянська відповідальність» та розвитку мовленнєвих умінь з англійської мови.

На даний час, науковці розробили завдання і практичні поради, у більшій мірі спрямовані на розвиток умінь громадянської відповідальності та

комунікативних умінь учнів, які також передбачають використання медіаосвітніх технологій для створення «Хмари зі слів», «Брендингу», «Фото з підписом», «Дубляжу» та «PR компанії» [1, с. 47]. Тому залишається потреба в розробці завдань для розвитку навичок писемного спілкування та умінь з змістової лінії.

Одним з прикладів завдань, які спрямовані на розвиток писемних умінь з англійської мови та сприяють формуванню рис відповідального громадянина слугує комплекс вправ з теми «Природа та довкілля», яку учні вивчають в 11 класі відповідно до програми. Розроблені завдання залучають учнів до обміну думками щодо питання пов'язаного з темою, використання сполучних слів для логічного викладу аргументів, написання аргументів до поданих думок, написання вступу та висновку та написання всього твору на певну тему. Комплекс вправ завершується взаємоперевіркою [3, с. 52-53].

Аналізуючи розроблений комплекс вправ, варто підсумувати, що вправи спрямовані не тільки на формування важливих писемних умінь, а й сприяють реалізації змістової лінії «Громадянська відповідальність». Оскільки завдання передбачають усвідомлення особливостей функціонування суспільства, володіння знаннями про стан довкілля, висловлення на обґрунтування власної думки, автономність в роботі та вміння працювати в команді.

Література:

1. Методичний експрес: Інтегровані змістові лінії та шляхи їх реалізації на уроках англійської мови: Навчально-методичний посібник для студентів загальноосвітніх навчальних закладів / за ред. О. О. Євенок. Житомир, 2017. 106 с.

2. Навчальні програми з іноземних мов для загальноосвітніх навчальних закладів і спеціалізованих шкіл із поглибленим вивченням іноземних мов, 10 – 11 класи: затв. наказом Міністерства освіти і науки України від 01.09.2018. С. 4-26.

3. Паламарчук А.О., Пилипишина Д.І. Інтегроване навчання англійської мови: розвиток умінь писемного мовлення та громадянської відповідальності. *Журнал крос-культурної освіти*. 2023. № 2. С. 46-56.

Анна Олександра Перва

Вінницький державний педагогічний університет
імені Михайла Коцюбинського
Науковий керівник: Лебедєва Н.А., канд. пед. наук

ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ВИКОРИСТАННЯ ДОДАТКІВ ДЛЯ НАВЧАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ У СВІТЛІ ПОСТІЙНИХ ЗМІН СУЧАСНОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА

Сучасний учень вже не уявляє свого життя без смартфона чи будь-якого іншого пристрою для комунікації. Розваги, спілкування, хобі — все це стало невід'ємною частиною повсякдення, а вся ця активність відбувається завдяки різноманітним мобільним додаткам. Дистанційне навчання дозволяє учням пристосовувати процес навчання відповідно до їх індивідуальних потреб та розкладу, оскільки це досить зручно і, отже, доступно [3, с. 657]. А чому б не скористатися цими технологіями для вивчення англійської мови? Можна розглянути різні стратегії, включно з відвідуванням індивідуальних курсів та додатковим самостійним вивченням через мобільні програми.

Сучасні учні шукають більш інтерактивні, захоплюючі та доступні методи навчання, які відповідають їхньому стилю життя та потребам. Додатки для вивчення англійської мови забезпечують це, надаючи можливість навчатися із будь-якої точки світу у різні години використовуючи інтерактивні вправи, ігри та онлайн-ресурси [2, с. 614].

Однак разом із зростанням популярності додатків для вивчення англійської мови з'являються й нові виклики. Наприклад, необхідність підтримувати високу якість навчального матеріалу та забезпечувати індивідуалізований підхід до кожного здобувача освіти. [1, с. 1367] Крім того,

важливо враховувати різноманітність потреб та рівнів знань, щоб кожен учень міг знайти відповідний для себе контент.

Отже, розглянемо основні переваги та недоліки використання мобільних додатків у навчанні англійської мови:

Переваги [5]

- Мобільні застосунки пропонують захопливий процес, схожий на гру з накопиченням балів та проходженням рівнів.
- Учень може засвоювати іноземну мову у власному темпі.
- Програми доступні 24/7, надаючи гнучкість у вивченні мови.
- Додатки дозволяють практикувати різні мовні навички, включаючи аудіювання, читання, письмо, граматику та вимову.
- У програмах передбачено різноманітні вправи, які спрощують вивчення нових слів та покращують словниковий запас.

Недоліки [5]

- Відволікання та втрата уваги через сповіщення в соцмережах та іграх.
- Обмежене виведення контенту через малий розмір дисплею, що ускладнює роботу з зображеннями та довгими текстами.
- Технічні проблеми та несумісність з різними пристроями та операційними системами.
- Обмеженість взаємодії з однодумцями і викладачами, оскільки програма не замінює особисте спілкування.
- Питання безпеки та конфіденційності даних учнів, які мають бути захищені від несанкціонованого доступу.
- Фізичний дискомфорт через тривале використання пристроїв, що може призводити до втоми очей, шиї та спини.
- У сучасному світі, де смартфони та інші мобільні пристрої стали невід'ємною частиною нашого життя, використання мобільних додатків для вивчення англійської мови має як свої переваги, так і недоліки. Ці технології дозволяють студентам навчатися у будь-який час та з будь-якого місця,

користуючись інтерактивними вправами та онлайн-ресурсами. Однак, разом із цими перевагами виникають певні труднощі, такі як відволікання від соціальних мереж, обмеженість дисплея та технічні проблеми. Необхідно постійно збалансовувати переваги та недоліки цих додатків, забезпечуючи ефективне та продуктивне навчання англійської мови для кожного учня.

У сучасному світі, де смартфони та інші мобільні пристрої стали невід'ємною частиною нашого життя, використання мобільних додатків для вивчення англійської мови має як свої переваги, так і недоліки. Ці технології дозволяють учням навчатися із комфортом, користуючись інтерактивними вправами та онлайн-ресурсами. Однак, разом із цими перевагами виникають певні труднощі, такі як відволікання від соціальних мереж, обмеженість дисплея та технічні проблеми. МОН закликає учнівство користуватися телефонами і планшетами в школах тільки для навчальних цілей або екстреного зв'язку з рідними і близькими та не використовувати їх для розваг під час занять [4]. Необхідно постійно збалансовувати переваги та недоліки цих додатків, забезпечуючи ефективне та продуктивне навчання англійської мови для кожного учня.

Література:

1. Ameri M. The Use of Mobile Apps in Learning English Language. Budapest International Research and Critics in Linguistics and Education (BirLE) Journal. 2020. Vol. 3, no. 3. P. 1363–1370.

2. Dr. K.Rathiga. Self-learning of English Using Mobile Apps. Research Journal of English Language and Literature (RJELAL). 2017. Vol.5. Issue 1. (Jan-Mar). P. 614-615

3. Humeniuk I., Kuntso O., Lebedieva N., Osaulchuk O., Dakaliuk O. Moodle as e-learning system for esp class Independent Journal of Management & Production. 2021, N. 12(6). – P. 646-659. DOI: <https://doi.org/10.14807/ijmp.v12i6.1755> (WOS)

4. МОН НЕ ЗАБОРОНЯЛО КОРИСТУВАТИСЯ ГАДЖЕТАМИ В ШКОЛАХ – СПРОСТОВУЄМО ІНФОРМАЦІЮ З МЕДІА. Міністерство освіти

і науки України. URL: <https://mon.gov.ua/ua/news/mon-ne-zaboronyalo-koristuvatisya-gadzhetami-v-shkolah-sprostovuyemo-informaciyu-z-media> (дата звернення: 08.04.2024).

5. Плюси та мінуси використання мобільних додатків для вивчення англійської мови. Інтернет-видання Коло. Останні новини Полтави та Полтавщини. URL: <https://kolo.news/category/biznes/37109> (дата звернення: 08.04.2024).

Катерина Півнюк

Вінницький державний педагогічний університет

імені Михайла Коцюбинського

Науковий керівник: Жовнич О. В., канд. пед. наук

ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ МЕТОДУ КАЛЛАН ДЛЯ ФОРМУВАННЯ ТА РОЗВИТКУ КОМУНІКАТИВНИХ НАВИЧОК В УЧНІВ СТАРШИХ КЛАСІВ

Використання методу Каллан є ефективним та комплексним засобом для формування та розвитку комунікативних навичок учнів старших класів. Цей метод сприяє глибокому вивченню мови та активному розвитку не лише мовних, але й критичних мислительських навичок, міжособистісної ефективності та міжкультурної компетентності учнів. Він стимулює активну участь учнів у навчанні, розвиває їхню здатність виражати власні думки, сприяє розвитку мовлення та розширенню словника, формує навички самоконтролю та самостійного навчання, а також розуміння й повагу до різних культур та сприяє підготовці учнів до активного громадянства у глобалізованому світі.

Активна участь: Метод Каллан відзначається активною участю учнів у процесі навчання. Вони приймають участь у різних комунікативних вправах, таких як рольові ігри, дебати, групові обговорення та інші види інтерактивних діяльностей. Це стимулює розвиток їхньої здатності виражати власні думки, ефективно спілкуватися та вислуховувати інших. Активна участь у спілкуванні

сприяє формуванню навичок співпраці, публічного виступу та критичного мислення.

Контекстуальний підхід: Метод Каллан ставить учнів у реальні життєві ситуації, де вони використовують мову для вирішення конкретних завдань та вираження своїх думок. Це сприяє здатності учнів адаптувати мовні навички до різних ситуацій спілкування та змушує їх розуміти мовлення в контексті. Вони навчаються адаптувати свою мову до різних ситуацій та аудиторій, що є цінним навичкою в житті.

Розвиток лексики та граматики: Під час використання методу Каллан, учні активно вживають мову в різних виданнях, включаючи обговорення актуальних тем, ігри та рольові ігри. Це сприяє активному розширенню словника та покращенню мовних навичок. Вивчення мови через реальні комунікативні ситуації підвищує мотивацію учнів вдосконалювати свої мовні навички та розуміти граматичні структури у контексті їх застосування.

Самодисципліна та самостійність: Вивчення мови за методом Каллан спонукає учнів до активної самодисципліни та самостійності. Вони повинні регулярно вдосконалювати свої навички, вчити новий матеріал та самостійно вивчати мову. Це сприяє розвитку навичок самоконтролю та самостійної роботи, що є важливими навичками для навчання та життя.

Міжкультурна компетентність: Метод Каллан акцентує на важливості розуміння та поваги до різних культур і світоглядів. Учні вивчають мову через інтеракцію з іншими культурами та міжкультурні ситуації, що сприяє розширенню їхнього глобального розуміння та підготовці до міжкультурної взаємодії. Це особливо важливо в сучасному світі, де глобалізація та міжкультурна взаємодія стають невід'ємною частиною життя.

Використання методу Каллан у навчанні учнів старших класів є ефективним та комплексним підходом для формування та розвитку комунікативних навичок. Цей метод підсилює активну участь учнів у навчанні, навчає їх спілкуватися в різних життєвих ситуаціях, розширює словник та

покращує мовні навички, спонукає до самодисципліни та самостійності та формує міжкультурну компетентність.

Метод Каллан сприяє глибокому вивченню мови та активному розвитку критичного мислення та міжособистісної ефективності учнів. Крім того, він готує їх до активного громадянства в глобальному світі, де розуміння та повага до різних культур та мов стають важливими навичками.

Література:

1. Kallan, R. L. (2001). Language teaching materials: Theory and practice. Routledge.
2. Richards, J. C., & Rodgers, T. S. (2001). Approaches and methods in language teaching. Cambridge University Press.
3. Gudykunst, W. B., & Kim, Y. Y. (2003). Communicating with strangers: An approach to intercultural communication. McGraw-Hill.
4. Littlewood, W. (1981). Communicative language teaching: An introduction. Cambridge University Press.
5. Savignon, S. J. (2002). Communicative language teaching: Strategies and goals. TESOL Quarterly, 36 (2), 349-353.

Катерина Присвітла

Вінницький державний педагогічний
університет імені Михайла Коцюбинського

Науковий керівник: Лісниченко А.П., канд. пед. наук

РОЗВИТОК УМІНЬ УСНОГО МОВЛЕННЯ У

СТАРШОКЛАСНИКІВ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Володіння англійською мовою є важливим умінням 21 століття, оскільки це допомагає спілкуватися, розуміти культуру інших народів, розвиватися в професії. Однією з основних цілей навчання іноземної мови є оволодіння учнями нею як засобом спілкування. Це актуалізує вивчення та застосування на уроці методів, прийомів та засобів, які б розвивали в учнів уміння вільно комунікувати, використовуючи як діалогічне, так і монологічне мовлення.

Одним із таких прийомів дослідники зазначають використання іншомовних подкастів.

Аналізу подкастингу як методичному прийому присвячено наукові роботи О. Балтіна, В. Бебих, Н. Гапачило, В. Грицик, К. Дегтярьова, І. Денисенко, А. Драгунова, Г. Дуденей, Н. Кардашова, В. Черниш та ін.

О. Давиденко й О. Пономаренко вирізняють такі дидактичні характеристики подкастів: доступність (більшість подкастів на сайті є у вільному доступі з можливістю скачування); автентичність (усі подкасти містять автентичні матеріали, озвучені носіями мови); інформативність та актуальність (містять цікаву та актуальну інформацію про події, подорожі до країн, життєвий досвід, інновації тощо, що, беззаперечно, сприятиме підтриманню мотивації до вивчення іноземної мови); компетентність в усіх видах мовленнєвої діяльності; автономність (за допомогою новітніх методів, технологій, активних форм роботи створюється освітнє середовище, що дозволяє підтримувати мотивацію; стимулювати ініціативу; створювати ситуації творчого пошуку, вільного вибору, прийняття відповідальних рішень; здійснювати самоуправління та самоконтроль [2]. Дослідники проаналізували та підтвердили ефективність використання подкастів для розвитку адитивних умінь учнів [2].

Водночас, М. Ідрісова, Б. Смагулова та М. Тусурбекова привертають увагу до такого факту, що покращення навичок аудіювання позитивно впливає на говоріння. Вони зазначають, що говоріння та аудіювання є тісно взаємопов'язаними видами діяльності в процесі навчання [5].

Н. Грицик зазначає, що технологія роботи з подкастами збігається з технологією роботи над аудіотекстом і має чітку послідовність у діях викладача і студентів: попередній інструктаж і попереднє завдання; процес сприйняття й осмислення інформації подкаста; завдання, що контролюють розуміння почутого тексту. На основі тексту подкасту розробляються вправи, націлені на формування навичок і умінь аудіювання, розвиток умінь усного мовлення [1].

Важливими етапами уроку з використанням подкасту, на думку дослідників, є етапи цілепокладання та рефлексії [3; 4]. Залучення учнів до визначення цілей навчальної діяльності та аналізу виконаної діяльності сприяють розвитку їх автономних навичок, навичок критичного мислення та іншомовного усного мовлення.

Таким чином, за допомогою використання подкастів як інноваційних автентичних ресурсів вчителі створюють умови для розвитку потенціалу учнів, активізують їх навчально-пізнавальну діяльність, підвищують внутрішню мотивацію, розвивають аудитивні на мовленнєві уміння.

Література:

1. Грицик Н. В. Технологія подкастинг у викладанні іноземної мови (за професійним спрямуванням). *Вісник Чернігівського національного педагогічного університету. Серія : Педагогічні науки*. 2015. Вип. 124. С. 24-26. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/VchdpuP_2015_124_8.

2. Давиденко О.В., Пономаренко О.В. Подкастинг як засіб формування компетентності в англомовному аудіюванні студентів молодших курсів. *Journal «ScienceRise: Pedagogical Education»*. №5(25). 2018. С. 43-46.

3. Лісниченко А.П., Дерун В.Г. Рефлексивна складова підготовки майбутнього вчителя іноземних мов до професійної діяльності. *Вісник Житомирського державного університету ім. І. Франка. Педагогічні науки*. Випуск №4 (82). 2015. С.41-46.

4. Лісниченко А.П. Розвиток цілепокладальних умінь майбутніх учителів іноземних мов як складова їх підготовки до професійної діяльності. *Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія: Педагогіка і психологія : зб. наук. праць*, Вип. 58, 2019. – С.126-131.

5. Idrissova M., Smagulova B., Tussupbekova M. Improving listening and speaking skills in mixed level groups (on the material of New English File). *Procedia. Social and Behavioral Sciences*. 2015. Issue 199. P. 276–284. doi: <http://doi.org/10.1016/j.sbspro.2015.07.517>

Інна Рафальська

Вінницький державний педагогічний університет

імені Михайла Коцюбинського

Науковий керівник: Мельник Л. В., канд. пед. наук

**ВИКОРИСТАННЯ СУЧАСНИХ ІНТЕРАКТИВНИХ МЕТОДІВ
НАВЧАННЯ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ДЛЯ УЧНІВ
СТАРШИХ КЛАСІВ**

Сучасне суспільство спонукає педагогічних працівників до застосування нових методів навчання, які засновані на реальних формах поведінки людини та відповідають основним педагогічним завданням. Для того, щоб доступно та цікаво надати ті чи інші знання учням, учитель має застосовувати сучасні інтерактивні технології та різні методи навчання [1, с. 71].

Поняття «інтерактив» у перекладі з англійської «inter» – «взаємний» та «act» – «діяти» у сумі означає як взаємодіяти. Відповідно до наукових досліджень ці методи сприяють активізації навчального процесу, розвитку комунікативних навичок, підвищенню мотивації до вивчення мови, а також стимулюють творчий підхід до засвоєння матеріалу [1, с. 73].

Одним з ключових аспектів використання сучасних інтерактивних методів є залучення мультимедійних засобів, таких як відео, аудіо, інтерактивні дошки, рольові ігри, бесіди, залучення носія мови, конкурси з практичними завданнями та їх подальше обговорення. Це дозволяє створити іммерсивне навчальне середовище, яке стимулює різнобічне сприйняття матеріалу та активізує пам'ять учнів [3].

Крім того, інтерактивні методи навчання дозволяють активно залучати учнів до уроку, зробивши процес навчання більш ефективним і захопливим. Використання ігрових елементів, групових і парних вправ сприяє формуванню комунікативних навичок і розвитку соціальних умінь учнів. При цьому важливо враховувати індивідуальні особливості кожного учня, адаптувати методи навчання до їх потреб та рівня знань. Застосування різних форм інтерактивних

методів дозволяє забезпечити різноманітність навчального процесу та задовольнити потреби кожного учасника.

Розглянемо докладніше деякі інтерактивні методи навчання, які можна використовувати на уроках англійської мови для учнів старших класів:

– «An item description» – це метод-гра, в якому потрібно описати слова чи словосполучення, яке вказане на карточці, не називаючи корінь слова та не застосовуючи жестів.

– «Chain story» – це інтерактивний метод на розвиток логіки, прояву фантазії та індивідуальності. Суть цього методу полягає у продовженні історії попереднього учасника. Перевагами цих методів являється накопичення словникового запасу, відпрацювання навичок граматики, покращується логічне мислення, підвищується увага.

Для вміння учнями аналізувати думки слід застосовувати наступні методи:

– «Round table» – це колективна гра на вирішення спільної проблеми;

– «Debriefing» – це аналіз та обговорення результатів здійсненої роботи, структурування здобутого досвіду, визначення й оцінювання власних досягнень;

– Метод «Мікрофон». Надає можливості кожному учню швидко та по черзі висловлювати свою думку або позицію, даючи відповідь на запитання вчителя, імітуючи говоріння в уявний мікрофон.

– Метод «Коло ідей». Цей метод допомагає учням вирішувати гострі суперечливі питання, а також є основою для формування переліку загальних ідей. Всім групам надається однакове завдання, яке складається з кількох пунктів, які групи мають представити по черзі. Мета – залучити до дискусії всіх учасників.[3]

Як бачимо, існує достатня кількість інтерактивних технологій і методик для ефективного навчання англійської мови, проте під час реалізації того чи іншого метода, технології потрібно дослідити підхід, визначити чіткі цілі, що після уроку має знати учень і підготувати ефективну матеріальну базу.

Застосування сучасних інтерактивних методів дозволяє інтенсифікувати й оптимізувати процес навчання в школі. Вони полегшують формування навчальної та пізнавальної діяльності учнів, надають можливість творчого підходу до засвоєння навчального матеріалу, дозволяють аналізувати отриману інформацію, вчать правильно виражати і формулювати власну думку [2, с. 10]

Отже, застосування сучасних інтерактивних методів навчання на уроках англійської мови для учнів старших класів є не лише необхідним, а й ефективним засобом підвищення якості навчання та зацікавленості учнів у процесі вивчення іноземної мови. Вони допомагають створити стимулююче навчальне середовище, яке сприяє розвитку різноманітних навичок та підготовці учнів до успішної комунікації в сучасному світі.

Література:

1. Єльнікова О.В. Інтерактивні методи навчання, їх місце у класифікації педагогічних інновацій . *Імідж сучасного педагога*. 2001. № 3–4 (14–15). С. 71 – 74.

2. Крамаренко С.Г. Інтерактивні техніки навчання, як засіб розвитку творчого потенціалу учнів. *Відкритий урок*. 2002. № 5–6. С.7–10.

3. Лиза Г.В. Особливості використання інтерактивних технологій на уроках англійської мови [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://vseosvita.ua/library/osoblivosti-vikoristanna-interaktivnih-tehnologij-na-urokah-anglijskoi-movi-90918.html>

4. Мельник Л. Формування готовності майбутніх учителів гуманітарних спеціальностей до застосування інтерактивних технологій у навчальному процесі: дис. канд. пед. наук: 13.00.04. Вінниця, 2010. 228 с.

5. Мельник Л. Застосування інтерактивних технологій у процесі формування пізнавальної активності під час вивчення іноземної мови. *Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми*. Київ; Вінниця. 2014. Вип. 38. С. 350–354.

6. Мельник Л. В. Впровадження інтерактивних технологій у навчальну діяльність ВНЗ у рамках реалізації задач Болонського процесу. *Педагогічні науки*. 2008. Вип. 48. С. 260–263.

Ангеліна Романенко

Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя

Науковий керівник: Пономаренко О.В., канд. пед. наук

STRATEGIES FOR INCREASING STUDENT TALKING TIME IN THE EFL CLASSROOM

In a modern EFL (English as a Foreign Language) classroom a teacher is expected to talk for no more than 30% of a lesson. TTT (Teacher Talking Time) will normally be limited to giving instructions, modelling answers, introducing vocabulary, explaining language, giving feedback, asking questions, eliciting information, etc. [1]. But when teacher talk exceeds 30% of class time, students do not benefit as they are deprived of meaningful communicative practice. This is typical of teacher-centered classrooms where the teacher is totally in charge of learning. So, in order to increase STT (Student Talking Time) it is necessary to keep students engaged and active which is possible only in a learner-centered environment.

There are a number of strategies that can contribute to STT. The use of pair work and group work can simultaneously engage the whole class in interaction [1]. This might include role plays, interviews, project work, etc. Mingling activities like “Find someone who...” are also one of the ways to keep all students talking. Another way to ensure that all students are actively engaged is to use multiple response strategies. Some of them include ‘whip around’, ‘think-pair-share’, ‘table talk’, ‘choral response’ etc. Asking open questions can also encourage students to speak more. Communication games is another useful practice to increase STT. The choice of lesson framework can also contribute to STT. For example, a PBL (Problem Based Learning) lesson is student-centered

and fosters student collaboration for solving problems by means of effective communication and using language skills in real life situations [2].

Increasing student talking time in a class session is key to their ability to communicate both inside and outside the classroom. And using STT increasing strategies in a supportive classroom environment can contribute to it.

References:

1. Ortega M. del P. B., Moctezuma J.C., Álvarez E.S. Teachers' Awareness regarding teacher talking time (TTT) and the necessary techniques to regulate it. *International Journal of Humanities and Social Science*. 2022. № 12(1). P.19 – 28. https://www.ijhssnet.com/journals/Vol_12_No_1_January_2022/3.pdf
2. Othman N., Shah M. I. A. Problem-Based Learning in the English Language Classroom. *English Language Teaching*. 2013. № 6(3). P. 125 – 134. <https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ1076845.pdf>

Катерина Романюк

Вінницький державний педагогічний університет
імені Михайла Коцюбинського
Науковий керівник: Лебедева Н.А., канд. пед. наук

THE USE OF ENGLISH-LANGUAGE MULTIMEDIA MATERIALS IN THE FORMATION OF GRAMMATICAL SKILLS IN HIGH SCHOOL STUDENTS

Considering the significant role played by multimedia technologies in the education of the modern world, it is interesting to analyze their influence on the formation of grammar skills of high school students in the context of learning English.

Multimedia resources, such audio, video, and interactive activities, pique students' interest and include them in the process of learning, which helps them acquire grammar structures more successfully. [1]. What matters is how educators may instruct grammar utilizing visual aids, which are readily available materials for language learners and help students to understand the specific material. One way to

accomplish this goal is by using visual aids, which are readily available resources that language teachers can use to teach grammar.

Grammar-challenged students may perform English skills with frequent grammatical errors, suggesting a lack of understanding of sentence construction and language acquisition. Stated differently, teaching grammar to pupils facilitates their language acquisition by increasing their comprehension of sentence construction. Teachers should create engaging and stress-free grammar learning assignments if they want students to learn, retain the information, and be inspired to engage in the entire teaching and learning process. [2 p.250].

Students may understand grammar principles using multimedia resources in both audio and visual formats, which helps them absorb the information more fully and improve their speaking abilities.

To motivate pupils to actively participate and study grammar on their own, interactive tasks and game components might be added to them.

Students can acquire grammar in the context of real speech and apply it in real-world scenarios by using authentic multimedia resources, such as audio or video recordings of actual speech situations.

Students can acquire grammar in the context of real speech and apply it in real-world scenarios by using authentic multimedia resources, such as audio or video recordings of actual speech situations. [4 p.5].

Multimedia materials can be accessed at any time and from any place via the Internet, making learning more flexible and convenient for high school students.

The use of extra visuals, such as drawings, graphs, charts, or pictures via specific media, such as workbooks, handouts, or presentation slides, can draw students' attention and encourage them to participate actively in class activities. This will eventually aid in their understanding of the specific grammatical rules that are taught using various teaching philosophies, such as deductive or inductive methods. A variety of fantastic real-world settings, including zoos, buildings, forests, rivers, libraries, labs, and museums, can be utilized to teach language. In conclusion, a range of images can be utilized to teach grammar at different levels, depending on the needs

and learning objectives of the students. This means that the teacher must use visuals creatively, which is the best way to promote grammatical acquisition.

Література:

1. Novawan, A. (2011) Visually-based Grammar Teaching. In : H. P. Widodo & Cirocki (Eds), *Innovation and Creativity in ELT Methodology*. New York: Nova Science Publisher. P. 161-172.

2. Griffiths, C., & Parr, J. M. (2001). Language learning strategies: Theory and perception. *ELT Journal*, 55. P. 247-254.

3. Ihnatova, O. (2021). Positive aspects and difficulties of teaching foreign languages in the blended learning course during COVID-19 pandemic. *Laplage Em Revista*, 538-547.

4. Hinkel, E. (2006). Current perspectives on teaching the four skills. *TESOL Quarterly*, 40(1). P.109-131.

5. Fletcher M. and Munns R. (2015), *Timesaver Visual Grammar*, p.5.

6. Sweller, J. (1994). Cognitive load theory, learning difficulty, and instructional design. *Learning and Instruction*, 4 (4). P. 295-312.

7. Humeniuk I., Kuntso O., Lebedieva N., Osaulchuk O., Dakaliuk O. Moodle as e-learning system for esp class. *Independent Journal of Management & Production*. 2021, #. 12 (6). P. 646-S659. DOI: <https://doi.org/10.14807/ijmp.v12i6.1755>

Яна Січкарь

Вінницький державний педагогічний університет

імені Михайла Коцюбинського

Науковий керівник: Кірієнко М. М., канд. філол. наук

**ОСНОВНІ ПІДХОДИ ДО ВИКОРИСТАННЯ ВЕБ-РЕСУРСІВ У ПРОЦЕСІ
ФОРМУВАННЯ АНГЛОМОВНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ В ЧИТАННІ В УЧНІВ
СТАРШИХ КЛАСІВ ЗАКЛАДІВ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ**

На сучасному етапі розвитку спостерігається всебічне масове впровадження ІКТ в усі сфери освіти [1, с. 49]. Застосування технічних засобів

навчання вже давно увійшло в структуру навчального процесу [3, с. 78]. Значно набуває важливості впровадження новаторських методів навчання, зокрема використання інформаційних технологій, таких як інтернет-ресурси, у процесі вивчення іноземних мов у закладах загальної середньої освіти.

Одним із ефективних підходів до використання веб-ресурсів для навчання читання в англійській мові є інтерактивність. Веб-сайти, які пропонують вправи з читання, можуть включати в себе різноманітні інтерактивні завдання, такі як вибір правильної відповіді, встановлення послідовності подій у тексті, тестування розуміння прочитаного шляхом вибору правильного значення слів у контексті тощо. Ці завдання сприяють активному залученню учнів до навчання та дозволяють отримати миттєвий зворотний зв'язок. Як свідчать дослідження психологів і педагогів, інтерактивне навчання буде успішним, якщо воно здійснюватиметься з урахуванням вікових особливостей учнів, їхніх інтересів і потреб, життєвого і навчального досвіду, бажання і рівня вмотивованості дій усіх учасників навчального процесу [4, с. 29].

Другий підхід - індивідуалізація навчання. Веб-ресурси можуть надавати можливість кожному учневі працювати на своєму рівні, обираючи завдання відповідно до своїх потреб і здібностей. Наприклад, веб-сайти можуть надавати тексти різного рівня складності або автоматично адаптувати рівень завдань в залежності від успішності учня.

Третім підходом у формуванні іншомовної читацької компетенції є використання мультимедійних ресурсів. Однією з переваг веб-ресурсів є можливість використання різноманітних мультимедійних матеріалів, таких як відео, аудіозаписи, анімації та інші. Це може бути особливо корисним для візуалізації та вивчення нового матеріалу, розвитку слухового розуміння та розширення словникового запасу.

Роль викладача у використанні інтернет-ресурсів включає формулювання мети та завдань для роботи з ними. Важливо не лише користуватися доступними матеріалами, але й вміти ефективно шукати і аналізувати інформацію, враховуючи вихідну мету та завдання. Пропонуючи подібні

матеріали учням, викладач може поставити завдання – відібрати придатну для обговорюваної проблеми інформацію, погодитися з нею, взяти до відома в роботі над проектом, або, навпаки, заперечити її, зрозуміло, аргументовано, для чого також необхідні факти, інформація [2, с. 174]. Важливо пояснити учням, що тестові завдання, як і решта завдань, які виконуються під час уроку, це частина звичайної, необхідної роботи, спрямованої на досягнення бажаного результату – на освоєння іноземної мови.

Для роботи з текстами в мережі використовуються сайти новинних агентств, такі як BBC World Service, ABC News, CNN World News, The New York Times тощо. Важливо заздалегідь підібрати відповідні тексти, що відповідають завданням і цілям навчання.

Отже, інтерактивність, індивідуалізація та використання мультимедійних ресурсів є ефективними підходами для покращення якості навчання. Роль викладача у виборі та аналізі веб-ресурсів визначено як важливу у забезпеченні успішної реалізації навчальних цілей. Впровадження інформаційних технологій у процес навчання англійської мови є обґрунтованим та перспективним напрямком, сприяючим покращенню ефективності навчання та залученню студентів до активного вивчення мови.

Література:

1. Змієвська О. О., Довгалюк Т. А., Глазунов М. С., Глазунова Т. В., Кузьміна С. А., Лісниченко А. П., Теклюк Г. П. Підготовка шкільного вчителя нового покоління: теоретичні та практичні аспекти: монографія, за заг. редакцією Т. В. Глазунової. Вінниця: ВДПУ, 2020. С. 49.

2. Костенко І. Г. Використання Інтернет-ресурсів на уроках англійської мови. *Таврійський вісник освіти*. 2013. № 1. С. 174.

3. Петрова О.Б., Попова Н.О., Акавець І.В. Застосування інтернет-ресурсів у навчанні іноземних мов як реалізація основних дидактичних принципів. *Сучасна україністика: наукові парадигми мови, історії, філософії*: Збірник статей III Міжнародної наукової конференції. Харків, ВД "ІНЖЕК", 2012. С. 78.

4. Редько В. В. Інтерактивні технології навчання іноземної мови. *Рідна школа: щомісячний науково-педагогічний журнал*. Київ. 2011. № 8-9. С. 29.

Жанна Слободянюк

Вінницький державний педагогічний університет
ім. М. Коцюбинського

Науковий керівник: Подзигун О.А., канд. пед. наук

СУЧАСНІ ПІДХОДИ НАВЧАННЯ АУДІЮВАННЯ НА ЗАНЯТТЯХ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Одним із компонентів уміння спілкуватися іноземною мовою є навички аудіювання, які забезпечують здатність слухача чи співрозмовника зрозуміти вербальне повідомлення та використовувати отриману інформацію в майбутньому. Аудіювання відіграє важливу роль у спілкуванні, оскільки із загального часу, витраченого на спілкування, на аудіювання припадає 40-50%, на говоріння – 25-30%; читання – 11-16%; письмо – близько 9%. На сучасному етапі у вітчизняних та зарубіжних програмах вивчення іноземної мови висувуються конкретні вимоги до рівня володіння аудіюванням [1]. Але як свідчить досвід, на практичних заняттях розвитку аудитивних умінь часто не приділяється належної уваги. Аудіювання ще і сьогодні є досить слабким місцем у навчанні іноземної мови. Тому вважаємо актуальним розвивати методики навчання аудіювання іноземної мови для подальшого ефективного впровадження їх в процес навчання в закладах середньої освіти.

Вивчивши наукову літературу з методики викладання іноземних мов, можемо виокремити навчальне та комунікативне аудіювання. Навчальне аудіювання розглядається як засіб вивчення іноземної мови і функціонує як спосіб розвитку навичок розуміння на слух. Комунікативне аудіювання є складним фонетичним умінням, при якому студенти сприймають іншомовне мовлення на слух після одноразового прослуховування, і має на меті навчити аудіюванню як виду фонетичної діяльності. До недавнього часу було прийнято проводити процес аудіювання навчального або комунікативного окремо, але у

сучасних методиках комунікативне та навчальне аудіювання об'єднані, оскільки такий підхід навчання вважається найбільш ефективним та раціональним [2].

Також вважаємо важливим використовувати під час аудіювання методично правильно побудовані та актуальні для використання комплекси вправ. Такі вправи можна поділити на підготовчі та комунікативні.

Співвідношення та складність підготовчих та комунікативних вправ слід змінювати поступово, в залежності від етапі навчання та рівня знань учнів. Слід зауважити, що важливим є виконання різних типів вправ на кожному уроці, адже це буде стимулювати мислення учнів. Окрім того, дієвим є комбінування адитивних вправ з вправами з інших видів мовленнєвої діяльності, що і досі застосовується рідко в закладах середньої освіти, але є ефективним методом навчання. Адже під час поєднання різних видів вправ, всі види комунікативних компетентностей розвиваються комплексно [1].

Окрім вищезгаданого, хочемо підкреслити важливість використання аудіо матеріалів з навчальною метою. Часто для навчання аудіюванню в школах використовується матеріал застарілих зразків з неактуальною лексикою, далекий від живого мовлення або й взагалі аудіювання проводиться шляхом озвучення учителем тексту. На нашу думку, слід використовувати матеріал максимально близький до оригінального мовлення носіїв мови, яка вивчається. Для цього аудіо матеріал підбирається у відповідності з усною, а не з письмовою нормою мови. Використовувати необхідно автентичний матеріал, який розкриє всі особливості мови і підготує учнів до реальних мовленнєвих ситуацій.

Серед методичних порад у процесі навчання аудіювання пропонуємо виокремити наступні: для аудіювання варто використовувати автентичні тексти, які неодмінно зацікавлять потенційних слухачів, розвинути навички максимально адаптовані до живої комунікації, основну увагу учнів слід зосереджувати на меті прослуховування; у процесі роботи необхідно використовувати різні види аудіювання.

Література:

1. Дячук Н. М. Психолінгвістичні особливості формування аудитивних умінь старшокласників. *Науковий Вісник Ужгородського Університету*. № 2. 2019. С.52–56.
2. Мазниченко М. В. Особливості навчання аудіювання. *Вісник Національного університету оборони України*. № 2. 2013. С. 89–94.

Валерія Сорока

Вінницький державний педагогічний університет
імені Михайла Коцюбинського

Науковий керівник: Поп О.Ю., канд. пед. наук

РОЗВИТОК АУДИТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ СТАРШИХ КЛАСІВ: АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ ЇХ ПОДОЛАННЯ

Загальновідомо, що слухання іноземної мови – це нелегке заняття, сприйняття та засвоєння усного матеріалу потребує більше зусиль, ніж сприйняття письмового матеріалу. Проблема полягає в тому, що при слуханні іноземної мови її розуміння може ускладнюватись змістом промови, вибором мовних засобів, якими користується мовець, його темпом та особливостями мовлення.

Сучасні мовознавці (С. Гапонова, С. Ніколаєва) виділяють такі види труднощів при проведенні аудіювання:

- суб'єктивні (пов'язані з індивідуально-віковими особливостями учнів: рівень розвитку слухової диференційованої чутливості, слухової пам'яті, концентрації уваги);
  - мовні або об'єктивні (фонетичні, лексичні, граматичні);
  - труднощі, зумовлені умовами сприймання (темп повідомлення, об'єм тексту, тривалість звучання, джерело аудіотексту, наявність невідомих слів).

Обсяг мовних і немовних знань суттєво впливає на ступінь розуміння аудіотексту, він впливає на процес інтерпретації тексту на рівнях значення і смислу та на форму його відображення [2, с. 17].

Далі слід розглянути мовні труднощі аудіювання. Ці труднощі є об'єктивними, вони зумовлюються характером мовних засобів і структурно-композиційними характеристиками аудіотекстів.

Лексичні труднощі виникають при кількісному збільшенні словникового матеріалу та його різноманітності, при вживанні слів у переносному значенні, наявності фразеологічних зворотів.

Труднощі розуміння також створюють багатозначні слова: пароніми, антоніми та синоніми також створюють труднощі розуміння, так само як слова, близькі за значенням до слів рідної мови, але різні за значенням.

І щодо фонетичних труднощів, то вони вважаються основними труднощами аудіювання. Основними фонетичними труднощами аудіювання є труднощі, пов'язані з інтонацією, логічним наголосом і темпом мовлення. Велике значення для адекватного розуміння має логічний наголос: він несе основне смислове навантаження. [2, с. 12].

До мовних труднощів потрібно віднести також стилістичні особливості тексту (образні засоби, діалектизми, імена, реалії тощо).

Труднощі аудіювання зумовлені умовами сприймання. Темп повідомлення визначає швидкість і точність розуміння на слух, а також ефективність запам'ятовування.

Кількість пред'явлень тексту також впливає на успішність розуміння почутого. Більшість методистів погоджуються, що одноразове пред'явлення є найбільш оптимальним, адже в реальній комунікації повідомлення не повторюється. У таких випадках рекомендовано пропонувати трансформовані варіанти тексту [3, с. 126].

Способи подолання лінгвістичних труднощів: важливо вчити сприймати різні форми говоріння; полегшувати аудіотексти або націлювати учнів на зняття труднощів (шляхом установки на загальне розуміння змісту); градуйовано вводити незнайомі лінгвістичні явища та вчити учнів їх розуміти.

Для подолання труднощів, пов'язаних з умовами сприймання, необхідно виходити з факторів, що полегшують сприймання мовлення на слух.

Насамперед це ритміка, паузація, мелодика та логічний наголос. Вони повинні не тільки відповідати змісту, але й виконувати експресивно-мовленнєву функцію (виражати емоційне ставлення автора повідомлення до фактів і явищ, про які йдеться в аудіотексті) [3, с. 128].

Таким чином, аудіювання як вид мовленнєвої діяльності відіграє велику роль в досягненні практичних, розвиваючих та освітніх цілей, і служить ефективним засобом навчання мови. Навчання аудіюванню – складний процес для учнів, який викликає чимало труднощів, що можуть значно зменшити ефективність проведення даного виду навчальної діяльності. Правильна організація аудіювання та доцільне використання засобів дозволить мінімізувати труднощі у сприйманні учнями іншомовного матеріалу.

Література:

1. Борозьонова Ф. М. Труднощі аудіювання. *Англійська мова та література*. Основа. 2008. № 16-18. С. 2-3.

2. Кирєєва М. М. Процеси аудіювання, роль аудіювання та пов'язані з ним проблеми у викладанні англійської мови, шляхи їх подолання. *Англійська мова та література*. 2009. № 22-23. С. 13-23.

3. Ніколаєва С. Ю. Методика викладання іноземних мов у середніх навчальних закладах. Київ: Ленвіт, 2002. 328 с.

Вікторія Тодосієнко

Вінницький державний педагогічний університет

імені Михайла Коцюбинського

Науковий керівник: Глазунова Т.В., канд. пед. наук

КОМП'ЮТЕРНІ ПРОГРАМИ ТА ДОДАТКИ, ЯКІ ВИКОРИСТОВУЮТЬ ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ ДЛЯ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ

Різні програми та додатки на основі штучного інтелекту стали невід'ємною частиною сучасної освіти, надаючи нові можливості для ефективного навчання та розвитку навичок і умінь. Штучний інтелект впроваджується в освітній процес для забезпечення персоналізованого

навчання, оптимізації оцінювання, створення інтерактивних уроків та відстеження прогресу учнів [1; 2; 3; 4; 5; 9]. Розглянемо програми та додатки, які використовують штучний інтелект для вивчення іноземних мов.

Turnitin, інструмент боротьби з плагіатом, є прикладом інтеграції штучного інтелекту та машинного навчання. Ефективно виявляючи та запобігаючи академічному плагіату, ця технологія сприяє більшій автономії студентів у навчанні, тим самим сприяючи оптимізації навчального процесу [8].

Віртуальна дошка Miro використовується як наочний посібник для ілюстрації матеріалів, забезпечення організації заняття та полегшення засвоєння та запам'ятовування нових знань. Miro використовує штучний інтелект для створення інтелектуальних карт і діаграм, що дозволяє швидко досліджувати нові теми, співпрацювати в команді, отримувати цінну інформацію і автоматично створювати презентації та алгоритм дій [9].

Голосовий помічник (Google Assistant, Siri та Cortana) дозволяє швидко знаходити матеріали за ключовими словами і відображає відповідну інформацію на екрані або у формі усної презентації. Цей інтерактивний «компаньйон» полегшує взаємодію з навчальним матеріалом та розвиває автономію студентів, коментуючи їх вимову без прямого спілкування з викладачем [6].

Нейронний машинний перекладач, який використовується такими програмами, як Bing Microsoft Translator, DeepL і MachineTranslation.com, здійснює переклад шляхом інтеграції машинного перекладу зі штучними нейронними мережами. Bing Microsoft Translator, як приклад, використовує штучний інтелект для швидкого перекладу тексту понад 60 мовами, включаючи текст, що містить зображення, та забезпечуючи взаємодію з користувачами в режимі реального часу під час розмов [12].

Різні освітні курси, такі як MOOCs, Udemy, Google AI, Alison, Khan Academy, edX, Udacity і Coursera, також використовують технологію штучного інтелекту. Ці платформи виділяються своїми персоналізованими функціями, надаючи повідомлення про прогрес, навчальні матеріали, результати тестів,

загальні бали та індивідуальні рекомендації щодо курсу. Інтеграція відкритих курсів зі штучним інтелектом може допомогти школам і університетам у міжнародних програмах адаптувати заняття відповідно до навчального плану, адаптуючи навчальний досвід до культурних особливостей учня [7, с. 139].

Duolingo English Test, TOEFL iBT Special Home Edition, Kahoot! забезпечують автоматизоване онлайн-оцінювання володіння мовою. Ці інструменти спрощують підготовку викладачів до уроків шляхом автоматизації та оптимізації процесу навчання. Яскравим прикладом є генератор запитань Kahoot! зі штучним інтелектом, який підвищує ефективність у створенні цікавого змісту уроку та економить час і зусилля вчителів [7, с. 139-140].

Існують також освітні платформи (ELSA Speak, Lingokids, Babbel і Rosetta Stone), які використовують штучний інтелект у навчальних іграх. Інтеграція елементів штучного інтелекту в навчальні ігри не тільки додає нового виміру ігровому досвіду дітей, але й перетворює час перед екраном на цінну освітню можливість [7, с. 141]. Ігри часто створюють виклики, які вимагають залучення розумових процесів і зосередженої уваги для вирішення проблем, сприяють розвитку критичного мислення, когнітивних навичок і творчості. Крім того, мовні та мовленнєві ігри заохочують учнів до застосування стратегічних підходів, логічного прийняття рішень і нестандартного мислення, коли гравці досліджують різні можливості та рішення в ігровому середовищі [13].

Таким чином, згадані програми та додатки на основі штучного інтелекту можуть цілеспрямовано використовуватись вчителями на етапі планування (для створення навчальних матеріалів), на етапі формування навичок та розвитку умінь, а також з метою оцінювання навчальних досягнень учнів.

Література:

1. Змієвська О.О., Довгалюк Т.А., Глазунов М.С., Глазунова Т.В., Кузьміна С.А., Лісниченко А.П., Теклюк Г.П. Підготовка шкільного вчителя нового покоління: теоретичні та практичні аспекти: монографія / за заг. редакцією Т.В. Глазунової. Вінниця: ВДПУ, 2020. 151 с. URL: <https://library.vspu.net/jspui/handle/123456789/4834?mode=full>

2. Кудельська О.В. Мельницька О.В. Особливості використання інтернет-освіти у підготовці вчителів англійської мови. Психолого-педагогічні проблеми сучасної школи. 2022. Вип. 1(7). С. 98–104.

3. Кудельська О.В. Мельницька О.В. Ефективність використання соціальних мереж у навчанні англійської мови. Сучасні дослідження з іноземної філології. 2023. Вип.1(23). С. 264 – 272.

4. Ничкало Н. Г., Лазаренко Н. І., Гуревич Р. С. Інформатизація та цифровізація суспільства в ХХІ столітті: нові виклики для закладів вищої освіти. *Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми*. 2021. Випуск 60. С.17-29.

5. Шахіна І., Подзигун О., Петрова А., Гордійчук Г. Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми. 2022. Вип. 63. С.65-77.

6. Chung H.-J. Oral practice language learning companion implementation on voice assistant platform. Taoyuan, 2021. P. 7.

7. Fitria T. N. Artificial intelligence (AI) in education: using AI tools for teaching and learning process. *Proceeding seminar nasional & call for papers*. 2021. P. 134-147.

8. Graham-Matheson L., Starr S. Is it cheating – or learning the craft of writing? Using Turnitin to help students avoid plagiarism. *Research in Learning Technology*. 2013. Vol. 21.

9. Lisnychenko, A., Glazunova, T. Dovhaliuk, T., Kuzmina. S., & Podosynnikova, H. Facebook Movie-Based Discussions: Bringing Down Intercultural Barriers in English Language Education. *Arab World English Journal*, 13 (3) 429-444. URL: <https://dx.doi.org/10.24093/awej/vol13no3.28>

10. Miro Assist. *Miro*. URL: <https://miro.com/assist/> (date of access: 15.12.2023).

11. Unlock the power of AI in your classroom with Kahoot!'s new question generator! *Kahoot!*. URL: <https://kahoot.com/blog/2023/06/06/kahoot-ai/> (date of access: 27.02.2023).

12. What are the applications of artificial intelligence to learn a new language in Microsoft? *Microsoft Q&A. Microsoft Learn: Build skills that open doors in your career.* URL: <https://learn.microsoft.com/en-us/answers/questions/1298469/what-are-the-applications-of-artificial-intelligen> (date of access: 27.02.2023).

13. AI games for kids that will blow your mind! *Candideai.com.* URL: <https://www.candideai.com/blog/ai-games-for-kids> (date of access: 27.02.2023).

Ольга Цимбал

Вінницький державний педагогічний університет

імені Михайла Коцюбинського

Науковий керівник: Прадівлянна Л.М., канд. філол. наук

**СТРАТЕГІЇ ФОРМУВАННЯ МОНОЛОГІЧНОГО МОВЛЕННЯ
ЗА ДОПОМОГОЮ ІНТЕРАКТИВНИХ ПЛАТФОРМ
ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ**

У сфері мовної освіти розвиток навичок монологічного мовлення є наріжним каменем для майбутніх викладачів англійської мови. Вміння вільно формулювати ідеї, вести захоплюючі монологи та ефективно передавати складні концепції має важливе значення для створення динамічного та інтерактивного навчального середовища.

Під інтерактивним навчанням сучасна методологія розуміє навчальний процес, який відбувається шляхом постійної, активної взаємодії всіх учнів [3, с.13]. Питання інтерактивних методів навчання монологічному мовленню вивчались багатьма українськими та зарубіжними науковцями. Так у роботах Т.І.Ковалю, Н.П.Кочубея розкриваються педагогічні і теоретичні аспекти використання інформаційних технологій під час викладання англійської мови [4]. А W.Veen, I.Lam і R.Taconis стверджують, що інтерактивність забезпечує якісне спілкування під час навчального процесу та гнучку структуру подання

знань під час автономної освітньої діяльності [6]. Автори колективної монографії «Когнітивно-дискурсивні особливості текстів...», розмірковуючи про головні проблеми освіти, спонукають використовувати надбання прогресу в технологіях та застосовувати потенціал мережі Інтернет при навчанні [5].

Використовуючи доробки зазначених авторів, а також спираючись на розвідки Г. Горун та В.В. Харьковець, розглянемо стратегії формування та розвитку монологічного мовлення за допомогою інтерактивних платформ.

1. Використання інтерактивних платформ для практики і зворотного зв'язку в реальному часі: передбачається активне використання спеціалізованих інтерактивних платформ, таких як віртуальні класи або спеціальні додатки. Учні можуть вести монологічні виступи перед віртуальною аудиторією або виконувати завдання, які стимулюють розмовну практику. Основна ідея полягає у створенні ситуацій, де вони можуть виступати з монологами чи вести діалоги в реальному часі, отримуючи при цьому миттєвий зворотний зв'язок від викладачів або однокласників, що дозволяє покращувати їх навички монологічного мовлення в реальному часі.

2. Моделювання мовних ситуацій на інтерактивних платформах: потребує створення віртуальних сценаріїв доповіді на інтерактивних платформах. Учні можуть відтворювати ситуації ведення дискусії зі партнерами або виступів на публіці. Це дозволяє їм не лише використовувати англійську мову на практиці, а й розвивати навички вирішення проблем, творче та критичне мислення.

3. Розвиток лексичного запасу та граматичної правильності: інтерактивні платформи можуть бути використані для виконання спеціальних завдань, основна мета яких полягає в покращенні рівня володіння лексичними одиницями та граматичними структурами мови, що є важливими складовими частинами монологічного мовлення. Наприклад, виконання монологів на певні теми або виконання граматичних вправ допомагає удосконалювати мовлення та правильність використання мови.

4. *Імерсійне навчання на інтерактивних платформах*: використання інтерактивних платформ дозволяє створювати імерсійні навчальні середовища, де учні можуть отримати досвід доповіді перед аудиторією. Основна мета – надати учням можливість підготуватися до різних сценаріїв за допомогою новітніх технологій.

5. *Створення сприятливого середовища для розвитку комунікативних навичок*: використання інтерактивних платформ дозволяє учням практикувати монологічне мовлення в реальних або симульованих ситуаціях спілкування. Це створює сприятливе середовище для розвитку комунікативних навичок, таких як ефективна передача інформації, створення зацікавленості до матеріалу та управління дискусіями та продукує розвиток комунікативних здібностей.

Використання інформаційних технологій у процесі вивчення іноземної мови має певні переваги, які слід враховувати під час планування занять: миттєвий зворотний зв'язок між викладачем та учнем під час використання цифрових технологій; автоматичний переклад за допомогою комп'ютерних перекладачів та словників [2, с. 56–57].

Отже, використання інтерактивних мовних платформ для розвитку монологічного мовлення учнів старших класів закладів загальної середньої освіти є багатограним та ефективним педагогічним підходом. У сукупності інтерактивні платформи для вивчення мови є перспективним шляхом для розвитку навичок монологічного мовлення, що задовольняють навчальні потреби та сприяючи набуттю практичних навичок.

Література:

1. Becker H.J. Findings from the teaching, learning, and computing survey: Is Larry Cuban right? *Education Policy Analysis Archives*. 2000. № 8 (51).
2. Горун Г. Використання нових інформаційних технологій на заняттях з англійської мови. *Актуальні проблеми навчання іноземних мов для спеціальних цілей* : збірник наукових статей. Львів : ЛьвДУВС, 2020. С.53–59.
3. Пометун О. Енциклопедія інтерактивного навчання. К., 2007. 142 с.

4. Коваль Т.І., Кочубей Н.П. Інтерактивні технології навчання іноземних мов. *Наукові записки НДУ ім. М.Гоголя*. 2011. № 7. С. 25–37.

5. Когнітивно-дискурсивні особливості різножанрових текстів та їхній потенціал у формуванні іншомовної комунікативної компетентності на різних рівнях володіння мовою: колективна монографія / за заг. ред. канд. філол. наук Л.М. Прадівлянної. Вінниця: ПП «ТД Едельвейс і К», 2021. 194 с.

6. Veen W., Lam I., Taconis R. A virtual workshop as a tool for collaboration: towards a model of telematic learning environments. *Computer & Education: An International Journal*. 1998. Vol. 30. Issues 1-2. P. 31–39.

Ольга Шкабара

Вінницький державний педагогічний університет
імені М. Коцюбинського

Науковий керівник: Глазунова Т.В., канд. пед. наук

ЕМОЦІЙНИЙ ІНТЕЛЕКТ: ОСНОВНІ АСПЕКТНІ

ХАРАКТЕРИСТИКИ ЗА МОДЕЛЛЮ ДЕНІЕЛА ГОУЛМАНА

Передумовою виникнення концепції емоційного інтелекту вважають роботи американського психолога та педагога Едварда Торндайка. У 1920 році Торндайк, вивчаючи здатність людини контролювати власні емоції з метою забезпечення оптимального співіснування в суспільстві, виявив наявність соціального інтелекту в межах IQ. Таким чином, він концептуалізував соціальний інтелект як здатність розуміти людей та поводитися мудро у взаємодії з іншими членами суспільства [8; 9; 11].

Згодом, Говард Гарднер запропонував теорію множинного інтелекту, визначивши інтелект як “здатність вирішувати проблеми” [8]. Дослідник виділив вісім типів множинного інтелекту, включаючи внутрішньоособистісний та міжособистісний. Внутрішньоособистісний інтелект - це здатність людини розуміти власні емоції та почуття, заохочувати себе до продуктивної діяльності та досягнення успіху. В той час, як

міжособистісний інтелект – це вміння розуміти та аналізувати емоції, настрої, мотиви й прагнення інших.

Як внутрішньоособистісний, так і міжособистісний типи інтелекту слугували основою для розробки поняття емоційного інтелекту американськими психологами П. Саловеем та Дж. Майером. У 1990 році була опублікована перша фундаментальна праця, в якій вони запропонували дефініцію “емоційного інтелекту”, а також створили систему його вимірювання. Відповідно до їхньої концепції, емоційний інтелект містить чотири основні навички, що мають ієрархічну структуру: ідентифікація, сприйняття та вираження емоцій; використання емоцій для підвищення ефективності мислення та діяльності; усвідомлення емоцій та управління ними.

Хоча поняття EQ було розроблене П. Саловеем та Дж. Майером, загального визнання цей термін здобув завдяки праці Деніела Гоулмана «Емоційний інтелект. Чому він може бути важливішим за IQ». Теоретичне обґрунтування Гоулмана ґрунтується на аналізі досліджень Дж. Майера і П. Саловея та результатах дослідження науковців Гарвардського університету. Дослідник чітко аргументував думку, що успіх у сфері бізнесу, переважно, не залежить від інтелектуальних здібностей. На його думку, вагоме значення має емоційний інтелект, оскільки завдяки йому людина може усвідомлювати та володіти власними емоційними станами; ідентифікувати та розуміти кореляцію між емоціями, думками і діями, що сприятиме особистісному росту та створюватиме перспективи для саморозвитку та реалізації власного потенціалу.

Моделі емоційного інтелекту можна поділити на три типи, відомі як (1) модель здібностей, (2) змішана модель і (3) модель особистісних рис. Це обумовлено тим, що різні науковці надають відмінні визначення та компонентний склад емоційного інтелекту. Однак у даній роботі вивчатиметься змішана модель, яку розробив Д. Гоулман [1; 2; 6; 8; 11].

Науковець представив концепцію емоційного інтелекту як здатність людини розпізнавати та регулювати особисті емоції, мотиви і бажання, виявляти розуміння та підтримувати товариські стосунки з оточуючими. Згідно

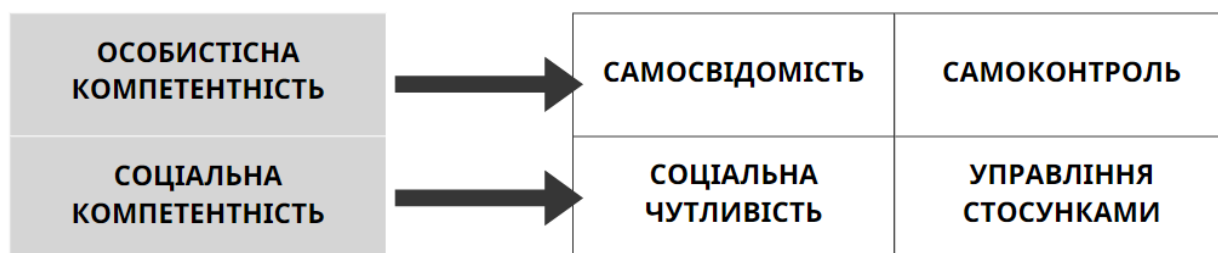
Гоулман, емоційний інтелект включає самосвідомість, самоконтроль, соціальну чутливість (емпатію) та управління стосунками, які можна об'єднати у дві основні компетенції - особистісну і соціальну. Особистісна компетентність включає здатність розуміти та контролювати власні емоції й поведінку, в той час, як соціальна виявляється у здатності оцінювати та розуміти настрої, поведінку та мотиви інших людей з метою покращення якості міжособистісних стосунків. Розглянемо чотири компоненти емоційного інтелекту.

1. **Емоційна самосвідомість** охоплює здатність чітко розуміти свої внутрішні відчуття та їх вплив на емоційний стан. Доволі часто може здаватися, що емоції виникають без явних причин. Проте необхідно розуміти чинники, які викликають відповідну реакцію. Люди, які здатні це робити, можуть швидше виявити передумови виникнення будь-якої емоції. Крім того, ця здатність передбачає наявність адекватної самооцінки, що створює умови для усвідомлення своїх сильних сторін і обмежень, а також чинників, що мотивують / приносять задоволення або викликають роздратування.

2. **Самоконтроль** – це здатність регулювати власні емоційні реакції на людей та ситуації, що виникають, яка виявляється у вмінні використовувати розуміння своїх емоцій для того, щоб гнучко та конструктивно регулювати власну поведінку.

3. **Соціальна чутливість** передбачає сприйняття емоцій, розпізнавання невербальних сигналів інших людей та усвідомлення того, що насправді з ними відбувається. Інакше кажучи, це – вміння розуміти емоційний стан іншої особи, співпереживати їй, навіть, якщо власні почуття відрізняються.

4. Навичка **управління стосунками** передбачає розвиток здібностей, тісно пов'язаних з названими вище компонентами емоційного інтелекту, оскільки управління відносинами включає в себе здатність використовувати ідентифікацію внутрішніх почуттів та емоції оточуючих для успішного та конструктивного спілкування. У цілому, це забезпечує чітку комунікацію, вдале вирішення конфліктів, сприяє розвитку та зміцненню взаємовідносин [3; 5; 6; 8; 9].

Рис. 1.1 Компоненти емоційного інтелекту згідно з моделлю Д. Гоулмана

У зв'язку з викладеним вище можна зробити висновок, що емоції несуть в собі важливу функцію повідомлення про те, що відбувається у власному внутрішньому стані людини чи інших людей. Вони спрямовують та фокусують увагу і спонукають до певної поведінки. Цілком зрозуміло, що для забезпечення ефективної комунікації необхідно володіти навичками ідентифікації різних емоційних станів та розуміти способи їх вираження, оскільки це суттєво впливає на міжособистісне спілкування.

Література:

1. Буркало Н. І. Психологічні особливості емоційного інтелекту. Психологічний часопис. 2019. Т. 5, № 7. С. 34–49. URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_met a&C21COM=S&2_S21P03=FILE&2_S21STR=psch_2019_5_7_5 (дата звернення: 18.01.2024).
2. Гоулман Д. Емоційний інтелект. Харків : Віват, 2024. 512 с.
3. Змієвська О.О., Довгалюк Т.А., Глазунов М.С., Глазунова Т.В., Кузьміна С.А., Лісниченко А.П., Теклюк Г.П. Підготовка шкільного вчителя нового покоління: теоретичні та практичні аспекти: монографія / за заг. редакцією Т.В. Глазунової. Вінниця: ВДПУ, 2020. 151 с. URL: <https://library.vspu.net/jspui/handle/123456789/4834?mode=full>
4. Котик Т. Нова українська школа: теорія і практика формування емоційного інтелекту в учнів початкової школи: навчально-методичний посібник для вчителів початкової школи. Тернопіль : Астон, 2020. 192 с. URL:

<https://lib.imzo.gov.ua/wa-data/public/site/books2/navchalno-metodychny-posibnyky/dlya-pedpraytsivnykiv/NUS-teoriya-i-praktyka-form-emots-intelekt-Kotyk.pdf> (дата звернення: 18.01.2024).

5. Кудельська О.В. Мельницька О.В. Маркери ввічливості та їх роль в англomовному середовищі. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського*. 2022. Вип. 3. С.106-111.

6. Шелешей О., Астремська І. Розвиток емоційної компетенції дітей старшого дошкільного віку. *Габітус*. 2021. № 31. С. 178–183. URL: <http://habitus.od.ua/journals/2021/31-2021/30.pdf> (дата звернення: 18.01.2024).

7. Bradberry T., Greaves J. Emotional intelligence 2.0. San Diego : TalentSmart, 209. 280 p.

8. Kanesan P., Fauzan N. Models of emotional intelligence:a review. *Journal of Social Science and Humanities*. 2019. Vol. 16, no. 7. P. 1–9. URL: <https://www.proquest.com/openview/48620ba335fe250373bf3ac64adaf99c/1?pq-origsite=gscholar&cbl=616374> (date of access: 18.01.2024).

9. Lisnychenko, A., Glazunova, T. Dovhaliuk, T., Kuzmina. S., & Podosynnikova, H. Facebook Movie-Based Discussions: Bringing Down Intercultural Barriers in English Language Education. *Arab World English Journal*, 13 (3) 429-444. URL: <https://dx.doi.org/10.24093/awej/vol13no3.28>

10. Singh A., Prabhakar R., Jatoth S. K. Emotional Intelligence: A Literature Review Of Its Concept, Models, And Measures. *Journal of Positive School Psychology*. 2022. Vol. 6, no. 10. P. 2254–2275. URL: https://www.researchgate.net/publication/365234352_Emotional_Intelligence_A_Literature_Review_Of_Its_Concept_Models_And_Measures (date of access: 18.01.2024).

11. What is Emotional Intelligence? The Emotional Intelligence Academy. URL: <https://www.eiagroup.com/resources/emotional-intelligence/what-is-emotional-intelligence/> (date of access: 18.01.2024).

РОЗДІЛ 4

МОДЕРНІЗАЦІЯ СТРУКТУРИ ТА ЗМІСТУ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ СУЧАСНОГО ВЧИТЕЛЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ

ТА ЗАРУБІЖНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

MODERNIZING THE STRUCTURE AND CONTENT OF FOREIGN LANGUAGE AND WORLD LITERATURE TEACHER PROFESSIONAL TRAINING

Ганна Рябчун

Вінницький державний педагогічний університет
імені М. Коцюбинського

Науковий керівник: Фрицюк В.А., д. пед. наук

ПИТАННЯ РОЗВИТКУ МЕДІАГРАМОТНОСТІ ЗА КОРДОНОМ: ДОСВІД ІСПАНІЇ

Медіакомпетентність є одним з найважливіших міждисциплінарних напрямків досліджень, які були розроблені в освітньо-комунікаційній перспективі в останні десятиліття. Хоча присутність медіаосвіти в навчальних програмах європейських країн зростала протягом 1970-х років, іспанські науковці відмовлялися надавати цій темі пріоритетного значення [5, с. 2]. Лише починаючи з 80-х років, Іспанія виявила зацікавленість у розгляді комунікаційних медіа як цінного освітнього ресурсу, розробляючи різні експерименти [1, с. 14].

З 2008 року, з прийняттям Резолюції про медіаграмотність у цифровому світі Іспанія розвиває деякі ініціативи з медіаграмотності, які більше зосереджені на технологічних аспектах, ніж на компетентності чи критичних навичках.

Перші кроки були зроблені в рамках освітніх програм регіональних органів влади та засобів масової інформації. В рамках цих заходів було створено низку проєктів, таких як Prensa Escuela, Atenea, Alhambra, Mercurio, Zahara XXI або Atlántida. У більшості випадків ці програми обмежувалися

використанням преси, відео, нових технологій, телебачення та інтернету як джерел інформації, не розглядаючи їх як джерело для подальшого розвитку, наприклад, критичного чи творчого мислення. Паралельно з освітньою політикою, зосередженою на технологічному підході, існували спільні ініціативи журналістів і вчителів на підтримку медіаграмотності, чиї практичні дії, спрямовані на підвищення обізнаності про необхідність системи критичного і творчого навчання медіа, можна вважати однією з найпродуктивніших і найпозитивніших реакцій громадянського суспільства на медіаосвіту в Іспанії. До таких ініціатив у Каталонії належать, зокрема, Mitjans (ініціатива, що зосереджує свою діяльність, у тому числі з питань медіаграмотності, на публікації інформаційних бюлетенів та організації семінарів з питань комунікації та освіти) або Comunicar (група, що проводить навчальні заходи, зокрема, розробляє навчальні програми, організовує конференції та семінари). Існують також інші відомі ініціативи, такі як Spectus, Teleduca, НЕКО Kolektiboa або Entrelínies [1, 4, 5].

Хоча іспанська освітня політика враховує медіаосвіту та навчання в галузі новітніх технологій, їх впровадження в класних кімнатах залишається недостатньо ефективним. У більшості випадків медіаосвіта обмежується простим інструментальним навчанням технологічних засобів, не зосереджуючись на їх вивченні як таких. Насправді часто трапляється так, що тиск на виконання обов'язкових шкільних програм не дозволяє багатьом вчителям приділяти час медіаграмотності на уроках [5, с. 4].

Розвиток медіакомпетентності має велике значення для всіх студентів університету в контексті загального навчального процесу [3, с. 220]. Особливого значення ця дисципліна набуває для студентів, які вивчають освіту або комунікації, адже вона має велике значення як з погляду їх професійної підготовки, так і з погляду міжособистісної взаємодії, а також для виявлення можливостей покращення навчального процесу у вищій освіті.

Однак, згідно з результатами дослідження Марта-Ласо С. та Перес М., на університетському рівні не існує значних заходів з навчання студентів

медіаграмотності [4, с. 145]. Єдині курси чи семінари, які згадують автори статті, пов'язані з вивченням комунікації та педагогіки, тому ці заходи не охоплюють студентів інших спеціальностей.

Література:

1. Aguaded I., Sandoval-Romero Y., Rodriguez-Rosell M. Media literacy from international organizations in Europe and Latin America. *The Journal of Media Literacy*, 2016. № 63. P. 10-18.
2. Digital competence among young people in Spain: A gender divide analysis. Estanyol E. et. al. *Comunicar*, 2023. P. 107-116.
3. Gonzalez D., Tucho F., Marfil-Carmona R. Gonzalez D., Tucho F., Marfil-Carmona R. The dimensions of media competence among Spanish university students. *Revista de comunicacion y tecnologias emergentes*, 2020. P. 217-244.
4. Marta-Lazo C., Pérez M. Critical insights in media literacy research in Spain: educational and political challenges. *Media studies*, 2012. P. 139-151.
5. Media and Information Literacy Policies in Spain. *Transforming Audiences/Transforming Societies*, 2014. 20 P.

РОЗДІЛ 5

СОЦІОКУЛЬТУРНІ АСПЕКТИ КОМУНІКАЦІЇ, НАВЧАННЯ ТА ПЕРЕКЛАДУ В КОНТЕКСТІ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ *SOCIOCULTURAL ASPECTS OF COMMUNICATION, TEACHING, AND TRANSLATION IN CLOBALIZATION CONTEXT*

Юлія Березовська

Національна академія Державної прикордонної служби України
імені Богдана Хмельницького
м. Хмельницький, Україна

Науковий керівник: Янковець О.В., доктор філософії з філології

МІЖКУЛЬТУРНА КОМУНІКАЦІЯ ТА ЇЇ ЗНАЧЕННЯ ДЛЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ У СУЧАСНОМУ ГЛОБАЛІЗОВАНОМУ СУСПІЛЬСТВІ

Сучасний етап розвитку міжнародних відносин характеризується посиленням взаємозв'язку країн світу, їхніх економічних систем, відкритістю національних ринків, поглибленням міжнародної співпраці на основі міжкультурної комунікації. Однією з важливих рис нашого часу є зростання кількості людей, які в силу певних обставин контактують з культурами, відмінними від їх рідної культури. Процес всесвітньої глобалізації сприяє розумінню комунікації між різними культурними системами як істотного елемента картини сучасного світу. Пов'язані з явищем глобалізації процеси передбачають регулярні контакти у різних сферах між представниками різних культур. Як відомо, характер взаємодії між представниками однієї культури обумовлюється їхнім походженням, вихованням, освітою, сферою професійної діяльності, індивідуальним світосприйняттям. Іноді це призводить до певних труднощів під час комунікації. Інтеграція та глобалізація в суспільстві потребують налагодження контактів на міжнародному рівні, в межах міжкультурної комунікації [1, с.23-24].

Актуальною проблемою сьогодення залишається міжкультурна комунікація, що сприяє формуванню професійно-комунікативної компетентності майбутніх фахівців. В умовах швидких сучасних змін, безперестану прогресують форми, методи та засоби комунікації людей. Це насамперед стосується міжнародних контактів, які передбачають володіння іноземними мовами, щоб уникнути перешкод у спілкуванні з представниками різних країн, і необхідні знання різних культур та їхніх культурних особливостей. Володіння культурою мовлення – важлива умова успіху в навчанні, праці та є надійною опорою для фахового зростання кожної особистості.

Важливими характеристиками культури мовлення є доречність, правильність, змістовність, точність, достатність, логічність, ясність, емоційна виразність, стислість, простота та образність, чистота, барвистість. Вільне, невимушене оперування словом, правильна вимова, фонетична виразність, інтонаційна розмаїтість, чітка дикція, розмірений темп мовлення – необхідні елементи мовної культури особистості.

Термін «міжкультурна комунікація» з'явився в 1970-х роках. Першими до вивчення питання міжкультурного спілкування вдалися науковці в США, де виникла необхідність вивчення проблеми конфронтації різних расових та етнічних груп. Дослідникам вдалося обґрунтувати комплексність феномену людського спілкування загалом, а також значні відмінності в стандартах, цінностях, уявленнях, моделях мислення та поведінки, які властиві представникам різних культур [2, с.110-111].

Міжкультурна комунікація як форма безпосередньої комунікації характеризується непередбаченістю та спонтанністю. Міжкультурна комунікація, у якій через мовлення взаємодіють культури і мови, базується на двох типах поведінки. Універсальна поведінка, спільна для всіх культур, базується на біологічній спадковості людини, яка передається від покоління до покоління. Крім того, різним етнічним групам притаманна специфічна поведінка, яка формується під впливом соціального і фізичного оточення.

Специфічні моделі поведінки формують специфічну культуру, яку можна визначити як менталітет тобто, сукупність цінностей, ідей, звичаїв, які керують соціальними відносинами. Важливу роль в міжкультурній комунікації відіграють специфічні символи, стереотипи, упередження, національний мовленнєвий етикет [3].

Проблема міжкультурної комунікації фахівців різних галузей професійної діяльності останнім часом набуває особливої актуальності у зв'язку з євроінтеграційними процесами. Розширення зовнішніх комунікацій зумовлює потребу досконалого володіння іноземними мовами, знаннями культурних і релігійних особливостей різних народів, толерантного ставлення до них. Розширення зовнішніх зв'язків і міжкультурної комунікації на сьогодні відбувається в багатьох галузях професійної діяльності, а саме : в освіті, науці, економіці, у галузі туризму. Культура професійного спілкування характеризується рівнем розвитку комунікативних знань і вмінь та дозволяє здійснювати міжсуб'єктну взаємодію, спрямовану на ефективне виконання професійних обов'язків. Вона синтезує у собі комплекс знань, цінностей, зразків поведінки, характерних для ситуацій ділового спілкування, а також умінь гнучко реалізовувати їх на практиці з метою забезпечення ефективності спільної діяльності.

Сучасні тенденції руху України до Європейського Союзу зумовлюють необхідність якісних змін в освітньому процесі майбутніх фахівців, зокрема потребу володіння іншомовною комунікативною та загальнокультурною компетентностями. Важливого значення в системі професійної підготовки, окрім *hard skills* (професійні навички), на сьогодні набувають також *soft skills* (м'які, або соціальні навички), до яких можна віднести вміння працювати в команді, здатність планувати та управляти часом, та найголовніше – навички міжособистісної взаємодії з представниками різних культур.

Отже, міжкультурна комунікація у професійній діяльності відкриває нові обрії та дозволяє майбутнім фахівцям успішно вести ділові переговори з іноземними колегами, партнерами, презентувати й реалізовувати вітчизняні

продукти на міжнародному рівні, засвоювати світовий досвід міжнародної діяльності. В умовах глобалізації сучасного суспільства надзвичайно важливо враховувати особливості міжособистісної взаємодії з представниками різних культур.

Література:

1. Галицька М.М. Міжкультурна комунікація та її значення для професійної діяльності майбутніх фахівців. *Освітологічний дискурс*. 2014. № 2 (6). С. 23–32.

2. М'язова І. Ю. Особливості тлумачення поняття «міжкультурна комунікація». *Філософські проблеми гуманітарних наук*. 2006. №8 . С. 108–113.

3. Навчальна дисципліна «Міжкультурна комунікація» [Електронний ресурс]. Режим доступу : <https://pns.hneu.edu.ua/course/view.php?id=6843>.

Марина Дєвочкіна

Вінницький державний педагогічний університет

імені Михайла Коцюбинського

Науковий керівник: Козачишина О.Л., канд. філол. наук

ПОНЯТТЯ ГЕНДЕРНИХ СТЕРЕОТИПІВ ТА ГЕНДЕРНИХ РОЛЕЙ

Під стереотипом зазвичай розуміють усталений шаблон мислення, забобон, який як правило, не має безпосереднього відношення до реальності. Однак стереотипи – це не лише широко розповсюджені стійкі уявлення, а й складні соціальні концепції, які впливають на наше розуміння світу та нашу взаємодію з ним. Навіть якщо вони мають коріння в культурному, історичному чи іншому контексті, стереотипи можуть обмежувати наші погляди і сприйняття та укорінювати прояви нерівності й дискримінації.

Стереотипи можуть стосуватися різних аспектів життя, таких як професія, релігія, етнічність, гендерна приналежність тощо. В історичному плані гендерні стереотипи тісно пов'язані з гендерними ролями, які через соціокультурні норми закріпилися у суспільстві, але ці поняття не підлягають ототожненню.

Гендерними стереотипами зазвичай називають узагальнені усталені уявлення стосовно спільнот чоловіків і жінок [2, с. 355; 5, с. 157]. Це стійкі, спрощені, емоційно забарвлені образи поведінки і рис характеру представників різних статей [4, с. 238]. Культура кожного суспільства формує загальні уявлення про характеристики, ролі та очікування стосовно чоловіків і жінок. Ці переконання впливають на те, як люди сприймають себе і своє місце в суспільстві, а також на те, як вони взаємодіють один з одним.

В патріархальному суспільстві ці стереотипи виявляються через завищену оцінку чоловічих якостей, подвійні стандарти у статевій моралі та уявлення про розподіл ролей у сім'ї та професійному житті. Наприклад, жінкам приписується роль домогосподарки та матері, тоді як чоловікам – активна участь у громадському житті, успіх у професійній сфері та забезпечення сім'ї.

На відмінну від стереотипу, гендерна роль – це система соціальних стандартів, очікувань і звичаїв, які визначають, як людина має самовиражатися щодо своєї статі в суспільстві. Вона поєднує в собі всі думки, почуття, слова та дії, які показують, чи є людина чоловіком або жінкою в очах оточуючих [1, с. 242]. Гендерна роль відображає гендерну ідентичність, тобто внутрішнє сприйняття та усвідомлення власної приналежності до тієї чи іншої статі. Різні ролі формують різні навички та установки, і саме це призводить до різної поведінки чоловіків і жінок [7, с. 41], зокрема і мовленнєвої [2; 3]. Гендерні ролі можна розглядати як зовнішні прояви моделей поведінки та стосунків, які дозволяють іншим людям судити про приналежність індивіда до чоловічої або жіночої статі [6].

Варто пам'ятати, що реальні особливості людей відрізняються від встановлених стереотипних характеристик та традиційних ролей, оскільки вони враховують унікальність кожного, включають можливості чоловіків та жінок, які можуть бути відмінними від загальних уявлень. Окрім того, людські особливості змінюються залежно від культурних і соціальних факторів, особливо у сучасному світі, де разом з розвитком суспільства, його потребами та бажаннями змінюються і уявлення про гендерні ролі.

Література:

1. Кіммель М. Гендероване суспільство. Київ: «Сфера», 2003. 494 с.
2. Козачишина О.Л. Гендерні стереотипи в писемному художньому мовленні. *Сучасні дослідження з іноземної філології*. Збірник наукових праць. Вип. 4. Ужгород : ПП Підголіцин П.Ю., 2006. С.355-364.
3. Козачишина О.Л. Генезис гендерної диференціації мовлення. *Наукові записки Вінницького держ. пед. ун-ту ім. М.Коцюбинського. Серія Філологія*. Вінниця: ВДПУ. 2000. Вип. 2. С. 191-193
4. Краснопольська Т.М. Основні теоретичні конструктори гендера. *Актуальні проблеми політики : зб. наук. пр.* Одеса : Національний університет "Одеська юридична академія" : Південноукраїнський центр гендерних проблем, 2012. Вип. 44. С. 236-244.
5. Оксамитна С. М. Гендерні ролі та стереотипи. *Основи теорії гендеру : навчальний посібник*. Київ, 2004. С. 157-181.
6. Шевченко З. В. Словник гендерних термінів. Черкаси: Чабаненко Ю., 2016. URL: <https://a-z-gender.net/ua/gr.html>
7. Kozachyshyna O.L., Fedorchuk N.V. Gender roles construction in the British press of the XXI century. *Science and Education a new Dimension (Philology)*. VIII (65). Iss. 217, 2020 Feb. P.41-44. <https://doi.org/10.31174/SEND-Ph2020-217VIII65-09>

Kaitlyn Domagni

Southeast Missouri State University

Cape Girardeau MO, USA

Scientific advisor: Dr. Irina Ustinova

MULTILINGUAL ADVERTISING PRACTICES IN CÔTE D'IVOIRE

Côte d'Ivoire is a multilingual nation in West Africa that houses more than 60 languages, belonging to the Niger-Congo language family which includes the language groups of Mandé, Gour, Kwa, and Kru (Jasinska et al., 2022). Of these languages, Jasinska et al. (2022) note that there is no single local language spoken by

the majority of individuals in Côte d'Ivoire. Included in the nation's multitude of languages is the country's official language of French. In the modern era of globalization, it is English which acts as a lingua franca, penetrating though both French and indigenous discourse in West Africa to become increasingly influential throughout the region (Achimbe, 2006; Bokamba, 2018; Mesthrie, 2020). To explore the relationship between French, English, and local languages, and their influence on advertising in Côte d'Ivoire, this research will focus on multilingualism in outdoor advertisements to determine if and why disparity exists between the use of French and other languages by answering the following research questions:

What purpose does English serve in relation to advertising in French-speaking Côte d'Ivoire and can features of linguistic inequality be found in billboard advertisements as a result of the nation's colonial past?

Which components of English and local languages are incorporated into the French advertising discourse of Côte d'Ivoire?

What commonalities and differences exist in multilingual billboard advertisements in rural versus urban areas of Côte d'Ivoire?

Côte d'Ivoire belongs to the Expanding Circle of Kachru's theory of three Concentric Circles of English, in which English is mostly used for international communication (Kachru & Smith, 2008). Sejdiu and Dibra (2020) posit, though, that English use in multilingual and multicultural nations may negatively impacted cultural and local language use by limiting the use of local languages. As a result of language contact and interference brought on by colonialism (Diane, 2017), sociolinguistic language contact phenomena such as code-switching and borrowing are revealed. As N'Gatta (2016) notes, the sociolinguistic phenomena of advertising can reveal insights into the habits and values of a people. Therefore, understanding why some languages may or may not be preferred over others for the purpose of advertising is crucial to better understanding the relationship between multilingual practices, globalization, and colonialism as they relate to Côte d'Ivoire's cultural and linguistic phenomena in its advertising discourse.

Data for this study was collected over a two-week period of travel in Côte d'Ivoire, during which the researcher photographed 162 samples of outdoor billboard advertising and business signage that contained evidence of English or multilingual borrowing and code-switching in both rural and urban areas in the southeast region of the nation. This data revealed that although French is the most common language of Ivorian advertising in both rural and urban areas, great emphasis is placed on the English language in urban areas as well, revealing the linguistic preferences for advertising in Côte d'Ivoire. Although English has less significance in rural areas, both locales place similar emphasis on local languages for advertising purposes, in that they are not the preferred choice for Ivorian advertising.

As one of the most preferred languages for advertising outside of French, English serves a variety of purposes, including both innovative and interpersonal functions. As a tool for innovation, English acts as a means of creativity, also connoting modernity and prestige. As a means of interpersonal connection, English serves as a means of creating unity between French and local languages, connecting Ivorian cultural elements and transgressing cultural and linguistic barriers for the purpose of product and business promotion. These findings correlate with the theoretical framework which suggests that English continues to penetrate in West Africa, particularly in the advertising discourse of Côte d'Ivoire.

References:

1. Achimbe, E. A. (2006). Local meaning in the English of West Africa. *English Today: The International Review of the English Language*, 22(2), pp. 50–54. <https://doi.org/10.1017/S0266078406002094S0266078406002094>
2. Bokamba, E. G. (2018). Multilingualism and theories of second language acquisition in Africa. *World Englishes*, 37(3), pp. 423–446. <https://doi.org/10.1111/weng.12330>
3. Diane, A. O. (2017). Creations discursives et emplois terminologiques dans la médecine traditionnelle: Quand les usages linguistiques en Côte d'Ivoire contribuent à la sauvegarde du patrimoine culturel. *Langues & Usages*, 1(1), 23–32. <https://www.academia.edu/35907468>

4. Jasinska, K., Akpe, Y. H., Zinszer, B., Agui-Kouadio, R. Y., Mulford, K., Curran, E., Ball, M., Tanoh, F. (2022). Evaluating bilingual children's native language abilities in Cote d'Ivoire: Introducing the Ivorian children's language assessment toolkit for Attié, Abidji, and Baoulé. *Applied Linguistics*, 43(6), 1116–1142. <https://doi.org/10.1093/applin/amac025>
5. Kachru, Y. & Smith, L. E. (2008). *Cultures, contexts and world Englishes*. New York, NY: Taylor and Francis.
6. Mesthrie, R. (2020). Colony, post-colony and world Englishes in the South African context. *World Englishes*, 40(1), 12–23. <https://doi.org/10.1111/weng.12469>
7. N'Gatta, K. E. (2016). La publicité en Côte d'Ivoire, un modèle de créativité lexical. *Revue Sciences, Langage et Communication*, 1(1). <https://revues.imist.ma/index.php/SLC/article/view/6263/3835>
8. Sejdiu, S., & Dibra, V. (2020). Global languages vs. local languages in the era of globalization. *The International Journal of Communication and Linguistic Studies*, 18(2), 47–55. <https://doi.org/10.18848/2327-7882/CGP/v18i02/47-55>

Ліза Краковецька

Вінницький державний педагогічний університет

імені М. Коцюбинського

Науковий керівник: Козачишина О.Л., канд. філол. наук

РОЛЬ ПІСЕННОГО ДИСКУРСУ У РОЗВИТКУ

ЛІНГВОСОЦІОКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ

Сучасний світ відкриває перед молодим поколінням нескінченні можливості сприймати та адаптуватися до різноманітних лінгвосоціокультурних реалій. У цьому контексті важливим чинником впливу на молодіжну субкультуру є пісенний дискурс, який виконує роль не лише відображення сучасних тенденцій, але й активного форматора лінгвосоціокультурної компетентності молодого покоління.

Згідно словника О.О. Селіванової «Сучасна лінгвістика: термінологічна енциклопедія», дискурс – замкнена цілісна комунікативна ситуація (подія),

складниками якої є комуніканти й текст як знаковий посередник, зумовлена різними чинниками, що опосередковують спілкування й розуміння (соціальними, культурними, етнічними і т ін.) [4, с.119].

Пісенний дискурс є особливим різновидом дискурсу, наділеним власними характеристиками та самостійним статусом. Під терміном «пісенний дискурс» слід розуміти складне явище, що об'єднує вербальну та музичну складові. Це те, що виникає внаслідок суспільно обумовленої та ситуативно зумовленої комунікації під впливом позамовних (екстралінгвістичних) характеристик конкретної ситуації спілкування. Протягом взаємодії між вербальним та невербальними компонентами, ці елементи «забезпечують цілісність та структурну єдність тексту, а також визначають комунікативний ефект» [4, с. 91].

Останнім часом дослідники все більше звертають увагу на пісенний дискурс з лінгвокультурологічної перспективи. Це зумовлено його здатністю зберігати культурні знання та виступати як своєрідне "дзеркало життя". Пісенний дискурс відображає основні цінності, етичні погляди, соціальні уявлення, суспільні зміни та стереотипи конкретної епохи, створюючи моделі поведінки й культурні норми, які передаються наступним поколінням.

Пісні впливають на наше сприйняття світу, формують глибокі емоційні зв'язки та відображають дух часу. У сучасному суспільстві пісенний дискурс виконує ряд ключових ролей, які варто розглянути.

Перш за все це вираження ідентичності та культурна рефлексія. У своїх піснях співаки часто висвітлюють ті проблеми, які стосуються саме їхнього життя та їхніх переживань. Зокрема, виконавці реп-пісень часто описують гетто, важкі долі, проблеми в сім'ї та проблеми самовираження. Це не просто тексти пісень, а те, в чому вони живуть та що відбувається з ними кожного дня.

Наступна важлива роль пісенного дискурсу – це поштовх до змін. Виконавці пісень, насправді, володіють однією з найпотужніших зброй – словом. Словом вони можуть змусити людей приймати ту чи іншу позицію, вони можуть впливати на їх вибір, на політичні вподобання, на ставлення до

тварин. Пісні можуть стати голосом тих, кому довіряють та кого слухають, тим самим впливаючи на формування суспільства в цілому.

Не менш важливим є також формування моди та вплив на загальний стиль життя. Пісні часто визначають модні тенденції та впливають на стиль життя. Вони можуть стати каталізатором для змін у моді, мові та звичках. Слухачі часто ідентифікують себе з артистами, їхнім стилем та естетикою, що робить музику важливим аспектом культурного формування [1; 3, с.10].

Пісенний дискурс як складне явище, що об'єднує вербальну та музичну складові, є важливим чинником культурного збереження. Він фіксує ключові аспекти суспільного життя, вражає емоційні стани, а також служить своєрідним «дзеркалом життя», в якому відбиваються цінності, етичні погляди, соціальні уявлення та зміни конкретної епохи.

Зазначені вище різноманітні ролі пісенного дискурсу – вираження ідентичності, культурна рефлексія, поштовх до змін, формування моди – свідчать про його універсальність і вплив на різні сфери життя суспільства. Використання слова як потужного інструменту дозволяє виконавцям пісень стати не лише музикантами, але й важливими агентами соціальної трансформації.

Наслідком такого впливу пісенного дискурсу є активне вплетення його в культурний ландшафт сучасного суспільства, визначаючи не лише звучання, але і стиль життя, цінності та різноманітні тенденції. Ідентифікація слухачів з артистами стає своєрідним мостом між індивідом та культурним оточенням, сприяючи тим самим формуванню колективної свідомості та глибоких емоційних зв'язків.

Отже, пісенний дискурс не лише відображає, але й активно формує сучасну культуру, надаючи голос тим, чиї переживання і ідеї він втілює, та сприяючи розвитку суспільства в багатогранних його проявах.

Література:

1. Забужанська І.Д., Баліцька О.С., Суркова О.А. Навчально-методичний посібник з методики навчання іноземних мов для 3 курсу (Частина 1). Вінниця: ВДПУ ім. М. Коцюбинського. 2020. 190с.

2. Ігнатова, О. (2023). Європейський досвід міжкультурної комунікації в освіті і культурі. *Modern Information Technologies and Innovation Methodologies of Education in Professional Training Methodology Theory Experience Problems*, 68, 60–67. <https://doi.org/10.31652/2412-1142-2023-68-60-67>

3. Кутовой В. В. Локальні значення у сучасному пісенному дискурсі: критичний аналіз. 2021. URL: https://drive.google.com/file/d/1c8WkfE45rgb0g71sJOOlPBskYuErzCq_/view?usp=sharing (дата звернення: 23.02.2024).

4. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика: термінологічна енциклопедія. Полтава : Довкілля–К, 2006. 718 с.

Anastasiia Lishchynska

Vinnitsia M. Kotsiubynsky State Pedagogical University, Ukraine

The Karkonosze University of Applied Sciences in Jelenia Góra, Poland

Scientific advisor: Marina Kaminska, PhD

INTEGRATED COMMUNICATION BETWEEN STUDENTS FROM DIFFERENT COUNTRIES

In the modern academic world of today, student mobility is increasing constantly. The effects of globalisation are especially observable in the academic environment. Since more and more borders open and students are enabled to travel freely, the number of international students is rising at universities all over the world. Students from abroad are a significant proportion of today's student body. The need of internationalization of higher education has been recognised and is expected to play an even more important role in the future. [1, p. 5] Through various technological platforms and educational initiatives, like Erasmus+, students have the opportunity to engage in cross-cultural exchanges, enriching their academic experience and fostering understanding across borders. In this story, I want to talk

about my experience with integrative communication, how it helps me, and what I have learned during this time.

So, integrated communication in Erasmus+ can offer students a wide range of valuable experiences. The most important experience for my specialty is language knowledge. Many Erasmus+ programs involve interactions in languages other than one's native tongue. This provides students with opportunities to improve their language skills through immersion and daily communication in real-life situations. As for me, here I communicate in three languages: at the university, with students and in everyday life, for example, in the store - in English, in German lessons and with students who study with me in the German group - in German and also, since there are many Ukrainians here I communicate with them in Ukrainian. The challenge for me is the Polish language, as it is a language I do not speak, but I hear it all the time, so I already know some words and expressions. At first it was very difficult to switch to English as the language of constant communication here, but after a few days it became much easier because there was no other choice.

The second is interpersonal skills. Collaborating with peers from diverse backgrounds fosters the development of interpersonal skills such as teamwork, empathy, and conflict resolution. Students learn to work effectively in multicultural environments, enhancing their ability to cooperate and build relationships across borders. At first you may think that it is easy and fun, and it is, but not in all cases. We often work in groups and pairs in lessons, but it is not always easy, because everyone has their own vision and experience, and reaching a common conclusion is difficult, but possible. In my opinion, it is precisely such situations that strongly develop our personal boundaries.

The third is global awareness and understanding. Exposure to different cultures, societal norms, and perspectives broadens students' global awareness and understanding. They gain insights into global issues, cultural diversity, and interconnectedness, which are crucial in today's interconnected world. Today, it is very important for Ukraine to talk about war, so that the world knows that the war continues, people die every day. Therefore, I try to talk about the situation in our

country whenever possible. I received great support and understanding not only from students from Poland and Turkey, but also from a student from Azerbaijan, and I also learned about the war in their country, which also should not be kept silent. Therefore, such an exchange is a continuous process that is transmitted from one person to another.

The next and most difficult experience you can get is personal growth and adaptability. Living and studying abroad challenges students to step out of their comfort zones, adapt to new environments, and overcome cultural barriers. This experience fosters personal growth, resilience, and adaptability, as students learn to navigate unfamiliar situations and embrace change. It was the most difficult for me, because once I got abroad, I had to think about everything completely by myself. For example, when and how to cook food, wash things, clean the room, go to the store, pay for the dormitory and much more. Despite all the difficulties, when time passes and you get used to all the conditions, everything does not seem so difficult and you gain invaluable experience.

So, many of the international students face challenges and barriers in integrating into the new academic environments. These challenges and barriers in their ability to communicate with others and build relationships could lead to isolation, marginalization, low self-confidence and consequently unsatisfactory performance. [2, p. 22] I can say that this experience changed me in many ways, I learned a lot and I am sure that the future is only more interesting.

References:

1. Kücking S., Internationalisation and the Integration of International Students at the University of Twente, Netherlands, 2011. P. 5
2. Maryam Behbahani, Intercultural Communication, a key to integration, Sweden, 2009. P. 22

Діана Мартинюк

Вінницький державний педагогічний університет
імені М. Коцюбинського

ПЕРЕКЛАД ТЕРМІНІВ У ПРОЦЕСІ ЛОКАЛІЗАЦІЇ ВЕБ-САЙТІВ ІТ-КОМПАНІЙ

Сучасний світ інформаційних технологій (ІТ) розвивається динамічно, тому перекладачам варто вивчати та досліджувати термінологію цієї галузі. Загальновідомо, що основним джерелом збагачення термінології ІТ-сфери є англійська мова. На думку М.Ю. Сизонової, «до складу ІТ-термінів належить велика кількість запозичень, які використовуються зараз практично всіма мовцями в різних країнах» [3, с. 1].

Так як кожна компанія зацікавлена у розширенні своєї аудиторії, тому локалізація постає важливим кроком, що дозволяє розширювати клієнтообіг на більшу кількість країн. У загальному значенні, локалізація – це «процес адаптації веб-сайту для певного регіону відповідно до цілей, окреслених клієнтом» [7, с. 6]. Локалізація веб-сайтів ІТ компаній є стратегічно важливим етапом для глобального успіху, що дозволяє залучати більшу аудиторію та налагоджувати продуктивну співпрацю.

Як вважає А.В. Бічева, «термінологія сфери ІТ – виключно технічна, оскільки представляє собою лексику, яка відноситься до технічного забезпечення роботи в мережі чи роботи з інформацією загалом» [1, с. 40].

Відповідно до цього твердження, перекладач, що займається локалізацією веб-сайтів ІТ компаній або навіть локалізацією ігор та програмного забезпечення, повинен враховувати переважно технічний аспект, а не тільки культурний.

Здебільшого при перекладі термінології на різних сайтах ІТ компаній перекладачі застосовують дослівний переклад. Наприклад, на сайті Oracle, *Big Data*, *Data Lake* перекладені як *великі дані* та *озеро даних* так як це терміни, які розповсюджені в ІТ-сфері [6]. *Великі дані* – це «обробка та аналіз великих обсягів структурованих та неструктурованих даних, які надходять з різних джерел. У той час як термін *озеро даних* означає централізоване сховище, яке

дозволяє зберігати всі структуровані та неструктуровані дані в будь-якому масштабі» [4, с. 46]

На сайті Global Logic, можна побачити такий термін як *Cloud Adoption* який можна перекласти як *Послуги з впровадження хмарних технологій* [5]. У даному випадку застосували прийом додавання. Під хмарними технологіями мається на увазі «модель надання послуг, яка передбачає доступ до різноманітних обчислювальних ресурсів (таких як сервери, сховища даних, бази даних, мережі, аналітичні інструменти) через інтернет» [2, с. 192]. Замість того, щоб мати фізичне обладнання або програмне забезпечення на місцевих комп'ютерах або серверах, користувачі можуть використовувати ресурси, які управляються великими постачальниками хмарних послуг.

Таким чином, розвиток ІТ-індустрії призводить до активного використання термінології, що стає непростим завданням для фахівців у галузі перекладу. Перекладачі повинні бути готові до постійного вивчення нової інформації, набуваючи знань як у сфері мови, так і у технічних інноваціях, що допоможе їм ефективно локалізувати та сприяти глобальному успіху ІТ-проектів.

Література:

1. Бічева, А.В. Класифікація та переклад термінів, що використовуються у мережі Інтернет та інформаційних технологій. *Перекладацькі інновації : матеріали Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції*. Суми : СумДУ, 2010. С. 39-41.

2. Сабліна М. А. Можливості використання хмарних технологій в освітній та соціальних сферах. *Освітологічний дискурс*. Вип. 3 (7). Київ, 2014. С. 191–200.

3. Сизонова М. Ю., Стеценко В. В., Тупиця О. Ю. Особливості відтворення сучасних ІТ-термінів при перекладі на українську мову. Вищий навчальний заклад Укоопспілки «Полтавський університет економіки в торгівлі». Полтава, 2019. С. 1-4.

4. Терещук А.А. Великі дані – нова теорія та практика. *Всеукраїнська наукова Інтернет-конференція «Інформаційне суспільство : технологічні, економічні та технічні аспекти становлення»*. Вип. 5. Тернопіль, 2014. С. 46-48.

5. Global Logic. URL: <https://www.globallogic.com/ua/> (дата звернення : 13.12.2023)

6. Oracle Ukraine. URL : <https://www.oracle.com/ua/> (дата звернення : 12.12.2023)

7. Sandrini P. Localization and translation (LSP Translation Мовна локалізація Scenarios : thematic volume of multidimensional translation). Germany. 2008. P. 167-193.

Daria Nikolaiets

Vinnytsia M. Kotsiubynsky State Pedagogical University

University of Mannheim, Germany

Scientific advisor: Larysa Drobakha-Simonova, PhD

INTERNATIONAL MOBILITY AS A CATALYST FOR EDUCATION

My name is Daria Nikolaiets, I am a fourth-year student at Vinnytsia State Pedagogical University, Faculty of Foreign Languages. Last year I decided to challenge myself and applied for an academic mobility program Erasmus + between my home university and the University of Mannheim in Germany. I still can't believe it, but I was the one who managed to get a chance to study in Europe for the spring semester 2024. So on February 1, I actively began the process of adapting to a new country and then studying at a temporarily new university. That is why I want to raise the topic of international mobility as a catalyst for education and provide examples from my own experience.

Firstly, I am convinced that the mobility of students and academics plays a key role in the development of the educational system and a deeper understanding of the cultural, social and economic challenges we face in the world today.

Secondly, international mobility provides a unique opportunity for students and teachers to broaden their horizons, as well as enrich the learning process with new ideas, approaches and methods.

To be honest, Germany has always been the country I wanted to visit, and it is considered one of the most developed countries in the world, not least in the field of education. The city of Mannheim, where I live for the semester, is a multicultural, but comfortable place to live, and a progressive one for invaluable new experiences. Personally for me travelling and studying abroad provide an opportunity to deepen my language skills, explore new approaches to teaching and research, and understand a variety of cultural and social contexts.

My main goal of the exchange is to enrich myself with new knowledge in my specialty in order to return home and put the most relevant things into practice at the university or in my future career as an English and German teacher. Accordingly, I chose exactly those courses that are suitable to my specialty, namely: First language acquisition, Communication across cultures, Foundation English course, German language course, Understanding contemporary Germany. In fact, I find the subject, First language acquisition, particularly interesting, as I have an opportunity to study the development of speech in English as the first language of children from the moment of the fetus' birth in the womb. The subject covers a wide range of topics, such as phonological, semantic and morphosyntactic development, bilingual language development etc. I am convinced that such knowledge gained abroad will help me to understand more easily how to approach children while teaching, understand how the brain or speech apparatus work in different cases.

In addition to the most fascinating and extensive studies at the university, I also pay attention to the differences in the education system in a European university and in Ukraine. I also pay attention to the teaching methods in our classes, and take something interesting and new for myself.

To sum up all the above, multicultural environment opens the perspective of the wider world and contributes to the development of international cooperation in the field of education. By comparing two different systems, as well as

communicating with foreigners, who share the same goal on Erasmus + program it becomes clear where challenges arise, and where you want to share your own background.

Марина Петрунь

Вінницький державний педагогічний університет

імені М. Коцюбинського

Kaan Özdemir

Yeditepe Üniversitesi, Turkey

Науковий керівник: Камінська М. О, канд. філол. наук

STUDENT MOBILITY: THE KEY TO UNLOCKING INTERCULTURAL COMPETENCE

Nowadays student mobility programs are becoming more and more prominent across universities all over the world. According to UNESCO, from 2000 to 2019, the global number of students studying abroad tripled, from two to six million. This number has been steadily magnifying over the past few decades. [7, p. 29].

In today's interconnected world, the ability to navigate diverse cultures is increasingly important. This is especially true for students, who are the future leaders, innovators, and collaborators of a globalized society. Student mobility programs, which allow students to study and live abroad, offer a unique opportunity to develop a crucial skillset: intercultural competence.

As noted by N. Snow, “Student mobility refers to the process whereby individuals enroll at academic institutions across national borders, either temporarily or permanently, to pursue part or all of their education. This includes physically crossing international borders to participate in educational activities in a destination country different from one's country of origin” [6, p. 1].

ERASMUS (“European Action Scheme for the Mobility of University Students“) can be considered as the most renowned exchange program for students in Europe. It places great importance on mobility and furthering career prospects through studying in another European country. Thanks to ERASMUS, we had such

an amazing opportunity to explore in reality what student mobility and cultural competence is.

A. Gaia [2, p. 21] emphasizes that the experience of studying in another country furthers the personal and academic development of students, helping them grow in global and cultural consciousness, which, in the XXI century, is becoming an increasingly important institutional goal.

Being the participants of ERASMUS+ (student mobility program), we can say, that studying abroad offers students unique opportunities to immerse themselves in different cultures, languages, and academic environments. Students develop a deeper understanding of global issues and cultural nuances by stepping outside of their comfort zones and engaging with diverse perspectives. In addition, such skills as adaptability, flexibility, time management, and decision-making are formed, which will certainly be needed in life.

R. Martinsen [3, p. 507] claims, that student mobility promotes cross-cultural sensitivity and serves as a factor in increasing interest in the language of the host society. We agree with this statement and now can assure that by interacting with people from diverse backgrounds, students develop empathy, respect, and understanding for other cultures, which are essential traits for navigating today's interconnected world.

According to D. Deardorff, intercultural competence as the ability to behave and communicate “effectively and appropriately in intercultural situations based on one’s intercultural knowledge, skills, and attitudes”. She also refers to Byram in her article he notes that intercultural competence involves “Knowledge of others; knowledge of self; skills to interpret and relate; skills to discover and to interact; valuing others’ values, beliefs, and behaviors; and relativizing one’s self. Linguistic competence plays a key role” [1, p. 247].

For ERASMUS students, participating in events like the "international meeting" organized by the host university offers a fantastic opportunity to immerse themselves in another culture in a relaxed and informal setting. Recently, we had

such a meeting and as a result, all participants not only got to know each other but also were able to learn about the customs and traditions of other countries.

According to R. Shields, mastering a language means as a result of entering a new, unfamiliar way of life, conceptualizing cultural differences, and reproducing the norms, concepts, practices, and standards of behavior of a foreign-speaking society. [5, p. 614].

Daily interactions in various settings, such as classes, social activities, and everyday tasks, offer invaluable opportunities to practice and improve language skills. By engaging, students can practice language skills together, exchange feedback, and help each other overcome language barriers, fostering a supportive and inclusive learning community.

Additionally, adapting to a foreign language environment may lead to challenges, but as McKeown [4, p. 682] suggests, it can also spur personal growth among students. This experience aids in their self-discovery and finding their role in the world. Through immersion in another culture, students not only gain an understanding of different ways of life but also develop a deeper awareness of themselves. This process of self-discovery promotes personal development and enables them to better adapt to new situations.

All things considered, fostering intercultural competence among students through study abroad is vital for their success in an increasingly interconnected world. It equips them with the skills and mindset to engage with diverse cultures, build relationships, and foster cooperation globally. Student mobility offers not just academic and personal development but also contributes significantly to the development of intercultural competence and the promotion of global citizenship.

References:

1. Deardorff. D. K. Identification and Assessment of Intercultural Competence as a Student Outcome of Internationalization. *Journal of Studies in International Education*. 2006. Vol. 10 No. 3. P. 241-266

2. Gaia. A. C. Short-term faculty-led study abroad programs enhance cultural exchange and self-awareness. *The International Education Journal: Comparative Perspectives*. 2015. Vol. 14, No. 1. P. 21-31.

3. Martinsen. R. A. Short-term study abroad: predicting changes in oral skills. *Foreign Language Annals*. 2008. Vol. 43, No. 3. P. 504–530.

4. Perry. L., Stoner. L., & Tarrant. M. More Than a Vacation: Short-Term Study Abroad as a Critically Reflective, Transformative Learning Experience. *Creative Education*. 2012. Vol.3, No.5. P. 679-683

5. Shields. R. Globalization and International Student Mobility: A Network Analysis. *Comparative Education Review*. 2003. Vol. 57, No. 4, P. 609-636.

6. Snow N. and Nicholas J. Cull (Eds.). "Student Mobility and Its Relevance to International Relations Theory." New York and Abingdon: Routledge. 2021. P. 1-8
URL: <https://www.e-ir.info/2021/12/05/student-mobility-and-its-relevance-to-international-relations-theory/> (дата звернення: 05.04.2024).

7. UNESCO. Higher education global data report (Summary). A contribution to the World Higher Education Conference. Working document. May 2022. P. 1-50
URL: https://www.right-to-education.org/sites/right-to-education.org/files/resource-attachments/UNESCO_Higher%20Education%20Global%20Data%20Report_Working%20document_May2022_EN_0.pdf (дата звернення: 05.04.2024).

Катерина Плужник

Вінницький державний педагогічний університет

імені М. Коцюбинського

Науковий керівник: Брик М.М., канд. філол. наук

ЗАГАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ ХУДОЖНЬОГО ПЕРЕКЛАДУ

За останні роки художній текст як форма систематизації знань про світ став об'єктом дослідження таких наукових дисциплін як когнітивна лінгвістика, стилістика, семіотика та перекладознавство та ін.

Дедалі більшої популярності набуває вивчення художнього тексту крізь призму перекладу (О.А. Бабелюк, Я.В. Бистров, Н.А. Мостова, Р. Воткінс, Н. Норгард та ін.)

Термін «переклад» ототожнюють з ідеями «інтеграції етнокультур», «міжкультурної комунікації» та «діалогу культур». Інтеграція культур передбачає поєднання і усвідомлення типологічних особливостей різноманітних культур. Даний процес взаємодії слугує розвитку процесу глобалізації, обміну інформацією та вдосконалення нових принципів мислення.

Художній переклад – це переклад художніх творів, де особлива увага приділяється передачі художніх образів автором, а не буквальному перекладу художнього тексту [3, с.125].

Основними особливостями художнього тексту є характерна образність, емоційна насиченість та змістова єдність. Літературні твори не тільки несуть інформацію, а мають вагомий вплив на розум людини, її почуття та емоції. Крім цього важливо зазначити, що у даних текстах відображаються ідейно-естетичні та філософські погляди автора, які обумовлюють ряд різних теорій. Тому для перекладача важливо мати достатньо знань у галузі філософії, естетики, етнографії, географії, історії мистецтв, оскільки у творах детально змальовуються побут, господарство, спосіб життя героїв. Ідейно-образна структура оригіналу може виявитися незрозумілою для читачів, якщо перекладач не зміг відчувати атмосферу та всю значущість того суспільства, в якому зародився твір.

Для здійснення адекватного перекладу перекладач зобов'язаний враховувати наступні вимоги, щоб повно відтворити текст оригіналу:

1) Точність. Перекладач мусить донести до читача всі думки, висловлені автором. При цьому важливо зберегти не тільки основні положення, але також нюанси і відтінки викладу. Дбаючи про повноту передачі змісту, перекладач разом із тим не може нічого додавати від себе, доповнювати і пояснювати автора, інакше це спотворить текст оригіналу.

2) Лаконічність. Перекладач не може бути багатослівним, думки мають бути викладені максимально стисло.

3) Ясність. Лаконічність і стислість мови перекладу не мають, проте, спричиняти нечіткість думки, її незрозумілість. Важливо уникати складних і двозначних висловлень, які ускладнюють сприйняття. Думка має бути викладена простою і зрозумілою мовою.

4) Літературність. Як згадувалося, переклад має відповідати нормам літературної мови. Кожна фраза мусить звучати влучно і природно, без жодних натяків на синтаксичні конструкції оригінального тексту.

Проблема художнього перекладу постає у порівнянні контексту автора та перекладача. Переклад художнього тексту обумовлений як об'єктивними (самим характером тексту), так і суб'єктивними (співвідношенні художнього смаку перекладача та ідейно-художніх особливостей оригіналу) чинниками. Жоден переклад не може бути абсолютно точним, оскільки мовна система реципієнта не може ідеально передати зміст оригіналу, що в результаті може призвести до часткової втрати інформації.

Отже, ми ознайомилися з особливостями перекладу художніх творів та розглянули вимоги для повного відтворення тексту оригіналу перекладачем. Підсумовуючи усе вище сказане, зазначимо, художній переклад є однією з найбільш ефективних форм міжкультурної комунікації, основною особливістю якого є образність та емоційна насиченість, а головне завдання перекладача – оволодіти особливою майстерністю, щоб уміло передати національний колорит вихідного тексту.

Література:

1. Бабелюк О. А. Стилiстичні засоби і прийоми крізь призму лінгвосинергетики. *Вісник КНЛУ. Серія Філологія*. 2011. Том 14. №1. С. 7–17.
2. Ніколаєва Т. Особливості художнього перекладу з української на англійську мову. *Проблеми гуманітарних наук. Серія «Філологія»*. 2018. Випуск 42. Київ. С. 119–127.

3. Шишко А.В., Луканська Г.А. Граматичні трансформації в художньому перекладі. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Міжнародний гуманітарний університет. Серія «Філологія»*. 2019. Випуск 43. Одеса. С. 236.

Анастасія Рибачок

Вінницький державний педагогічний університет
імені М. Коцюбинського

Науковий керівник: Камінська М. О. канд. філол. наук

РЕАЛІЯ ЯК ОСОБЛИВИЙ ЛІНГВОКУЛЬТУРНИЙ ФЕНОМЕН

Термін «реалія» має своє коріння в латинському прикметнику *realis*, -e, *realia*, що означає «матеріальний» або «існуючий у дійсності», і спочатку був середнього роду у множині. Під впливом схожих лексичних елементів це слово трансформувалося у іменник жіночого роду. Воно використовується для позначення об'єктів, які мають матеріальне існування або існували в минулому, часто асоціюючись зі сферою життя, як у випадку з «реаліями європейського життя». Словникове тлумачення вказує на реалію як на «елемент матеріальної культури», в класичній граматиці це можуть бути різні аспекти, як-от форма державного правління країни, історія та культура народу, мовні взаємодії між носіями мови тощо, розглядаються з точки зору їхнього відображення у мові, предмети матеріальної культури, які лежать в основі номінативного значення слова. В області перекладознавства словом "реалія" позначають терміни, що відносяться до зазначених об'єктів та понять.

Проблематика реалій займає значне місце у теоретичних дослідженнях та практичній діяльності у галузі соціолінгвістики та міжкультурного обміну, оскільки тісно пов'язана з відображенням національних особливостей. Це не вступає в протиріччя з можливістю перекладу, виходячи з філологічного погляду, адже основна частина лексики, що фіксує відомі аспекти реалій, великою мірою спільна для багатьох сучасних розвинутих мов. Однак способи, якими реалії конкретизуються в лексиці, розділяючись на поняття, які

передаються за допомогою слів чи виразів, можуть значно різнитися в залежності від мови. Семасіологія дедалі більше фокусується на культурній обумовленості значень мовних одиниць, на їх історичній, соціальній та етнічній відповідності до стандартів певної національної культури.

Багато мовних та перекладацьких досліджень, як обширних, так і стислих, було присвячено аналізу реалій та їх відображенню у перекладі. Вчені, серед яких Р. Зорівчак, С. Флорін, розробили різноманітні системи класифікації реалій і дослідили складнощі, пов'язані з перенесенням великої кількості культурної інформації, що кодується реаліями в оригінальному тексті, у переклад. На прикладах численних перекладів художніх творів українські дослідники, такі як О. Кундзіч, В. Коптілов, Р. Зорівчак, О.Чередниченко та інші, демонструють методи подолання мовних та культурних бар'єрів.

Безеквівалентна лексика (БЛ) наявна в кожній мові. М.П. Кочерган вважає, що БЛ, як правило, становить не більше 6-7% загальної кількості активно вживаних слів [1, с. 171-172]. Загалом поява БЛ зумовлена життєдіяльністю певного лінгвокультурного колективу та відбиває розбіжності між лінгвістично-понятійними кодами. Поява БЛ пояснюється також екстралінгвальними факторами. А.В. Волошина вважає, що «кожен етнос у процесі своєї життєдіяльності «олюднює» навколишнє середовище та вносить у нього специфічні риси. З плином часу виникають етнічно значущі предмети реалії. У лексиці вони фіксуються «словами-реаліями» [2, с. 57].

Цінність БЛ полягає в її безмежному лінгвокультурному потенціалі. Н. Є. Миропольська зазначає, що неможливо уявити процес оволодіння мовою без паралельного засвоєння соціального і культурного надбання народу – носія мови. Мова і культура – два явища, зв'язок між якими опосередкований людиною – носієм даної мови, даної культури [3, с. 95– 96].

У межах безеквівалентної лексики реалії виділяються в окрему перекладознавчу категорію. Аналіз існуючих визначень реалії дозволяє виділити дві основні точки зору на розуміння цього явища – екстралінгвістичну та лінгвістичну. Екстралінгвістичний підхід розглядає реалію як «суто

позамовне явище, визначаючи її як факти, пов'язані з подіями суспільного та культурного життя країни, особливостями її державного ладу, історією її народу» [4, с. 98].

Під час перекладу реалій перекладачі стикаються з двома головними викликами: відсутністю в мові перекладу точного відповідника через неіснування в культурі цієї мови аналогічного об'єкта, що описується реалією, та потребою передати не лише значення слова, але й його емоційне та культурно-історичне навантаження. Мова служить інструментом комунікації між людьми, організовуючи їх спільні дії через символічний обмін у мовленнєвому процесі, де відбувається узгодження спілкувальних дій за допомогою можливостей мовної системи. Вона задіяна не тільки в процесі передачі вже відомих ідей, але і в процесі створення нових концепцій про світ, його явища, процеси та об'єкти.

Спосіб перекладу реалій та слів зі специфічним національним значенням безпосередньо зумовлений рядом визначених факторів, серед яких важливими є семантична та структурна складність (схожість) цих елементів у відношенні до мови перекладу. Вибір методу перекладу також значною мірою залежить від індивідуального підходу перекладача до конкретної проблеми, цілей перекладу та контексту його застосування. Це може призвести до ситуації, коли один і той же термін або реалія перекладається по-різному. Різні автори пропонують різноманітні методи перекладу реалій, включно з різними техніками передачі елементів, які мають національне значення.

У висновку можна зазначити, що термін «реалія» відображає складний феномен, який має велике значення в лінгвокультурному контексті. Він виник з латинського прикметника, що означає «матеріальний» або «існуючий у дійсності», і трансформувався у поняття, що асоціюється з матеріально існуючими об'єктами або явищами. Реалії визначають культурний контекст та історичні особливості, які можуть бути складним завданням під час перекладу. Спосіб перекладу реалій залежить від ряду факторів, включаючи семантичну складність, індивідуальний підхід перекладача та мету перекладу. Багато

досліджень присвячено аналізу та подоланню проблем, пов'язаних з перекладом реалій, що відображає значення цього поняття для лінгвістики та міжкультурного спілкування.

Література:

1. Кочерган М.П. Загальне мовознавство [підручник для студентів філологічних спеціальностей вищих закладів освіти]. К., 2010. С.171–172.
2. Волошина А. Безеквівалентна лексика близькоспоріднених мов: проблема семантичної структури . *Наукові записки*. Випуск XXVI. Серія: Філологічні науки (мовознавство). Кіровоград: РВЦ КДПУ ім. В. Винниченка, 2000. С.56 – 64.
3. Лотоцька О. Л. Реалії в міжкультурному аспекті перекладу англomовних текстів / О. Л. Лотоцька, Л. В. Собчук. *Філологічні трактати*. Том 5. № 4. 2013. С. 47–51.
4. Бутковська О. Терміни на позначення взаємодії мов у різних соціолінгвістичних традиціях, ISSN 2227-5525. *Мова і суспільство*. 2017. Випуск 8. С. 12–21 *Language and society*. 2017. Issue 8. P. 12–21.
5. Плоднік Ю. Особливості відтворення реалій в українському перекладі роману Делії Овенс «Where the Crawdads Sing». *Журнал крос-культурної освіти/ Journal of Cross-Cultural Education*. № 1, 2023. С. 51–65.

Romana Stupnytska

Vinnitsia M. Kotsiubynsky State Pedagogical University, Ukraine

University of Mannheim, Germany

Scientific advisor: Larysa Drobakha-Simonova, PhD

IMMERSION IN GERMAN HIGHER EDUCATION SYSTEM

Hello! I am Romana Stupnytska. I am currently studying in Germany because I am taking part in the Erasmus mobility programme.

I would like to share my impressions of studying at the University of Mannheim, which is known here as the German Harvard, because it holds top positions in national and international education rankings. The Baroque residence is

one of the largest palaces in Europe of the 18th century. The Elector insisted that his palace have one more window than Versailles. The architecture of the palace is impressive and gives the learning environment a special atmosphere of charm and majesty.

My eighth semester of bachelor's degree started on 9 January, because I decided to use the opportunity and prestige of this programme to the fullest and registered for a cultural and language course – the Winter Academy. That one additional month of the programme helped me a lot to adapt and integrate into the new culture. I was impressed by the clarity of the organisation of the whole learning process. For example, we have all dates and lessons on a website that is only available to students at the University of Mannheim. In terms of culture shock, it was new to me that only teenagers who have completed gymnasium and have achieved high academic results have access to higher education here. In my classes, I noticed that the general development of the students is at the highest level and I realised why a German diploma is so highly valued in the world.

I am also captivated by the cross-cultural communication between students. Now I can come to England, Denmark, Canada, Norway, Egypt, the USA, Australia, Turkey, Poland, Italy, Korea, Belgium, Ireland, Brazil, France, the Czech Republic, Hong Kong, Latvia, Moldova, Mexico and make a call to a friend who will be happy to show me the sights and hidden gems of her homeland.

During this time, I have already managed to visit three museums of history, science and technology, an art gallery, listen to an exceptionally gripping excursion about the most magnificent ruin in Baden-Württemberg – Heidelberg Castle, and also saw the Speyer Cathedral, a UNESCO cultural heritage site.

Each day I attend classes with enthusiasm and a sense of eagerness for new knowledge. I am engaged in meticulous preparation for seminars exclusively in spacious libraries, which are very popular among participants in the academic process here. This helps to increase efficiency, improve time management and leaves no chance for procrastination or distractions. The professors who conduct the seminars are highly intelligent people with numerous academic degrees. They are always

willing to help and explain the topic further if necessary.

I would like to share more about a few of the subjects I am studying here. All my lessons are held on campus, which I am very excited about, as I prefer to learn in a live classroom. The first lesson is about contemporary Germany. In this course, I examine various aspects which form modern day German society. These include the German economic, political, and education systems; TV & Media in Germany; immigration to Germany; German music; Holidays and traditions, etc. Looking at the many aspects mentioned from a socio-historical perspective will create a general understanding of their structure and how they affect the German society of the 21st century. Of course, the most crucial subject for me here is English. We are studying a lot of new vocabulary and we are constantly working in groups to practise spoken English.

I also wanted to tell you about the content of the class that has become my favourite this semester. The subject is special to me because we live in a world marked by increasing globalisation and interconnectedness. Effective communication across diverse cultures is paramount. The "Communication Across Culture" seminar is a dynamic and intellectually stimulating exploration of the intricate web of cultural interactions in today's society. This seminar is designed to empower students with a deep understanding of culture concepts, transculturality, identity, race and racism, cultural appropriation, language, and the internet's influence on white supremacy, racism in technologies, intercultural communication competence, gender, and the fascinating world of food across cultures. That seminar takes place in a vibrant and heterogeneous setting, bringing together a diverse community of international students who enrich the experience through their unique backgrounds and perspectives. By the end of the semester, I will have a broad understanding of the variety of concepts of intercultural communication. Further, I will be able to critically evaluate different approaches based on theoretical input and interdisciplinary perspectives. Due to the international setting of the class, I will have my individual experiences in working and learning in an intercultural environment.

I have not regretted for a second that I had the courage to go abroad because it

gave me even more motivation and unforgettable memories.

Jannatul Ferdaous

Southeast Missouri State University

Cape Girardeau MO, USA

Scientific advisor: Dr. Irina Ustinova

MULTILINGUAL DISCOURSE ON FACEBOOK

The English language is often called a global language, a world language, an international language, and a modern Lingua Franca, indicating its worldwide dominance. English is widely spread and spoken by many people around the world (Chua, 2022; Crystal, 2003; Smith, 1976). Besides, Rao (2019) mentions that most native and non-native English speakers prefer English as their mode of communication in business dealings, as English has become the fastest-increasing language.

Furthermore, due to the impact of globalization, English has become the prominent mode of communication in Bangladesh. However, there is an ongoing debate about whether English is a foreign language or English is a second language in Bangladesh because the function of English is closer to the second language (Ara, 2020). Moreover, Alam (2019) draws attention to the fact that the phenomenon of code-switching between Bangla and English in Facebook ads is situated within the sociolinguistic context of Bangladesh, where use of Banglish (English & Bangla) is trendy.

The prominence of English as a lingua franca is extensive in social media discourse. This research study investigates the discourse on social media platforms like Facebook business pages. The study utilizes 100 samples to determine the linguistic phenomena in Bangla and English, such as code-switching, code-mixing, transliteration, and lexical indicators aimed at gender. The samples were collected from the different categories of Facebook business pages, including local businesses, companies, organizations, and brands or products. The findings reveal that code-switching and code-mixing of English and Bangla in Facebook business page

advertisements occur in two specific advertisements' structural components: brand names and captions. Monolingual, English-only text, and multilingual, a blend of Bangla and English, is quite evident in Facebook discourse. Also, a minimal incorporation of other languages (Hindi, Urdu, Arabic, and Spanish) with Bangla and English exists in Facebook discourse. The typical features of the Facebook discourse include intra-sentential code-mixing, intra-lexical code-mixing, inter-sentential code-switching, and emblematic code-switching. Moreover, linguistic phenomena employed in Facebook discourse, such as using both Bangla and Latin scripts, rely solely on phoneme-based transliteration. The analysis also shows a considerable number of lexical indicators aimed at gender and kinship terms, such as sister, brother, and aunty used in advertisements to address the audience.

Keywords: Lingua franca, code-switching, code-mixing, monolingual, multilingual, Facebook, transliteration

References:

1. Alam, M. M. (2019). Code-switching between Bangla and English in the advertisements in Facebook. *Language in India*, 19 (11), 1-18. <https://doi.org/10.36346/sarjall.2023.v05i02.002>
2. Ara, R. (2020). A foreign language or the second language: The future of English in Bangladesh. *International Journal of Language Education*, 4(1), 81-95. <https://eric.ed.gov/?id=EJ1249887>
3. Chua, A. (2022). How the English language conquered the world. *The New York Times*. <https://www.nytimes.com/2022/01/18/books/review/the-rise-of-english-rosemary-salomone.html>
4. Crystal, D. (2003). *English as a global language*. Cambridge University Press.
5. Smith, L. E. (1976). English as an international auxiliary language. *RELIC Journal*, 7(2), 38-42. <https://doi.org/10.1177/003368827600700205>
6. Rao, P. S. (2019). The role of English as a global language. *Research Journal of English*, 4(1), 65-79.

Артем Харук

Вінницький державний педагогічний університет

імені М. Коцюбинського

Науковий керівник: Камінська М. О., канд. філол. наук

СПЕЦИФІКА ПЕРЕКЛАДУ АНІМАЦІЙНИХ ФІЛЬМІВ

Взаємодія культур є одним із проявів сучасної глобалізації, що виявляється у поширенні виробів народного мистецтва. Анімаційні фільми, завдяки методам масової інформації та комунікації, знаходять аудиторію по всьому світу і більше не обмежуються аудиторією країни, де вони були створені. Англійськомовні комедійні анімаційні фільми, де герої розмовляють англійською, сьогодні досить поширені. У процесі міжмовної та культурної комунікації перекладачі часто вдаються до спотворення змісту оригінального тексту та відтворення власного бачення ситуації, описаної в анімаційних фільмах.

Це пов'язано із тим, що від перегляду має бути комунікативний ефект, а якщо говорити про гумористичні анімаційні фільми, то це сміх. Анімаційні фільми досить складно перекладати через насиченість кінотексту жартами, які часто базуються на культурно-специфічних реаліях, невідомих мовній культурі як переклад, що викликає труднощі в роботі перекладачів при складній адаптації анімаційного фільму, особливо для дітей [1, с.17].

Вчені намагаються відповісти на питання, як саме перекладати, чи потрібна адаптація, жартувати чи ні, особливо коли мова йде про анімацію, орієнтовану на розуміння дітей. Проблема перекладу фільмів та анімаційних фільмів залишається відкритою для сучасної теорії та практики перекладу.

Основною спеціальністю перекладу анімаційних фільмів є аудіовізуальний переклад. У процесі аудіовізуального перекладу перекладач має відтворити єдність візуальної та звукової складових, передати культурні, жанрові та інші аспекти оригіналу. Ось де виникають основні проблеми, з якими стикається перекладач анімаційного фільму.

Під час перекладу дитячих анімаційних фільмів необхідно враховувати відмінності ментальних і культурних особливостей традицій, які необхідно відтворити в перекладі.

З психологічної точки зору будь-які ЗМІ використовують певні механізми впливу на психіку. Щоб зацікавити дітей, мультиплікатори ретельно стежать за частотою кадрів, зображеннями головних героїв, предметів, що супроводжують дії, кольорами, звуковим оформленням і текстовим супроводом. Герої мультфільму виступають носіями певної ситуації чи поведінки, уособлюють стереотипи поведінки та шляхи вирішення ситуацій. Дитина вважає свою поведінку правильною, що призводить до наслідування її вчинків і думок.

Перекладачам необхідно вивчати багато матеріалу, вдосконалювати свої творчі навички та шукати нові способи перекладу іноземної продукції, що виходить у кінотеатр [2, с.149].

Перекладачі використовують багато трансформацій і прийомів адаптації для відтворення кумедного ефекту, оскільки важливо адекватно передати зміст, досягнувши мотивуючого ефекту на цільову аудиторію.

На формування та розвиток української школи професійного перекладу значною мірою впливають переклади іноземних фільмів українською мовою. Кількість професійних перекладачів, особливо пов'язаних з перекладом художніх фільмів та анімаційних фільмів, не відповідає вимогам сучасного ринку перекладацьких послуг, адже в український кінопрокат відправляється багато іноземної кіноматографії [3, с.161].

Мовні прийоми, які використовуються для досягнення гумористичного ефекту, залежать від функцій самого гумору, якого потрібно досягти. Таким чином, словесні способи вираження гумору зустрічаються на всіх рівнях мовної системи – морфологічному, лексичному, фонетичному та синтаксичному.

Словесний гумор може бути усвідомленим і неусвідомленим. Неусвідомлений гумор може включати перевантаження лексичним або семантичним вмістом або неадекватний словниковий запас, що заохочує гумористичні конотації. Труднощі у відтворенні такого гумору можуть

виникнути через різницю систем вихідної та цільової мов, неможливість підібрати такі еквіваленти чи використання некоректних методів трансформації що важливі, оскільки вони зміцнюють і водночас дублюють мовне спілкування.

Завдяки їм глядачі можуть зрозуміти справжні почуття і думки акторів, оскільки невербальні прояви є результатом імпульсів підсвідомості, і довіряти цій мові можна більше, ніж вербальним засобам через відсутність фальсифікації тих імпульсів. Їхнє відтворення впливає на ситуації, на психологічну свідомість аудиторії, на думку суспільства, на гру акторів, а також на комічне бачення перекладача. Останній фактор дуже важливий, оскільки емоції та гумор перекладачів безпосередньо впливають на сам переклад. Тому відсутність почуття гумору чи інший погляд на процес перекладу може бути дуже ускладненим і навіть призвести до втрати гумористичного ефекту [4, с.182].

Для того, щоб на виході отримати текст, який міг би функціонувати як повне відтворення оригіналу іншою мовою, перекладач повинен враховувати його мовну організацію, а також мати певну професійну кваліфікацію і точні знання про світ мовлення мови оригіналу та мови перекладу. Перекладаючи гумор, необхідно враховувати національну природу гумору, оскільки в різних суспільствах одні й ті самі речі можуть викликати різну реакцію. Легко втратити комічний ефект, якщо неправильно вибрати спосіб перекладу. Однією з головних вимог до перекладу анімаційного фільму є врахування послідовності відео, тому переклад змісту фільму не може бути точним дослівним, він має відповідати комунікативній ситуації та характеристикам тексту, що передається аудіовізуально. Серед лексичних прийомів створення комічного ефекту найбільш яскравими є зевгма, метафора, порівняння, оксюморон, гіпербола та гра слів.

Література:

1. Колодій Б. М. Застосування прийомів створення комічного ефекту в американській комедії ситуацій та особливості їхнього перекладу українською мовою. *Science and Education a New Dimension. Philology*. 2016. IV (19). Issue. 84. URL: http://seanewdim.com/uploads/3/4/5/1/34511564/b._kolodii_use_of_comic_

effect_methods_in_american_sitcom_and_specificity_of_their_translation_into_ukrainian.pdf

2. Ромашкін Д. Д., Кайсіна Д. М. Специфіка перекладу сучасного гумору на прикладі мультиплікаційних серіалів для дорослих. *In Statu Nascendi. Актуальні проблеми перекладознавства* : Збірник студентських статей. Харків : НТМТ, 2021. Вип. 21. С. 148–153 URL: <http://foreign-languages.karazin.ua/resources/763e70f83c5d89b34f486d93d473445e.pdf>

3. Савіна Ю. О. Особливості сприйняття англомовного гумору як проблема перекладознавства. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. 2019. №38. Т. 1. С. 161–164. URL: http://www.vestnik-philology.mgu.od.ua/archive/v38/part_1/42.pdf

4. Кузєбна В. В., Усик Л. М. Стилїстичні особливості чорного гумору (на матеріалі мультиплікаційного фільму «Родина Адамсів»). *Нова філологія*. № 81. Том I. 2021. С. 180-190. URL: <https://er.chdtu.edu.ua/bitstream/ChSTU/3316/3/505-Article%20Text-964-1-1020210623.pdf>

Олександра Яремчук

Вінницький державний педагогічний університет

імені Михайла Коцюбинського

Науковий керівник: Камінська М.О., канд. філол наук

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ ТЕХНІЧНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ ПРИ ПЕРЕКЛАДІ ТА ЛОКАЛІЗАЦІЇ ВЕБ-САЙТІВ

Сучасна епоха цифрових технологій та глобальних комунікацій постає перед викликом - забезпечити доступ до інформації для всіх, незалежно від мови та культурного контексту. Один із способів досягнення цієї мети - переклад та локалізація веб-сайтів, особливо у сфері технічної термінології. У цій статті ми проаналізуємо особливості перекладу технічної термінології під час локалізації веб-сайтів та визначимо ключові аспекти, які слід враховувати для досягнення успішного результату.

При перекладі веб-сайту необхідно враховувати культурні відмінності та особливості мовлення цільової аудиторії. Це може включати вибір відповідних слів, фраз та ідіом, які будуть зрозумілі та прийнятні для місцевих користувачів. Наприклад, терміни та вирази, що є популярними в одній культурі, можуть бути неприйнятними або незрозумілими в іншій.[3, с.84-105]

Важливо пам'ятати про стиль та тон оригінального контенту. Це може включати відтворення особливостей мовлення, які використовуються в оригінальному веб-сайті, а також збереження графічних елементів, щоб забезпечити єдність бренду. [1, с.45-67]

Переклад ключових слів та фраз – важлива складова при перекладі веб-сайтів. Це дає можливість зберегти та покращити рейтинги в пошукових системах. Перекладачі повинні враховувати місцеві особливості пошукових запитів та використовувати відповідні ключові слова для кожної мови.

Локалізація веб-сайту передбачає адаптацію контенту та функціоналу до потреб та очікувань місцевих користувачів. Це може включати зміну вмісту, відповідно до місцевих законодавчих вимог, а також додавання місцевих контактних даних та інформації.[2, с.102-118]

Зміни у веб-дизайні, колірній палітрі, графічних елементах тощо, щоб вони були прийнятними та зрозумілими для цільової аудиторії – все це невід'ємна частина, яка відбувається при локалізації веб-сайтів. Наприклад, кольори, що мають певне значення або асоціації в одній культурі, можуть мати зовсім інше значення в інших.[6, с.188-209]

Після проведення локалізації веб-сайту важливо здійснити тестування серед місцевих користувачів. Це дозволяє виявити будь-які проблеми з адаптацією та забезпечити, що веб-сайт відповідає потребам місцевих користувачів.[4, с.75-92.]

Також в перекладі технічних термінів важливо дотримуватися узгодженої термінології для забезпечення однакового розуміння понять у всіх мовних версіях веб-сайту. Для цього зазвичай використовуються спеціалізовані глосарії та термінологічні бази даних.[5, с.130-145]

Розробка та використання глосаріїв технічних термінів допомагає забезпечити послідовність перекладу та уникнення недорозумінь. Глосарій містить офіційні визначення та переклади термінів, що використовуються в конкретній галузі або компанії.

Перекладачам технічної термінології важливо ознайомитися з використовуваними технологічними ресурсами, такими як системи управління вмістом (CMS), інструменти перекладу та редакції (CAT), для ефективного та точного перекладу технічного контенту. [4, с.75-92.]

Ці аспекти грають ключову роль у забезпеченні успішної перекладу та локалізації веб-сайтів та технічної термінології, а також у створенні задоволення користувачів та підвищенні конкурентоспроможності продукту на міжнародному ринку.

Переклад та локалізація веб-сайтів у сфері технічної термінології - це складний процес, що потребує комплексного підходу та уваги до деталей. Особлива увага до культурних та мовних аспектів, а також до збереження стилю та графічного оформлення оригінального контенту допомагає забезпечити єдність та зрозумілість для цільової аудиторії. Використання спеціалізованих глосаріїв та технічних ресурсів також є важливим фактором успішності в цьому процесі. Правильна локалізація веб-сайту з урахуванням технічної термінології допомагає компаніям розширити свій бізнес та досягти успіху на міжнародному ринку, забезпечивши задоволення користувачів та підвищивши конкурентоспроможність свого продукту.

Література:

1. Jimenez-Crespo, M.A. Translation and Web Localization. Routledge. 2013. С.45-67.
2. Jimenez-Crespo, M.A. Translation and Web Localization. Routledge. 2013. С.102-118.
3. Esselink, B. A Practical Guide to Localization. John Benjamins Publishing Company. 2000. С.84-105.

4. Austermühl, F. *Electronic Tools for Translators*. St. Jerome Publishing. 2001. C.75-92.
5. Byrne, J. *Technical Translation: Usability Strategies for Translating Technical Documentation*. Springer. 2006. C.130-145.
6. O'Hagan, M., & Mangiron, C. *Game Localization: Translating for the Global Digital Entertainment Industry*. Benjamins Translation Library. 2013. C.188-209.

ЗМІСТ

Автор, назва	стор.
РОЗДІЛ 1 АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ РОЗВИТКУ СУЧАСНОЇ ЛІНГВІСТИКИ TOPICAL ISSUES OF MODERN LINGUISTICS	5
<i>Tetiana Dronova</i> MULTIMODAL APPROACH IN DIGITAL DISCOURSE ANALYSIS	5
<i>Тетяна Будаї-Дубінець</i> ВЕРБАЛЬНІ ТА НЕВЕРБАЛЬНІ ЗАСОБИ МАНІПУЛЯТИВНОГО ВПЛИВУ НА ЛЮДСЬКУ СВІДОМІСТЬ	7
<i>Тетяна Жура</i> БАСТІАН ЗІК ТА ЙОГО ВПЛИВ НА МОВНИЙ ЛАНДШАФТ: АНАЛІЗ У СВІТЛІ НАУКОВИХ ДЕБАТІВ	10
<i>Мирослава Кірієнко</i> STYLISTIC FUNCTIONING OF PLEONASM IN MEDIA DISCOURSE	13
<i>Аліна Коберник</i> INVESTIGATING MILITARY VOCABULARY: A STUDY OF ITS LINGUISTIC STRUCTURE	16
<i>Віта Коновальчук</i> ЛІНГВОСЕМАНТИЧНИЙ АНАЛІЗ КВАНТИФІКАТОРІВ В АМЕРИКАНСЬКОМУ ГАЗЕТНОМУ ДИСКУРСІ	19
<i>Вікторія Матковська</i> СТРУКТУРНІ ОСОБЛИВОСТІ НІМЕЦЬКИХ ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ НА ПОЗНАЧЕННЯ ЕМОЦІЙ ЛЮДИНИ	22
<i>Олена Огородник</i> ВПЛИВ МЕДІАДИСКУРСУ НА СПРИЙНЯТТЯ КОНЦЕПТУ ВІЙНА	24
<i>Олександр Петров</i> ОНОМАСІОЛОГІЧНИЙ ПІДХІД ДО ВИВЧЕННЯ СЕМАНТИКИ КОМПОЗИТИВ У СУЧАСНІЙ НІМЕЦЬКІЙ МОВІ	27
<i>Наталія Пугач</i> ПОЛІТКОРЕКТНІСТЬ ЯК МОВНИЙ ТА СУСПІЛЬНИЙ ФЕНОМЕН: ІСТОРИЧНІ ВИТОКИ ТА ЕТАПИ ФОРМУВАННЯ	29
<i>Вероніка Степаненко</i> КОНЦЕПТ ЯК ОБ'ЄКТ СУЧАСНИХ МОВОЗНАВЧИХ СТУДІЙ	34
<i>Павло Фармагей</i> IMPACT OF THE MILITARY LEXICON EMERGING DURING 2014-2024 ON THE DEVELOPMENT AND CONTEMPORARY STATE OF LINGUISTICS IN UKRAINE	37
<i>Віталій Федорчук</i> ПОНЯТТЯ ПУБЛІЦИСТИЧНОГО ДИСКУРСУ	39
<i>Катріна Царьова</i> ЛІНГВІСТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ЗАГОЛОВКІВ АНГЛОМОВНОГО ПУБЛІЦИСТИЧНОГО ДИСКУРСУ ТА ЇХ ПЕРЕКЛАДУ	42
<i>Ivan Chaplynskyi</i> LEHRMATERIALIEN FÜR	

DEUTSCHLERNENDE: EINE UNTERSUCHUNG DER DARSTELLUNG PHONETISCHER MERKMALE SPONTANER REDE UND IMPLIKATIONEN FÜR DEN HÖRVERSTÄNDNISUNTERRICHT	45
<i>Любомир Шинкарук</i> ДИСКУРСИВНІ СТРАТЕГІЇ БОРОТЬБИ ЗІ СТЕРЕОТИПАМИ: КОМПЛЕКСНИЙ ОГЛЯД ЕФЕКТИВНИХ МЕТОДІВ	48
РОЗДІЛ 2 НАУКОВІ ПЕРСПЕКТИВИ СУЧАСНОГО ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВА І ТЕОРІЇ ЛІТЕРАТУРИ <i>INNOVATIVE TRENDS IN MODERN THEORY OF</i> <i>LITERATURE</i>	52
<i>Вікторія Бойко</i> ПОНЯТТЯ АВТОРСЬКОЇ КОНЦЕПЦІЇ В ЛІТЕРАТУРІ	52
<i>Юлія Василевська</i> ТЕМА ЖІНОЧОЇ САМОРЕАЛІЗАЦІЇ В РОМАНІ ЕЛІЗАБЕТ ГІЛБЕРТ «ЇСТИ, МОЛИТИСЯ, КОХАТИ»	54
<i>Яна Григор'єва</i> ВИХОВАННЯ У ВІКТОРІАНСЬКУ ДОБУ І ЙОГО ВПЛИВ НА ФОРМУВАННЯ ІДЕНТИЧНОСТІ (НА ОСНОВІ РОМАНУ «ФІГУРИ СВІТЛА» САРИ МОСС)	56
<i>Вікторія Дробович</i> ПОНЯТТЯ МІФОЛОГІЧНОЇ ПАРАДИГМИ	60
<i>Аліна Захарчук</i> ЛІТЕРАТУРА ЕПОХИ НОВОЇ ЩИРОСТІ: ОСОБЛИВОСТІ ОПОВІДНОЇ МАНЕРИ ТА ПРОБЛЕМАТИКИ	62
<i>Вікторія Караулан</i> АРХЕТИП ТРИКСТЕРА	66
<i>Дар'я Мудрик</i> ІНТЕРМЕДІЙНИЙ ПІДХІД ДО ВИВЧЕННЯ СУЧАСНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	68
<i>Ростислав Обозовий</i> ВИЗНАЧЕННЯ ТА ПІДХОДИ ДО ВИВЧЕННЯ ІНТЕРМЕДІАЛЬНОСТІ ТА ІНТЕРТЕКСТУАЛЬНОСТІ В СУЧАСНІЙ НАУЦІ	71
<i>Анна Омелянова</i> ЖАНР СІМЕЙНОГО РОМАНУ: ВІДОБРАЖЕННЯ ЕВОЛЮЦІЇ СІМЕЙНИХ ВІДНОСИН ТА СУЧАСНИХ РЕАЛІЙ	74
<i>Павло Ремінний</i> ПРОГРАМУВАННЯ БЕЗПОМІЧНОСТІ: ВИВЧЕННЯ ЛЮДСЬКОЇ СУТНОСТІ У ТВОРІ КАДЗУО ІШІГУРО «НЕ ВІДПУСКАЙ МЕНЕ»	76
<i>Анастасія Темкова</i> ДИНАМІКА РОЗВИТКУ ПОНЯТТЯ «АМЕРИКАНСЬКА МРІЯ» ТА ЙОГО ВІДОБРАЖЕННЯ В ЛІТЕРАТУРІ	79

РОЗДІЛ 3 НОВІТНІ ТЕНДЕНЦІЇ У НАВЧАННІ ІНОЗЕМНИХ МОВ ТА ЗАРУБІЖНОЇ ЛІТЕРАТУРИ <i>INNOVATIVE TENDENCIES IN TEACHING FOREIGN</i> <i>LANGUAGES AND WORLD LITERATURE</i>	84
<i>Марина Белінська</i> ПОНЯТТЯ «ЛІНГВОКРАЇНОЗНАВЧА КОМПЕТЕНТНІСТЬ» У НАВЧАННІ УЧНІВ СТАРШИХ КЛАСІВ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ	84
<i>Марина Біленька</i> ЗМІСТ КОМПЕТЕНТНОСТІ В АУДІЮВАННІ ТА ЕТАПИ ЇЇ ФОРМУВАННЯ	87
<i>Аліна Білик</i> ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ВІДЕОМАТЕРІАЛІВ YOUTUBE НА ЗАНЯТТЯХ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ	93
<i>Дмитро Биченко</i> ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ УЧНІВ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ЯК ОДНЕ З КЛЮЧОВИХ ЗАВДАНЬ ШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ	95
<i>Ірина Богоносюк</i> МЕТОДИ РОЗВИТКУ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ	98
<i>Олександра Гойтенюк</i> СТОРІТЕЛЛІНГ: РОЛЬ І ОСНОВНІ АСПЕКТИ МЕТОДУ У ВИКЛАДАННІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ	100
<i>Olena Hrechko</i> <i>ENHANCING EFL STUDENTS' CULTURAL AWARENESS THROUGH SITCOMS</i>	103
<i>Тамара Гузар</i> ВИКОРИСТАННЯ СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ ДЛЯ РОЗВИТКУ ВМІНЬ ДІАЛОГІЧНОГО МОВЛЕННЯ АНГЛІЙСЬКОЮ МОВОЮ УЧНІВ СТАРШИХ КЛАСІВ	106
<i>Анастасія Гукал</i> ВИКОРИСТАННЯ ВІДЕОФІЛЬМІВ В ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ	109
<i>Олександра Дащенко</i> ІНТЕГРАЦІЯ СЕН НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ У СТАРШИХ КЛАСАХ ЗЗСО	111
<i>Катерина Денисенко</i> ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ САМООСВІТНЬОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТАРШОКЛАСНИКІВ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ	115
<i>Рустам Дерещук</i> ПРИНЦИПИ РЕАЛІЗАЦІЇ ЗМІСТОВОЇ ЛІНІЇ «ПІДПРИЄМЛИВІСТЬ ТА ФІНАНСОВА ГРАМОТНІСТЬ» У СТАРШІЙ ШКОЛІ	118
<i>Наталя Дубініна</i> ВІКОВІ ТА ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ УЧНІВ СТАРШИХ КЛАСІВ	121
<i>Юлія Заводинська</i> <i>THE ADVANTAGES OF USING ONLINE APPLICATIONS «WORDWALL.NET, BAAMBOOZLE, LEARNINGAPPS.ORG» IN TEACHING ENGLISH VOCABULARY</i>	124

<i>Вікторія Караулан</i> ЗОВНІШНЯ ТА ВНУТРІШНЯ МОТИВАЦІЯ ДО НАВЧАННЯ	127
<i>Viktoriia Kisil</i> BENEFITS AND DISADVANTAGES OF USING AI IN LANGUAGE CLASSROOM	130
<i>Марія Кирій</i> СУТНІСТЬ ТА ЗМІСТ ІНШОМОВНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ	133
<i>Олександра Ковалик</i> ВИКОРИСТАННЯ ДІАЛОГІЧНОГО МОВЛЕННЯ ЯК ЗАСІБ МОТИВАЦІЇ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ДЛЯ УЧНІВ СТАРШИХ КЛАСІВ	136
<i>Юлія Кожухівська</i> ВАЖЛИВІСТЬ РОЗВИТКУ ВМІНЬ ІНТЕРАКТИВНОЇ ПИСЬМОВОЇ ОНЛАЙН-ВЗАЄМОДІЇ НА СУЧАСНИХ УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В СТАРШИХ КЛАСАХ	139
<i>Назарій Колвеліс</i> ЦИФРОВІ ІННОВАЦІЇ В НАВЧАННІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ: МОЖЛИВОСТІ ТА ПЕРСПЕКТИВИ	142
<i>Валерія Кучеренко</i> ФЛЕШ-КАРТКИ ЯК СПОСІБ ФОРМУВАННЯ АНГЛОМОВНОЇ ЛЕКСИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ СТАРШИХ КЛАСІВ	145
<i>Софія Кушнір</i> РОЗВИТОК НАВИЧОК ГОВОРІННЯ НА УРОКАХ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ ЗА ДОПОМОГОЮ YOUTUBE ВІДЕО	147
<i>Viktoriia Lapatanova</i> THE IMPORTANCE OF USING DIGITAL MEDIA IN CLASSROOMS	150
<i>Ольга Льова</i> ОСОБЛИВОСТІ ТА ВИДИ ДІАЛОГІЧНОГО МОВЛЕННЯ УЧНІВ СТАРШИХ КЛАСІВ	152
<i>Інна Магденко</i> ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИ У НАВЧАННІ АНГЛОМОВНОГО МОНОЛОГІЧНОГО МОВЛЕННЯ: STORYTELLING, SCAFFOLDING, MINDMAPPING	155
<i>Надія Майданюк</i> НОВИЙ ПОГЛЯД НА РЕАЛІЗАЦІЮ КОНЦЕПТІВ СУЧАСНОЇ ЛІТЕРАТУРНОЇ ОСВІТИ	159
<i>Вікторія Мельник</i> ОСОБЛИВОСТІ НАВЧАННЯ МОНОЛОГІЧНОГО МОВЛЕННЯ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В СТАРШИХ КЛАСАХ	161
<i>Ольга Мурашова</i> ВЕБІНСТРУМЕНТ WORD WALL ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ АНГЛОМОВНОЇ ЛЕКСИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ СТАРШИХ КЛАСІВ	163
<i>Альбіна Паламарчук</i> РЕАЛІЗАЦІЯ ЗМІСТОВОЇ ЛІНІЇ «ГРОМАДЯНСЬКА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ» ПІД ЧАС ВИКОНАННЯ ЗАВДАНЬ ДЛЯ РОЗВИТКУ УМІНЬ ПИСЬМНОГО МОВЛЕННЯ УЧНІВ СТАРШОЇ ШКОЛИ	166
<i>Анна Олександра Перва</i> ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ВИКОРИСТАННЯ ДОДАТКІВ ДЛЯ НАВЧАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ У СВІТЛІ ПОСТІЙНИХ ЗМІН СУЧАСНОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА	169

<i>Катерина Півнюк</i> ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ МЕТОДУ КАЛЛАН ДЛЯ ФОРМУВАННЯ ТА РОЗВИТКУ КОМУНІКАТИВНИХ НАВИЧОК В УЧНІВ СТАРШИХ КЛАСІВ	172
<i>Катерина Присвітла</i> РОЗВИТОК УМІНЬ УСОГО МОВЛЕННЯ У СТАРШОКЛАСНИКІВ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ	174
<i>Інна Рафальська</i> ВИКОРИСТАННЯ СУЧАСНИХ ІНТЕРАКТИВНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ДЛЯ УЧНІВ СТАРШИХ КЛАСІВ	177
<i>Ангеліна Романенко</i> STRATEGIES FOR INCREASING STUDENT TALKING TIME IN THE EFL CLASSROOM	180
<i>Катерина Романюк</i> THE USE OF ENGLISH-LANGUAGE MULTIMEDIA MATERIALS IN THE FORMATION OF GRAMMATICAL SKILLS IN HIGH SCHOOL STUDENTS	181
<i>Яна Січкач</i> ПІДХОДИ ДО ВИКОРИСТАННЯ ВЕБ-РЕСУРСІВ У ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ АНГЛОМОВНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ В ЧИТАННІ В УЧНІВ СТАРШИХ КЛАСІВ ЗАКЛАДІВ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ	183
<i>Жанна Слободянюк</i> СУЧАСНІ ПІДХОДИ НАВЧАННЯ АУДІЮВАННЯ НА ЗАНЯТТЯХ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ	186
<i>Валерія Сорока</i> РОЗВИТОК АУДИТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ СТАРШИХ КЛАСІВ: АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ ЇХ ПОДОЛАННЯ	188
<i>Вікторія Тодосієнко</i> КОМП'ЮТЕРНІ ПРОГРАМИ ТА ДОДАТКИ, ЯКІ ВИКОРИСТОВУЮТЬ ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ ДЛЯ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ	190
<i>Ольга Цимбал</i> СТРАТЕГІЇ ФОРМУВАННЯ МОНОЛОГІЧНОГО МОВЛЕННЯ ЗА ДОПОМОГОЮ ІНТЕРАКТИВНИХ ПЛАТФОРМ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ	194
<i>Ольга Шкабара</i> ЕМОЦІЙНИЙ ІНТЕЛЕКТ: ОСНОВНІ АСПЕКТНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ ЗА МОДЕЛЛЮ ДЕНІЕЛА ГОУЛМАНА	197
РОЗДІЛ 4 МОДЕРНІЗАЦІЯ СТРУКТУРИ ТА ЗМІСТУ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ СУЧАСНОГО ВЧИТЕЛЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ ТА ЗАРУБІЖНОЇ ЛІТЕРАТУРИ MODERNIZING THE STRUCTURE AND CONTENT OF FOREIGN LANGUAGE AND WORLD LITERATURE TEACHER PROFESSIONAL TRAINING	202
<i>Ганна Рябчун</i> ПИТАННЯ РОЗВИТКУ МЕДІАГРАМОТНОСТІ ЗА КОРДОНОМ: ДОСВІД ІСПАНІЇ	202

РОЗДІЛ 5 СОЦІОКУЛЬТУРНІ АСПЕКТИ КОМУНІКАЦІЇ, НАВЧАННЯ ТА ПЕРЕКЛАДУ В КОНТЕКСТІ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ <i>SOCIOCULTURAL ASPECTS OF</i> <i>COMMUNICATION, TEACHING, AND TRANSLATION</i> <i>IN CLOBALIZATION CONTEXT</i>	205
<i>Юлія Березовська</i> МІЖКУЛЬТУРНА КОМУНІКАЦІЯ ТА ЇЇ ЗНАЧЕННЯ ДЛЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ У СУЧАСНОМУ ГЛОБАЛІЗОВАНОМУ СУСПІЛЬСТВІ	205
<i>Марина Девочкина</i> ПОНЯТТЯ ГЕНДЕРНИХ СТЕРЕОТИПІВ ТА ГЕНДЕРНИХ РОЛЕЙ	208
<i>Kaitlyn Domagni</i> MULTILINGUAL ADVERTISING PRACTICES IN CÔTE D'IVOIRE	210
<i>Ліза Краковецька</i> РОЛЬ ПІСЕННОГО ДИСКУРСУ У РОЗВИТКУ ЛІНГВОСОЦІОКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ	213
<i>Anastasiia Lishchynska</i> INTEGRATED COMMUNICATION BETWEEN STUDENTS FROM DIFFERENT COUNTRIES	216
<i>Діана Мартинюк</i> ПЕРЕКЛАД ТЕРМІНІВ У ПРОЦЕСІ ЛОКАЛІЗАЦІЇ ВЕБ-САЙТІВ ІТ-КОМПАНІЙ	218
<i>Daria Nikolaiets</i> INTERNATIONAL MOBILITY AS A CATALYST FOR EDUCATION	221
<i>Марина Петрунь, Каан Özdemir</i> STUDENT MOBILITY: THE KEY TO UNLOCKING INTERCULTURAL COMPETENCE	223
<i>Катерина Плужник</i> ЗАГАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ ХУДОЖНЬОГО ПЕРЕКЛАДУ	226
<i>Анастасія Рибачок</i> РЕАЛІЯ ЯК ОСОБЛИВИЙ ЛІНГВОКУЛЬТУРНИЙ ФЕНОМЕН	229
<i>Romana Stupnytska</i> IMMERSION IN GERMAN HIGHER EDUCATION SYSTEM	232
<i>Jannatul Ferdaous</i> MULTILINGUAL DISCOURSE ON FACEBOOK	235
<i>Артем Харук</i> СПЕЦИФІКА ПЕРЕКЛАДУ АНІМАЦІЙНИХ ФІЛЬМІВ	237
<i>Олександра Яремчук</i> ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ ТЕХНІЧНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ ПРИ ПЕРЕКЛАДІ ТА ЛОКАЛІЗАЦІЇ ВЕБ- САЙТІВ	240